

Ondergetekenden:

1. de Producenten Organisatie Varkenshouderij (POV) vertegenwoordigd door C.C.E. Jansen en H.G.E. Douma;
2. de Coöperatieve Rabobank U.A. (Rabobank), vertegenwoordigd door R.B.M. Huirne;
3. de Staatssecretaris van Economische Zaken, vertegenwoordigd door M. Sonnema;
Hierna gezamenlijk te noemen de initiatiefnemers,
4. de Voorzitter van de Coalitie vitalisering varkenshouderij, U. Rosenthal;

Overwegingen

- De Nederlandse varkensketen is een belangrijke sector voor de Nederlandse economie en de werkgelegenheid.
- De Nederlandse varkenshouderij heeft al een aanzienlijke periode te maken met een slechte marktsituatie, weggevallen afzetmarkten en lage opbrengstprijzen voor varkensvlees en biggen. Het gaat om een structureel probleem;
- De voorsprong in ondernemerschap in de Nederlandse varkenshouderij wordt kleiner door de toenemende concurrentie uit andere Europese landen. De concurrentie- en innovatiekracht van de sector neemt af;
- In vergelijking met andere schakels in de keten (veevoerindustrie, slachterijen, vleesverwerkers, retail) hebben primaire varkensbedrijven gemiddeld gezien een laag rendement;
- De Nederlandse varkenssector heeft vanwege de grote milieudruk te maken met hoge mestafzetkosten om te kunnen voldoen aan de Europese milieurielijnen. Dit zet het economisch rendement van de varkenshouders onder druk;
- De maatschappelijke waardering voor producten uit en de productiewijze in de varkensketen staan ter discussie vanwege zorgen over dierenwelzijn, milieueffecten en de (volks)gezondheid. Het maatschappelijk draagvlak voor de varkenshouderij is tanende;
- De huidige positie van de sector maakt een omslag noodzakelijk naar een toekomstbestendige en duurzaam producerende varkenshouderij. Dit is aanleiding geweest voor de initiatiefnemers voor het opstellen van het Actieplan vitalisering varkenshouderij (actieplan), dat op 23 juni 2016 is gepubliceerd. Het actieplan is als *bijlage 1* bij de samenwerkingsafspraken gevoegd;
- De uitgangspunten van het actieplan zijn:
 - versterking van de marktorientatie van de varkenshouderij en het inspelen op klantwensen om daardoor een sterkere positie op de binnenlandse en de buitenlandse markt te verkrijgen;
 - versterking van de ketensamenwerking;
 - versterking van het maatschappelijk imago van de varkenssector en de keten als geheel;
 - vitalisering van de varkenshouderij met een hoger rendement voor de varkenshouder.
- In het actieplan zijn de noodzakelijke acties en maatregelen in drie actielijnen uitgewerkt:

- '*Bouwen aan ketensturing*' waarin de omslag moet worden bewerkstelligd naar marktgericht produceren, door bestaande ketens te veranderen en nieuwe producten en ketens te ontwikkelen;
- '*Revitalisering en innovatie*' waarin een tweeslag wordt gemaakt in enerzijds het beëindigen van varkensbedrijven waaronder het saneren van oude stallen en locaties en anderzijds het borgen van voldoende ontwikkelruimte en innovatiekracht bij de blijvers in de sector;
- '*Kostenreductie*' waarin door onder meer mestverwerking, keuringskosten en mestverwaarding, een grote kostenpost voor de varkenshouders sterk moet worden gereduceerd;
- Voor de uitwerking en uitvoering van het actieplan is een governance structuur opgesteld (zie het in *bijlage 2* opgenomen schema) waarbij onderscheid wordt gemaakt in de onderdelen '*beleid*' en '*uitvoering, beheer en fondsen*';
- Voor de uitwerking van het onderdeel '*beleid*' nemen de ondergetekenden het initiatief voor een nieuw samenwerkingsverband.

Doelstelling samenwerkingsafpraak

- De samenwerkingsafpraak beoogt een bijdrage te leveren aan de noodzakelijke transitie van de Nederlandse varkenshouderij naar een toekomstbestendige en duurzaam producerende sector;
- Door ondertekening van de samenwerkingsafpraak stellen de initiatiefnemers de Coalitie vitalisering varkenshouderij (coalitie) in. De ondergetekenden nemen zitting in de coalitie;
- De coalitie initieert beleid, stuurt de voortgang, maakt de koppeling tussen beleid en uitvoering en bewaakt de geïntegreerde uitvoering van het actieplan en het convenant;
- De coalitie is in dat kader verantwoordelijk voor het vaststellen en het bewaken van de voortgang en de uitvoering van de beleidsplannen die worden opgesteld voor het onderdeel '*beleid*';
- De coalitie heeft een verbindende rol naar andere stakeholders van het actieplan.

Governance

- Het onderdeel '*beleid*' van het actieplan wordt ondergebracht bij de krachtens deze samenwerkingsafpraak in te stellen coalitie;
- Het onderdeel '*uitvoering, beheer en fondsen*' van het actieplan wordt ondergebracht bij de Stichting Vitalisering Varkenshouderij en de daaronder fungerende Vitaliseringsfondsen varkenshouderij (*Stichting Mestfonds, Stichting Keten-innovatiefonds en Stichting fonds Duurzaamheid & Kwaliteit*) en het Ontwikkelingsbedrijf Varkenshouderij Nederland B.V.;
- Voor de uitwerking van het onderdeel '*beleid*' stelt de coalitie beleidsteams in die verantwoordelijk worden voor het uitwerken en uitvoeren van de vijf geformuleerde beleidslijnen:
 - *Herstructurering*, welke beleidslijn is toebedeeld aan Rabobank;
 - *Mestverwerking*, welke beleidslijn is toebedeeld aan POV;
 - *Ketenkwaliteitssysteem (KKS) & Keteninformatiesysteem (KIS)*, welke beleidslijn is toebedeeld aan POV;
 - *Keteninnovatie, Nieuwe concepten/Holland Varken* welke beleidslijn voorlopig is toebedeeld aan de initiatiefnemers;
 - *Regelgeving*, welke beleidslijn is toebedeeld aan EZ;

- De initiatiefnemers stellen voor elk van de aan hen toebedeelde beleidslijnen een trekker aan die belast wordt met het aanjagen en coördineren van de uitvoering van de beleidslijn;
- Om een koppeling te creëren tussen de beleidslijnen en beleidsplannen welke deel uitmaken van het onderdeel 'beleid' en de realisatie dat deel uitmaakt van het onderdeel 'uitvoering, beheer en fondsen', zal de voorzitter van de coalitie tevens als voorzitter van de Stichting Vitalisering Varkenshouderij optreden;
- De voorzitter van de coalitie draagt zorg dat het vanuit de coalitie vastgestelde beleid wordt doorgevoerd in het onderdeel 'uitvoering, beheer en fondsen' en dat beleidsissues, die spelen in het onderdeel 'uitvoering, beheer en fondsen', worden ingebracht in de coalitie.

Wijze van samenwerken

- De initiatiefnemers en de partijen die zijn toegetreden tot de coalitie werken samen op basis van gelijkwaardigheid en onder voorzitterschap van de voorzitter of de trekker van de beleidslijn;
- De vergaderingen van de coalitie worden met inachtneming van de daarover in de coalitie gemaakte afspraken, uitgeschreven door of namens de voorzitter van de coalitie;
- In de coalitie wordt gestreefd naar unanimiteit van stemmen. In voorkomend geval wordt besloten bij meerderheid van stemmen waarbij het besluit alleen geldig is indien de initiatiefnemers voor hebben gestemd;
- De partijen in de coalitie verklaren zich bereid om ervaringen, kennis, successen en leerpunten actief met elkaar te delen;
- De partijen in de coalitie verklaren zich bereid om zich in te spannen om gezamenlijke oplossingen te vinden voor de bij de uitvoering van het actieplan geïdentificeerde kansen, uitdagingen en belemmeringen en waar nuttig en relevant, samen te werken met andere actoren;
- De initiatiefnemers verklaren zich bereid om informatie met betrekking tot het actieplan vrij beschikbaar te stellen voor andere toetredende coalitiepartijen;
- De partijen in de coalitie nemen geheimhouding in acht ten aanzien van de informatie waarvoor geheimhouding nader wordt opgelegd of waarvan het vertrouwelijke karakter moet worden begrepen;
- Deze samenwerkingsafspraken kan alleen bij besluit van de coalitie gewijzigd worden.

Inrichting samenwerking

Coalitie

- De coalitie bewaakt de samenhang tussen de verschillende beleidslijnen, bewaakt het gezamenlijk belang, is gericht op afstemming, besluitvorming en het sturen van de voortgang van de uitvoering;
- Elke Initiatiefnemer vaardigt één of meer representanten af in de coalitie;
- De vergoeding van de leden van de coalitie wordt gedragen door de organisatie die ze vertegenwoordigen;
- POV verzorgt het secretariaat van de coalitie en is daarmee het eerste aanspreekpunt voor de trekkers van de beleidslijnen en de partijen in de coalitie.

Beleidssteams

- De initiatiefnemers stellen voor de uitvoering van de aan hen toebedeelde beleidslijn(en) een trekker en medewerkers beschikbaar voor de uitvoering daarvan;
- De trekker van een beleidslijn fungeert als aanspreekpunt, bereidt de uitwerking van de beleidslijn en de besluitvorming in de coalitie voor en voert het besluit van de

- coalitie uit. De trekker coördineert de activiteiten en rapporteert aan de coalitie over de voortgang met betrekking tot zijn beleidslijn;
- De trekker stelt een eigen projectorganisatie samen bestaande uit een manager voor de dagelijkse aansturing en medewerkers. De trekker kan de coalitie niet juridisch binden;
- De door EZ aangestelde trekker voor de beleidslijn 'Regelgeving' functioneert als 'front office' naar andere departementen in het geval er vraagstukken spelen op het terrein van de regelgeving waarvoor andere departementen primair verantwoordelijk zijn.

Toetredingsregeling

- Teneinde een breed draagvlak te krijgen voor de uitvoering van het actieplan kunnen andere organisaties gedurende de looptijd van de samenwerkingsafspraken als partij toetreden en een deelnemer afvaardigen in de coalitie;
- Een toetredende partij dient de verplichtingen die voor haar uit de samenwerkingsafspraken voortvloeien zonder voorbehoud te aanvaarden, voldoende inzet te plegen op de actielijn waarin de toetredende een specifieke rol heeft en dient in voldoende mate financiële verantwoordelijkheid te nemen in de gehele uitvoering van het actieplan;
- Zij maakt haar verzoek tot toetreding schriftelijk bekend aan het secretariaat van de coalitie. Zodra de coalitie schriftelijk heeft ingestemd met het verzoek tot toetreding, ontvangt de toetredende partij de status van partij van de samenwerkingsafspraken en gelden voor die partij de voor haar uit de samenwerkingsafspraken voortvloeiende rechten en verplichtingen;
- Het verzoek tot toetreding en de verklaring tot instemming worden in afschrift als bijlage aan de samenwerkingsafspraken gehecht.

Financiën

- De initiatiefnemers dragen voor de periode 2 november 2016 tot en met 1 april 2019 elk voor één derde deel bij aan het werkbudget voor de coalitie dat onder andere bestaat uit de kosten voor het secretariaat van de coalitie, de vergaderkosten, het budgetbeheer en de projectadministratie. Hiervoor wordt een meerjarenbegroting opgesteld die goedkeuring behoeft van de initiatiefnemers. In deze meerjarenbegroting wordt geen rekening gehouden met bijdragen van andere partijen zodat deze bijdragen kunnen worden aangewend voor de inhoudelijke maatregelen en acties die voortvloeien uit de beleidslijnen;
- De initiatiefnemers geven een financieel commitment voor het werkbudget af voor de eerste 2,5 jaar na inwerkingtreding van de samenwerkingsafspraken en besluiten na de evaluatie over een aanvullend financieel commitment voor de resterende 1,5 jaar;
- De subsidiebijdrage van EZ wordt beschikbaar gesteld onder de voorwaarde dat de subsidieaanvraag wordt ingediend vóórdat de coalitie haar werkzaamheden is gestart, onder het voorbehoud dat de subsidie verenigbaar is met de Europese regelgeving m.b.t. staatssteun.
- Het budgetbeheer en de projectadministratie zal worden uitgevoerd door POV.

Monitoring

- De coalitie publiceert periodiek en tenminste jaarlijks over de uitvoering en voortgang van de samenwerkingsafspraken en het actieplan aan de deelnemende partijen.

Naleving

- Ten aanzien van de afspraken in deze samenwerkingsafspraken geldt uitdrukkelijk dat het intenties en inspanningsverplichtingen van partijen betreft, die niet in rechte afdwingbaar zijn. De partijen committeren zich naar elkaar om zich in redelijkheid in te spannen om de afspraken na te komen.

Evaluatie

- De coalitie zal de uitvoering en uitwerking van deze samenwerkingsafspraken doen evalueren 2 jaar na ondertekening;
- De evaluatie zal worden verricht en een verslag daarvan zal worden opgemaakt door een commissie, bestaande uit door de coalitie te benoemen leden;
- Indien de meningen binnen de commissie omtrent de evaluatie of de uitkomsten daarvan verschillen, vermeldt het verslag de verschillende meningen.

Looptijd

- Deze samenwerkingsafspraken treedt in werking op de datum van ondertekening en is van kracht tot 1 november 2020.

Opzegging

- Elke partij kan zijn deelname aan deze samenwerkingsafspraken met inachtneming van een opzegtermijn van twee maanden schriftelijk opzeggen;
- Voordat er tot opzegging wordt overgegaan wordt door de betreffende partij een bijeenkomst belegd, met uitnodiging van alle coalitiepartners;
- Wanneer een partij, na dit overleg, zijn deelname daadwerkelijk beëindigt, beraden de overige partijen zich over de gevolgen voor de samenwerkingsafspraken.

Aldus overeengekomen en in drievoud opgemaakt en ondertekend:

Namens de Producenten Organisatie Varkenshouderij,

C.C.E. Jansen

H.G.E. Douma

Datum: 2 november 2016

Namens de Rabobank,

R.B.M. Huirne

Datum: 2 november 2016

Namens de Staatssecretaris van Economische Zaken,

M. Sonnema

Datum: 2 november 2016

De Voorzitter van de Coalitie vitalisering varkenshouderij

U. Rosenthal

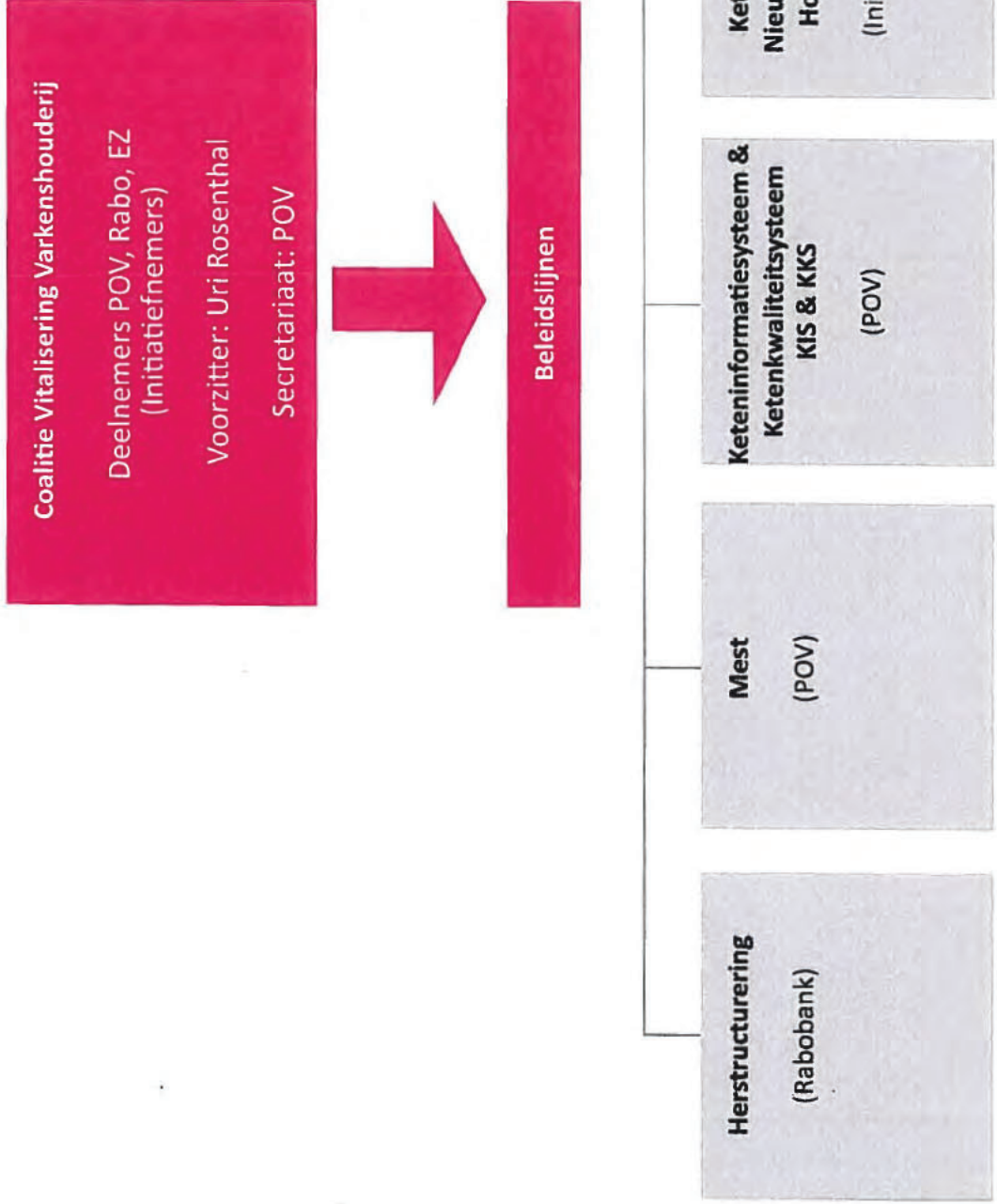
Datum: 2 november 2016

Bijlage 1: Actieplan vitalisering varkenshouderij

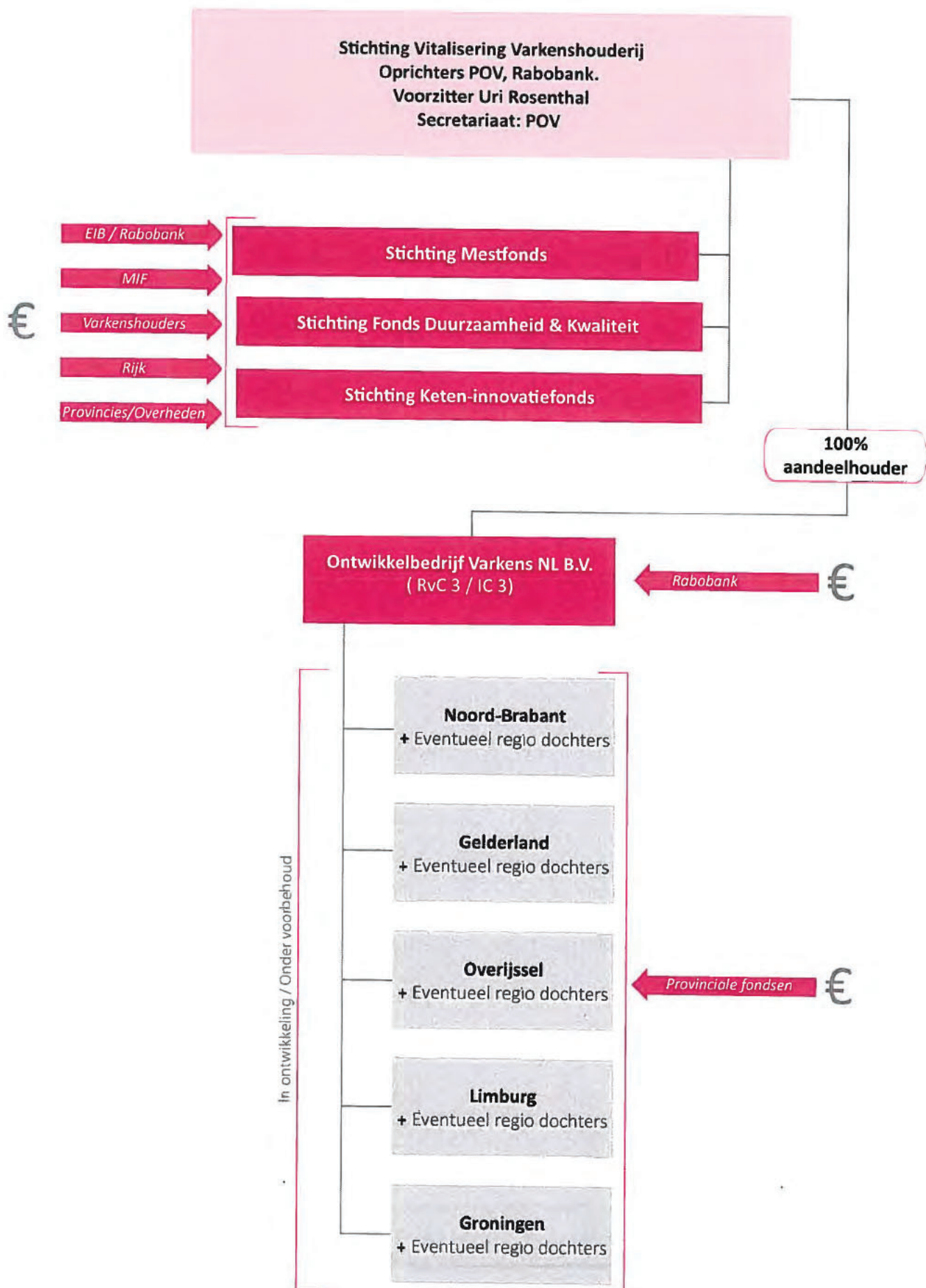
Bijlage 2: Governance-model voor de uitvoering van het Actieplan vitalisering varkenshouderij

Governance voor de uitvoering van het Actieplan Vitalisering Varkenshouderij

A. Organisatieschema uitvoering van het onderdeel 'beleid':

B. Organisatieschema voor de uitvoering van het onderdeel 'uitvoering, beheer en fondsen':

Eindverslag project Vitale varkenshouderij

Het project Vitale varkenshouderij is opgedeeld in 3 deelprojecten: Ketenkwaliteitssysteem (KKS) Holland Varken en Keteninformatiesysteem (KIS), Begeleiden en opleiden producentengroepen deelmarkten en het deelproject Herstructurering en vitalisering (Dierverplaatsing en ruimtelijke kwaliteit).

1. Ketenkwaliteitssysteem (KKS) Holland varken en Keteninformatiesysteem (KIS)

a) De uitgevoerde activiteiten en aantallen deelnemers:

Voor dit deelproject was € 4.000.000 gereserveerd uit de Europese crisismiddelen (Verordening (EU) 2015/1853).

In de beginfase van dit deelproject is gewerkt aan het inventariseren van de zienswijze van ketenpartijen en de benodigde aanvullingen op de reeds bestaande private kwaliteitssystemen. Dit heeft inzicht gegeven in de marktwensen waarmee het mogelijk is geweest om het Normenkader KKS Holland Varken (KKS) goed te positioneren. De resultaten van de inventarisatie zijn in de vervolgfase uitgewerkt in kwaliteitseisen in een op zichzelf staand kwaliteitssysteem.

Het in kaart brengen van informatie-uitwisseling in de keten is onderdeel geweest van de inventarisatie bij ketenpartijen. Dit in verband met de wens om een Keteninformatiesysteem (KIS) op te zetten. De resultaten van de inventarisatie ter zake informatie-uitwisseling zijn meegenomen bij de verkenning van de mogelijkheden voor de invulling van het Normenkader. Op dit moment vindt nog een verkenning plaats van de kansen van nieuwe technologieën zoals de blockchain technologie. In dat kader wordt ook nagegaan of aangesloten kan worden op andere programma's en systemen die elders in de Nederlandse agrifoodsector worden ontwikkeld (bijv. het project Datahub). Ook wordt onderzocht welke lering hieruit getrokken kan worden voor KKS, KIS en de keten. Dit zal worden meegenomen in de verdere ontwikkeling van KKS. KIS is nog niet geïmplementeerd omdat dit de medewerking vereist van meerdere ketenpartijen en dit een ingewikkeld traject is in verband met privacyregelgeving en de wensen en waarborgen van de verschillende ketenpartijen.

KKS is opgezet met als doel de huidige kwaliteit van varkens(vlees) verder te verhogen en toe te werken naar één minimale kwaliteitsmaatstaf voor de Nederlandse varkenshouderij. Hiervoor is onder andere ingezet op borging door en draagvlak in de gehele varkens(vlees)keten. KKS is gepositioneerd als aanvullende module bovenop de huidige kwaliteitseisen in de bestaande private kwaliteitssystemen voor de productie van varkens(vlees).

KKS is geschreven als een op zichzelf staand kwaliteitssysteem en hiermee opgebouwd uit Algemene Voorwaarden en een aantal bijlagen. In de verschillende documenten zijn zowel inhoudelijke voorschriften als processen en procedures vastgelegd. KKS heeft een goede basis en zal op basis van onder andere de marktontwikkelingen, verder worden ontwikkeld. Dit is mogelijk omdat deelnemers verplicht zijn om wijzigingen in KKS na te leven. KKS is zo opgebouwd dat de huidige private kwaliteitssystemen kunnen fungeren als basis kwaliteitssysteem dat de aanvullende normen van KKS kan implementeren in haar eigen kwaliteitssysteem dan wel als een aanvullende module. Richting de huidige private kwaliteitssystemen is ingezet op het laten aansluiten van deze private kwaliteitssystemen bij KKS. De twee belangrijkste bestaande private kwaliteitssystemen voor de productie van varkens(vlees) hebben zich verbonden aan KKS.

Ter borging van de kwaliteit dienen private kwaliteitssystemen die willen fungeren als erkend basis kwaliteitssysteem, aan te tonen dat het geheel van organisatiestructuur, procedures, processen en middelen die zij hanteren voor het implementeren van kwaliteit ten behoeve van het instandhouden van een basis kwaliteitsniveau bij de productie, be- en verhandeling van varkens(vlees), de kwaliteit van varkens(vlees) borgt. Teneinde dit te controleren, zijn er ingangsaudits uitgevoerd bij de private

kwaliteitssystemen die hebben aangegeven zich te willen verbinden aan KKS. Deze audits zijn uitgevoerd door een onafhankelijke organisatie (N&S Quality). Dit is niet gefinancierd uit de Europese steunmiddelen maar uit eigen middelen van de POV. Op basis van de uitkomsten hiervan heeft de organisatie die de audit heeft uitgevoerd, beoordeeld of en zo ja, welke wijzigingen de private kwaliteitssystemen door dienen te voeren om erkend te kunnen worden in het kader van Holland Varken. Dit heeft geleid tot een voorlopige erkenning van twee private kwaliteitssystemen (IKB Varken en IKB Nederland Varkens) door de Stichting Keten-innovatiefonds (*steemeigenaar van KKS*).

In het kader van de voorlopige erkenning is er een overeenkomst gesloten met de schemabeheerder van het private kwaliteitssysteem, Stichting Keten-innovatiefonds en de POV. De private kwaliteitssystemen kunnen mochten zich na ondertekening van deze overeenkomst, positioneren als erkend basis kwaliteitssysteem.

Zowel de beide (voorlopig) erkende basis kwaliteitssystemen als de COV, POV en andere ketenpartners (o.a. Vee en Logistiek) hebben uitgebreid gecommuniceerd naar de varkenshouders met betrekking tot KKS en de te volgen procedure om deel te kunnen nemen en in aanmerking te komen voor de bijdrage uit de Europese steunmiddelen. Deze bijdrage wordt uitgekeerd door een (deel van) de kosten voor deelname aan KKS te betalen uit de Europese steunmiddelen. Varkenshouders die op tijd een nieuwe deelnemersovereenkomst met een Certificerende Instantie van een (voorlopig) erkend basis kwaliteitssysteem hebben afgesloten en de BTW betaling over de bijdrage uit de Europese steunmiddelen hebben verricht, kwamen in aanmerking voor de financiële tegemoetkoming (*dit is een bedrag van € 1250,- per Uniek Bedrijfsnummer (UBN) dat deelneemt aan KKS*).

Gedurende het hele eerste kwartaal 2018 is er intensief contact geweest tussen de POV, Stichting Keten-innovatiefonds en de beide private kwaliteitssystemen die hebben aangegeven zich te willen verbinden aan KKS.

Ten behoeve van de communicatie is onder andere de website www.hollandvarken.nl doorontwikkeld, zijn er artikelen in de vakpers gepubliceerd, zijn er verschillende nieuwsberichten verstuurd en is er een informatieavond voor varkenshouders georganiseerd.

De activiteiten hebben geresulteerd in een totaal aantal van 2865 UBN's dat deelneemt aan KKS. Voor deze UBN's is de financiële tegemoetkoming van € 1250,- beschikbaar gesteld.

In april 2018 heeft er een informatieavond voor erfbetreders plaatsgevonden, met als doel de stand van zaken rond KKS te delen met professionals die dagelijks contact hebben met varkenshouders en met hen ook van gedachten te wisselen over het verder uitbouwen van de basis die nu met KKS is gelegd alsmede het behoud en versterken van de positie van KKS.

Met de schemabeheerders (*rechthebbende ten aanzien van het basis kwaliteitssysteem met finale zeggenschap*) van beide (voorlopig) erkende basis kwaliteitssystemen is een overeenkomst gesloten met betrekking tot de (voorlopige) erkenning en het uitkeren/aanwenden van de Europese steunmiddelen. Hiervoor is ten behoeve van elke schemabeheerder van een (voorlopig) erkend basis kwaliteitssysteem een geblokkeerde rekening geopend en zijn er specifieke escrow overeenkomsten gesloten tussen Intertrust, de POV en de schemabeheerders.

Dit heeft geleid tot de uitbetaling op 29 maart 2018 van de Europese steunmiddelen vanuit de POV richting de geblokkeerde rekeningen. Op de Intertrust escrow rekening ten behoeve van de uitbetaling aan De Groene Belangenbehartiger (*schemabeheerder IKB Nederland Varkens*) is een bedrag van 343.750 euro gestort door POV. Op de Intertrust escrow rekening ten behoeve van de uitbetaling aan Kiwa VERIN (*schemabeheerder IKB Varken*) is door POV een bedrag gestort van 3.237.500 euro. Deze gelden zijn in de komende vijf jaar volledig bestemd voor de varkenshouders die hebben voldaan aan de voorwaarden voor de financiële tegemoetkoming. Uiteindelijk is vastgesteld dat per UBN per jaar 250 euro aan controlekosten als gevolg van de deelname aan KKS wordt vergoed.

De UBN's die een bijdrage hebben ontvangen uit de Europese steunmiddelen, hebben zich middels een deelnemersovereenkomst met een Certificerende Instantie van een voor KKS erkend basis kwaliteitssysteem, voor 5 jaar verbonden aan Holland Varken. Tussentijds stoppen is mogelijk. Voor elk UBN is een bijdrage beschikbaar gesteld van € 1250,-. Deze bijdrage geldt voor een periode van 5 jaar. Als een deelnemer eerder stopt dan gaat een deel van deze bijdrage terug naar RVO en uiteindelijk de Europese Commissie. Deze terugbetaling gaat volgens de verdeelsleutel: 1/5^e deel van € 1250,- voor elk hele jaar dat het UBN niet deelneemt en 1/60^e deel voor elke maand dat het UBN niet deelneemt. Als een deelnemer wilt wisselen van het een erkend basis kwaliteitssysteem naar een ander erkend basis kwaliteitssysteem, dan komt het resterende deel van de beschikbaar gestelde € 1250,- ten goede aan de nieuwe CI van het erkende basis kwaliteitssysteem waar de deelnemer naar is overgestapt.

b) De mate waarin de uitgevoerde activiteiten hebben bijgedragen aan de in het projectplan beschreven doelstellingen:

De uitgevoerde activiteiten zijn onder andere activiteiten geweest ten behoeve van de ontwikkeling van KKS, die ertoe hebben bijgedragen dat het systeem inhoudelijk vaste vorm heeft gekregen, met inbreng van en draagvlak bij ketenpartijen en een groot aantal UBN's dat deelneemt.

De aangemelde basis kwaliteitssystemen zijn voorlopig erkend voor KKS, waardoor het mogelijk werd voor varkenshouders om deel te nemen aan KKS en in aanmerking te komen voor de financiële tegemoetkoming. Door Stichting Keten-innovatiefonds zal in 2018 de voorlopige erkenning worden omgezet in een definitieve erkenning.

De belangrijkste ketenpartijen onderschrijven dat KKS een stevige basis biedt voor de doorontwikkeling van één kwaliteitsmaatstaf voor de Nederlandse varkenshouderij. De noodzaak en de meerwaarde daarvan is beschreven in het Actieplan Vitalisering Varkenshouderij. De belangrijkste ketenpartijen zullen via de adviesraad nauw betrokken zijn bij de verdere ontwikkeling van KKS.

2. Begeleiden en opleiden producentengroepen deelmarkten

a) uitgevoerde activiteiten en aantallen deelnemers

Voor dit deelproject was € 980.000 gereserveerd uit de Europese crisismiddelen (Verordening (EU) 2015/1853).

Voor dit deelproject heeft er in de beginfase een inventarisatie plaatsgevonden over hoe de ketenconcepten het beste konden worden ondersteund. Daarnaast is nagegaan hoe veranderingen in de keten kunnen worden gekoppeld aan KKS en hoe de informatie uitwisseling tussen de collectieven/ketenconcepten (*producentengroepen waarin ook andere ketenpartners kunnen zijn aangesloten*) en andere ketenpartners ingepast kan worden in KIS.

Op basis van bovenstaande inventarisatie is besloten tot het uitwerken van een regeling op basis waarvan financiële middelen kunnen worden toegekend aan de (verdere) uitwerking van de plannen van collectieven. Deze regeling is op 17 juli 2017 opengesteld onder de naam 'Voucherregeling ondersteuning ketenconcepten' (Voucherregeling). Hierbij is gekozen om vanuit de voucherregeling een koppeling te maken met KKS en KIS. De (opzet) van de voucherregeling is afgestemd met de betrokken beleidsmedewerkers van toen nog het ministerie van Economische Zaken.

Vanuit de voucherregeling konden ketenconcepten financiële middelen ontvangen ter verdubbeling van hun eigen inbreng (cash/in kind). Dit met het doel de marktpositie van hun ketenconcepten verder te ontwikkelen door te werken aan professionalisering van de keten en versterking van de samenwerking tussen varkenshouders binnen een collectief en met andere ketenpartijen.

Collectieven hadden tot 18 augustus 2017 om zich aan te melden. De aanmelding is in twee fases verlopen. Uiteindelijk zijn er voor 19 collectieven financiële middelen gereserveerd voor de uitvoering van hun plannen. Het gaat daarbij om projecten voor het versterken van bestaande ketenconcepten, maar ook om prille samenwerkingsverbanden met een gedegen plan.

4 van de 19 initiatieven hebben een extra voorwaarde gekregen in de toekenning. Om het welslagen en de impact te bevorderen moesten zij zich professioneel laten begeleiden. Twee collectieven hebben gebruik gemaakt van het extra budget dat hiervoor beschikbaar was. De andere twee hebben professionele begeleiding ingeschakeld maar hebben hier geen extra budget voor aangevraagd. Ook is er ingezet op een algehele begeleiding van alle collectieven die financiële middelen hebben ontvangen voor de uitvoering van hun plannen. Hierbij is gekeken naar de knelpunten en dilemma's van de ketenconcepten en hoe zij hierin gefaciliteerd kunnen worden.

In totaal hebben 18 collectieven een financiële bijdrage ontvangen vanuit de voucherregeling. 1 collectief heeft geen aanvullende documentatie aangeleverd ter zake de uitvoering. Aan dit collectief hebben derhalve geen financiële middelen toegekend kunnen worden. De 18 ondersteunde collectieven bestaan uit 102 deelnemers. Voor de toekenning van financiële middelen en de vaststelling van de hoogte, is het maximale aantal deelnemers binnen de voucherregeling 10 varkenshouders per collectief. Er zijn een aantal collectieven met meer dan 10 deelnemers, wat maakt dat het indirect aantal deelnemers groter is dan 102.

b) De mate waarin de uitgevoerde activiteiten hebben bijgedragen aan de in het projectplan beschreven doelstellingen:

De ondersteunde collectieven van varkenshouders hebben met de financiële bijdrage hun ketenconcept verder kunnen ontwikkelen. Het ketenconcept heeft zich daardoor sterker kunnen positioneren en professionaliseren. Dit heeft ook een positieve weerslag op de positie van de bij het ketenconcept betrokken varkenshouders in de gehele keten. Voor de ontwikkeling hebben de partijen zich voor een langere periode verbonden. Door de ontwikkeling van de ketenconcepten ontstaat er een verdere professionaliseringslag in de afzet vanuit de ketenconcepten.

Varkenshouders die niet zijn aangesloten bij een ketenconcept kunnen op enig moment ook profiteren van de ontwikkeling van de ondersteunde ketenconcepten. Dit doordat ze aansluiten bij een van de ketenconcepten. De financiële ondersteuning van de ketenconcepten heeft in die zin ook een stimulerend effect. Hierdoor hebben enkele prille ketenconcepten zich kunnen ontwikkelen.

De ketenconcepten hebben zich verbonden aan KKS waarbij de minimale kwaliteitsmaatstaf verder is geborgd en met KKS kan worden aangetoond dat er toe wordt gewerkt naar één minimale kwaliteitsmaatstaf en dat het van daaruit mogelijk is om je als ketenconcept verder te onderscheiden. Op die manier versterken KKS en de ketenconcepten elkaar. Het versterken van elkaar geldt ook als uitgangspunt voor een mogelijke toekomstige verbinding tussen de ketenconcepten en KIS.

Door de begeleiding van de ketenconcepten is een beeld ontstaan in de knelpunten en dilemma's die de ketenconcepten tegenkomen. Hierbij is ook een eerste beeld ontstaan hoe de ketenconcepten het beste gefaciliteerd kunnen worden.

3. Herstructurering en vitalisering (Dierverplaatsing en ruimtelijke kwaliteit)

a) De uitgevoerde activiteiten en aantallen deelnemers:

Voor dit deelproject was € 5.000.000 gereserveerd uit de Europese crisismiddelen (Verordening (EU) 2015/1853).

In de beginfase van dit deelproject heeft er een inventarisatie plaatsgevonden over de uitwerking van dit deelproject en de impact daarvan. Hierbij is geconstateerd dat het financieel faciliteren van fysieke bedrijfsverplaatsingen de doelstellingen van dit aandachtsgebied slechts zeer ten dele zullen realiseren. Deze doelstellingen zijn kort samengevat het saneren van oude stallen en locaties enerzijds en het borgen van voldoende ontwikkelruimte en innovatiekracht bij de blijvers in de sector anderzijds.

Bij de uitvoering was er sprake van sterk veranderende beleidsomstandigheden, die er toe leiden dat er in de Nederlandse varkenshouderij momenteel vrijwel geen bedrijfsverplaatsingen zijn. In drie van de vier provincies waar de varkenshouderij zich concentreert is er sprake van aanzienlijke aanpassingen in de relevante regelgeving. Deze is per provincie in verschillende fases van besluitvorming, hetgeen in alle gevallen leidt tot opschorting van eventueel voorgenomen verplaatsingen. Daarbij komt dat verplaatsingsprocedures een proces van jaren in beslag nemen.

Het vorenstaande heeft geleid tot de opzet waarbij wordt ingezet op de revitalisering van de varkenshouderij. Dit vindt plaats via een herstructurering van de varkenshouderij door gelijktijdig (a) blijvers te ondersteunen bij hun ontwikkeling, (b) locaties met beperkt of geen toekomstperspectief te beëindigen en (c) het maatschappelijk imago van de sector te verbeteren. De herstructurering beoogt het versterken van de infrastructuur van de Nederlandse varkenshouderij op het gebied van bedrijfseconomie (kosten), ruimtelijke ordening (inpassing, behouden van goede locaties voor bedrijfsontwikkeling, beperken overlast situaties) en markt (rendement). Het beoogde resultaat is een verbetering van de varkenshouderij, maar ook van het landelijk gebied en het draagvlak voor de varkenshouderij in dat landelijke gebied. Dit is uitgewerkt in de Regeling Omgevingskwaliteit (ROK).

De ROK beoogt varkenshouders financieel te faciliteren hun locatie te beëindigen én deze productiecapaciteit vervolgens te verplaatsen naar varkenshouders die hun bedrijf op een geschikte locatie (waar op een toekomstbestendige wijze wordt geproduceerd) willen uitbreiden. Op deze manier worden varkenshouders in staat gesteld om op een sociaal verantwoorde wijze hun locatie te beëindigen, en worden andere varkenshouders in staat gesteld om hun locatie verder te ontwikkelen. De ROK levert daarmee een bijdrage aan de kwaliteit van de ruimtelijke omgeving en versterkt de structuur van de sector.

De ROK is opgesplitst in 2 deelregelingen:

1. de openstelling voor stoppende locaties waarbij de locaties worden gerangschikt naar de impact op de fysieke leefomgeving binnen een straal van 1.000 meter. De stoppende varkenshouder ontvangt uit de Europese steunmiddelen een marktconforme vergoeding voor zijn varkensproductierechten en een beëindigingsvergoeding;
2. de inzet van varkensrechten op een zodanige wijze dat ze voordelen genereren voor varkenshouders die hun bedrijf toekomstbestendig willen ontwikkelen op een geschikte locatie. De voorwaarden hiervoor worden op dit moment nader uitgewerkt. In deze fase worden geen Europese steunmiddelen ingezet.

De ROK is op 1 september 2017 opengesteld en op 7 november 2017 gesloten. Er zijn 57 aanvragen binnen gekomen. Deze zijn beoordeeld:

- op volledigheid en juistheid van de aangeboden gegevens;
 - of ze voldoen aan de voorwaarden die in de ROK zijn gesteld;
 - op de berekende geurimpact van de locatie op de burgerwoningen binnen een straal van 1000 meter.
- De dossiers zijn op 19 december vastgesteld. Ook de ranking is, op basis van de berekende geurimpact, vastgesteld. Binnen de budgettaire ruimte van € 8 miljoen (€ 5 miljoen EU-steunmiddelen en € 3 miljoen externe financiering) kon aan 27 aanvragers een vergoeding worden toegekend. De contracten met deze aanvragers zijn getekend. Op 27 maart 2018 is een bedrag van € 7.893.744 uitgekeerd. Daarvan is 3.036.776 een 'stoppersvergoeding' en € 4.856.968 een (marktconforme) vergoeding voor de varkensrechten. De uitkering per aanvragen varieert van ca. € 100.000 tot € 500.000,-.

De € 5 mln. EU-steunmiddelen is conform beschikking aan de varkenshouders uitgekeerd.
De uitvoering van fase 1 van de ROK is geheel volgens plan verlopen.
Het Ontwikkelingsbedrijf Varkenshouderij heeft in totaal 43.221 varkensrechten ingekocht.

b) De mate waarin de uitgevoerde activiteiten hebben bijgedragen aan de in het projectplan beschreven doelstellingen:

De ROK geeft invulling aan de opdracht tot versterking van de structuur van de varkenshouderij, vergroting van de ruimtelijke kwaliteit en het maatschappelijk draagvlak.

In fase 1 is ruimtelijk en financieel instrumentarium ontwikkeld dat varkenshouders faciliteert de productie op locaties te beëindigen waar geen ontwikkelingsruimte is door de aanwezigheid van burgerwoningen binnen een straal van 1000 meter. Beperking van de geuremissie leidt tot beperking van zowel door burgers ervaren geuroverlast als de emissie van fijnstof.

27 aanvragers op 27 locaties met knelpunten inzake de kwaliteit van de leefomgeving zullen hun bedrijfsmatige activiteiten inzake intensieve veehouderij op die locatie beëindigen. Hiermee is een stap voorwaarts gemaakt met de invulling van de eerste fase van de ROK en de daaraan verbonden doelstellingen.

Fase 2 is in overleg met de Coalitie Vitalisering Varkenshouderij opgesteld en wordt vanaf 15 september 2018 opengesteld.

De ingekochte varkensrechten zullen daarmee worden ingezet voor ondernemers op een geschikte locatie (gedefinieerd o.b.v. geurnormen) die investeringen doen die ófwel voldoen aan criteria van de Maatlat Duurzame Veehouderij ófwel gericht zijn op brongerichte aanpak van maatregelen ter verbetering van de leefomgeving. Fase 2 zal uiterlijk ultimo 2019 zijn afgerond.

Met de ROK is relevante kennis opgedaan voor de warme sanering van de varkenshouderij. Een voorbeeld van de impact van de ROK komt mooi naar voren bij het principeovereenkomst tussen een ondernemer die op basis daarvan gaat stoppen, Tennet, Ontwikkelingsbedrijf Varkenshouderij (*uitvoerder ROK*) en de gemeente Doetinchem (zie onderstaande hyperlink).

<https://www.nieuweoogst.nu/nieuws/2018/01/17/eerste-varkensrechten-via-regeling-omgevingskwaliteit-aangekocht>

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
T.a.v. mevr. drs. M. Sonnema
Directeur-generaal Agro en Natuur
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Datum: 12 juli 2018
Kenmerk: U18042
Betreft: Definitieve vaststellingsaanvraag subsidie project Vitale varkenshouderij

Beste Marjolijn,

In navolging van uw brief van 4 juni jl. met kenmerk RVO/2016/261 sturen wij u de definitieve vaststellingsaanvraag van de subsidie voor het project Vitale varkenshouderij.

De vaststellingsaanvraag bestaat uit het eindverslag van het project Vitale varkenshouderij met de navolgende bijlagen.

1. KKS-Holland varken en Keteninformatiesysteem:
 - a. lijst van UBN's die deelnemen aan KKS Holland Varken;
 - b. accountantsverklaring inclusief gewaarmerkte financiële verantwoording.
2. KIS en begeleiden en opleiden producentengroepen deelmarkten:
 - a. lijst van varkensbedrijven die deelnemen aan de collectieven van de ondersteunde ketenconcepten;
 - b. accountantsverklaring inclusief gewaarmerkte financiële verantwoording.
3. Herstructurering en vitalisering (regeling bedrijfsverplaatsing):
 - a. de vastgestelde criteria voor selectie en tegemoetkoming, de kosten en het maximale bedrag;
 - b. accountantsverklaring inclusief gewaarmerkte financiële verantwoording per bedrijfsbeëindiging.

Hopende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd verblijven wij,

met vriendelijke groet,

Namens het bestuur van de POV

10.2.e

C.C.E. (Ingrid) Jansen
Voorzitter POV

H.G.E. (Eric) Douma
Vicevoorzitter POV

AGENDA COALITIE VITALISERING VARKENSHOUDERIJ

Datum: Woensdag 17 oktober 2018
Plaats: Rabobank Utrecht, Croeselaan 18.
Aanvang: 9.30 uur

Deelname aan de vergadering:

Uri Rosenthal, Ingrid Jansen, Rene Coppens, Lieke Hendrix, Jean-Marie van Oort, Eric Douma, Pieter Wolleswinkel (vervanger Stijn Steendijk), Frans Stortelder, Ruud Tijssens, 10.2.e, Paul Jansen en Henk Boelrijk.

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Mededelingen

- a. Bericht van verhindering is ontvangen van Stijn Steendijk hij zal worden vervangen door Pieter Wolleswinkel, Business Unit Director Varkens bij ForFarmers.
- b. Klimaattafel Landbouw&Grondgebruik
De brief aan de heer Pieter van Geel is ter informatie bijgevoegd. Bijlage 1.
Er is een uitwerkgroep Veehouderij ingesteld en een planning voor de verdere uitwerking van een werkdocument.
- c. Overige mededelingen

4. Notulen bijeenkomst Coalitie 27 september 2018

De notulen zijn *ter vaststelling* bijgevoegd. Bijlage 2 en 2a.

5. Procesaanpak herijking en trajecten Coalitie Vitalisering Varkenshouderij

In de bijgevoegde notitie is de procesaanpak voor het vervoltraject nader uitgewerkt. Bijlage 3. Dit op basis van het voorstel dat de voorzitter heeft gedaan en de reacties die op dit voorstel zijn binnengekomen.

Het voorstel is om de voorgestelde procesaanpak te bespreken en vast te stellen.

6. Buiten reikwijdte

[Redacted content]

Het voorstel is om deze versie vast te stellen en afspraken te maken over het communicatietraject.

7. Uitwerking hoofdlijnenakkoord: saneringsspoor

Bijgevoegd is het plan van aanpak fase 2 zoals opgesteld door de kerngroep. Bijlage 5 en 5a. Deze stukken zijn vertrouwelijk en niet bedoeld voor verdere verspreiding. Paul Jansen en 10.2.e zullen dit plan toelichten.

Het voorstel is om het plan van aanpak te bespreken, de verbinding te maken met de procesaanpak vanuit de Coalitie en een besluit te nemen over het instellen van een klankbordgroep vanuit de Coalitie.

8. Uitwerking hoofdlijnenakkoord: innovatiespoor

Het startdocument innovatiespoor is ter bespreken bij de agenda gevoegd. Bijlage 6.

Dit document is opgesteld door Paul Jansen die hierbij een toelichting zal geven.

Het voorstel is om het startdocument vast te stellen en nadere afspraken te maken over de verdere aanpak.

9. Formalisering samenwerking partners en Coalitie.

Een begroting van de bureaunkosten Coalitie ViVa voor de periode 2019-2021 met een voorstel voor de financiering van de kosten wordt uitgewerkt en zal worden nagezonden.

10. Besteding EU steungelden

Vanuit de POV zal een korte toelichting worden gegeven bij de stand van zaken afwikkeling EU-regelingen.

Ter kennisneming is bijgevoegd het eindverslag van het project fosfaatreductie varkenshouderij 2017. [Bijlage 7](#).

De goedkeuringsverklaring is op 1 oktober jl. ingediend bij het ministerie van LNV.

11. Data volgende vergaderingen

- Woensdag 14 november van 10.30 uur tot 13.00 uur.
- Woensdag 12 december van 10.30 uur tot 13.00 uur.

12. Rondvraag en sluiting.

De voorzitter van de Klimaattafel Landbouw & Landgebruik
 De heer Pieter van Geel
 Postbus 90405
 2509 LK DEN HAAG

PER EMAIL: 10.2.e @vangeelconsultancy.eu

Datum : 5 oktober 2018
 Ons Kenmerk : U18090
 Betreft : Deelname Coalitie ViVa aan klimaattafel

Geachte heer Van Geel, *beste Pieter,*

Op 13 juni jl. heb ik als voorzitter van de Coalitie Vitalisering Varkenshouderij (hierna: Coalitie ViVa) naar jou toe aangegeven dat de partijen in de Coalitie ViVa de ambities zoals geformuleerd in het kader van het klimaatakkoord en de klimaattafels onderschrijven en daar invulling aan willen geven vanuit de varkenshouderijsector via het hoofdlijnenakkoord warme sanering varkenshouderij.

Momenteel herijken wij het Actieplan met de sectorpartijen binnen de Coalitie ViVa waarin we de opgaves voor klimaat, energie en kringlooplandbouwduidelijk hebben gepositioneerd. Dit sluit ook naadloos aan op de visie van minister Schouten om te komen tot een omslag naar kringlooplandbouw.

De effecten van de regelingen in het kader van het hoofdlijnenakkoord warme sanering varkenshouderij zullen nog nader in beeld moeten worden gebracht zodat deze effecten ook gekwantificeerd kunnen worden binnen het klimaatakkoord.

De Coalitie ViVa vindt het belangrijk dat er een verbinding wordt gemaakt tussen de Klimaattafel Landbouw & Landgebruik en de Coalitie ViVa. Door de Coalitie ViVa wordt voorgesteld dat ik als voorzitter zitting neem aan de klimaattafel en er vanuit de ambtelijke organisatie van de Coalitie ViVa ook verbindingen worden gemaakt met de werkgroepen die zijn ingesteld om de afspraken voor het definitieve klimaatakkoord voor te bereiden ter besluitvorming in de bestuurlijke klimaattafel.

Ik vertrouw erop dat je het voorstel van de Coalitie ViVa ondersteunt en ben uiteraard altijd bereid tot een nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Uri Rosenthal
 Voorzitter Coalitie Vitalisering Varkenshouderij.

Notulen bijeenkomst Coalitie Vitalisering Varkenshouderij 27 september 2018 te Ede, Kantoor POV.

Aanwezig: Uri Rosenthal (voorzitter), Ingrid Jansen, Eric Douma, Rene Coppens, Lieke Hendrix, Jean-Marie van Oort, Stijn Steendijk, Frans Stortelder, Harry de Groot, 10.2.e , 10.2.e (agendapunt 5) en Henk Boelrijk (secretaris)

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering met een woord van welkom.

De vergadering staat kort stil bij het terugtreden van Ingrid Jansen en Eric Douma als bestuurders bij de POV. Besloten wordt om als Coalitie op een passend moment stil te staan bij dit afscheid.

Frans Stortelder zal een andere functie gaan bekleden bij VION. Per 1 januari a.s. is hij benoemd als Chief Strategic Projects. Vanuit deze functie blijft hij betrokken bij de Coalitie.

2. Vaststellen agenda

Rene Coppens stelt voor om stil te staan bij de zorgelijke situatie met betrekking tot AVP bij wilde zwijnen in België. Dit zal gebeuren bij de rondvraag.

Eric Douma wil het punt van aanhaken bij de klimaattafels vanuit de Coalitie aan de orde stellen bij agendapunt 7. Aldus wordt besloten.

3. Mededelingen

Bericht van verhindering is ontvangen van Ruud Tijssens. Harry de Groot vervangt hem.

4. Notulen bijeenkomst Coalitie 22 augustus 2018

De notulen zijn eerder toegestuurd en worden vastgesteld.

5. Visie Landbouw, Natuur en Voedsel: Waardevol en Verbonden

Minister Schouten heeft op 8 september jl. [deze visie](#) gepresenteerd.

De voorzitter verwelkomt 10.2.e en nodigt hem uit een toelichting te geven en daarbij de raakvlakken met de herijking van het actieplan vitalisering varkenshouderij te belichten.

10.2.e geeft een toelichting aan de hand van een presentatie. Deze presentatie is als bijlage bij de notulen gevoegd.

De visie markeert de start van een uitvoeringstraject. De focus verschuift van kostprijs naar circulaire systemen en een vernieuwde marktbenadering.

Ondernemers zitten vaak vast in de huidige systemen. Hoe kunnen we dat omdraaien? Daar ligt een belangrijke uitdaging. De uitdagingen worden in de visie helder samengevat. Een goede inkomenspositie voor de boeren wordt ook nadrukkelijk genoemd als uitdaging.

De bodemgezondheid en de diergezondheid worden centraal gesteld. Daarmee is ook mestverwaarding een belangrijk onderdeel van de kringlooeconomie en wordt de positie van kunstmest ter discussie gesteld. We moeten af van ruwe mest.

Stijn Steendijk vraagt de aandacht voor de definitie van circulariteit. Welke criteria ga je daarbij hanteren? CO2, nutriënten, energie?

10.2.e geeft aan dat dit in de uitwerking per sector scherp gemaakt moet worden.

Deze uitwerking wordt door LNV gezamenlijk opgepakt. Gezamenlijk, vanuit de kaders van de visie een ontwikkelingsrichting en doelstellingen en te bereiken resultaten vaststellen.

In dit kader is LNV bezig met een programma 'duurzame veehouderij' en is er een verbinding met de uitwerking van het Hoofdlijnen Akkoord warme sanering varkenshouderij en bestaande initiatieven in de sectoren.

Lieke Hendrix benadrukt dat de 'Coalitietafel' wordt gezien als de tafel voor de varkenshouderij als het gaat om de uitwerking van de visie. LNV gaat hier geen nieuwe aparte structuur naastzetten. Er wordt wel gekeken naar de verbindingen.

Frans Stortelder complimenteert LNV met deze visie. Er zitten veel herkenbare punten in. Onze manier van denken als sector sluit hierbij aan. Hij vraagt wel aandacht voor het positioneren van het aspect kostprijs. Met een lijn van 'weg van de kostprijs' loop je het risico dat je de discussie over de omslag naar marktgericht produceren en circulariteit plat slaat. Het is belangrijk om op een positieve en constructieve manier, vanuit de goede invalshoek, over kostprijs te praten. Het is belangrijk om de discussie op een goede manier te framen.

De voorzitter concludeert dat de herijking van ons actieplan en de visie van LNV goed op elkaar aansluiten. Hij mist nog het punt van regelgeving. Hoe is dat in de LNV visie gepositioneerd. Lieke Hendrix geeft aan dat LNV altijd bezig is met regelgeving. Vereenvoudiging van regelgeving staat continue op de politieke agenda. De lijn is om zoveel mogelijk toe te werken naar doelregelgeving. Dit komt in alle fasen van het proces wel terug

6. Plan van aanpak 'warme sanering varkenshouderij'

De voorzitter geeft aan tevreden te zijn met het antwoord op de brief van de Coalitie. De Coalitie wordt door de minister serieus genomen. Daarover kunnen we onze waardering uitspreken. We kunnen nu de conclusie trekken dat we volledig aan tafel zitten.

10.2.e schetst de stand van zaken vanuit de kerngroep. Met de uitwerking van de saneringsregeling is gestart. Aandachtspunten zijn:

- Waarde bepaling van stallen en rechten. Hierin worden de ervaringen van de ROK-regeling meegenomen.
- Gedoogstoppers. De inventarisatie loopt. Vanuit de Coalitie is het signaal nogmaals afgegeven om die buiten de regelingen te houden.
- De criteria voor geurbelasting worden uitgewerkt.
- Er wordt een communicatieaanpak uitgewerkt
- Het aspect sloop van stallen is aan de orde. Er wordt gewerkt aan een soort intentieverklaring waarin de inbreng van de provincie moet worden vastgelegd.

De Coalitie is trekker van het innovatiespoor. Paul Jansen werkt een plan van aanpak uit. Dit zal aan de Coalitie worden voorgelegd. De voorzitter benadrukt dat de uitwerking hiervan praktijkgericht moet zijn. Richt je op direct implementeerbare zaken.

Ingrid Jansen bepleit dat je hierbij ook het optimaliseren van de huidige luchtwassers betreft. De focus moet liggen op meetbaar resultaat op korte termijn.

Harry de groot geeft aan dat je er in dit traject ook voor moet zorgen dat zaken als proefstalstatus snel kunnen worden geregeld.

Frans Stortelder geeft aan dat de partners in de Coalitie intensiever bij de processen voor de uitwerking van de regelingen betrokken moeten worden. Hiervoor moet een structuur worden ingericht. Voor de Coalitie moet het helder zijn wanneer er wat wordt verwacht aan besluitvorming. De planning moet dus helder zijn. We moeten mandaat houden naar onze achterbannen.

7. Herijking actieplan Vitalisering Varkenshouderij

De afgelopen periode is de notitie ' gedeelde route naar een Vitale varkenshouderij' verder uitgewerkt door **10.2.e**.

De voorzitter benadrukt dat we nu snel naar de fase toe moeten om de notitie vast te stellen en de acties concreet te maken. Hierbij moeten we verder gaan dan een inventarisatie van lopende projecten.

Besloten wordt, om deze stap effectief te kunnen zetten, voor de in de herijking geformuleerde thema's, trekkers aan te wijzen en organisaties en personen te koppelen aan de actielijnen. Hierover vindt een eerste gedachtewisseling plaats.

De afspraak wordt gemaakt om een procesaanpak op te stellen en deze op korte termijn voor te leggen aan de leden van de Coalitie.

De insteek moet zijn dat de trekkers zelf verantwoordelijk zijn voor de uitwerking en het organiseren van betrokkenheid van de andere coalitie partners en het informeren van de Coalitie. Betrokkenheid kan worden georganiseerd door het vormen van werkgroepen per thema.

De herijking kan worden afgerond. De hoofdstukken 1 t/m 3 zijn intensief kortgesloten. Hiermee zijn de ambities en hoofdogaven vastgesteld.

Ingrid Jansen geeft aan dat de herijking bij de POV nog bestuurlijk moet worden afgehecht.

De voorzitter geeft aan dat er nu wel concrete stappen gezet dienen te worden. De inzet moet zijn om de herijking tijdens de volgende vergadering echt vast te stellen.

Rene Coppens geeft aan dat dit met betrekking tot de voorstellen voor financiering moeilijk zal worden. Hoe gaan we de voorgestelde bedragen in de conceptnotitie verder valideren? Als we als Rabobank ergens ja tegen zeggen is dat op basis van het complete plaatje.

De afspraak wordt gemaakt om dit verder uit te werken en in de notitie goed vast te leggen. Dit zal snel worden opgepakt door **10.2.e**.

De Coalitie besluit om een brief te richten aan Pieter van Geel met het verzoek om de voorzitter van de Coalitie te laten aansluiten bij de klimaattafel Landbouw en grondgebruik.

8. Formalisering samenwerking partners en Coalitie.

Een notitie en de huidige samenwerkingsovereenkomst zijn ter bespreking bijgevoegd.

In deze notitie wordt ook een voorstel gedaan voor de financiering van de bureaunkosten voor de periode 2019-2021. Voor deze periode dienen nieuwe financiële afspraken maken.

De partners geven aan dat ze in principe willen participeren in het financieren van de bureaunkosten. Het gezamenlijk dragen van deze kosten is het uitgangspunt.

Het beeld is nog niet helder welke kosten er allemaal inzitten en welke formele afspraken daar onder liggen. Het is noodzakelijk om een gespecificeerde en onderbouwde begroting uit te werken. De formele posities moeten hierbij helder zijn. Dit actiepunt wordt opgepakt vanuit de POV.

De vraag is uitgezet hoe hierbij het beschikbare LNV budget kan worden aangehaakt.

9. Uitbreiding Coalitie en samenwerking met brancheorganisaties

Binnen Nevedi en COV wordt de vraag gesteld op welke wijze zij als collectief kunnen aansluiten bij de Coalitie ViVa.

De lijn die de Coalitie tot nu toe heeft gevolgd is dat koepelorganisaties geen partner kunnen worden van de Coalitie wordt bevestigd. Tot nu toe is de lijn gevolgd om vanuit de Coalitie (ook via het platform varkensketen) de koepelorganisaties periodiek te informeren. Aan deze lijn zal worden vastgehouden. De informatie naar de brancheorganisaties loopt via de lijn van de voorzitter en de secretaris. De partners kunnen dit desgewenst ondersteunen.

10. Besteding EU steungelden

Vanuit de POV wordt een korte toelichting gegeven bij de stand van zaken. Er zijn geen punten die nadere bespreking behoeven.

De Coalitie neemt kennis van:

- a. Het eindverslag project vitale varkenshouderij.
- b. Vaststellingsaanvraag project vitale varkenshouderij.

11. Data volgende vergaderingen

Het voorstel is om voor 2018 de volgende data te reserveren voor bijeenkomsten van de Coalitie en partners.

- Woensdag 17 oktober van 9.30 uur tot 13.00.

- Woensdag 14 november van 10.30 uur tot 13.00 uur.
- Woensdag 12 december van 10.30 uur tot 13.00 uur.

Deze data worden vastgesteld. Besloten wordt om te voldoen aan het verzoek van Ruud Tijssens. Het aanvangstijdstip voor de vergadering op 17 oktober a.s. wordt vastgesteld op 9.30 uur.

De vergaderplaats zal nog nader worden gezien. De zaal bij de POV is erg 'onrustig'. Het voorstel wordt gedaan om de volgende vergadering te houden op het hoofdkantoor bij de RABO bank in Utrecht. Het idee wordt geopperd om voor de daarop volgende vergaderingen te rouleren tussen de leden van de Coalitie.

12. Rondvraag en sluiting.

De Coalitie staat kort stil bij de AVP situatie. Grootste risico is insleep van het virus via menselijk handelen. LNV heeft de aandachtsfase uitgeroepen en een preventieteam ingesteld. Er zal tevens Bestuurlijk overleg plaatsvinden met Bedrijfsleven en provincies. POV en COV hebben in een brief aan de minister van LNV aandacht gevraagd voor het nemen van preventieve maatregelen. Verkleining van de wilde zwijnen stapel en het realiseren van de nulstand is een belangrijk aandachtspunt.

De voorzitter sluit de vergadering met een woord van dank.

LNv visie

Landbouw, natuur en
voedsel: waardevol en
verbonden

*Nederland als koploper in
kringlooplandbouw*

10.2.e

Directie DAD
Ministerie LNv

27 september 2018

Inhoud presentatie

- Hoofdpijnen LNV-visie
- Uitwerking LNV-visie en relatie met herijking Actieplan vitalisering varkenshouderij

LNV visie – Aanleiding

- Visie is antwoord op de oproep aan LNV om voor de lange termijn richting te geven waar het met NL land- en tuinbouw en het voedselsysteem naartoe moet. Niet alleen de samenleving maar ook ondernemers vragen daar om.
- Minister had zelf ook behoefte aan een verhaal op hoofdlijnen, die helpt koers te houden omdat LNV nogal eens dreigt overspoeld te worden door de waan van de dag.
- De visie is geen beleidsnota. De uitwerking – hoe maken we het concreet, wie gaat wat doen? – is fase 2.

LNV-visie: Ambitie en kernboodschap

- Van verdere verlaging van kostprijs naar verdere verlaging van verbruik grondstoffen door een efficiëntere benutting in kringlopen.
- Huidige voedselsysteem veranderen naar kringlooplandbouw (circulair voedselsysteem) als de gangbare economische en ecologisch vitale productiewijze.
- Kringlopen van grondstoffen en hulpbronnen zijn in 2030 op een zo laag mogelijk schaalniveau gesloten: lokaal waar het kan, regionaal of internationaal waar dat moet.

• Doelen:

- 1) NL koploper kringlooplandbouw in 2030
- 2) Goed inkomen voor de boeren
- 3) Meer waardering voor voedsel, verkleinen afstand boer-burger
- 4) Continu vernieuwen en verduurzamen van productiemethoden, zowel in Nederland als internationaal.

LNV-visie: Analyse huidige situatie

- Nederlandse agroketens leveren een grote bijdrage aan economie en werkgelegenheid en zijn toonaangevend in de wereld.
- De afgelopen jaren is op veel terreinen voortuitgang geboekt op thema's als milieu, dierwelzijn, diergezondheid, maar een aantal zaken kan en moet nog beter. Er zijn veel initiatieven voor verdere verduurzaming.
- Ondernemers zitten vaak vast in het huidige systeem, met focus op kostenminimalisatie, efficiëntie, productieverhoging en schaalvergroting.
- Grootste bedreiging is dat de huidige wijze van voedsel produceren en consumeren leidt tot grote druk op de leefomgeving en de biodiversiteit en put grondstofvoorraden uit. Voedselsysteem is op langere termijn niet houdbaar.
- Weinig kennis bij consument over herkomst van voedsel en weinig waardering voor boeren en voedsel.

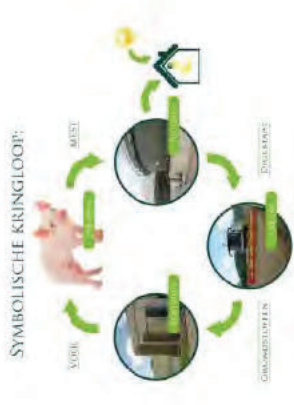
LNV-visie: Uitdagingen

- Drastische vermindering emissies broeikasgassen.
- NL agrosector is sterk afhankelijk van import van niet-duurzaam geproduceerde grondstoffen. Gebruik van grondstoffen, hulpbronnen en natuurlijke omgeving moet zorgvuldiger.
- Einde maken aan verspilling van grondstoffen en voedsel in de verschillende ketenschakels.
- Versterken van de positie van de boeren in de voedselketen, redelijke inkomens.
- Continuïteit voedselproductie borgen door ondersteunen van bedrijfsovername
- Gezonde leefomgeving rond landbouwbedrijven
- Vergroten inzicht bij consument over herkomst en waarde van voedsel
- Versterken van de verbinding tussen landbouw en natuur.

LNV-visie: Kenmerken kringlooplandbouw

- 1) In 2030 is de nutriëntenkringloop verkleind en op het laagst mogelijke niveau gesloten:
 - veevoer is bij voorkeur van lokale of regionale oorsprong en kan niet benut worden voor humane consumptie
 - alternatieve eiwitrijke veevoergrondstoffen zoals EU/NL soja, lupine insecten
 - maximaal gebruik van restproducten uit de humane voedingsindustrie
 - veilige herintroductie van diermelen

LNV-visie: Kenmerken kringlooplandbouw

- 2) Integraal duurzame stalsystemen die schadelijke emissies in stallen en naar de leefomgeving sterk verminderen of voorkomen.
- Dit met inachtneming van voorwaarden t.a.v. dierenwelzijn, dier- en volksgezondheid, arbeidsomstandigheden, energieneutraliteit.
 - Hoe? Bronmaatregelen i.p.v. alleen maar end of pipe maatregelen.
 - Naast vermindering van ongewenste emissies naar de fysieke leefomgeving moet dit leiden tot positieve effecten op gezondheid van varkenshouder en zijn medewerkers, diergezondheid, CO2-footprint en profit door betere productieresultaten (groei, voederconversie).

het
varkens
toilet

LNV-visie: Kenmerken kringlooplandbouw

- 3) Goede kwaliteit van de bodem is de basis in kringlooplandbouw:
- Goede bodemvruchtbaarheid door evenwichtsbemesting
 - Afbouw van gebruik van kunstmest uit schaarse fossiele bronnen. Betere benutting mineralen in dierlijke mest.
 - Meststoffen voor de plantenteelt zijn afkomstig uit bewerkte dierlijke mest. Verse varkensmest wordt regelmatig uit stallen gehaald en verwerkt in regionale clusters tot biogas, kunstmestvervangers en waardevolle meststoffen.
 - Beheer organische stofvoorraad, bodemstructuur en bodemleven.

Uitwerking LNV-visie

- Het kabinet vertrouwt op de kracht van de samenleving om de omslag naar kringlooplandbouw te maken en productiemethoden verder te vernieuwen. Visie is geen blauwdruk, maar ook niet vrijblijvend.
- Eerste stap is dat overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke partijen medio 2019 afspraken maken over een gemeenschappelijke ontwikkelrichting, te bereiken resultaten, hoe deze gemeten worden en welke inzet dat vraagt van alle partijen.
- Het gaat om afspraken in aanvulling op bestaande verduurzamingsplannen en de vele andere lopende initiatieven.
- Voortouw bij de uitwerking ligt nadrukkelijk bij de ketens en het bedrijfsleven.
- Als de gewenste omslag stagneert of te traag gaat, zal de overheid uiteindelijk wet- en regelgeving inzetten.

Programma uitwerking LNV-visie veehouderij

- Voor de uitwerking van de LNV-visie voor de veehouderij is LNV bezig met het opzetten van het Programma verduurzaming veehouderij.
- Beoogd resultaat:
 - een door de afzonderlijke dierlijke ketens met alle relevante stakeholders vastgesteld plan met een uitwerking van de belangrijkste duurzaamheidsopgaven
 - vastgelegd in een bestuurlijke afspraak, uiterlijk medio 2019
 - looptijd tot 2030 met tussendoelen
- Voortbouwen op en verbinden met sectorale duurzaamheidsplannen zoals voor de varkensketen het Actieplan vitalisering varkenshouderij, Recept voor duurzaam varkensvlees, Klimaatakkoord landbouw, Hoofdlijnenakkoord sanering en andere lopende trajecten.

Programma uitwerking LNV-visie veehouderij

- Voor LNV is de herijking van het Actieplan vitalisering varkenshouderij van de coalitie Viva het vehikel voor de uitwerking van de LNV-visie en de duurzaamheidsopgaven van de varkensketen.
- Schematisch: LNV-visie

Programma verduurzaming veehouderij

Varkensketen: Actieplan vitalisering varkenshouderij / Coalitie Viva

Duurzaamheidsopgaven

- Goede zorg voor de leefomgeving → Hoofdlijnenakkoord sanering en verduurzaming varkenshouderij
- Centrale positie in de Circulaire economie
- Erkende bijdrage aan Klimaat en energietransitie
- Robuuste en gezonde varkens in een diervriendelijke houderij
- Mondiaal koploper in marktgerichtheid en ketensamenwerking

Programma uitwerking LNV-visie - Aanpak

Fase 1 (herijking Actieplan viva, uiterlijk medio 2019)

1. Commitment Coalitie viva over aanpak en beoogd resultaat
2. Commitment over de belangrijkste opgaven van de varkensketen
3. Per opgave formuleren en vaststellen van maatregelen met SMART doelen (kwantitatieve of procesdoelen) voor 2021 (einde kabinetsperiode), 2025 en 2030
4. Afspraken over governance: regie, wie van de coalitie is trekker van de uitwerking van de opgaven, betrokkenheid c.q. afstemming met relevante ketenpartijen, NGO's, andere departementen, andere overheden
5. Afspraken over rollen, verantwoordelijkheden en instrumenten (onderzoek, innovatie, financieel, wetgeving etc.)
6. Afspraken over meting, monitoring en voortgangsrapportages
7. Uitwerking in projecten, eventueel bijstelling lopende trajecten

Programma uitwerking LNV-visie - Aanpak

Fase 2 (medio 2019 – medio 2021): implementatie en uitvoering

1. Start uitvoering aanvullende plannen/projecten (naast de al lopende trajecten)
2. Monitoring voortgang en tweejaarlijkse voortgangsrapportage aan LNV (eerste rapportage februari 2021)
3. LNV biedt de voortgangsrapportage van elke dierlijke keten met een beleidsappreciatie aan de Tweede Kamer aan
4. Twee keer per jaar bestuurlijk overleg
5. Evt. bijstelling/update Actieplan voor de periode 2025/2030.

Programma uitwerking LNV-visie: rol LNV

- Rol LNV: meedenken, adviseren over inzet instrumenten, faciliteren, afstemmen inzet vanuit LNV en andere departementen, voortgang bewaken
- Aanspreekpunt LNV voor Coalitie viva: Lieke Hendrix, plv. Hugo van Kasteel
- Aanspreekpunt LNV herijking Actieplan viva: 10.2.e
- Aanspreekpunt LNV Hoofdlijnenakkoord sanering en verduurzaming: 10.2.e
- Daarnaast zijn LNV-dossierhouders beschikbaar voor de uitwerking van de opgaven (bijvoorbeeld gezonde leefomgeving, dierenwelzijn, diergezondheid)

Dank voor uw aandacht!

Procesaanpak diverse trajecten Coalitie Vitalisering Varkenshouderij

Tijdens de bijeenkomst van de Coalitie op 27 september jl. is geconstateerd dat er behoefte is aan heldere procesafspraken voor de verschillende trajecten die nu lopen. Dit betreft het saneringsspoor en, innovatiespoor vanuit het Hoofdlijnen Akkoord en de actielijnen van de herijking van het Actieplan.

Deze trajecten hangen nauw onderling samen en vormen gezamenlijk ook de basis voor de nadere uitwerking van en implementatie van de LNV visie voor de varkenshouderijketen.

De voorzitter heeft een voorstel voor de procesaanpak rond de diverse trajecten aan de leden van de Coalitie voorgelegd. De reacties hierop zijn in deze versie verwerkt. Er wordt toegewerkt naar commitment van alle partijen over de doelen en ambities, maar vooral ook over de projecten en acties die daarmee samenhangen en de daarbij behorende rollen en financiële inspanningen van de leden van de Coalitie en andere ketenpartners.

Uitgangspunten en afspraken

De basisaanpak is en blijft dat de Coalitie verantwoordelijk is voor inhoud en voortgang van het actieplan (herijking), maar dat voor elk spoor één of twee leden van de Coalitie de trekkers zijn om goed voorbereide stukken (ter informatie en/of ter besluitvorming) in de Coalitie in te brengen. De Coalitie blijft in haar huidige samenstelling opereren in de komende periode. Leden van de Coalitie dragen zorg voor de terugkoppeling naar hun eigen georganiseerde achterban. Dit gebeurt in overleg en waar nodig, met ondersteuning van de voorzitter en/of een ander lid van de Coalitie.

De Coalitie ViVa is verantwoordelijk voor de herijking van het Actieplan. De herijking van het actieplan zal voor besluitvorming op 17 oktober a.s. aan de Coalitie worden voorgelegd. In deze notitie wordt in de volgende paragraaf ingegaan op de procesaanpak voor de uitwerking van acties en projecten.

Voor de governance en de wijze van financiering van de activiteiten van de Coalitie zal op 17 oktober een separaat voorstel worden ingebracht. In die notitie zal ook aan de orde worden gesteld of en op welke wijze een Adviesraad kan worden ingericht om het draagvlak voor de ambities en doelen van de Coalitie te vergroten en om meer uitvoeringskracht te realiseren bij de uitwerking van maatregelen en projecten.

Uitgangspunten bij uitvoering van maatregelen en projecten via de vijf thema's

In het herijkte actieplan zijn vijf thema's vastgesteld. Per thema worden een of twee 'trekkers' benoemd. De trekkers zijn verantwoordelijk voor de aanpak en de organisatie van de afzonderlijke sporen.

- a. Formuleren en vaststellen van maatregelen, SMART doelen en fasering (bijv. 2021, 2025 en 2030);
- b. Afhankelijk van de aard van de opgave en de maatregelen relevante actoren en stakeholders in de komende periode te betrekken (andere departementen, provincies/gemeenten, NGO's, ketenpartijen, kennisinstellingen). LNV biedt aan om mee te denken en inbreng te leveren bij elk spoor als daar prijs op gesteld wordt.
- c. Rollen en verantwoordelijkheden van actoren en inzet (instrumenten, financiën, experimenteerruimte etc.)

- d. Wijze van meting en monitoring
- e. Tijdlijn/planning
- f. Uitwerking in acties en projecten (in aanvulling op lopende trajecten)

De voortgang wordt door trekkers van de sporen gemeld in de bijeenkomsten van de Coalitie in de vorm van korte voorgangsnotities.

De trekkers van de sporen hebben ook de opdracht om bij de uitwerking de synergie tussen de verschillende actielijnen op te zoeken. De uitwerking van de regelingen in het kader van het hoofdlijnen akkoord en de acties en projecten vanuit het herijkte actieplan moeten in samenhang worden gezien.

Er worden de komende periode diverse vertrouwelijke stukken met elkaar gedeeld (met name omtrent saneringsspoor en innovatiespoor) die ook als zodanig behandeld moeten worden. Reacties van de leden van de Coalitie op de inhoud van deze stukken verlopen via een centraal aanspreekpunt: 10.2.e in nauwe afstemming met Henk Boelrijk. Zij zorgen voor afstemming met leden van de Coalitie en met de voorzitter. Voorstellen om aparte klankbordgroepen in te stellen zullen op 17 oktober a.s. in de Coalitie aan de orde komen. Leden van de Coalitie dienen nauw bij de uitwerking te worden betrokken.

Procesaanpak per spoor

Hieronder volgt per spoor een voorstel voor de trekkers vanuit de Coalitie:

- a. Uitwerking regelingen saneringsspoor. Trekker is Ministerie van LNV, waarbij de Coalitie ambtelijk is vertegenwoordigd in de voorbereidende Kerngroep door Paul Jansen en 10.2.e. Lieke Hendrix zorgt in de komende periode voor terugkoppeling naar individuele leden van de Coalitie. De uitwerking van de warme sanering zal de toekomstige structuur van de Nederlandse varkenssector bepalen en daarmee ook in belangrijke mate de structuur van de Nederlandse slachterijsector. Vion en de POV zullen nauw bij de uitwerking van dit traject worden betrokken.
Er zullen buiten de reguliere Coalitievergaderingen extra overleggen ingepland worden om de inzet vanuit de Coalitie te bepalen voor de diverse overlegondes.
- b. Innovatiespoor. Trekkers zijn Rabobank en POV. Er zal op korte termijn een concept plan van aanpak worden opgesteld met de uitgangspunten, de belangrijke thema's en een tijdpad voor de komende maanden. Dit concept zal Paul Jansen, in overleg met POV en Rabo, opstellen (week 41). Tijdens de eerst volgende bijeenkomst van de Coalitie op 17 oktober a.s. kan dit plan van aanpak worden vastgesteld..
- c. Circulaire economie, met een zwaar accent op versnelling mestverwerking en mestverwaarding en alternatieve grondstoffen wordt vanuit de Coalitie getrokken door Agrifirm en For Farmers. Circulaire varkenshouderij maakt een fundamenteel onderdeel uit van de vleesketen en dient ook verankerd te worden in de marktvisie. Gezien de nauwe verwevenheid met de concurrentiekracht van de keten zal Vion (Frans Stortelder) nauw bij dit deelproject worden betrokken.
- d. Klimaat en energie is gekoppeld aan circulaire economie. Hierbij is het belangrijk om aan de Klimaattafel kansen voor de varkenshouderijketen te benutten. De voorzitter zal deelnemen aan de klimaattafel Landbouw & Grondgebruik.
- e. Voor het onderdeel gezonde varkens en diervriendelijke houderij is Topigs-Norvin de trekker.
- f. Voor het spoor Marktgerichtheid en ketensamenwerking is VION de trekker, voortbouwend op de inmiddels ingezette actielijnen rond concepten, KKS Holland Varken en het op te bouwen Keteninformatiesysteem.

Op 17 oktober zal worden bepaald of de trekkers in staat zijn om in de komende maanden, met de voorliggende versie van de Herijking (en bijlagen), de noodzakelijk verdiepingsslagen te maken voor wat betreft de uitwerking van de acties rond de vijf sporen en het HA.

PROGRAMMA SANERING en VERDUURZAMING VARKENSHOUDERIJ (PSVV)

PLAN VAN AANPAK FASE 2

VERTROUWELIJK

Aanleiding

In het Regeerakkoord is het probleem geadresseerd van gezondheids- en leefomgevingsrisico's in gebieden met een zeer hoge veedichtheid: "Die kunnen en willen we niet negeren. Het kabinet zal met de sector en de betreffende provincies bezien hoe we deze problematiek kunnen aanpakken. In samenspraak met de provincies (met name Noord-Brabant), wordt bezien hoe een warme sanering van de varkenshouderij in belaste gebieden kan worden vorm gegeven. Het Rijk reserveert voor deze warme sanering financiële middelen." Hiervoor is een envelop van in totaal € 200 miljoen gereserveerd.

Daarnaast is op 8 september 2018 de [Visie Landbouw, natuur en voedsel: waardevol en verbonden - Nederland als koploper in kringlooplandbouw](#) (hierna Visie LNV) verschenen die een richting voor 2030 aangeeft. De kernboodschap van de visie luidt: we moeten van voortdurende verlaging van de kostprijs van producten naar voortdurende verlaging van het verbruik van grondstoffen door een efficiëntere benutting in kringlopen

Ook voor de veehouderij is een omslag naar kringlooplandbouw en verduurzaming nodig en worden genoemd:

1. het verkleinen van de nutriëntenkringlopen in de veevoeding;
2. het zo veel mogelijk voorkomen van verliezen van voedsel, reststromen, koolstof, energie en water, en
3. de overgang naar integraal duurzame en emissiearme stal- en houderijsystemen die het leefklimaat voor mens en dier en die de emissies van broeikasgassen, ammoniak, geur en fijnstof verlagen of voorkomen. De huisvesting van dieren biedt ruimte aan hun natuurlijke gedrag en wordt gecombineerd met een goede zorg vanuit hun specifieke behoeften.

Doel van de maatregelen voor de varkenshouderij is het terugdringen van gezondheids- en leefomgevingsrisico's in veedichte en belaste gebieden door enerzijds sanering en beëindiging van varkensbedrijven of -locaties en anderzijds door innovatie en brongerichte verduurzaming van de varkens-, pluimvee-, en melkgeitenhouderij. Op 14 juni jl. is in het Bestuurlijk Overleg met de provincies Noord-Brabant, Limburg, Gelderland en Utrecht, de VNG en de Coalitie vitalisering varkenshouderij een Hoofdlijnenakkoord (HA) overeengekomen over het maatregelpakket, de verdeling van de € 200 miljoen rijksmiddelen en de (financiële) bijdragen van de andere partijen (€ 40 miljoen voor verduurzaming door de sectorpartijen en € 72 miljoen door de vijf provincies in de concentratiegebieden Zuid en Oost, waarbij verduurzaming breder wordt gezien). De Minister van LNV heeft de Tweede Kamer hierover geïnformeerd in de Kamerbrief van 7 juli 2018 (Kamerstuk 28973 nr. 200), inclusief het HA.

Het verduurzamingspoor van 'Sanering en Verduurzaming Varkenshouderij' kent een nauwe relatie en heeft een directe link met het beoogde LNV Programma versnelling verduurzaming veehouderij, dat breed in de verschillende dierlijke sectoren ervoor wil gaan zorgen dat sectoren en ketenpartijen sneller een duurzame veehouderij gaan realiseren waarvan een kringloopbenadering onderdeel is.

Gezien de complexiteit en de betrokkenheid van verschillende partijen heeft LNV het initiatief genomen voor het opzetten van een Programma Sanering en Verduurzaming Varkenshouderij. Na de verkenning, opstellen van handelingsopties, afstemming en besluitvorming over de hoofdlijnen van het maatregelpakket (fase 1), wordt een gezamenlijke werkorganisatie opgezet voor fase 2, 3 en 4:

- Fase 2 (juli 2018 – maart 2019): uitwerking van het maatregelpakket voor beëindiging/sanering in een regeling, genoemde 'hangpunten' uit het HA, waaraan invulling

moet worden gegeven, staatssteuntoets, inrichten van de uitvoeringsorganisatie, publicatie; uitwerking verduurzamingsspoor,

- Fase 3 (maart 2019 – december 2022): openstelling saneringsregeling, uitvoering eerste tranche sanering, monitoring, tussentijdse evaluatie; tweede tranche sanering; verduurzamingsspoor: onderzoek en implementatie
- Fase 4 (2023): evaluatie van het programma.

Onderhavig plan van aanpak beschrijft fase 2.

Doelstelling fase 2

Doelstelling van fase 2 van het programma is het uitwerken door alle partijen (via de kerngroep) van het maatregelpakket uit het Hoofdlijnenakkoord tot regelingen en instrumenten voor enerzijds sanering en beëindiging van varkensbedrijven en anderzijds innovatie en verduurzaming van de varkenshouderij. Dit tweede spoor van het programma (innovatie/verduurzaming) loopt ook in fase 3 door.

Het programma moet zorgdragen voor adequate afstemming en samenwerking met alle betrokken partijen, maken en onderbouwen van beleidskeuzes, vormgeven van juridische kaders, Europese goedkeuring van regelingen en instrumenten op basis van de staatssteunkaders, het inrichten en vormgeven van de uitvoering en de implementatiestart. Daarnaast wordt er gewerkt aan een adequate communicatiestrategie die het traject optimaal ondersteunt.

Activiteiten en producten

Onderstaande zijn op hoofdlijnen de uit te voeren activiteiten benoemd en de daaruit voortvloeiende producten. De beschrijving van de producten beperkt zich tot die (hoofd)producten die vragen om besluitvorming van de Minister en het Bestuurlijk Overleg.

Politieke belangen (landelijk en regionaal), economische randvoorwaarden, maatschappelijke wensen en juridische kaders zijn mede bepalend voor richting, reikwijdte en draagvlak voor de uitwerking van het maatregelpakket. Om te komen tot draagvlak zal in ieder geval overleg gevoerd en afgestemd worden met:

- de sector: het gaat hierbij om de ketenpartijen die verenigd zijn in de Coalitie Vitale Varkenshouderij (POV, Rabobank, Topigs-Norsvin, VION, Forfarmers, Agrifirm). Provincies en VNG/gemeenten: vanwege de afbakening van de sanerings- en beëindigingsregeling tot de concentratiegebieden Oost en Zuid van de Meststoffenwet zullen gesprekken met de betreffende provincies en gemeenten (oha via de VNG) worden gevoerd.
- Europese Commissie: de Europese staatssteunkaders bepalen mede wat mogelijk en onmogelijk is. Het is van belang dat de Europese Commissie tijdig instemt met de voorgenomen aanpak. Daar hoort een nauwe samenwerking vanuit Nederlandse zijde bij.
- Betrokken ministeries: Het gaat hierbij in ieder geval om het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat i.v.m. flankerend beleid voor innovatie en brongerichte verduurzaming (experimenteerruimte, vrijwaringstermijn voor nieuwe investeringen), Financiën (fiscale maatregelen) en SZW (werk naar werk, scholing). In de eerdere fase naar het HA en Kamerbrief juli 2018 zijn ook VWS en EZK betrokken.

Het eindresultaat van de uitwerkingsfase is een sanerings- en beëindigingsregeling (**product 1**), en een meerjarig innovatie- en investeringsprogramma voor nieuwe duurzame en brongerichte emissiearme varkensstallen (**product 2**). Voor beide producten zijn in een werkprogramma deelonderwerpen en acties benoemd (bijlage1).

Voor het innovatieprogramma (product 2) hebben de ketenpartijen van de Coalitie Vitale Varkenshouderij het initiatief genomen om te komen tot een plan van aanpak voor dit innovatie- en versnellingsprogramma. Het is gericht op een forse verbetering van de leefomgeving voor burger, boer en dier, daarbij is een brede introductie van nieuwe duurzame bedrijfssystemen en brongerichte emissiearme stalsystemen in bestaande en nieuwe stallen het doel. De instrumenten om te komen tot deze brongerichte verduurzaming behelzen het ontwikkelen, testen en uitrollen in

- Hester Maij, gedeputeerde provincie Overijssel;
- Miriam Maasdam; gedeputeerde provincie Utrecht;
- Uri Rosenthal, voorzitter Coalitie vitalisering varkenshouderij;
- Ingrid Jansen, lid Coalitie vitalisering varkenshouderij;
- René Coppens, Rabobank
- Aart de Kruijff, Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG);
- Anke van Extel-van Katwijk, wethouder gemeente Gemert-Bakel

MT-overleg (ad hoc escalatie overleg):

- 10.2.e [redacted], plaatsvervangend directeur directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn (DAD) en gedelegeerd opdrachtgever;
- 10.2.e [redacted], MT-lid directie Wetgeving en Juridische Zaken (WJZ),
- RVO: 10.2.e [redacted]
- Provincies: 10.2.e [redacted]
- VNG/gemeenten: 10.2.e [redacted]
- Coalitie vitalisering varkenshouderij: Uri Rosenthal
- 10.2.e [redacted], Projectmanager sanering en verduurzaming varkenshouderij;
- 10.2.e [redacted] Programmasecretaris

LNV Programmteam sanering en verduurzaming varkenshouderij:

- 10.2.e [redacted] (voorzitter; inzet 5 dagen/week);
- 10.2.e [redacted] (DAD; inzet 3,5 dagen/week);
- 10.2.e [redacted] (DAD; inzet 1 dag/week);
- 10.2.e [redacted] (PAV; inzet 1 dag/week);
- 10.2.e [redacted] (WJZ; inzet 1 dag/week);
- 10.2.e [redacted] (WJZ; inzet 2 dagen/week);
- 10.2.e [redacted] (FEZ; inzet 0,5 dag/week);
- 10.2.e [redacted] (RVO; inzet 1 dag/week);
- 10.2.e [redacted] (RVO; inzet 2 dagen/week)
- 10.2.e [redacted], Programmasecretaris (inzet 5 dagen/week).

Kerngroep (werkorganisatie) sanering varkenshouderij

- 10.2.e [redacted] (voorzitter);
- 10.2.e [redacted] (LNV/DAD);
- 10.2.e [redacted] (LNV/DAD);
- 10.2.e [redacted] (LNV/DAD);
- 10.2.e [redacted] (LNV/WJZ);
- 10.2.e [redacted] (provincie Noord-Brabant);
- 10.2.e [redacted] (provincie Limburg);
- 10.2.e [redacted] (VNG/gemeente Gemert-Bakel);
- 10.2.e [redacted] (VNG, gemeente Ede);
- 10.2.e [redacted] (Coalitie vitalisering varkenshouderij);
- Paul Jansen (Coalitie vitalisering varkenshouderij);
- 10.2.e [redacted] (IenW).

Interdepartementaall overleg

- 10.2.e [redacted] (LNV; voorzitter)
 - 10.2.e [redacted] (IenW)
 - 10.2.e [redacted] (FIN)
 - 10.2.e [redacted] (VWS)
 - 10.2.e [redacted] (EZK)
 - 10.2.e [redacted] (LNV; programmamanager);
- (Ministerie van BZK is agendalid)

Verdere invulling organisatie

Om te komen tot de hierboven beschreven producten 1 en 2 kunnen ad hoc werkgroepen worden gevormd en ingezet voor de juiste analyse en vervolgopties, die worden neergelegd in

beslisdocumenten. Deze ad hoc groepen kennen een start- en beëindigingsmoment in de kerngroep en leveren daar ook hun documenten aan ter besluitvorming.

Voor de uitwerking van het innovatie- en verduurzamingsspoor voor de pluimvee-, de melkgeitenhouderij en het flankerend beleid voor de pelsdierhouderij zet LNV een separaat traject op.

Voor de uitwerking van een APK voor bestaande stallen, waarbij onder nader vast te stellen voorwaarden de Best Beschikbare Technieken (BBT) kunnen worden voorgeschreven voor bestaande stallen, wordt een parallel spoor ingezet. Zoals afgesproken in het Bestuurlijk Overleg op 7 juni jl. neemt het ministerie van I&W het voortouw voor overleg met IPO, VNG en sectoren. Parallel spoor PIP/mestverwaarding (TK-brief 7 juli): ligt vooral op het terrein van vergunningverlening door provincies en gemeenten. Het vraagt ook om een extra inzet van andere partijen (Rijk en sector) om bestaande technologie versneld toe te passen (bijv. in het kader van circulaire economie). Voorstel is om met 10.2.e /PAV te bezien of en, zo ja, welke vervolgactie gewenst/nodig is en wie voortouw moet nemen: LNV of provincies? Provincies hebben in BO van 14 juni jl. aangegeven dat zij in overleg willen treden met Sector om tot versnelling en verduidelijking te komen over mestverwerking en mestverwaarding.

Eindverslag project Fosfaatreductie varkenshouderij 2017

Het project Fosfaatreductie varkenshouderij 2017 is opgestart vanuit de bestuurlijk context om mee te werken aan een vrijwillige fosfaatreductie in 2017. Dit met als uitgangspunt om als sector de inspanningsverplichting aan te gaan om een fosfaatreductie van 1 miljoen kg te realiseren.

a) De uitgevoerde activiteiten en aantallen deelnemers:

Voor het bereiken van de doelstelling van 1 miljoen kg fosfaatreductie is de Regeling fosfaatreductie varkenshouderij 2017 (Regeling) opgesteld. De Regeling was gericht op een tegemoetkoming voor varkensbedrijven/houders die hun inkoop van fosfaat middels mengvoeders verminderen ten opzichte van het jaar 2016. De tegemoetkoming is op basis van de Regeling verleend voor het aantal kilogrammen fosfor waarmee de inkoop in 2017 verminderd is ten opzichte van hetzelfde gemiddelde aantal varkens in dezelfde periode in 2016. Hierbij is gekeken naar het gemiddeld aantal varkens (vleesvarkens en/of zeugen) in de periode 1 januari 2017 t/m 31 december 2017.

Bij de vaststelling van de hoogte van de tegemoetkoming is rekening gehouden met de gemiddelde meerkosten die varkenshouders hebben bij aankoop van mengvoeders in een fosforarmer segment. Fosforarmere mengvoeders zijn over het algemeen immers duurder vanwege het beperktere aanbod van grondstoffen. Als bewijslast hiervoor dienden de veestaat en veesaldokaarten alsmede de voerjaaroverzichten van 2016 en 2017.

De Regeling is op 24 mei 2017 gepubliceerd. Geïnteresseerden konden zich aanmelden van 29 mei 2017 tot en met 26 juni 2017. Op dat moment hadden 1066 varkenshouders zich aangemeld. Na het sluiten van de openstelling van de Regeling is er tot en met 22 september 2017 gewerkt aan het kloppend en volledig maken van de gegevens van de varkenshouders die zich hebben aangemeld. Varkenshouders die zich hebben aangemeld en niet alle gegevens aangeleverd hebben, zijn uitgesloten van deelname. Dat maakt dat er is gewerkt met een zuiver en compleet overzicht.

Uiteindelijk is aan 583 varkensbedrijven/houders een vergoeding uitgekeerd. Gedurende de looptijd van de Regeling is de mogelijkheid geboden om een vergoeding te krijgen voor een extra reductie. Deze extra stimulans is ingezet om de streefdoelstelling van 1 miljoen kg fosfaatreductie te behalen. Daarnaast is er op basis van nadere informatie over de/onvoorziene resultaten/effecten en de ontstane knelpunten bij de deelnemende varkensbedrijven/houders, in overleg met LNV een wijziging doorgevoerd in de berekening van de reductie en de beloning daarvoor. Deze wijziging is tevens onafhankelijk getoetst door Wageningen Livestock Research.

De Regeling is uitgevoerd met ondersteuning van Flynth. Hier is voor gekozen vanwege de kennis en ervaring bij Flynth. Flynth heeft een belangrijke rol in gehad in de gehele uitvoering waaronder contacten met deelnemende varkenshouders, de documentatie van de benodigde informatie van de deelnemende varkenshouders en de berekening van de vergoedingen die zijn uitgekeerd aan de deelnemende varkensbedrijven/houders.

b) De mate waarin de uitgevoerde activiteiten hebben bijgedragen aan de in het projectplan beschreven doelstellingen:

De activiteiten hebben geresulteerd in een berekende fosfaatreductie van 772.974 kg.¹ Hiermee heeft de sector vrijwillig haar verantwoordelijkheid genomen en een belangrijke bijdrage geleverd in het behoud van de derogatie. Dit blijkt ook uit de cijfers van CBS die begin 2018 naar buiten zijn gebracht (ter info is het [bericht](#) bijgevoegd dat POV hierover heeft verspreid).

¹ Berekening maart 2018.

AGENDA COALITIE VITALISERING VARKENSHOUDERIJ

Datum: Woensdag 14 november 2018
Plaats: Rabobank Utrecht, Croeselaan 18.
Aanvang: 9.30 uur

Deelname aan de vergadering:

Uri Rosenthal, 10.2.e (POV), Rene Coppens, Lieke Hendrix, 10.2.e
 (agendapunt 7) Jean-Marie van Oort, Stijn Steendijk, Frans Stortelder, Ruud Tijssens, 10.2.e
 , Paul Jansen en Henk Boelrijk.

Er is inmiddels een eerste voorstel ontwikkeld voor de financieringsopzet ketenpartners Coalitie Vitalisering Varkenshouderij.

Dit voorstel zal door de private Coalitie partners onderling (zonder aanwezigheid van LNV) na afloop van de Coalitievergadering worden besproken. Deze notitie zal maandag 12-11 separaat worden rondgestuurd.

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Mededelingen

- a. 10.2.e zal namens de POV deelnemen aan de bijeenkomst. De POV zal tijdens de ALV op 26-november a.s. nieuwe bestuursleden benoemen.
- b. Bestuurlijk Overleg met minister Schouten: 6 december (namiddag)
- c. Gesprekken met Brancheorganisaties COV en Nevedi (10 december middag)
- d. Overige mededelingen

4. Notulen bijeenkomst Coalitie 17 oktober 2018

De notulen zijn ter vaststelling bijgevoegd. *Bijlage 1.*

5. Herijking actieplan vitalisering Varkenshouderij

- a. Bespreken eindconcept
 Bijgevoegd is het eindconcept van de notitie 'De gedeelde route naar een Vitale Varkenshouderij'.
Bijlage 2.
 Besluitpunt: Vaststellen van de notitie.
- b. Publicatie en communicatie
 Besluitpunt: Het traject voor publicatie en communicatie vaststellen. *Bijlage 3 (ter informatie)*

6. Uitwerking sporen actieplan

De Coalitie heeft voor de vijf sporen van de herijking trekkers aangewezen. Er zijn uitwerkingsgroepen geformeerd om in de komende weken/maanden aan de slag gaan. *Bijlage 4.*

Bespreekpunt: Vanuit LNV wordt voorgesteld om de oorspronkelijke sporen intact te houden:

- Centrale positie in circulaire economie
- Erkende bijdrage aan klimaat en energietransitie.

Besluitpunt: De structuur voor de uitwerking en de samenstelling van de uitwerkgroepen definitief vaststellen.

7. Saneringsspoor

Bijgevoegd is het plan van aanpak fase 2 zoals opgesteld door de kerngroep.

Bijlage 5 en 5a. Vertrouwelijk

Besluitpunt: kennis nemen van plan van aanpak en planning.

Buiten reikwijdte

8. Innovatiespoor

Trekker van dit spoor is de Coalitie. Mondelinge toelichting bij specifieke aandachtspunten door Paul Jansen. De uitwerkgroep komt op 16 november a.s. bij elkaar.

9. Centrale positie in Circulaire economie / Erkende bijdrage aan klimaat en energietransitie.

a. Uitwerkgroep

Trekkers: For Farmers en Agrifirm.

Mondelinge toelichting bij voortgang en specifieke aandachtspunten door Ruud Tijssens en Stijn Steendijk.

b. Buiten reikwijdte

10. Robuuste en gezonde varkens in een diervriendelijke houderij

Trekker van dit spoor is Topigs-Norsvin.

Mondelinge toelichting bij voortgang en specifieke aandachtspunten door Jean-Marie van Oort.

11. Mondiaal koploper in marktgerichtheid en ketensamenwerking

Trekker van de spoor VION.

Mondelinge toelichting bij voortgang en specifieke aandachtspunten door Frans Stortelder

12. Instellen van adviesraad Coalitie ViVa

Een bespreeknotitie is bijgevoegd. *Bijlage 8.*

13. Mogelijkheden voor Algemeen Verbindend Verklaring

Informatie is bij de agenda gevoegd. *Bijlage 9.*

14. Data volgende vergaderingen

- Woensdag 12 december van 10.30 uur tot 13.00 uur.
- Vergaderschema 2019

15. Rondvraag en sluiting.

Notulen bijeenkomst Coalitie Vitalisering Varkenshouderij 27 september 2018 te Utrecht, Kantoor Rabobank.

Aanwezig: Uri Rosenthal (voorzitter), Ingrid Jansen, Rene Coppens, Lieke Hendrix, Jean-Marie van Oort, Eric Douma, Pieter Wolleswinkel (vervanger Stijn Steendijk), Frans Stortelder, Ruud Tijssens, 10.2.e, Paul Jansen en Henk Boelrijk.

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering met een woord van welkom en verwelkomt Pieter Wolleswinkel.

Buiten reikwijdte

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt vastgesteld.

3. Mededelingen

- a. Bericht van verhindering is ontvangen van Stijn Steendijk hij wordt vervangen door Pieter Wolleswinkel, Business Unit Director Varkens bij ForFarmers.
- b. Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

4. Notulen bijeenkomst Coalitie 27 september 2018

De notulen worden vastgesteld.

5. Procesaanpak herijking en trajecten Coalitie Vitalisering Varkenshouderij

De procesaanpak voor het vervoltraject wordt besproken. Het belang van het instellen van een adviesraad waarin ook Ngo's kunnen participeren wordt benadrukt.

Op basis van de opmerkingen en suggesties zal de procesaanpak verder worden uitgewerkt. Actie ^{10.2.e}

De samenstelling van de uitwerkgroepen zal worden vastgesteld. Actiepunt: Doorgeven aan ^{10.2.e} Actie coalitiepartners.

De inzet moet zijn dat de uitwerkgroepen de komende weken aan de slag gaan en tijdens de volgende vergadering per uitwerkgroep helder is vanuit de trekkers hoe de plannen van aanpak eruit zien. Actie: trekkers uitwerkgroepen

6. Herijking actieplan vitalisering Varkenshouderij

De concept notitie 'De gedeelde route naar een Vitale Varkenshouderij' is een stap verder naar de afronding gebracht. De notitie is aangepast op basis van de gesprekken die met leden van de Coalitie zijn gevoerd en opmerkingen en suggesties die nog zijn binnengekomen.

De hoofdstukken 4 en 5 zijn aangepast. Op basis hiervan zal informatie naar de uitwerkgroepen worden gestuurd met een concrete opdracht en formats. Actie: 10.2.e.

Er wordt benadrukt dat de goede volgorde moet worden toegepast. De uitwerkgroepen zullen de routes moeten uitstippelen. Op basis daarvan kan financiering worden ingevuld.

De voorzitter geeft aan dat we met betrekking tot het onderdeel innovatie warme sanering een inspanningsverplichting zijn aangegaan om vanuit de Coalitie ook 40 miljoen euro in te zetten. Op 6 december a.s. is er een bestuurlijk overleg met de minister van LNV ingepland. Dan zullen we wel moeten laten zien hoe we de 40 miljoen als coalitie gestalte gaan geven.

De private partijen in de coalitie gaan hiermee aan de slag. Hiervoor zal een bijeenkomst worden belegd. Actie secretaris.

Nog dit jaar dient er commitment te komen op plannen en financiering zodat we hiermee begin volgend jaar ook naar buiten kunnen gaan op basis van een samenhangende communicatie boodschap. Het punt van communicatie kan ook worden meegenomen in de werkgroepen. Overwegen om vanuit de partners een communicatieteam in te stellen waarin ook de basisvoorstellen die eind 2017 door Imagro zijn gedaan betrokken kunnen worden.

In het kader van financieringsstructuren is het van belang om de stand van zaken met betrekking tot AVV's in beeld te hebben. Welke mogelijkheden zijn er in dit kader. De informatie hierover zal voor de volgende vergadering op een rij worden gezet. Actie secretaris.

7. Uitwerking hoofdlijnenakkoord: saneringsspoor

De uitwerkpunten en punten waarover nog geen overeenstemming bestaat worden kort langsgelopen. Sloop blijft een discussiepunt. Kaders staatsteun worden nog getoetst bij EU. De verwachting is dat voor de volgende vergadering de contouren van de regeling besproken kunnen worden. Tijdens het

bestuurlijke overleg op 6 december a.s. zullen knopen doorgehakt moeten worden over de geschilpunten die dan nog op tafel liggen. De Coalitie zal de voortgang tijdens de volgende vergadering bespreken. Hiervoor zal 10.2.e vanuit LNV deelnemen aan de vergadering.

8. Uitwerking hoofdlijnenakkoord: innovatiespoor

Het startdocument innovatiespoor wordt toegelicht en besproken. Uitgangspunt bij de innovatieregeling is ook het verbeteren van de leefomgeving. Dit via stalsystemen maar ook breder. Doel en instrumenten hierbij goed positioneren. Hoe bereiken we met inzet 40 miljoen en bijdrage bedrijfsleven maximale effectiviteit op verbetering leefomgeving? Die vraag staat centraal bij het uitwerken van de regelingen.

9. Formalisering samenwerking partners en Coalitie.

Een begroting van de bureaunkosten Coalitie ViVa voor de periode 2019-2021 met een voorstel voor de financiering van de kosten is uitgewerkt. De Coalitie gaat akkoord met deze begroting en de voorgestelde bijdrage van €30.000,- per partner per jaar voor de komende drie jaar.

10. Besteding EU steungelden

De Coalitie neemt kennis van de bijgevoegde informatie.

11. Data volgende vergaderingen

- Woensdag 14 november van 10.30 uur tot 13.00 uur.
- Woensdag 12 december van 10.30 uur tot 13.00 uur.

Besloten wordt de aanvang van de vergadering van 14-11 te vervroegen naar 9.30 uur en de vergadering te houden bij de Rabobank te Utrecht.

12. Rondvraag en sluiting.

Buiten reikwijdte

De voorzitter sluit de vergadering met een woord van dank.

Samenstelling werkgroepen Herijking Actieplan Vitalisering Varkenshouderij

De Herijking van het actieplan moet er toe leiden dat de Varkenshouderij (keten) op korte termijn (april 2019) een stevig plan beschikbaar heeft om de duurzame, internationale concurrentiepositie van de varkenshouderij te versterken en om optimaal gebruik te kunnen maken van diverse geldbronnen (Klimaat, Warme sanering/Innovatie, Energie, Circulair).

Alle lopende trajecten worden samengebracht (Warme sanering, LNV visie, Klimaat, etc.) en worden in onderlinge samenhang via de lijn van de Coalitie centraal opgepakt. De Coalitie heeft voor de vijf sporen van de herijking trekkers aangewezen. Die gaan in de komende weken/maanden aan de slag om de acties uit te werken en te concretiseren.

De Coalitie Vitalisering Varkenshouderij is als volgt samengesteld.

Voorzitter Uri Rosenthal, overige leden Frans Stortelder (VION), Ruud Tijssens (Agrifirm), Lieke Hendriks (LNV), René Coppens (Rabobank), Jean Marie van Oort (Topigs Norsvin), Stijn Steendijk (ForFarmers). De POV is in de Coalitie vertegenwoordigd door de voorzitter en de vicevoorzitter.

Henk Boelrijk is secretaris van de Coalitie.

Er is een Coalitievergadering ingepland voor 14 november a.s.

10.2.e (DB-lid) zal de POV tijdens deze vergadering vertegenwoordigen. Na de ALV (26-11) zal de vertegenwoordiging vanuit de POV in de Coalitie definitief worden vastgesteld.

Uitwerking Regeling Warme Sanering

Trekker LNV: 10.2.e, Lieke Hendrix, 10.2.e.

10.2.e neemt namens de Coalitie deel aan de kerngroep van LNV. Hij stelt een afstemmingsgroep samen.

Vanuit de Coalitie hebben zich voor deze afstemmingsgroep al gemeld: Frans Stortelder (VION), Math Egelmeers (Agrifirm)

Vanuit DB/LB van de POV zullen John Marcellis en Wouter Oude Voshaar deelnemen aan deze afstemmingsgroep.

Henk Boelrijk is aangesloten vanuit het POV beleidsteam.

Uitwerking Innovatie- en versnellingsprogramma brongerichte verduurzaming varkensstallen (integrale aanpak van stalsystemen)

Trekker is de Coalitie ViVa in de persoon van Paul Jansen. Hij stelt een afstemmingsgroep samen.

Deelnemers die zich al gemeld hebben: 10.2.e (LNV), 10.2.e (prov. Noord-Brabant), Ruud Tijssens (Agrifirm) en René Veldman (Rabobank).

Vanuit DB/LB zal 10.2.e de POV vertegenwoordigen.
Linda Janssen wordt aangesloten vanuit het beleidsteam POV.

Uitwerking Mest, klimaat, energie

Trekkers vanuit de Coalitie zijn de voerbedrijven ForFarmers (Pieter Wolleswinkel), Agrifirm (Ruud Tijssens)

Er zal een werkgroep worden ingesteld vanuit de leden van de Coalitie. Vion (Frans Stortelder) heeft zich hiervoor gemeld. Vanuit LNV wordt voorgesteld om de oorspronkelijke sporen intact te houden:

- Een centrale en aparte positie in het actieprogramma voor circulaire economie (verkleinen en sluiten van nutriëntenkringlopen via veevoer en mestverwaarding).
- Erkende bijdrage van de varkenshouderij(keten) aan klimaat en energietransitie.

Over het aanhouden van de afzonderlijke sporen vindt overleg plaats in het eerstvolgende overleg van de Coalitie. LNV stelt expertise beschikbaar in de personen van 10.2.e (mestverwerking/circulair), klimaat en energie (10.2.e).

Het voorstel is om vanuit DB/LB 10.2.e de POV te laten vertegenwoordigen.

Vanuit het beleidsteam zullen Henk Boelrijk, Linda Janssen en Welmoed Rijkema gericht worden aangehaakt.

Vanuit dit thema wordt ook de verbinding met de klimaattafel Veehouderij gemaakt. Vertegenwoordiger aan de Klimaattafel van de Veehouderij namens de Coalitie is Uri Rosenthal.

Henk Boelrijk participeert in de uitwerkgroep met ondersteuning vanuit het beleidsteam POV van Welmoed Rijkema en Linda Janssen.

Uitwerking marktconcepten, ketensamenwerking

Trekker vanuit Coalitie is VION (Frans Stortelder). Er zal een werkgroep worden ingesteld vanuit de leden van de Coalitie. Vanuit LNV zullen 10.2.e en 10.2.e beschikbaar zijn. Vanuit ForFarmers neemt Stijn Steendijk deel.

Vanuit DB/LB zal Eric Stiphout de POV vertegenwoordigen.

Vanuit het beleidsteam zal Henk Boelrijk worden aangesloten. Linda Janssen (marktconcepten) en Floortje Herder (KKS-HV en KIS) kunnen gericht bij de uitwerking worden betrokken.

Uitwerking gezonde varkens en diervriendelijke houderij

Trekker vanuit de Coalitie is Topigs Norsvin (Jean-Marie van Oort). Er zal een werkgroep worden ingesteld vanuit de leden van de Coalitie, waarin ook Pieter Wolleswinkel plaats zal nemen (ForFarmers). Dit traject sluit ook nauw aan bij de Onderzoeksagenda Varkenshouderij, waarin ook lopende en voorgenomen trajecten zoals castratie, staartcouperen, bigvitaliteit, stalbranden, transport, preventieve diergezondheid, etc. zijn opgenomen. Vanuit LNV zijn 10.2.e (dierenwelzijn) en 10.2.e (diergezondheid) beschikbaar.

Vanuit DB/LB zal Mark Vossen de POV vertegenwoordigen.

Vanuit het beleidsteam zullen Linda Janssen en Welmoed Rijkema worden aangesloten.

Opzetten regionale teams (sector, periferie, provincie, gemeenten) als onderdeel van het thema/onderwerp 'warme sanering'

Het opzetten van deze teams heeft als doel om warme sanering goed te begeleiden (flankerend beleid).

Trekker is VNG, omdat uiteindelijk vergunningen en bestemmingsplannen de verantwoordelijkheid van de gemeenten zijn. Overige deelnemers Provincies ^{10.2.e} [redacted], Ministerie LNV ^{10.2.e} [redacted], Coalitie (^{10.2.e} [redacted]), enkele gemeenten ^{10.2.e} [redacted]

Vanuit DB/LB zal Eric Stiphout de POV vertegenwoordigen.

Vanuit het beleidsteam POV zullen Marieke van Beers en Welmoed Rijpkema worden aangesloten.

In dit kader zullen ook de verbindingen met de regionale besturen van de POV gelegd worden.

Hoofdlijnen van de SaneringssubsidieRegeling Varkenshouderij (SRV)

Doel

Deze notitie dient ervoor de hoofdlijnen van de Rijksaneringsregeling toe te lichten aan de partijen van het Hoofdlijnenakkoord (HA) van 7 juli 2018 (kerngroepleden en hun bestuurders) om op deze wijze het Bestuurlijk Overleg (BO) dat is gepland voor 6 december 2018 voor te bereiden. In dat overleg zullen keuzes worden toegelicht en een aantal beslispunten worden voorgelegd en besproken. De ambtelijke voorbereiding loopt via de werkorganisatie ("kerngroep") die is benoemd, conform de Kamerbrief en HA van 7 juli jl. Er zijn meerdere notities opgesteld door de verschillende kerngroepleden met daarin discussiepunten. Deze gesprekken hebben geleid tot de hoofdlijnen van de saneringssubsidieregeling (SRV) zoals die voorligt. Deze worden omgezet in een concept van de (juridische) regeling zelf.

Onder meer worden in de voorliggende hoofdlijnennotitie een aantal beslispunten genoemd, keuzes toegelicht en de stand van zaken weergegeven op enkele onderzoekstrajecten. Daarbij worden alvast enkele vraagstukken voor het BO benoemd. Daarnaast kan deze notitie aanleiding zijn om verdere agendapunten vanuit de partijen van het HA aan te dragen.

Aanleiding vanuit Regeerakkoord en Hoofdlijnenakkoord

Vanuit de samenleving is er een groeiende roep om het leefklimaat rondom veehouderijbedrijven te verbeteren. Met name geuroverlast door varkenshouderijen zorgt voor aantasting van het leefklimaat, maatschappelijke onrust en daarmee een negatieve waardering van de sector. Een sector waar bedrijven zich inzetten om het goed te doen en tegelijkertijd geconfronteerd worden met problemen die hardnekkig zijn. Bestaande instrumenten zijn ontoereikend om de problemen op korte termijn aan te pakken. Het Kabinet heeft om die reden in het Regeerakkoord een warme sanering in veedichte en belaste gebieden aangekondigd en daarvoor € 200 miljoen gereserveerd. Zoals vermeld in de brief van de Minister van LNV aan de Tweede Kamer van 7 juli 2018 (Kamerstukken 2017-2018 28973, nr 200) wordt hierbij een aanpak langs twee sporen gevolgd. Het eerste spoor ziet op het op korte termijn verminderen van de geuroverlast van varkensbedrijven in veedichte gebieden door het faciliteren van de beëindiging van die bedrijven door middel van een subsidie. Hiervoor is een besteding voorzien van € 120 miljoen. Het tweede spoor ziet op de ontwikkeling van en investeringen in nieuwe stal- en houderijsystemen. Het betreft zowel de varkenssector als de pluimvee- en melkgeitenhouderij en is voor de middellange en lange termijn gericht op een forse reductie en het brongericht voorkomen van schadelijke emissies uit stallen.

De subsidieregeling van het Rijk bevat de voorwaarden waaronder varkenshouders in aanmerking kunnen komen voor een subsidie voor het beëindigen van hun bedrijf. De subsidie heeft betrekking op zowel een marktconforme vergoeding voor de varkensrechten als op een vergoeding voor het waardeverlies van de stallen. De regeling moet voldoen aan de voorwaarden voor de verlening van staats, zoals vastgelegd in de Richtsnoeren van de Europese Unie voor staatssteun in de landbouw- en de bosbouwsector en in plattelandsgebieden 2014-2020 (Pb 2014/C204).

Flankerend beleid

Het beëindigen van varkenshouderijen vergt meer dan een subsidieregeling, zo is vastgesteld door de partijen bij het Hoofdlijnenakkoord, vermeld in de voornoemde Kamerbrief. Tevens hebben provincies, gemeenten en sector een verantwoordelijkheid in het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving in gebieden met veel varkenshouderijen, die zij ook nemen. Gemeenten en provincies hebben ook een verantwoordelijkheid bij het intrekken van de milieuvergunning en de bestemming 'intensieve veehouderij' van de varkensbedrijven (locaties) die in aanmerking komen voor de subsidieregeling. Daarnaast is voor de effectiviteit van de subsidieregeling voor het verminderen van de geuroverlast in belaste gebieden van belang dat gemeenten met ingang van 1

januari 2020 het Besluit emissiearme huisvesting handhaven voor de zogenoemde gedoogstoppers 2020.

In de afgelopen maanden is - na gesprekken met varkenshouders, discussies in de Kerngroep en een project rondom communicatie - duidelijk geworden dat voor een varkenshouder er drie (hoofd)onderwerpen bepalend zijn in zijn besluitvorming om mee te willen doen aan de saneringsregeling:

1. Financiën: kan ik onder de streep met de geboden subsidie met een acceptabele restschuld (of zonder restschuld) verder?;
2. Toekomstperspectief: heb ik na het beëindigen van mijn bedrijf in sociaal (kan ik in mijn woning blijven? kan ik mij maatschappelijk nuttig maken? Hoe betrek ik mijn omgeving?) en economisch opzicht (baan, ander bedrijf) een reëel toekomstperspectief op afzienbare termijn?;
3. Schone lei: kan ik na beëindiging van mijn bedrijf op de betreffende locatie blijven wonen en/of werken, zijn stallen en andere bedrijfsgebouwen 'opgeruimd'?

De saneringsregeling (SRV) ziet op punt 1, de verantwoordelijkheid ervoor ligt bij het Rijk. Aan de genoemde onderwerpen 2 en 3 geven sector, gemeenten en provincies invulling via het flankerend beleid.

Het is van belang dat varkenshouders die overwegen om hun varkensbedrijf of een locatie van hun bedrijf te beëindigen worden geïnformeerd over de mogelijkheid om met gebruikmaking van deze regeling hun bedrijf te beëindigen. Zij dienen te worden begeleid bij het proces van besluitvorming en uitvoering. Het is dan ook wezenlijk dat de varkenshouder die overweegt een subsidieaanvraag in te dienen, met de gemeente in gesprek treedt over de vraag welke nieuwe bestemming de productielocatie kan krijgen. De inzet van gemeenten en provincies in het kader van het flankerend beleid, waar nodig toegesneden op de concrete omstandigheden van de betreffende varkenshouder, is dan ook van groot belang voor de effectiviteit van deze regeling.

Afbakening doelgroep RSV

De regeling heeft alleen betrekking op locaties in de zogenaamde concentratiegebieden Oost en Zuid, zoals bepaald in de Meststoffenwet¹. De reden hiervoor is dat verreweg het grootste deel van de varkens in die delen van Nederland wordt gehouden en dat daar de grootste geuroverlast is. De regeling is gericht op varkenshouders waarvan het bedrijf op één of meer locaties geuroverlast veroorzaakt. Om te kunnen bepalen of daarvan sprake is, wordt voor de desbetreffende locatie volgens een objectieve methode bepaald hoe groot de geurbelasting op omringende woningen is, binnen een straal van 1000 meter rond de betreffende locatie. Daarbij is de methodiek uit de Regeling omgevingskwaliteit (ROK) als uitgangspunt genomen.

De geurbelasting van (de locatie van) het bedrijf wordt uitgedrukt in een zogenaamde 'geurscore' bepaald (zie een samenvattende notitie in bijlage 1), overeenkomstig de systematiek die bij de Wet geurhinder en veehouderij wordt gehanteerd. Alleen als deze geurscore boven een minimum uitkomt ('drempelwaarde'), komt de varkenshouder in aanmerking voor deelname aan de subsidieregeling.

Een varkensbedrijf of -locatie komt in aanmerking voor een subsidie als aan alle voorwaarden wordt voldaan waaronder het definitief stoppen van de varkenshouderij (geen herstart van varkens op de gesaneerde locatie waarbij de stopper voor de gesaneerde locatie via een beding/voorwaarde ook kopers hieraan bindt), de varkensrechten zijn doorgehaald, de milieuvergunning is ingetrokken en de bestemming 'intensieve veehouderij' van het betreffende bouwblok is gewijzigd. Verder is van belang dat de varkenshouderij op de betreffende locatie voldoet aan de wettelijke verplichtingen en in het bijzonder ook aan het Besluit emissiearme huisvesting.

¹ Zie Bijlage I Meststoffenwet voor een aanduiding van deze gebieden (<http://wetten.overheid.nl/jci1.3:c:BWBR0004054&bijlage=I&z=2018-07-01&g=2018-07-01>).

Op grond van EU-staatssteunkaders komen "uitsluitend ondernemingen die daadwerkelijk hebben geproduceerd, en uitsluitend productiecapaciteit die in de laatste vijf jaar vóór de sluiting van de capaciteit onafgebroken is gebruikt" in aanmerking voor steun (subsidie). In verband hiermee wordt vereist dat een bedrijf gedurende de vijf jaar voorafgaand aan de subsidieaanvraag onafgebroken varkens heeft gehouden.

Procedure voor de SRV

Voor de verdeling van de beschikbare middelen wordt gekozen voor de openstelling van de regeling gedurende naar verwachting twee perioden (tranche 1 en 2). Voor elk van deze perioden is een (vooraf) bepaald deel van het budget beschikbaar (het subsidieplafond – is nog nader te bepalen). De openstelling van tranche 1 is voorzien voor de zomer van 2019, voor tranche 2 is de openstelling een jaar later voorzien, na evaluatie van werking en resultaat van de eerste tranche.

Varkenshouders kunnen gedurende zo'n periode - die ruim tevoren kenbaar wordt gemaakt - een aanvraag bij de RVO indienen. Na afloop van de periode wordt door de RVO gezien hoeveel van de aanvragen aan de vereisten voldoen. Indien het totale bedrag van de subsidies waarop die aanvragen betrekking hebben, hoger is dan het beschikbare bedrag, vindt een selectie van de aanvragen plaats. Hiertoe worden de aanvragen gerangschikt op basis van de geurscore van de te saneren productielocatie.

Omdat de bedrijfsbeëindiging mede betrekking heeft op omgevingsrechtelijke aspecten waarvoor gemeenten en provincies het bevoegd gezag zijn, is het van belang dat ook de desbetreffende decentrale overheid op de hoogte is van de voorgenomen bedrijfsbeëindiging.

Beslispunten (om de SRV te vullen):

Vier keuzes

De beschreven keuzes hieronder zijn gemaakt op basis van beslisnotities die hebben voorgelegen in de werkorganisatie ('kerngroep'). Na discussies zijn deze keuzes gedragen door de kerngroepleden.

Voorstel:

In het BO wordt op onderstaande drie keuzes akkoord gevraagd.

1. Geuroverlast en drempelwaarde

Van potentiële deelnemers aan de saneringsregeling wordt een zogenaamde geurscore bepaald (zie bijlage 1). Een drempelwaarde voor geuroverlast is noodzakelijk om te voorkomen dat een varkensbedrijf (locatie) met geen of een zeer beperkte geuroverlast onder de subsidieregeling komt te vallen en de doelmatigheid van de regeling beperkt wordt. Om in aanmerking te komen voor de regeling wordt een drempelwaarde voorgesteld zodat alleen varkensbedrijven (locaties) deel kunnen nemen die een bepaalde geuroverlast veroorzaken. Voor elk varkensbedrijf (locatie) wordt als drempelwaarde een geurscore van 0,4 voorgesteld. Bij deze drempelwaarde valt een varkensbedrijf of -locatie met een piekgeurbelasting van meer dan 32 Odeur Units (OU) op een geurgevoelig object en daardoor een grote impact heeft voor omwonenden, in de regeling. Vervolgens worden alle ontvankelijke aanvragen gerangschikt naar de hoogte van de geurscore.

2. Doorhalen van varkensrechten

De Europese staatssteunkaders vereisen van de 'begunstigde' van de steun een tegenprestatie. Eén van deze tegenprestaties is dat de productiecapaciteit onherroepelijk wordt beëindigd. Onder de productiecapaciteit vallen in dit kader ook de varkensrechten op basis waarvan de varkenshouder varkens mag houden. De varkensrechten van een deelnemende varkenshouder aan de regeling worden om die reden doorgehaald. In de regeling zal worden vastgelegd hoe het aantal varkensrechten dat de deelnemende varkensboer moet inleveren zal worden bepaald. Uitgangspunt is dat alle varkensrechten die op de te beëindigen locaties(s) benodigd waren voor het houden van het gemiddelde aantal varkens over de periode tussen 1 januari 2019 en de datum van indiening

van de aanvraag voor subsidie worden doorgehaald, met een minimum van 80 %. Op deze wijze wordt rekening gehouden met beperkte fluctuaties in het aantal varkens en varkensrechten. En tegelijkertijd wordt voorkomen dat varkenshouders die voor een belangrijk deel op leaserechten draaien uitsluitend in aanmerking willen komen voor de vergoeding voor de waardevermindering van hun stallen en dat varkenshouders vlak voor aanmelding hun varkensrechten op de vrije markt verkopen.

3. Meerdere locaties van een bedrijf

In het Hoofdlijnenakkoord is het belang uitgesproken van een deelnamemogelijkheid van varkensbedrijven die op meerdere locaties varkens houden en die vanwege de hoge geurimpact van één of meerdere locaties niet het gehele bedrijf willen beëindigen omdat door de schaalvergroting in de afgelopen jaren veel varkensbedrijven meerdere locaties hebben. Hierover is overleg gevoerd met de Europese Commissie.

Een varkenshouder met meerdere locaties kan voor een enkele locatie met geuroverlast in aanmerking komen voor een beëindigingssubsidie waarbij de andere locatie(s) kan/kunnen blijven bestaan. De betreffende varkenshouder mag, conform de EU-staatssteunkaders, elders geen nieuw varkensbedrijf of een nieuwe varkenslocatie starten dan wel een bestaande varkenshouderij(locatie) overnemen. Deze voorwaarde geldt overigens ook voor de deelnemers aan de subsidieregeling met slechts één locatie.

4. Gedoogstoppers 2020

Zoals in het Hoofdlijnenakkoord is afgesproken moet er een besluit worden genomen over de vraag of 'gedoogstoppers' moeten kunnen deelnemen aan de saneringsregeling. Uitsluiting vergt een objectieve onderbouwing.

Bedrijven die vallen onder de gedoogregeling voldoen aan de voorwaarden die door de overheid gesteld worden. Het is aannemelijk dat gedoogstoppers financieel hebben geprofiteerd van de gedoogstatus. Dat profijt is echter niet direct gekoppeld aan bedrijfsbeëindiging en dus kan niet worden gesteld dat een gedoogstopper die een saneringssubsidie ontvangt, een tweede keer voor hetzelfde wordt betaald.

De eerste tranche van de subsidieregeling zal opengesteld worden vóór het verlopen van de gedoogregeling per 1 januari 2020. Een argument om gedoogstoppers niet te laten deelnemen aan de regeling is dat zij voor het overgrote deel al van plan zijn hun bedrijf te beëindigen. Dan is het niet doelmatig om daarvoor ook nog een subsidie te geven, omdat een subsidie is bedoeld om iets te bewerkstelligen dat anders niet gebeurt. Deelnemers aan de gedoogregeling zullen op het moment van openstelling van de eerste tranche al een besluit genomen moeten hebben over de toekomst van hun bedrijf. Die ondernemers, die hebben besloten te stoppen met hun bedrijf, dienen op grond van de staatssteunrichtsnoeren uitgesloten te worden van steun/subsidie. Deelnemers aan de gedoogregeling, die besluiten hun activiteiten na 1 januari 2020 voort te zetten, zouden wel kunnen opteren voor aanmelding voor de saneringsregeling bij de tweede tranche. Op grond van de Richtsnoeren is dit mogelijk. Het lijkt echter niet heel logisch en aannemelijk dat bedrijven zich zullen aanmelden voor een saneringsregeling op een moment dat net (fors) is geïnvesteerd om te voldoen aan het Besluit emissiearme huisvesting (en bijlage 2 van de Verordening natuurbescherming). Echter, uitgesloten is het niet.

Beslispunt:

1. Sloop

Vanuit de sector komt steeds nadrukkelijker het signaal dat voor het welslagen van de sanering het essentieel is dat stoppende varkenshouders niet blijven zitten met lege onbruikbare stallen. Er lijken slechts zeer beperkte mogelijkheden te zijn om (oude) stallen een zinvolle herbestemming te geven, zeker gezien het feit dat op de betreffende locatie geen intensieve veehouderij meer mag plaatsvinden na deelname aan de subsidieregeling. Daarnaast is van belang dat naar verwachting een groot aanbod aan oude (lege) stallen ontstaat van gedoogstoppers die stoppen met hun bedrijf vóór of per 1 januari 2020. Om verrommeling van het platteland en criminaliteit te voorkomen, het animo voor de saneringsregeling te vergroten, het imago van de varkenssector te versterken en (zowel landelijk als regionaal) de leefbaarheid van het platteland te verbeteren, is sloop een

essentieel punt. Lege stallen zijn een probleem dat slechts zal worden opgelost als partijen hun verantwoordelijkheid nemen.

Daarnaast vormt het slopen of aanpassen van de stallen tevens een op grond van de staatssteunrichtsnoeren verplicht onderdeel van het beëindigen van de (op de desbetreffende locatie) voor de varkenshouderij gebruikte productiecapaciteit. Vereist is dat die beëindiging definitief en onherroepelijk is.

Vraagstuk:

- Welke maatregelen en welke financiële middelen gaan genoemde partijen inzetten om te voorkomen dat op de te saneren locaties geen leegstand ontstaat en welke garanties kunnen genoemde partijen daartoe aan stoppende varkenshouders geven?

Twee onderzoeksvraagstukken

Met betrekking tot de twee onderstaande punten lopen nog onderzoeken, waarvan de resultaten bekend zijn tijdens het BO. Per punt is het vraagstuk geformuleerd.

1. Hoogte van bedrag voor vergoeding rechten en waardeverlies stallen

Op grond van de regeling kan de varkenshouder een subsidie krijgen die bestaat uit twee onderdelen, namelijk een marktconforme vergoeding voor de waarde van de varkensrechten en een vergoeding voor het waardeverlies van de stallen. In opdracht van LNV voert Wageningen Economic Research (WEcR) een onderzoek uit naar de vergoeding voor varkensrechten en voor het waardeverlies van stallen. De rapporten worden 30 november a.s. verwacht.

Vraagstukken:

- Vergoeding van de rechten zal marktconform zijn. Wat is de hoogte van een marktconforme vergoeding in 2019? Op welk moment wordt de vergoeding voor de varkensrechten vastgelegd waarbij marktverstoring zoveel mogelijk moet worden voorkomen?
- Welke vergoeding van het waardeverlies van de stallen is enerzijds nodig om de saneringsregeling voldoende aantrekkelijk te maken en anderzijds de beschikbare middelen doeltreffend en doelmatig in te kunnen zetten?
- Hoe kan gekomen worden tot een evenwichtige inzet van de middelen voor sanering van zeugen- en vleesvarkensbedrijven met geuroverlast waarmee ongewenste ontwikkelingen in de structuur van de varkenshouderij worden voorkomen?

2. Naast geurscore een aanvullend doelmatigheidscriterium voor selectie

De overheid is gehouden aan criteria van doelmatigheid en doeltreffendheid als het gaat om de inzet van overheidsmiddelen. Het doel van de subsidieregeling is het wegnemen van de meest urgente geuroverlast van varkenshouderijlocaties. Zoals aangegeven worden bedrijven die zich aanmelden gerangschikt op basis van geurscore. Bedrijven met de hoogste geurscore komen als eerste in aanmerking. Onderzocht wordt nog of in het kader van doelmatigheid noodzakelijk en mogelijk is om de hoogte van het subsidiebedrag voor het saneren van een varkenshouderijlocatie mee te laten wegen bij het rangschikken van subsidieaanvragen (zie verder punt 2 onder 'onderzoeksvragen'). Onderzocht wordt of er, naast de geurscore, nog een tweede criterium bepalend moet en kan zijn om de doelmatigheid te vergroten: geurscore gedeeld door het subsidiebedrag. Dat zou er bijv. toe leiden dat in geval van een gelijke geurscore voorrang wordt gegeven aan een locatie die minder kost om te saneren boven een locatie die in aanmerking komt voor een hoger subsidiebedrag en dienovereenkomstig dus hoger in de rangschikking komt te staan. Op dit moment worden de voor- en nadelen van een tweede criterium onderzocht.

Vraagstuk:

- Is een tweede criterium, gekoppeld aan de geurscore, uitvoerbaar en onderscheidend genoeg om de subsidieregeling doelmatiger te maken?

Bijlage 1 (bij de notitie hoofdlijnen saneringsregeling)**Vaststellen geuroverlast Saneringsregeling varkenshouderij**1. Algemeen

In de Regeling Omgevingskwaliteit (ROK) van het Ontwikkelingsbedrijf Varkenshouderij is ervaring opgedaan met het selecteren van varkenshouderijen op basis van geurimpact op de omgeving. In de ROK is alleen rekening gehouden met de zogenaamde 'voorgrondbelasting', de geurbelasting van een individuele varkenshouderijlocatie op geurgevoelige objecten (woningen) in zijn omgeving (in een straal van 1 kilometer rond de locatie).

Afgesproken is dat de geurscore als basis gaat dienen voor het bepalen van de geuroverlast.

Daarnaast geldt voor elke varkenslocatie een drempelwaarde voor geuroverlast om te voorkomen dat varkenshouders subsidie krijgen die geen of nauwelijks geuroverlast veroorzaken.

2. Hoe 'scoor' je geuroverlast (ranking)?

Met de gegevens van een individuele varkenshouderijlocatie uit de milieuvergunning en de gegevens over woningen in een straal van 1 kilometer rond deze locatie kan, met behulp van het programma 'V-Stacks gebied'¹, de geurbelasting van iedere individuele woning worden vastgesteld. Op basis van die belasting worden woningen in een categorie ingedeeld met daaraan gekoppeld een hinderpercentage (in procenten) en de daarmee overeenkomende weegfactor. De weegfactor is het aandeel van de bewoners met een bepaalde geurbelasting dat aangeeft bij deze geurbelasting hinder te ondervinden. Bij een geurbelasting van 3 tot 4,9 Odeur Units (OU) geeft 10% oftewel 0,10-deel van de ondervraagde bewoners aan deze belasting als hinderlijk te ervaren.

Het programma 'V-Stacks gebied' wordt ook gehanteerd in het kader van de Wet geurhinder en veehouderij. De rekensystematiek is ook gebruikt in de pilot Regeling Omgevingskwaliteit (ROK).

Categorie	Geurbelasting (OU)	Hinderpercentage	Weegfactor
A	2 - 2,9	7%	0,07
B	3 - 4,9	10%	0,1
C	5 - 7,9	15%	0,15
D	8 - 13,9	21%	0,21
E	14 - 20	28%	0,28
F	20 - 32	36%	0,36
G	32 en hoger	40%	0,40

Tabel 1: Categorieën van geurbelasting met daaraan gekoppelde hinderpercentage en weegfactor.

Door in elke categorie het aantal woningen, dat in een straal van 1 kilometer rondom de varkenshouderijlocatie is gelegen, te vermenigvuldigen met de weegfactor kom je tot een totaalscore (de 'geurscore') voor een varkenshouderijlocatie als maat voor de mate van geuroverlast (zie tabel 2 voor een voorbeeld).

Categorie	Geurbelasting (OU)	Aantal geurgevoelige objecten in een straal van 1 kilometer	Weegfactor	Geurscore
A	2 - 2,9	20	0,07	1,40
B	3 - 4,9	5	0,1	0,5
C	5 - 7,9	3	0,15	0,45
D	8 - 13,9	2	0,21	0,42
E	14 - 20	0	0,25	0
F	20 - 32	0	0,36	0
G	32 en hoger	0	0,40	0
Geurscore				Totaal 2,77

¹ <https://www.infomil.nl/onderwerpen/landbouw/geur/model-stacks/>.

Tabel 2: Maat voor geuroverlast van een individueel varkensbedrijf (geurscore).

In het geval de subsidieregeling wordt overtekend worden alle aanmeldingen gerangschikt naar de mate van geurimpact op de omgeving. Het bedrijf (de locatie) met de hoogste geurscore komt als eerste in aanmerking voor toekenning van een subsidie, vanzelfsprekend onder de voorwaarde dat aan de overige subsidievoorwaarden wordt voldaan. Vervolgens komt het bedrijf (de locatie) met de tweede hoogste geurscore in aanmerking, dan de derde, etc., net zo lang tot het beschikbare subsidiebudget op is.

3. Drempelwaarde geuroverlast

De subsidieregeling moet bijdragen aan het realiseren van het doel namelijk het reduceren van geuroverlast voor omwonenden. Een drempelwaarde voor geuroverlast is noodzakelijk om te voorkomen dat een varkensbedrijf (locatie) met geen of een zeer beperkte geuroverlast onder de subsidieregeling komt te vallen en de doelmatigheid van de regeling beperkt wordt. Om in aanmerking te komen voor de regeling wordt een drempelwaarde voorgesteld zodat alleen varkensbedrijven (locaties) deel kunnen nemen die een bepaalde geuroverlast veroorzaken. Voor elk varkensbedrijf (locatie) wordt als drempelwaarde een geurscore van 0,4 voorgesteld. Bij deze drempelwaarde valt een varkensbedrijf of -locatie met een piekgeurbelasting van meer dan 32 Odeur Units (OU) op een geurgevoelig object en een grote impact heeft voor omwonenden, in de regeling. Vervolgens worden alle ontvankelijke aanvragen gerangschikt naar de hoogte van de geurscore.

58h

Bijlage 8

Voorstel voor instellen adviesraad 'vitalisering varkenshouderij'

Doelstelling: de adviesraad adviseert de Coalitie over de doelen en de uitvoering van de verschillende actielijnen van het actieplan vitalisering en het realiseren van de gestelde doelen.

De voorzitter van de coalitie zit de adviesraad voor. Een delegatie van de coalitie neemt deel aan de bijeenkomsten van de adviesraad.

De adviesraad geeft minimaal twee keer per jaar advies aan de Coalitie.

Leden van de adviesraad:

- Dierenbescherming
- Natuur en Milieu
- Ministerie van Infrastructuur en Milieu
- Planbureau leefomgeving
- Raad voor Dieraangelegenheden
- IPO
- VNG
- NAJK
- WUR / Topsectoren

(Met de betreffende brancheorganisaties vindt structureel periodiek overleg plaats. Dit staat los van de adviesraad)

Stand van zaken Algemeen verbindend Verklaringen (AVV's) brancheorganisaties **Buiten** en
veehouderij reikwijdte

Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Buiten
reikwijdte

AVV varkenshouderij

Proces om te komen tot een AVV varkenshouderij is in volle gang. De POV vraagt deze AVV als erkende producentenorganisatie aan.

Wens van de POV is drie Regelingen algemeen verbindend te verklaren, nl:

Regeling verplichte financiële bijdragen aan de Onderzoeksagenda varkenshouderij

Onder deze Regeling valt de Onderzoeksagenda varkenshouderij (Bijdrage primaire sector) en de onderzoeken waar POV in participeert. Voor zover nu in beeld. Daarnaast is budget opgenomen voor actuele projecten en issues, alsook budget voor opstart- en uitvoeringskosten, en kennisverspreiding.

Totaal: € 750.000,- (voorlopig: nog nader vaststellen bij definitieve aanvraag)

Regeling verplichte financiële bijdragen aan het programma marktversterking

Deze Regeling richt zich op marktversterking, waaronder Sector-pr. Deze regeling is inhoudelijk aangesloten bij de inhoud van het Sector-pr plan. In het kader van de mogelijkheden voor een AVV aanvraag is dit toegeschreven naar marktversterking.

Totaal: € 195.000 (conform huidige begroting Sector-Pr)

Regeling verplichte financiële bijdragen aan het programma arbeid en scholing

Idee is het borgen van vakmanschap en goed werkgeverschap onder een AVV te laten vallen. Alsook onderwijs, training en scholing.

Nationale versus EU-mogelijkheden

In de Nederlandse uitwerking van de EU verordening is er op dit moment uitsluitend ruimte voor AVV aanvragen op zich richten op onderzoek en innovatie. De EU verordening geeft echter meer ruimte. De EU verordening geeft bijvoorbeeld ook ruimte voor heffing voor afzetbevordering en onderwijs en vakmanschap. LNV heeft aangegeven om over Regeling 2 en 3 actief mee te willen denken om ruimte te maken, echter dit gaat op zijn vroegst in werking vanaf de nieuwe GLB periode (2021). Vandaar dat de POV ervoor gekozen hebben om de AVV in tweeën te knippen:

1. Onderzoeksagenda → aanvraag voor 2019 en 2020
2. Programma marktversterking en 3. Arbeid en scholing voor 2021 en verder.

De aanvraag voor 1 zal nog dit jaar worden ingediend.

AGENDA COALITIE VITALISERING VARKENSHOUDERIJ

Datum: Woensdag 12 december 2018

Plaats: Rabobank Utrecht, Croeselaan 18.

Aanvang: 9.30 uur tot 11.00 uur

Daarna (tot 12.00 uur) overleg Coalitie zonder LNV over private bijdrage 40 miljoen.

Deelname aan de vergadering:

Uri Rosenthal, 10.2.e, Linda Janssen-Verriet, Rene Coppens, Lieke Hendrix, Jean-Marie van Oort, Stijn Steendijk, Frans Stortelder, Ruud Tijssens, 10.2.e en Henk Boelrijk.

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Mededelingen

- a. Bestuurlijk Overleg Hoofdlijnen Akkoord warme sanering varkenshouderij d.d. 6 december 2018.
- b. Gesprekken met Brancheorganisaties COV en Nevedi (10-12 een 11-12)
- c. Overige mededelingen

4. Notulen bijeenkomst Coalitie 14 november 2018

De notulen zijn ter vaststelling bijgevoegd. *Bijlage 1.*

5. Buiten reikwijdte

[Redacted content]

6. Buiten reikwijdte

[Redacted content]

7. Innovatiespoor

Tijdens het bestuurlijk overleg is het startdocument 'Innovatie- en versnellingsprogramma brongerichte verduurzaming' en de besteding van de dekking van de € 40 miljoen private middelen besproken. *Bijlage 5 (vertrouwelijk niet verder verspreiden).*

In het BO heeft de Minister aangegeven dat zij verwacht dat een substantieel deel van de private middelen aan emissiereductie wordt besteed.

De opdracht aan de Coalitie is om in januari een nader voorstel te ontwikkelen betreffende concrete bestedingsvoorstellen voor de 40 miljoen aan de private middelen die zijn toegezegd. De private partners in de Coalitie hebben als uitgangspunt dat de private middelen worden ingezet in het kader van de herijking van het actieprogramma met een zwaar accent op verbetering van de leefomgeving (het terugdringen van geur en emissies) Daarvoor kunnen projecten en maatregelen vanuit meerdere sporen van het herijkte actieplan worden ingezet.

De Coalitie is de trekker van het innovatiespoor. Teneinde het door het Rijk gereserveerde budget van € 40 mln. beschikbaar te krijgen voor de innovatieagenda Leefomgeving moet LNV een zgn. bestedingsplan maken. Een procesvoorstel is bijgevoegd. *Bijlage 6.*

Besluitpunt: Accorderen procesvoorstel en voorgestelde planning.

8. Centrale positie in Circulaire economie / Erkende bijdrage aan klimaat en energietransitie.

a. Uitwerkgroep

Trekkers: For Farmers en Agrifirm.

Mondelinge toelichting bij voortgang en specifieke aandachtspunten door Ruud Tijssens en Stijn Steendijk.

b. Klimaattafel Landbouw

In de bijgevoegde notitie is het proces beschreven. Het 'voorzittersakkoord van 10-12' is ter vertrouwelijke informatie bijgevoegd *Bijlage 7*

Besluitpunt: kennismaken van het proces. Uitwerkpunten adresseren aan de werkgroepen van de Coalitie.

9. Robuuste en gezonde varkens in een diervriendelijke houderij

Trekker van dit spoor is Topigs-Norsvin.

Mondelinge toelichting bij voortgang en specifieke aandachtspunten door Jean-Marie van Oort.

10. Mondiaal koploper in marktgerichtheid en ketensamenwerking

Trekker van de spoor VION.

Mondelinge toelichting bij voortgang en specifieke aandachtspunten door Frans Stortelder

11. Instellen van adviesraad Coalitie ViVa

Een bespreeknotitie is bijgevoegd. *Bijlage 9.*

12. Data volgende vergaderingen

Vergaderschema 2019. *Bijlage 10.*

Besluitpunt: vergaderschema vaststellen.

Datum voorvolgende vergadering: Woensdag 16 januari 9.30 uur Rabobank Utrecht.

13. Rondvraag en sluiting.

Uitgangspunten en hoofdlijnen van de Sanerings(subsidie)regeling Varkenshouderij (SRV)

Doel notitie

In de gezamenlijke werkorganisatie ('Kerngroep') is een nadere uitwerking van het Hoofdlijnenakkoord (HA) van 7 juli 2018 aan de orde. Voor het saneringsspoor gaat het om een Sanerings(subsidie)regeling (SRV). Doel van het Bestuurlijk Overleg (BO) van 6 december 2018 is overeenstemming te bereiken over de uitgangspunten en hoofdlijnen van de SRV. Na akkoord zullen deze worden omgezet in een concept SRV. De SRV zal begin 2019 ter accordering voorliggen in een Bestuurlijk Overleg.

In onderhavige notitie wordt eerst kort ingegaan op de relatie tussen de SRV en het flankerend beleid van de partijen, conform HA. Dit om te benadrukken dat het succes van de sanering niet slechts afhangt van de hoogte van de subsidie die een varkenshouder van het Rijk kan ontvangen voor het beëindigen van een varkenshouderijlocatie, maar dat dit evenzeer afhangt van het flankerend beleid dat geboden kan worden. Vervolgens worden kort de hoofdlijnen en uitgangspunten van de SRV benoemd zoals deze in de Kerngroep zijn uitgewerkt. Daarop wordt uw akkoord gevraagd. Als laatste wordt ingegaan op de stand van zaken van het onderzoek dat loopt bij Wageningen Economic Research (WEcR) naar de marktconforme vergoeding voor varkensseenheden (het varkensrecht) en de hoogte van de vergoeding voor het waardeverlies van stallen en het proces om te komen tot de SRV.

Saneringsregeling en flankerend beleid

Provincies, gemeenten en sector hebben een verantwoordelijkheid in het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving in gebieden met een hoge veedichtheid, die zij ook nemen. Gemeenten en provincies zullen ook een verantwoordelijkheid hebben bij het intrekken van de milieuvergunning en de bestemming 'intensieve veehouderij' van de varkenshouderijlocaties die een subsidie ontvangen. Daarnaast is voor de effectiviteit van de subsidieregeling voor het verminderen van de geuroverlast in belaste gebieden van belang dat gemeenten met ingang van 1 januari 2020 het Besluit emissiearme huisvesting handhaven voor de zogenoemde gedoogstoppers 2020.

Het is van belang dat varkenshouders die overwegen hun bedrijf(locatie) te beëindigen, worden geïnformeerd over de SRV en tevens over het flankerende beleid van provincies en gemeenten. Zij dienen te worden begeleid bij het proces van besluitvorming en uitvoering. Het is dan ook wezenlijk voor het slagen van de SRV dat de varkenshouder die overweegt een subsidieaanvraag in te dienen, met de gemeente in gesprek treedt over de vraag welke nieuwe bestemming de productielocatie kan krijgen.

Uitgangspunten en hoofdlijnen SRV

- De regeling is gericht op varkenshouders in de concentratiegebieden Zuid en Oost waarvan het bedrijf op één of meer locaties geuroverlast veroorzaakt.
- Daartoe wordt een geurscore per deelnemende locatie bepaald, met een drempelwaarde. Bij een overtekening van de SRV komen locaties met de hoogste geurscore met voorrang in aanmerking voor een subsidie. Bij het bepalen van de geurscore wordt rekening gehouden met de recent aangepaste geurfactoren uit de Regeling geurhinder en veehouderij naar aanleiding van de hoger emissies van gecombineerde luchtwassers.
- Als varkenshouder kun je met een enkele locatie (van je bedrijf) die geuroverlast veroorzaakt deelnemen aan de SRV.
- Deelname aan de SRV is vrijwillig. De varkenshouder dient zijn bedrijfstak op de locatie definitief te beëindigen, de milieuvergunning in te laten intrekken, de varkensseenheden te laten doorhalen (met een minimum van 80 %) en de stallen te laten slopen (waaronder mestkelders en/of -opslagen).
- De varkenshouder ontvangt een marktconforme vergoeding (subsidie) voor de varkensseenheden die hij door het Rijk laat doorhalen en een beëindigingsvergoeding (gebaseerd op het waardeverlies van zijn stallen). Naar de hoogte van de vergoeding wordt, in opdracht van het ministerie van LNV, door Wageningen Economic Research onderzoek uitgevoerd.

- Varkenshouders die zich aanmelden moeten voldoen aan het Besluit emissiearme huisvesting. Dit betekent dat de zogenoemde 'gedoogstoppers' uitgesloten zijn van deelname.
- De SRV moet voldoen aan de EU staatssteunkaders. In verband hiermee wordt o.m. vereist dat een bedrijf gedurende de vijf jaar voorafgaand aan de subsidieaanvraag varkens heeft gehouden.

Voorstel:

Akkoord op de genoemde uitgangspunten en hoofdlijnen.

Sloopverplichting

In de SRV zal een verplichting tot het slopen van stallen worden opgenomen. De hiervoor in te zetten mogelijkheden en financiële middelen zijn bespreekpunt op de agenda van het BO (agendapunt 4 met bijbehorende notitie).

Stand van zaken onderzoek Wageningen Economic Research naar de vergoedingen voor varkensseenheden en het waardeverlies van stallen

Op grond van de SRV kan de varkenshouder een subsidie krijgen die bestaat uit twee componenten, namelijk een marktconforme vergoeding voor de waarde van de door te halen varkensseenheden en een vergoeding gebaseerd op het waardeverlies van de stallen. In opdracht van LNV voert Wageningen Economic Research (WEcR) een onderzoek uit naar de vergoeding voor varkensrechten en voor het waardeverlies van stallen. De rapporten worden 20 december verwacht. Het advies van WeCR dient als input voor antwoord op onder andere de volgende vragen:

- Vergoeding van de rechten zal marktconform zijn. Wat is de hoogte van een marktconforme vergoeding in 2019? Op welk moment dient de vergoeding voor de varkensrechten vastgelegd te worden om marktverstoring zoveel mogelijk te voorkomen?
- Welke vergoeding van het waardeverlies van de stallen is enerzijds nodig om de saneringsregeling voldoende aantrekkelijk te maken en anderzijds de beschikbare middelen doeltreffend en doelmatig in te kunnen zetten?
- Hoe kan gekomen worden tot een evenwichtige inzet van de middelen voor sanering van zeugen- en vleesvarkensbedrijven met geuroverlast waarmee ongewenste ontwikkelingen in de structuur van de varkenshouderij worden voorkomen?

Procedure SRV

Om te komen tot een concept SRV zal – na akkoord van het BO – worden uitgegaan van de genoemde uitgangspunten en hoofdlijnen van deze notitie. Daarnaast zullen de onderzoeksresultaten van WEcR worden besproken in de Kerngroep en mee worden genomen in het concept van de regeling. Begin van 2019 is het streven de SRV klaar te hebben en zal het voor worden gelegd in een BO.

Bijlage 5

Hoofdlijnen Innovatie- en versnellingsprogramma verbetering leefomgeving varkenshouderijen

1. Inleiding

In het Hoofdlijnenakkoord is afgesproken dat de Coalitie Vitalisering Varkenshouderij het initiatief neemt voor een meerjarig innovatie- en versnellingsprogramma voor een brongerichte verduurzaming van stallen dat gericht is op een verbetering van de leefomgeving en van de kwaliteit van het stalklimaat.

Het programma richt zich op bestaande én nieuwe stallen.

Er is onder voorzitterschap van Paul Jansen, namens de Coalitie ViVa, een werkgroep samengesteld, waarin vertegenwoordigers van Rabobank en POV (trekkers van deze actielijn in de Coalitie ViVa), LNV en Provincies zitting hebben.

De werkgroep rapporteert frequent aan het bestuur van de Coalitie ViVa en de kerngroep Sanering en Verduurzaming Varkenshouderij. Deze gremia hebben onderstaande agenda voor de innovatie- en versnellingsagenda vastgesteld.

2. Agenda

2.1 Stalsystemen

- brongerichte aanpak in bestaande en nieuwe stallen
- hybride systemen: naschakeltechnieken waar nodig
- systeeminnovaties: integraal nieuwe systemen

2.2 Managementmaatregelen

- diervoeder
- meten=weten. Gericht op verbetering stalklimaat én versnelling procedures wettelijke erkenning.
- overige managementmaatregelen.

2.3 Wet –en regelgeving, flankerende maatregelen: identificeren en oplossen knelpunten in wet-en regelgeving in de verschillende fasen van het innovatieproces.

2.4 Financiering: in kaart brengen bestaande én benodigde financieringsprogramma's in de verschillende fasen van het innovatie- en implementatieproces. Waar nodig ontwikkeling nieuwe financieringsinstrumenten (voor innovatie, maar zeker ook voor implementatie van bewezen technieken in nieuwe en bestaande stallen).

Bij de genoemde thema's zal, waar mogelijk, de synergie met het actieprogramma van de Coalitie ViVa worden benut.

3. Werkprogramma

Voor de komende maanden ligt de nadruk op de volgende onderwerpen:

- Bemensing van de werksporen en start uitwerking van een actieplan met Kpi's per werkspoor.
- Nb: I&W zal deelnemen aan werkspoor "wet-en regelgeving".
- Inventariseren bestaande initiatieven/ witte vlekken.
 - Aanjagen lopende resp. potentiële initiatieven.
 - Uitwerking begroting en bestedingsplan.
 - Uitwerking matching en optimale aansluiting van de verschillende subsidie resp. financieringsinstrumenten.

4. Budget

Het Ministerie van LNV heeft € 40 mln. gereserveerd voor een innovatieprogramma gericht op verbetering van de Leefomgeving.

Dit budget zal – conform HA – worden besteed aan innovatieve stalsystemen met emissiereductie bij de bron langs drie lijnen: innovatie- en demoregelingen, investeringsregelingen (uitrol) en meetprogramma's voor een snelle(re) wettelijke erkenning.

De private partners in de Coalitie ViVa zullen, zoals eerder is aangekondigd, eveneens € 40 mln. investeren in het kader van de Herijking van het Actieprogramma Vitalisering Varkenshouderij, met een zwaar accent op 'Verbetering van de Leefomgeving'.

De verwachting is dat 20 tot 25% wordt geïnvesteerd in (cash-out) ondersteuning van innovaties en dat de rest van de middelen in (financierings-)fondsen bijeen wordt gebracht om op die wijze investeringen door varkenshouders en andere ketenbedrijven te versnellen en fors te intensiveren. Dat laatste is van belang om binnen enkele jaren daadwerkelijke effecten op de leefomgeving te realiseren maar ook om de concurrentiekracht van de keten en sector te vergroten.

In het BO zal de voorzitter van de Coalitie desgewenst een toelichting geven op de financiering vanuit de Coalitie.

Voortgangsrapportage Innovatie- en versnellingsprogramma verbetering leefomgeving varkenshouderijen

1. Bestuurlijk Overleg dd. 6 december.

Voor dit overleg is een voortgangsnotitie gemaakt.

In het overleg zijn geen inhoudelijke aspecten aan de orde geweest. Discussie concentreerde zich op matching van het LNV budget voor innovatie gericht op verbetering Leefomgeving door Coalitie ViVa.

2. Bestedingsplan LNV.

Teneinde het door het Rijk gereserveerde budget van € 40 mln. beschikbaar te krijgen voor de innovatieagenda Leefomgeving moet LNV een zgn. bestedingsplan maken. In hoofdlijnen moet worden beschreven welke type regelingen wordt ingezet en hoeveel projecten daarmee worden ondersteund.

LNV presenteert in de bijeenkomst van de werkgroep Innovatie Leefomgeving op 19 december een voorstel.

Het ligt in de bedoeling dit in januari in de Coalitie ViVa te bespreken.

3. Klankbordgroep

In de werkgroep Innovatie Leefomgeving heeft LNV aangedrongen op het installeren van een klankbordgroep, waarin verschillende stakeholders zijn vertegenwoordigd.

De secretaris van de Coalitie ViVa heeft voorgesteld deze te combineren met de Raad van Advies voor de Coalitie ViVa die is voorzien.

De werkgroep heeft daarmee ingestemd.

10 december 2018

Paul Jansen

VERGADERING	Coalitie ViVa
VERGADERDATUM	12 december 2018
DATUM EN STATUS	Toelichting bij het proces vanuit de Coalitie.
ONDERWERP	Klimaatakkoord
BIJLAGEN	1. concept 'bijdrage sectortafel Landbouw en Landgebruik aan Klimaatakkoord' DEZE BIJLAGE IS VERTROUWELIJK. AUB NIET VERDER VERSPREIDEN.
TOELICHTING	<p>Hoofdpijnen klimaatakkoord</p> <p>De sectortafel Landbouw en landgebruik heeft op 7 juli jl. de bijdrage aan het voorstel voor hoofdpijnen van het Klimaatakkoord op tafel gelegd.</p> <p>Partijen aan deze tafel achten een taakstelling voor landbouw en landgebruik van 3,5 Mton CO₂-eq emissiereductie in 2030 haalbaar en zullen zich inspannen om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In een op te stellen akkoord dat met concrete instrumenten te beleggen; • Een bijdrage van 10% hogere taakstelling te leveren aan de mogelijke verhoging van de algemene reductiedoelstelling van 49 naar 55%; • De mogelijkheden te verkennen van een extra inspanning van 1,7 Mton in het landgebruik. <p>Ambitie voor de Nederlandse varkenshouderijketen</p> <p>In aansluiting op de herijking van het actieplan Vitalisering Varkenshouderij die wordt uitgevoerd door de Coalitie ViVa is voor de varkenssector het volgende opgenomen in het voorstel.</p> <p><i>Het voorgestelde maatregelenpakket voor de warme sanering van varkenshouderij zal directe klimaatwinst opleveren door het beëindigen van varkensbedrijven en het opkopen en doorhalen van varkensrechten. Daarnaast wordt ingezet op innovaties en investeringen in nieuwe integraal duurzame en emissiearme stalsystemen waarmee brongericht schadelijke emissies uit stallen (methaan, ammoniak, geur, fijnstof) integraal en preventief worden voorkomen. Dit is onder andere mogelijk door een regelmatige afvoer van mest uit de stal en het scheiden van mest en urine bij de bron, waarna verse mest in regionale clusters wordt verwerkt. Producten hieruit zijn groen gas, groene kunstmest en waardevolle organische meststoffen of grondstoffen voor de chemische industrie. De varkenshouderij levert op deze wijze een nieuwe bijdrage aan de circulaire economie.</i></p> <p><i>De coalitie Vitalisering Varkenshouderij neemt het initiatief voor een meerjarig innovatie- en versnellingsprogramma 'Stal van de Toekomst' voor de brongerichte verduurzaming van bestaande en nieuwe varkensstallen, waarbij reductie van de methaanuitstoot een belangrijke randvoorwaarde is. De partners van de coalitie, betrokken provincies en gemeenten zullen dit intensiveringsprogramma gezamenlijk aansturen en uitvoeren. Hiermee zal additioneel methaan winst geboekt worden. Daarbij is wel van belang deze regionale mestverwerkingsclusters zo worden ingericht dat methaanemissie wordt geminimaliseerd.</i></p>

	<p><i>Partijen spreken af:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Het maatregelpakket voor de warme sanering van de varkenshouderij reduceert de methaanemissie met 0.3 Mton CO2-equivalenten.</i> • <i>De varkenshouderij zal op deze manier een bijdrage leveren aan de realisatie van de klimaatdoelen uit dit akkoord.</i> <p>Vervolgtraject</p> <p>Na de doorrekening van het voorgestelde hoofdlijnenakkoord is het proces om te komen tot een klimaatakkoord verder gegaan. De klimaattafel voor Landbouw en Landgebruik is begin oktober weer opgestart en heeft een uitwerkgroep veehouderij ingesteld. Doelstelling: het concreet maken van maatregelen en het maken van afspraken met betrekking tot het realiseren hiervan.</p> <p>De Coalitie Vitalisering Varkenshouderij heeft besloten om deel te nemen aan de klimaattafel in de persoon van de voorzitter Uri Rosenthal. Henk Boelrijk heeft als secretaris van de Coalitie geparticipeerd in de uitwerkgroep veehouderij. Insteek is vanaf het begin geweest om een directe verbinding met de herijking van het actieplan vitalisering te maken. Vanuit dat kader is vanuit de Coalitie meegeschreven aan het concept 'bijdrage sectortafel Landbouw en Landgebruik aan Klimaatakkoord'. Over de inhoud van het bijgevoegde concept (bijlage) is overeenstemming bereikt met alle partijen die deelnemen aan de sectortafel landbouw en landgebruik.</p> <p>Vanuit het traject 'herijking vitalisering' varkenshouderij zijn de context, ambities en doelen en afspraken, specifiek voor de varkenshouderij, vastgelegd in paragraaf 4.4.2. In het algemene gedeelte (4.0 t/m 4.4.0) zijn ook zaken vastgelegd die van toepassing zijn op de varkenshouderij.</p> <p>Het concept van de sectortafel Landbouw en landgebruik is ingediend ten behoeve van beraad met de andere klimaattafels en binnen het kabinet. Het kabinet wil uiterlijk op 21 december a.s. overeenstemming bereiken over een principeakkoord. Dit akkoord kan dan door alle partijen in de periode tot februari 2019 voor raadpleging aan de achterbannen worden voorgelegd als onderhandelingsresultaat en moet dan uiteindelijk leiden tot een ondertekend akkoord door kabinet en bedrijfsleven.</p>
FINANCIËLE CONSEQUENTIES	<p>Om te kunnen voldoen aan de taakstelling 0,3 Mton en ambities (1 Mton) zijn forse investeringen nodig.</p> <p>Die investeringen zijn uitsluitend haalbaar als er voldoende financiële ondersteuning komt vanuit overheden en markt.</p>
BUDGET	<p>De insteek is om bestaande subsidie-, investerings- en fiscale regelingen te koppelen aan het versnellen van de gewenste investeringen in met name stalsystemen en mestverwerking. Dit als extra middelen boven op de 120 miljoen voor het HA en de 40 miljoen van het private bedrijfsleven.</p>
VOORSTEL / ADVIES	<p>Kennisnemen van traject.</p>
COMMUNICATIE	<p>Geen</p>

AGENDA COALITIE VITALISERING VARKENSHOUDERIJ

Datum: Donderdag 31 januari 2019

Plaats: Postiljon Bunnik. Baan van Fectio 1, 3981 HZ Bunnik

Aanvang: 10.00 uur tot 12.00 uur

Daarna (kort) overleg Coalitie zonder LNV over private bijdrage 40 miljoen.

LET OP gewijzigde vergaderlocatie.

Deelname aan de vergadering:

Uri Rosenthal, 10.2.e, Linda Janssen-Verriet, Rene Coppens, Lieke Hendrix, Jean-Marie van Oort, Frans Stortelder, Ruud Tijssens, 10.2.e en Henk Boelrijk.

Bij het versturen van de agenda was nog niet zeker of Stijn Steendijk of zijn plaatsvervanger Pieter Wolleswinkel de vergadering kunnen bijwonen.

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Mededelingen

- a. Berichten van verhindering.
- b. Het bestuurlijke overleg met Coalitie ViVa, Provincies en VNG is vastgesteld op 20 februari a.s. van 11.00 uur tot 12.00 uur bij LNV in Den Haag.
- c. Debat dierhouderij Tweede Kamer: aandachtspunten voor actieprogramma ViVa. Buiten reikwijdte
- d. Klimaatakkoord / klimaattafel Landbouw
- e. Overige mededelingen.

4. Saneringsspoor

Trekker: ministerie van LNV.

Toelichting bij voortgang regeling door Lieke Hendrix.

Bespreekpunten:

- a. Vaststellen vergoedingen (rechten, beëindiging en sloop)
- b. Openstelling regeling: aantal trances.
- c. Tijd tussen publicatie en openstelling
- d. Planning en communicatie

Besluitpunt: Vaststellen welke onderdelen van de regeling nog nader moeten worden uitgewerkt / aandacht behoeven tijdens het bestuurlijke overleg.

5. Innovatiespoor

Trekker: Coalitie ViVa

Toelichting Rene Coppens

In het BO begin december jl. heeft de Minister aangegeven dat zij verwacht dat een substantieel deel van de private middelen aan emissiereductie wordt besteed.

Bijgevoegd het voorstel waarin de kaders voor het financieringsmodel zijn geschetst.

Bijlage 1. VERTROUWELIJK.

Besluitpunt: Vaststellen van de kaders zoals voorgesteld in de notitie. Verdere proces voor inbreng BO bespreken.

- 6. Centrale positie in Circulaire economie / Erkende bijdrage aan klimaat en energietransitie.**
Trekkers: For Farmers en Agrifirm.
Toelichting bij voortgang en specifieke aandachtspunten door Ruud Tijssens. *Bijlage 2.*

Buiten reikwijdte

- 8. Mondiaal koploper in marktgerichtheid en ketensamenwerking**

Trekker van de spoor VION.

Toelichting bij voortgang en specifieke aandachtspunten door Frans Stortelder. *Bijlage 4.*

- 9. Herijking actieplan vitalisering Varkenshouderij**

Bij de agenda zijn gevoegd de notitie en de samenvatting. *Bijlage 5 en bijlage 6.*

Besluitpunt: vaststellen van deze documenten zodat deze benut kunnen worden als basis voor communicatie naar ketenpartners en media.

- 10. ROK regeling**

De bijgevoegde notitie geeft de stand van zaken ROK-regeling fase 2. *Bijlage 7.*

Vanuit het ontwikkelingsbedrijf wordt voorgesteld om de resterende rechten versneld op de markt te brengen en niet te wachten, zoals de Coalitie eerder heeft besloten, tot eind april 2019.

Besluitpunt: Instemmen met het voorstel om de onbenutte varkensrechten op korte termijn op de markt te brengen. Dit op een zodanige wijze dat het risico op verstoring van de markt minimaal is.

- 11. Data volgende vergaderingen**

Besluitpunt: Data voor volgende (2) vergaderingen vaststellen. Ter vergadering agenda's trekken.

- 12. Rondvraag en sluiting.**

Aan: Regiegroep Coalitie ViVa
 Van: Paul Jansen
 DD: 22 januari 2019
 Betreft: Regeling Omgevingskwaliteit (ROK)

1. Inleiding

In bijgaande notitie treft u aan een update van de ROK en een verzoek in te stemmen met de verkoop van in de Regeling onbenutte en niet meer uitgeefbare varkensrechten.

2. Voortgangsinformatie fase 1.

Zoals eerder gerapporteerd zijn er 27 aanvragen toegekend.

Aan deze aanvragers is vóór 31 maart 2018 een bedrag van € 7.893.744 uitgekeerd. Daarvan is 3.036.776 een 'stoppersvergoeding' en € 4.856.968 een (marktconforme) vergoeding voor de varkensrechten.

Het Ontwikkelingsbedrijf Varkenshouderij heeft 43.222 varkensrechten ingekocht.

Met gepaste trots kunnen we mededelen dat de (uitgebreide) controles van RVO op uitvoering van de ROK fase 1 met goed gevolg zijn afgerond en dat de subsidie ad € 5 mln. definitief door LNV is vastgesteld.

Alle 27 aanvragers hebben voldaan aan de overeengekomen voorwaarden en uitvoeringseisen. Van deze 27 zijn er 5 die op de locatie een andere activiteit willen gaan uitvoeren en die met gemeente en provincie bezig zijn met herbestemmingsprocedures.

10.2.e (POV) heeft bij EC Brussel toelichting gegeven; de daar gestelde vragen (over het revolverend karakter en de aanwending van de opbrengst van verkoop varkensrechten) zijn naar tevredenheid beantwoord.

De opzet van de saneringsregeling van LNV begint steeds duidelijker vorm aan te nemen.

In deze opzet wordt duidelijk dat de ROK fase 1 de gewenste pilot functie voor deze saneringsregeling op goede wijze heeft kunnen vervullen.

De door ons opgedane ervaringen (positief én negatief) hebben we gedeeld in de Kerngroep Sanering en Verduurzaming. Voor een goede invulling van de (complexe) uitvoeringsmodaliteiten hebben we de daarvoor bij LNV verantwoordelijke personen in contact gebracht met de uitvoeringsorganisatie van de ROK en volledig inzicht geven in onze aanpak en ervaringen.

3. Voortgangsinformatie ROK fase 2.

3.1. Aantal aanvragen.

Er zijn 14 aanvragers, met 16 aanvragen.

- 6 aanvragen voor brongerichte innovatie
- 10 aanvragen voor Maatlat Duurzame Veehouderij.

Twee aanvragers hebben voor beide mogelijkheden aangevraagd. Daar volgt in de volgende fase een keuze.

Het aantal aanvragers voor brongerichte innovatie is, zoals verwacht (vandaar ook MDV als alternatief), bescheiden.

Het is een goede indicatie voor de beginfase waarin brongerichte innovatie zich bevindt.

3.2 Spreiding over de regio's.

	Totaal rechten aangevraagd	Totaal beschikbaar ROK fase 1	Onbenut
Zuid	28.344,08	25.258,60	0
Oost	-	12.624,40	12.624,40
Overig	3.000,00	5.339,20	2.339,20
Totaal	31.344,08	43.222,20	14.963,60

Zuid is overtekend, Oost en Overig ondertekend.

Het verschil is verklaarbaar uit de marktprijsontwikkeling van de varkensrechten in de regio's. In Zuid lag de marktprijs ten tijde van intekening (tussen medio september en medio december 2018) rond de € 100,- en kan een aanvrager een voordeel van rond de € 15,- per varkensrecht behalen.

In Oost en overig lag de marktprijs rond de € 50,-. Aanvragers kunnen dan een financieel voordeel van ca. €5,- per varkensrecht behalen. Maar dat weegt in hun afweging niet op tegen de extra eisen die ROK fase 2 stelt. Dit zowel inhoudelijk als qua eisen aan procesvoering en de financiële risico's als aanvrager bij realisatie niet voldoet aan de overeengekomen voorwaarden.

3.3. Planning afwikkeling fase 2.

Doorloop op hoofdlijnen:

- vóór eind feb 2019 uitsluitel over toewijzing aanvraag
- vóór eind maart overeenkomsten ondertekend retour
- vóór eind april 2019 varkensrechten afgenomen en betaald.
- vervolgens realisatie projecten bij varkenshouders en vóór uiterlijk 30 september 2020 overleggen van documenten dat e.e.a. conform overeenkomst is gerealiseerd.
- ROK fase 2 uiterlijk 31 dec. 2020 geheel afgerond.

4. Verkoop niet afgenomen varkensrechten.

Ten aanzien van verkoop van niet door aanvragers in ROK fase 2 afgenomen varkensrechten is bijgaand voorstel door Coalitie ViVa in januari 2018 goedgekeurd.

Als na afloop van de inschrijftermijn voor de kortingsregeling varkensrechten nog rechten resterend (30 april 2019), is het voorstel om ze zonder voorwaarden op de vrije markt te verkopen. De opbrengsten hiervan, na aflossing van de lening, is als subsidie beschikbaar te stellen aan nader te bepalen innovaties op zowel bestaande als uitbreidende bedrijven.

De inschrijftermijn is op 15 december 2018 gesloten. De aanname was dat ingetekend zou worden op alle varkensrechten in alle regio's (met de marktprijzen van dát moment een reële aanname) en dat pas op 30 april 2019 duidelijkheid zou zijn over het aantal niet afgenomen varkensrechten. Maar sindsdien zijn de marktprijzen gedaald, met name in de regio's Oost en Overig, waardoor al eerder dan voorzien (14.963,60) rechten overblijven, die niet in de ROK fase 2 kunnen worden geplaatst.

Het Ontwikkelingsbedrijf Varkenshouderij heeft voor aankoop van deze varkensrechten een rentedragende lening afgesloten. De rentekosten voor de nu niet uitgeefbare varkensrechten bedragen ca. € 15.000 per kwartaal. (Nb: deze rentekosten worden vervolgens aan Rabobank Nederland doorberekend, maar belasten wél het door Rabobank aan OBV ter beschikking gestelde budget ad. € 1.250.000).

Met het oog op deze kosten en prudentie betreffend waardeverandering van de varkensrechten vraagt OBV toestemming de 14.963,60 varkensrechten, die niet afgenomen worden door aanvragers, op korte termijn (dus al vóór 30 april) op de markt aan te bieden.

Zo er eind april 2019, na afwikkeling van de verschillende transacties, nog meer varkensrechten overblijven (doordat aanvragers niet voldoen aan de voorwaarden, dan wel zich terugtrekken), zullen deze conform eerder besluit ook op de markt gebracht worden.

NB: we zullen de varkensrechten op zodanige wijze aanbieden dat het risico op verstoring van de markt gemitigeerd wordt.

AGENDA COALITIE VITALISERING VARKENSHOUDERIJ

Datum: Vrijdag 1 maart
Plaats: Apollo Hotel Breda City Centre, Stationsplein 14, 4811 BB Breda (076 522 0200)
 Het Hotel ligt direct naast het CS – Breda en beschikt over eigen parkeergelegenheid.
Aanvang: 14.00 uur.

LET OP gewijzigde vergaderlocatie.

Deelname aan de vergadering:

Uri Rosenthal, Linda Janssen-Verriet, Eric Stiphout, Rene Coppens, Lieke Hendrix, Jean-Marie van Oort, ^{10.2.e}
 [REDACTED], Ruud Tijssens, Stijn Steendijk, ^{10.2.e} [REDACTED] Onno van Eijk en Henk Boelrijk.

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Mededelingen

- a. Berichten van verhindering.
Frans Stortelder is verhinderd. Hij wordt vervangen door ^{10.2.e} [REDACTED]
- b. Bestuurlijk overleg 20-2. *Bijlage 1. AUB vertrouwelijk behandelen en niet verder verspreiden.*
- c. Gesprek Westfort 5 maart a.s.
- d. 'Deepdive' Nevedi op 26 maart a.s. *Bijlage 2.*
- e. Klimaatakkoord. *Bijlage 3*
- f. Overige mededelingen.

4. Notulen vergadering 31 januari 2019

De notulen zijn ter vaststelling bijgevoegd. *Bijlage 4.*

5. Buiten reikwijdte

[REDACTED]

6. Communicatie herijking actieplan

In aansluiting op de besluitvorming tijdens de vorige vergadering heeft Imagro het bijgevoegde voorstel 'Strategie Communicatie Vitale Varkenshouderij' uitgewerkt. *Bijlage 6.*
 Onno van Eijk zal dit voorstel ter vergadering kort toelichten.

Besluitpunt: Instemmen met het voorstel en de voorgestelde uitvoering.

Buiten reikwijdte

Besluitpunt: Definitief vaststellen van de samenvatting als basis voor communicatietraject.

7. Saneringsspoor

Trekker: ministerie van LNV.

Toelichting bij voortgang regeling door Lieke Hendrix.

Tijdens het BO op 20-2 is overeenstemming bereikt over de hoofdelementen van de conceptregeling. Verdere uitwerking van regeling en toelichting zal plaatsvinden in de kerngroep.

De Coalitie kan stilstaan bij de planning en communicatie en bij de vraag of er nog inhoudelijk punten ingebracht moeten worden.

8. Innovatiespoor

Trekker: Coalitie ViVa.

Bijgevoegd het startdocument 'innovatieprogramma stallen'. *Bijlage 8.*

In deze actuele versie is de stand van zaken weergegeven. De werkgroep komt vrijdagochtend 1 maart a.s. bij elkaar.

Besluitpunt: De Coalitie kan via het startdocument kennis nemen van de stand van zaken, de acties die lopen en de planning.

Het voorstel is om kennis te nemen van de stand van zaken en vragen en opmerkingen via de secretaris in te brengen bij Paul Jansen. Dit kan ook buiten e vergadering om.

9. Centrale positie in Circulaire economie / Erkende bijdrage aan klimaat en energietransitie.

Trekkers: For Farmers en Agrifirm.

Toelichting bij voortgang en specifieke aandachtspunten door Ruud Tijssens. *Bijlage 9 en 10.*

Buiten reikwijdte

11. Mondiaal koploper in marktgerichtheid en ketensamenwerking

Trekker van de spoor VION.

Toelichting bij voortgang en specifieke aandachtspunten door 10.2.e .

12. Data volgende vergaderingen.

Voorstel:

12 april ochtend

17 mei ochtend

28 juni ochtend

6 september ochtend

18 oktober ochtend

29 november ochtend

13. Rondvraag en sluiting.

Notulen bijeenkomst Coalitie Vitalisering Varkenshouderij 31 januari 2019 te Bunnik, Postiljon motel.

Aanwezig: Uri Rosenthal (voorzitter), Linda Janssen (POV), 10.2.e (POV), Rene Coppens (Rabobank), 10.2.e (LNV), Jean-Marie van Oort (Topigs-Norsvin), Frans Stortelder (Vion), Ruud Tijssens (Agrifirm), 10.2.e en Henk Boelrijk (secretaris).

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering met een woord van welkom. Dit speciaal gericht aan Linda Janssen. Lieke Hendrix is ziek. Dank aan 10.2.e om haar op het laatste moment te kunnen vervangen.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt vastgesteld.

3. Mededelingen

a. Berichten van verhindering.

Lieke Hendrix (vervangen door 10.2.e), Stijn Steendijk en zijn plaatsvervanger Pieter Wolleswinkel.

b. Het bestuurlijke overleg met Coalitie ViVa, Provincies en VNG is vastgesteld op 20 februari a.s. van 11.00 uur tot 12.00 uur bij LNV in Den Haag.

De delegatie vanuit de Coalitie zal zoals gebruikelijk bestaan uit de voorzitter, POV (Linda en Alfred) en Rabobank (Rene). De agenda voor het BO zal worden voorbereid tijdens de bijeenkomst van de kerngroep op 12 februari a.s. In overleg met de leden van de Coalitie zal de inzet worden bepaald. Na 12-2 zal dit worden teruggekoppeld. Actiepunt: Paul/Henk/Uri.

c. Buiten reikwijdte

e. Overige mededelingen.

Uri: Er heeft overleg plaatsgevonden met COV en Nevedi met betrekking tot de herijking van het actieplan en het bij elkaar brengen van de € 40 miljoen van de Coalitie. Dit traject krijgt vanmiddag een vervolg tijdens een ledenbijeenkomst van Nevedi. De grondhouding om het financiële aandeel diervoeder collectief via Nevedi te realiseren is positief. Binnen de COV is de grondhouding niet bij alle leden positief. Frans benadrukt voldoende mogelijkheden te zien om er uit te komen.

Uri: Het is noodzakelijk om op 20 februari a.s. met een sterk en 'hard' commitment op tafel te komen bij de minister. De helft van het bedrag van 40 miljoen is hard. Voor de andere helft wordt er 'schakelbreed' aan gewerkt om dit ook hard te maken. Hiervoor is nog wel even tijd nodig om het te formaliseren.

4. Saneringsspoor

10.2.e geeft een toelichting bij de stand van zaken en het vervolgproces. Tijdens het BO van 20-2 zullen de laatste knopen doorgehakt moeten worden. Daarna kan de ontwerpregeling worden vastgesteld en zal deze in een parallel traject worden gepubliceerd voor een internet consultatie en voor de staatsteuntoets worden voorgelegd aan de Europese Commissie. De Coalitie bespreekt de volgende punten.

- a. Vaststellen vergoedingen (rechten, beëindiging en sloop)
- b. Openstelling regeling: aantal trances.
- c. Tijd tussen publicatie en openstelling
- d. Planning en communicatie

De Coalitie is blij met de keus voor de lijn dat de beëindigingsvergoeding wordt vastgesteld op basis van een vast bedrag per vierkante meter. Met betrekking tot de prijs voor varkensrechten is het belangrijk dat die marktconform wordt vastgesteld. De ervaringen met de ROK regeling kunnen worden meegenomen. De prijs zal gedurende de openstelling niet worden bijgesteld. Belangrijk punt voor de Coalitie blijft een vergoeding voor sloopkosten. De regeling gaat uit van verplichte sloop. Met betrekking tot het bijbehorende flankerende beleid in de vorm van vergoeding van de sloopkosten komt er vanuit de provincies geen helderheid. Er liggen geen concrete toezeggingen. Sloopkosten maken ook geen onderdeel uit van de beëindigingsvergoeding van de regeling. Ook als provincies pleiten voor maatwerk moet de invulling hiervan duidelijk zijn als de saneringsregeling open gaat. Varkenshouders hebben deze duidelijkheid nodig om hun afwegingen te maken. Onzekerheid op dit punt is een belemmering voor deelname aan de regeling. De nieuwe asbestsaneringsregeling bestaat uit een lening voor bedrijven die het niet kunnen financieren. De verwachting is dat deze regeling maar voor een klein deel zal aansluiten bij de saneringsregeling varkenshouderij.

De Coalitie pleit ervoor naar LNV en de kerngroep om druk uit te oefenen naar de provincies om met een helder flankerend beleid te komen waarvan vergoeding van sloopkosten onderdeel uit maakt. Dit blijft een belangrijk besprekingspunt voor het BO.

Actiepunt: Na de bespreking in de Kerngroep op 12-2 zal worden overwogen om een formeel signaal richting de minister van LNV af te geven ten behoeve van het BO. Uri zal dit oppakken.

Met betrekking tot het aantal trances is de optie om de regeling maar een keer open te stellen nadrukkelijk op tafel. De kerngroep neemt hierover op 12-2 een besluit. De Coalitie ziet een aantal voordelen bij deze optie. Indien er voor wordt gekozen om de regeling voor het gehele bedrag in een keer open te stellen is het wel goed om de tijd tussen publicatie en openstelling ruimer te nemen waarbij er helderheid moet zijn over het flankerende beleid vanuit provincies en gemeenten. Rond 12-2 zal de conceptregeling voor bespreking in de kerngroep beschikbaar komen. De afstemmingsgroep van de Coalitie blijft bij de beoordeling betrokken.

10.2. geeft aan dat de regeling medio maart naar buiten komt via de internet consultatie. Op dat moment zal er ook communicatie naar de doelgroep varkenshouders moeten plaatsvinden. Concept communicatieberichten worden nu voorgelegd. Reacties worden voorbereid vanuit de afstemmingsgroep van de Coalitie.

De Coalitie stelt vast dat er dan ook, naast de inhoudelijke communicatie over de inhoud en achtergronden bij de saneringsregeling, algemene (maatschappelijk) communicatie vanuit de Coalitie, gekoppeld aan de herijking van het actieplan, dient plaats te vinden. Dit moet een stuk 'succes' en ambitieniveau van de sector uitstralen. Het is belangrijk om deze communicatie goed, positief en toegankelijk te framen. De communicatie vanuit de Coalitie (samen met LNV) moet zorgvuldig worden voorbereid en goed worden afgestemd met de communicatie over de regelingen.

5. Innovatiespoor

De Coalitie kan zich vinden in het voorgestelde financieringsmodel zoals geschetst in de notitie.

Het betreft een kader dat verder zal worden ingevuld op basis van de uitwerking van het herijkte actieplan door de werkgroepen. De inzet blijft om de uitwerking eind april a.s. volledig rond te hebben. De besteding op het punt van innovatie van stallen (brongerichte aanpak) dient goed te worden 'gezuurwast' met de besteding van de 40 miljoen van het kabinet. De coalitie benadrukt dat accent moet liggen op aanpassing van bestaande stallen. Daar liggen de mogelijkheden voor versnelling.

Tijdens de volgende vergadering kunnen de uitgewerkte bestedingsplannen aan de orde komen. Er zal een structuur opgezet moeten worden om de plannen en projecten te toetsen die bij de (revoluerende) fondsen worden ingediend. Hierbij kan gedacht worden aan een MIF structuur. Actiepunt: Ruud stuurt hierover informatie rond naar de Coalitie. Paul en Ruud pakken de verdere toetsing en uitwerking hiervoor op en haken vertegenwoordigers van de andere partners desgewenst aan. Na 20-2 kan dit verder worden opgepakt op basis van de resultaten van het BO.

6. Buiten reikwijdte

[Redacted content for item 6]

7. Buiten reikwijdte

[Redacted content for item 7]

8. Buiten reikwijdte

[Redacted content for item 8]

9. Herijking actieplan vitalisering Varkenshouderij

Het werkdocument is vastgesteld. De hoofdstukken 1 t/m 3 staan vast. De hoofdstukken 4 en 5 richten zich op de uitwerking en zijn nog in beweging?

De samenvatting is de basis voor communicatie naar achterban en maatschappij. De afspraak wordt gemaakt dat de leden van de Coalitie nog tot en met het weekend suggesties voor de tekst kunnen aanleveren bij 10.2.e. Hij zal de suggesties verwerken en het document dan aanbieden aan Imagro. Imagro zal worden gevraagd om de communicatie verder op te stellen. Dit met een werkgroep waarin de communicatiemedewerkers van de partners participeren. Het is belangrijk om tot een sterke framing te komen.

Actiepunt: (Paul/Henk) Imagro op korte termijn benaderen voor een opdracht om een voorstel uit te werken voor de communicatie op de korte en lange termijn via een werkgroep. Concepten zullen worden voorgelegd aan de coalitie. Tijdens de volgende Coalitie vergadering kan de communicatie worden vastgesteld.

10.ROK regeling

De bijgevoegde notitie geeft de stand van zaken ROK-regeling fase 2.

Vanuit het ontwikkelingsbedrijf wordt voorgesteld om de resterende rechten versneld op de markt te brengen en niet te wachten, zoals de Coalitie eerder heeft besloten, tot eind april 2019.

Linda geeft aan dat de POV nog niet is overtuigd of dit het beste is om nu te doen.

Besloten wordt dat POV en Rabobank een gesprek hebben om goed stil te staan bij de effecten van het versneld op de markt brengen van de rechten in gebied Oost en andere opties die er mogelijk zijn.

Actiepunt: Rene zal Paul Jansen informeren en hem vragen om dit gesprek te organiseren.

11.Data volgende vergaderingen

De secretaris zal een datumvoorstel toesturen.

12.Rondvraag en sluiting.

De voorzitter sluit de vergadering met een woord van dank.

Varkens

Aanpak en betrokken partijen:

Ik werk samen met de al bestaande Coalitie Vitalisering varkenshouderij aan de opgaven voor de varkenssector. De Coalitie vitalisering varkenshouderij is een ketenbrede samenwerking die vanuit gezamenlijke ambities werkt aan een herijking van het Actieplan vitalisering varkenshouderij uit 2016 (Kamerstuk 28973, nr. 180). De coalitie bestaat uit de Producentenorganisatie Varkenshouderij (POV), de Rabobank, VION, Agrifirm, ForFarmers, Topigs Norsvin en mijn ministerie en heeft de heer Uri Rosenthal als onafhankelijke voorzitter. De partners van de coalitie werken de ambities en opgaven de komende maanden verder uit met relevante ketenpartners en andere stakeholders tot SMART-doelen.

Opgaven

De coalitie werkt de opgaven verder uit via een integrale aanpak aan de hand van vijf ambities. De eerste is een goede zorg voor de leefomgeving. De belangrijkste opgaven die de Coalitie daarbij ziet zijn enerzijds het saneren van niet-duurzaam gelegen bedrijfslocaties voor een verbetering van de leefomgeving via de LNV-regeling 'warme sanering varkenshouderij' en anderzijds een integrale brongerichte aanpak van schadelijke emissies in bestaande stalssystemen. Hiervoor wordt gewerkt aan systeeminnovaties en het ontwikkelen van vernieuwende stalconcepten met brongerichte emissiebeperkende maatregelen waarbij toegewerkt wordt naar de stal van de toekomst. Dit is een stal met een houderij die beter aansluit op het natuurlijk gedrag van de varkens en wensen van markt en consument, en invulling geeft aan brandveiligheid, klimaatdoelen en circulaire economie.

De tweede ambitie is het versterken van de rol van het varken als ultiem kringloofdier. Het sluiten van kringlopen heeft hierin prioriteit. Dit inclusief (mondiaal) gebruik van grondstoffen die niet geschikt zijn voor humane voeding.

De ambitie is om het aandeel voerproducten die ook geschikt zijn voor humane consumptie verder af te bouwen en het gebruik van restproducten uit de voedingsmiddelenindustrie te vergroten en ook te werken aan alternatieven zoals insecten, algen en wieren en de herintroductie van veilig diermeel in het veevoer. Er zal meer gebruik worden gemaakt van veevoer dat lokaal en regionaal is geteeld. Voor het verwaarden van de mest wordt gestreefd naar het in regioclusters verwerken van alle verse varkensmest tot groene energie, vervangers van fossiele kunstmest en waardevolle bodemverbeteraars en grondstoffen voor de chemische en textielindustrie.

Als derde wil de varkenssector een erkende bijdrage aan klimaat en energietransitie leveren. Conform de afspraken in het concept klimaatakkoord worden emissies van methaan verminderd. Daarnaast is de opgave om te komen tot een Energieleverende varkensketen door energiebesparing, groene energieproductie, terugwinnen en hergebruik van warmte. Het doel is een klimaatneutrale varkensvleesproductie via een aangepaste veevoersamenstelling, staluitvoering en mestverwerking.

De vierde ambitie is robuuste en gezonde varkens in een diervriendelijke houderij. Dat betekent dat de dieren weerbaar zijn omdat ze in een duurzaam fokprogramma op robuustheid en vitaliteit zijn geselecteerd. Het welzijn van de varkens is geborgd, ze worden gehouden in een veilige, rustige omgeving met voldoende eten en drinken en sociaal contact. Dieren verblijven in een gezond stalklimaat bij ondernemers met diergericht management en databeheer. De dieren krijgen de juiste zorg op het juiste moment met een verantwoord gebruik van antibiotica en worden comfortabel getransporteerd.

De vijfde ambitie van de sector is om mondiaal koploper in marktgerichtheid en ketensamenwerking te zijn. De varkensketen is erop gericht om ieder onderdeel van het varken een waardevolle bestemming te geven in de voedselketen, waarbij ingespeeld wordt op het veelzijdige en gevarieerde consumptiepatroon van mondiale consumenten.

De belangrijkste opgaven daarvoor zijn het stimuleren en faciliteren van de verdere ontwikkeling en implementatie van vraag gestuurde ketens en (nieuwe) onderscheidende marktconcepten met nieuwe verdienmodellen vanuit een sterke positie van collectieven van varkenshouders. Uitrollen en uitbouwen van het Ketenkwaliteitssysteem Holland Varken als centraal kwaliteitslabel voor bestaande en nieuwe marktconcepten staat centraal. Vanuit KKS Holland Varken zal gebouwd worden aan een keteninformatiesysteem (KIS) waarin data worden gedeeld door meerdere schakels in de keten, zodat maximale borging en ketentransparantie kan worden gerealiseerd.

10.2.e

Van: Ruud Tijssens 10.2.e @agrifirm.com>
Verzonden: dinsdag 12 februari 2019 13:50
Aan: Henk Boelrijk (POV); 10.2.e @gmail.com'; Hendrix, drs. L.E.M. (Lieke);
 10.2.e @vionfood.com'; 10.2.e @topigsnorsvin.com';
 10.2.e @forfarmers.eu'; 10.2.e @rabobank.nl'; 10.2.e ; Linda Janssen-
 Verriet
CC: 10.2.e @planet.nl'; 10.2.e ; Harry de Groot; 10.2.e ; 10.2.e
 ' Veldman, RPEM (René)'; 10.2.e @vionfood.com'; 10.2.e
 ; 10.2.e @forfarmers.eu'; 10.2.e ; 10.2.e @forfarmers.eu';
 10.2.e ; 10.2.e | Imagro'; 10.2.e
Onderwerp: Terugkoppeling vanuit overleg met Nevedi

Beste allen,

Mede namens Pieter Wolleswinkel (ForFarmers) navolgende notitie:

Gisteren hebben we in het bestuur van Nevedi uitvoerig gesproken over de sessie, die CoViVa heeft gehouden met de varkensvoerproducerende bedrijven (die lid zijn van Nevedi).

Op grond daarvan hebben we nu volgende besproken:

- “Deepdive” – we hebben gemerkt dat sommige van de deelnemers van de vergaderingen inhoudelijk nog veel vragen hadden. Vooral de vraag waarom de verschillende lijnen zo belangrijk zijn, is een cruciale vraag. Daarom hebben we afgesproken dat Nevedi samen met de twee voerbedrijven, die in CoViVa vertegenwoordigd zijn, deze deepdive zal organiseren. Gezien het belang maar ook gezien de visies lijkt het belangrijk te zijn dat Frans Stortelder en Jean-Marie van Oort daarbij ook aanwezig zijn om hun visie op de positie van de varkenshouderij en de diergezondheidsstatus tot uitdrukking te brengen.
- Verdere nauwkeurige duiding van de financiële vraagstelling richting de Nevedi-leden. Het is belangrijk om de exacte omvang van de vraagstukken, die richting Nevedi worden neergelegd, uit te werken en na te gaan waar het al aansluit bij bestaande initiatieven (bestaande onderzoeksprogramma's, activiteiten van het Mestinvesteringsfonds). Het is een ieder duidelijk dat het daarbij om nieuw geld moet gaan, maar er zijn ook al commitments aangegaan die geheel zijn opgelijnd met het plan van CoViVa. Verder is er behoefte een betere duiding te krijgen hoe de financiering per werklijn er uit gaat zien.
- Daarna zal door Nevedi-bestuur de mandaatvraag worden gesteld aan de varkensvoerproducerende bedrijven. Daarbij zal gevraagd worden of Nevedi het mandaat heeft om in de volle breedte van de onderwerpen, die binnen het plan Vitalisering Varkenshouderij aan de orde zijn, het mandaat heeft om namens de voerproducerende bedrijven te overleggen. Het is belangrijk dat deze mandaatvraag wordt gesteld omdat de onderwerpen, die aan de orde zijn, veel breder zijn dan alleen voergerelateerde onderwerpen. Als Nevedi het mandaat heeft kan ook namens deze bedrijven samen met CoViVa de formele aanhechting worden uitgewerkt.

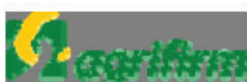
Pieter en ondergetekende steunen deze conclusies en zullen met Nevedi het vervolgproces in gang zetten. Vooralsnog wordt gestreefd om in maart dit proces te hebben afgerond.

With kind regards, met vriendelijke groet,

Ruud Tijssens

Group Director Public & Cooperative Affairs

Secretaresse: 10.2.e ; email: 10.2.e @agrifirm.com

Landgoedlaan 20
20000
7302 HA Apeldoorn
Netherlands
www.agrifirm.com

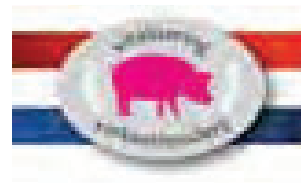
M +31 6 10.2.e
T +31 88 10.2.e
E 10.2.e [@agrifirm.com](mailto:10.2.e@agrifirm.com)

Royal Agrifirm Group
Agrifirm Group BV
KvK 5000 3631

With more than 3.000 dedicated employees driven to excel every day, Royal Agrifirm Group contributes to a responsible food chain for future generations. We deliver measurable, relevant and sustainable value to farm, field and industry. **Better Together!**

This e-mail is confidential in nature and intended solely for addressed recipients. This message is not legally binding. Please consider the environment before printing this e-mail.

AGENDA COALITIE VITALISERING VARKENSHOUDERIJ

Datum: Vrijdag 12 april
Plaats: Ministerie LNV Den Haag. Visserszaal
Aanvang: 10.00 uur tot 15.00 uur

Deelname aan de vergadering:

Uri Rosenthal, Linda Janssen-Verriet, Eric Stiphout, Rene Coppens, Lieke Hendrix, Jean-Marie van Oort, Frans Stortelder Ruud Tijssens, Stijn Steendijk, Paul Jansen, 10.2.e, 10.2.e en Henk Boelrijk.

Iedereen wordt opgeroepen om op tijd aanwezig te zijn.

Na agendapunt 5 Lunchpauze in de zaal. De planning is om rond 12.30 uur.

Opnames

De werkgroep communicatie is bezig met het realiseren van content voor het online platform vitalevarkenshouderij.nl en met het script voor een film waarin de partners hun motivatie om deel te nemen aan de coalitie uitspreken. De quotes worden 12 april tijdens de lunchpauze gefilmd. De partners worden hierover nog nader geïnformeerd.

AGENDA

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Mededelingen

4. Presentatie Plannen van aanpak

Korte presentaties (maximaal 10 minuten) door de trekkers van de werkgroepen:

- a. Markt en ketensturing: Frans.
- b. Robuuste en gezonde varkens: Jean-Marie.
- c. Circulair economie en klimaat en energie: Stijn en Ruud.
- d. Leefomgeving en innovatiespoor: Paul Jansen

Er wordt nog volop gewerkt aan de plannen van aanpak. Deze worden zodra ze beschikbaar zijn toegestuurd.

Nu is bijgevoegd het Startdocument Innovatie- en versnellingsprogramma verbetering leefomgeving varkenshouderijen (4d). Dit plan van aanpak is ongewijzigd sinds de vorige vergadering. Het wachten is op groen licht voor de voorgestelde aanpak subsidieregelingen. Daarna kan worden verder gewerkt aan de concretisering en de opzet van de regelingen. Dit onder andere in de werkgroep stalinrichting die in de steigers staat.

De trekkers van de werkgroepen wordt gevraagd om de presentaties de volgende kernpunten naar voren te laten komen.

- De centrale doelstelling/toekomstbeeld/stip op de horizon

- Wat willen we in 2022, 2025 en 2030 bereiken (SMART doelen)
- Wat zijn de acties en maatregelen (uitvoeringsagenda)
- Wat heb je nodig (instrumenteel en financieel) van de andere partners (bedrijfsleven, overheden, NGO's)
- Wat moet opgenomen in KKS
- Wat is de relatie/verbinding met de andere opgaven van de andere sporen
- Waar liggen kansen en wat zijn drempels/belemmeringen
- Met welke (één of twee robuuste) acties wordt nog medio dit jaar gestart

Na elke presentatie worden de leden van CoViVa en de adviseurs uitgenodigd om te reageren op de presentatie.

Dit vanuit de volgende lijnen:

- Wat vind je goed/ wat kan beter of concreter?
- Kan ik datgene leveren wat aan mij wordt gevraagd?
- Is de relatie/verbinding met andere opgaven helder?

Dit via POST-IT's en flappen. In aansluiting hierop reflectie en discussie.

5. Communicatie

Presentatie Onno.

Uitwerking werkgroep, tijdschema en vaststellen van het moment om met de 'framing' van ambities en opgaven en de uitvoeringsagenda in de lucht te gaan.

Lunchpauze

6. Positionering KKS HV

Presentatie 10.2.e .

Waarom in 2016 gestart met KKS Holland Varken? Wat is nu de stand van zaken en wat zijn vervolgstappen?

In de vorige CoViVa vergadering is nadrukkelijk gesteld dat KKS HV een belangrijke kapstok vormt voor het stevig positioneren van de keten. Het biedt ook de mogelijkheid om diverse acties uit de vijf sporen van de herijking hierin op te hangen. Er is nu momentum om echt door te pakken maar we moeten wel oppassen dat het geen 'vergaarbak' wordt.

7. Innovatiespoor en middelen Coviva

Korte toelichting 10.2.e .

De komende periode zal de besteding van de middelen die worden ingezet vanuit de partners van de Coalitie verder worden uitgewerkt binnen de plannen van aanpak. Dit ook voor de middelen die worden ingebracht in het revolverend fonds CoViVa en de wijze waarop het fonds efficiënt beheerd kan worden.

De discussies van eind januari moeten nu een stap verder worden gebracht. Deze taak is eind januari neergelegd bij René Coppens, Ruud Tijssens en 10.2.e . Er zullen afspraken gemaakt moeten worden hoe dit proces weer opgepakt gaat worden.

8. Regeling sanering varkenshouderij

Korte toelichting door Lieke Hendrix en 10.2.e .

De planning is dat de concept regeling sanering varkenshouderij medio april wordt toegestuurd aan de Tweede kamer en daarmee openbaar wordt.

De Afstemminggroep Warme Sanering CoViVa heeft in de afgelopen periode nog diverse concrete punten ingebracht die nu nog verwerkt worden in de regeling en de toelichting bij de regeling. Voor

het probleem van bestemmingswijziging bedrijfswoning is bijgevoegde brief aan minister Schouten gestuurd.

Bespreekpunt:

Hoe en wanneer geeft Coalitie fiat aan regeling? Dit in de zin dat partners in de Coalitie ook via hun communicatie kanalen de regeling gaan uitdragen.

9. Klimaatakkoord

In de bijgevoegde notitie is de stand van zaken weergegeven.

Bespreekpunt: welke positie neemt de coalitie in bij het geven van commitment aan een definitief akkoord.

10. Afstemming NGO's en Provincies

De Coalitie heeft eerder vastgesteld dat het realiseren van maatschappelijk draagvlak voor het herijkte Actieplan ViVa van belang is.

Het voorstel is om een afstemmingsoverleg/ bijeenkomst adviesraad te organiseren in mei a.s.

De provincies hebben een belangrijke rol o.a. bij de vergunningverlening (stallen, mestverwerking) en verduurzaming veehouderij. Het voorstel is om met de directeuren van de 5 varkensrijke provincies separaat overleg te organiseren over aanleiding, achtergronden en aanpak van herijking actieplan. Dit als eerste stap voor een bestuurlijk vervolgoverleg en in afwachting van de college vorming.

11. Data volgende vergaderingen.

12. Rondvraag en sluiting.

Startdocument Innovatie- en versnellingsprogramma verbetering leefomgeving varkenshouderijen

Versie: 30 januari 2019

1 Inbedding

1.1 Hoofdlijnenakkoord sanering varkenshouderij

Rijk, provincies, gemeenten en bedrijven in de varkenshouderijketen willen een transitie naar een vitale, robuuste, toekomstbestendige en duurzame varkenshouderijketen, die maatschappelijk geaccepteerd en gewaardeerd wordt. In het hoofdlijnenakkoord van 7 juli 2018 is afgesproken dat dit langs twee sporen wordt uitgewerkt:

- a) Een sanerings- en beëindigingsspoor. De middelen voor sanering worden ingezet voor het substantieel verminderen van geuroverlast van varkensbedrijven voor omwonenden. Dit vindt plaats door het (vrijwillig) beëindigen van (locaties van) varkensbedrijven met een grote geurimpact op omwonenden; de opkoop en het doorhalen van varkensrechten van deze bedrijven in de concentratiegebieden Zuid en Oost van de Meststoffenwet.
- b) Het innovatie- en verduurzamingsspoor. Dit spoor richt zich onder meer op het ontwikkelen van en investeringen in nieuwe stal- en houderijsystemen. Dit innovatie- en verduurzamingsspoor zal voor de varkenshouderijketen vorm worden gegeven met een innovatieprogramma en –agenda.

1.2 LNV Visie Landbouw, Programma versnelling verduurzaming veehouderij

In september 2018 is de LNV Visie 2018 gepubliceerd, waarin de inzet op kringlooplandbouw centraal staat. Verbetering van de leefomgeving is één van de speerpunten in de veehouderij. De visie zal nader worden uitgewerkt in het LNV-Programma Versnelling verduurzaming veehouderij. Voor de varkensketen is (de herijking van) het Actieplan Vitalisering Varkenshouderij het vehikel voor uitwerking van de LNV-visie en de duurzaamheidsopgaven die voor deze keten relevant zijn.

1.3 De Coalitie Vitale Varkenshouderij

De Coalitie vitale varkenshouderij bestaat uit de Producenten Organisatie Varkenshouderij (POV), de Rabobank, VION, For Farmers, Agrifirm en Topigs-Norsvin en het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Dit onder onafhankelijk voorzitterschap van Uri Rosenthal.

De coalitie zet zich in voor een Vitale Varkenshouderij die zich kenmerkt door:

1. Goede zorg voor de leefomgeving.
Hieronder vallen de warme saneringsregeling varkenshouderij en het Innovatie- en versnellingsprogramma verbetering leefomgeving varkenshouderijen uit het bovengenoemde Hoofdlijnenakkoord;
2. Centrale positie in de circulaire economie;
3. Erkende bijdrage aan klimaat en energietransitie;
4. Robuuste en gezonde varkens in een diervriendelijke houderij;
5. Mondiaal koploper in marktgerichtheid en ketensamenwerking.

1.4 Rol Coalitie Vitale Varkenshouderij in het innovatieprogramma Leefomgeving en samenhang met Sanering en Verduurzaming Varkenshouderij

In het voornoemde Hoofdlijnenakkoord is afgesproken dat de coalitie vitalisering varkenshouderij het initiatief neemt voor een meerjarig innovatie- en versnellingsprogramma voor een brongerichte verduurzaming van stallen dat gericht is op een verbetering van de leefomgeving en van de kwaliteit van de stallucht, als uitwerking van het Actieplan vitalisering varkenshouderij.

Voor een succesvolle transitie is van belang dat ketenpartners en overheden de komende jaren hier gezamenlijk de schouders onder zetten en dat de partijen dit intensiveringsprogramma gezamenlijk aansturen, uitvoeren en financieren.

2 Doelstelling innovatieprogramma

Het programma is gericht op verbetering van de leefomgeving van mens en dier en beoogt met name de aanpak van emissies aan de bron in varkensstallen.

Het programma richt zich op bestaande én nieuwe stallen.

Er zullen per aandachtsgebied (zie paragraaf 3) meetbare kwantitatieve doelstellingen/kritische prestatie indicatoren worden geformuleerd, zoals de beoogde reductie van schadelijke emissies uit stallen, doelen voor de kwaliteit van het stalklimaat, het aantal innovatie- en investeringsprojecten en de beoogde flankerende instrumenten.

3 Inhoudelijke focus van het innovatieprogramma verbetering leefomgeving

Om de onder punt 2 genoemde doelen te bereiken zullen in het innovatieprogramma onderstaande onderwerpen worden geadresseerd.

3.1 Stalsystemen

3.1.1 Brongerichte aanpak

Aanpakken van schadelijke emissies uit stallen (geur, ammoniak, fijnstof, methaan) bij de bron met inachtneming van voorwaarden t.a.v. dierenwelzijn, diergezondheid, arbeidsomstandigheden (kwaliteit stalklimaat), energieneutraliteit en brandveiligheid. Hierbij zal nadrukkelijk de aandacht liggen op mogelijkheden voor haalbare aanpassingen in bestaande stallen omdat daar de grootste effecten voor verbetering van de leefomgeving kunnen worden bereikt.

3.1.2 Hybride systemen

Als aanvulling op de brongerichte preventieve aanpak kunnen naschakeltechnieken nodig zijn om de schadelijke emissies naar de leefomgeving minimaal te laten zijn. Hierbij zal ook een nadere verkenning worden gedaan naar de mogelijke toepassing van koude plasma technologie.

3.1.3 Systeeminnovaties

Integraal nieuwe stalsystemen: (Zerostal, Familievarken , etc.)

Cross-overs met andere sectoren, waaronder hightech.

3.2 Managementmaatregelen

3.2.1 Maatregelen in voerspoor

- Waaronder brijvoeding in relatie tot geur en andere relevante maatregelen in voerspoor

3.2.2 Meten = weten

- Het stimuleren van de verdere ontwikkeling van meet- en regelsystemen (sensoren) voor bepaling van het effect op stalklimaat en emissie naar milieu en voor de bepaling van het effect van een verbeterd stalklimaat op diergezondheid en de prestaties van dieren;

- Het stimuleren van de ontwikkeling van effectieve meetprogramma's voor een (snellere) wettelijke erkenning van nieuwe systemen.

3.2.3 Overige managementmaatregelen (nader uit te werken)

3.3 Wet- en Regelgeving, flankerende maatregelen

3.3.1 Wet- en regelgeving

Het identificeren en verbeteren van wet- en regelgeving die leidt tot knelpunten in de verschillende fasen van het innovatieproces, zoals:

- Het mogelijk maken en versnellen van de afgifte van de proefstalstatus voor geur- en ammoniak;
- Meer mogelijkheden voor stapeling van systemen in de Rav en Rgv.;
- Analyse van het proces van vergunningverlening voor innovatieve stalsystemen, waarbij geleerd wordt van de ervaringen van de aanpak in Food Valley);
- Verkorting van de termijnen voor de wettelijke erkenning van doorgemeten nieuwe stalsystemen (RVO/TAP en publicatie van emissiefactoren).

3.3.2 Flankerende maatregelen

Nader uit te werken.

4 Fasen in het innovatieproces: financiering en regelgeving

De verschillende fasen van het innovatieproces worden in beeld gebracht. Voor elke fase wordt nagegaan welke instrumenten (financieel, regelgeving) nodig zijn, welke instrumenten (met budgetten) er al zijn (rijk, provincies, VNG, bedrijfsleven) en welke aanvullende nieuwe instrumenten ontwikkeld moeten worden.

LNV en de ketenpartijen van de coalitie ViVa hebben – conform het Hoofdlijnenakkoord - hiervoor elk € 40 miljoen gereserveerd. Provincies/VNG PM.

Het uitvoeringsteam Innovatie (zie hieronder) brengt deze samenhang via een stroomschema in kaart en zet zich in voor optimale synergie tussen de inbreng van de verschillende stakeholders in Coalitie ViVa (met name trekker Rabobank van werkspoor Financiering van Innovaties) en de andere partijen van het Hoofdlijnenakkoord (Ministerie LNV, provincies, gemeentes).

5. Werkwijze

1. Inventarisatie van aangrijpingspunten en mogelijke maatregelen (Mestkoeling, dagontmesting, luchtafzuiging uit de mestput, coating van vloeren en mestkelders, scheiding mest/urine, etc.)
2. Inventarisatie lopende initiatieven in Nederland en het buitenland (Denemarken, Duitsland) en ontwikkelingsfase: idee, onderzoek/innovatie, praktijk gereed/introductie, uitrol
3. Onderscheid per diercategorie (vleesvarkens, gespeende biggen, drachtige zeugen, kraamzeugen)
4. Wat is er nodig om deze initiatieven verder te brengen? (Onderzoek, testen/valideren op praktijkbedrijven, metingen, wettelijke erkenning, stimuleren marktintroductie/demonstratie, uitrol).
5. Ambitie is het programma zodanig vorm te geven dat het aansluit bij de praktijk en draagvlak heeft bij in de varkensketen.
Bij de varkenshouders en in het bedrijfsleven.
Met beide partijen zal overleg worden gevoerd hoe zulks vorm te geven.
6. Integrale aanpak.
Het innovatieprogramma leefomgeving, waarvan binnen de Coalitie POV en Rabobank trekker zijn, is onderdeel van een bredere agenda voor ontwikkeling en verduurzaming van

de varkenssector.

De samenhang met andere actielijnen van de agenda Vitalisering Varkenshouderij zal in kaart worden gebracht en waar mogelijk zal synergie tussen de verschillende actielijnen tot stand worden gebracht. In lijn met het actieplan zijn ook de ambities t.a.v. actuele politieke dossiers onderdeel van de integrale oplossing: Met name de opgave t.a.v. Kringlooplandbouw en het in ontwikkeling zijnde Klimaatakkoord.

5.1 Eerste verkenning raakvlakken tussen programma Leefomgeving en andere actielijnen Coalitie

5.1.1 Circulaire economie

Brongerichte aanpak heeft impact op mestverwerking en mestverwaarding. Brongerichte verwijdering van mest heeft een direct effect op de daarop volgende verwerkingsstappen. Om het gewenste effect te realiseren (reductie geuroverlast, emissies en klimaatdoelen) zal de mest, die brongericht wordt verwijderd, ook direct moeten worden verwerkt om de gewenste doelen te halen. Dus in deze aanpak zit mestverwerking/ -scheiding en de integrale mestverwerking om tot nieuwe, circulaire producten te komen.

5.1.2 Klimaat –en energie

Rand voorwaardelijk bij ontwikkeling nieuw stalconcepten (integrale aanpak).

5.1.3 Robuuste en gezonde varkens in een diervriendelijke houderij

Deels rand voorwaardelijk in ontwikkeling nieuwe stalconcepten (integrale aanpak). Deels ook een direct positief effect ten gevolge van de verbetering van het binnenklimaat in de stal en managementmaatregelen.

Het thema 'sensing en data / meten=weten' moet in samenhang met het thema 'Meten = weten' in het innovatieprogramma Leefomgeving worden uitgewerkt.

Ook is er een strategische match, waar dit programma gaat inzetten op een 'brongerichte aanpak', namelijk: inzet van gezonde dieren in een gezonde omgeving met goed management.

5.1.4 Mondiaal koploper in marktgerichtheid en ketensamenwerking

Een eerste verkenning levert twee concrete raakvlakken op:

- Meten = weten: de ontwikkeling van meet-en regelsystemen in relatie tot marktconcepten en ketensamenwerking (zie ook Star programma);
- De ontwikkeling van nieuwe verdienmodellen (ketenontwikkelingen) om nieuwe, innovatieve stalsystemen ook te verwaarden (en daarmee het realistische verdienmodel te realiseren).

5.2 Conclusie

De ambitie vanuit de Sanering en Verduurzaming Varkenshouderij (resultierend in een verbetering van de leefomgeving) wordt volledig ondersteund door verschillende lijnen van de integrale aanpak vanuit de Coalitie ViVa, en is een resultante van de gekozen aanpak.

De invulling van de actielijnen van de Coalitie ViVa en het startdocument Leefomgeving bieden concrete aanknopingspunten om een integrale, samenhangende aanpak tot stand te brengen. Het is nu zaak deze in concrete visiedocumenten en actieplannen vorm en inhoud te geven.

6 Tijdslijnen

6.1 Voorbereidingsfase

Nr.	Actie	Planning
1	Opstellen van Startdocument en bespreking in Coalitie ViVa en Kerngroep Sanering varkenshouderij	10.2.g

2	Vaststellen Startdocument in Bestuurlijk Overleg	10.2.g
3	Inrichten werkorganisatie	10.2.g

6.2 Uitvoeringsfase

Nr	(deel-)onderwerp	Actie/toelichting	Wie? (trekker)	Planning
1	Innovatie- en investeringsprogramma Varkensstal van de Toekomst	Opstellen van een meerjarig programma voor zowel nieuwe stallen als aanpassingen in bestaande stallen. → Startdocument is opgesteld → Groeidocument aanpassen en verder uitwerken → Besproken in BO op 06-12-2018	Paul Jansen (voortouw) i.s.m. LNV, POV, Rabobank, prov NBr	10.2.g
2	Kennisvraag brongerichte maatregelen bestaande varkensstallen	Uitzetten Kennisvraag bij WUR voor verkenning van aangrijpingspunten en mogelijke maatregelen in bestaande varkensstallen, lopende initiatieven in NL en buitenland, in kaart brengen witte vlekken en vervolgstappen. WUR betreft DLV en provincie Noord-Brabant. Na oplevering wordt de kennisvraag omgezet in een actiepoint.	LNV 10.2.e () i.s.m. werkgroep bestaande stallen Jos	10.2.g
3	Werkgroep bestaande stallen	Opstellen plan van aanpak voor ontwikkeling, uittesten/valideren en marktintroductie van brongerichte innovaties in bestaande stallen. Op dit moment moet invulling worden gegeven aan de werkgroep en de funding.	Paul Jansen	10.2.g
4	Werkgroep systeeminnovaties	Opstellen plan van aanpak voor ontwikkeling, uittesten/valideren en marktintroductie van systeeminnovaties en nieuwe stalconcepten	Paul Jansen	10.2.g
5	Werkgroep flankerende maatregelen innovatieprogramma	Opstellen opdracht en plan van aanpak. Doelstelling is versnelling van de toelating en wettelijke erkenning van innovatieve stalconcepten, de afgifte van beschikkingen voor de proefstalstatus van innovatieve stallen, de vergunningverlening door gemeenten, verkennen mogelijkheden van	LNV/I&W	10.2.g

		vrijwaringstermijn voor investeringen in brongerichte maatregelen.		10.2.g
6	Werkgroep managementmaatregelen	Opstellen plan van aanpak voor managementmaatregelen brongerichte emissiereductie in stallen (voermaatregelen, meettechnieken)	Paul Jansen	
7	Inventarisatie bestaande financiële en regelgevingsinstrumenten	In kaart brengen van bestaande financiële en regelgevingsinstrumenten van Rijk, bedrijfsleven en provincies (o.a. POP, Transitiefonds achtergestelde leningen) voor de verschillende fasen van de innovatie- en investeringscyclus, nagaan welke aanvullende instrumenten nodig zijn waarvoor de LNV-middelen en de middelen van het revolverend fonds van het bedrijfsleven kunnen worden ingezet.	LNV 10.2.e i.s.m. Rabobank en prov NBr	
8	Beleidsopties voor het wegzetten van de LNV-middelen (€ 40 miljoen) en uitwerken bestedingsplan	Uitwerking en weging van drie mogelijke opties: <ol style="list-style-type: none"> 1. Innovatie- en investeringsregeling van LNV met evt. cofinanciering door andere partijen 2. Revolverend fonds 3. Combinatie van regelingen en een fonds <p>Hierbij wordt rekening gehouden met het resultaat van actie 7 (behoefte aan aanvullende instrumenten), de staatssteunvereisten en voorwaarden van het ministerie van Financiën</p> <p>Voor de overheveling van de envelop van € 200 mln naar de begroting van LNV door het ministerie van Financiën is een bestedingsplan nodig in p * q termen, doelen en indicatoren.</p>	LNV 10.2.e 	
9	Uitwerking revolverend fonds (€ 40 miljoen bedrijfsleven)	Opzetten van een revolverend fonds voor de uitrol van brongerichte innovaties in nieuwe en bestaande varkensstallen met bijdragen uit regionale overheden, banken en ketenpartijen. (zie ook relatie met actie 7 en het Transitiefonds achtergestelde leningen Groenfonds/provincie Noord-Brabant).	Rabobank 10.2.e 	
10	Uitwerking LNV-regelingen	Uitwerking instrumenten: <ul style="list-style-type: none"> - Opzetten regelingen en/of revolverende fondsen - Staatssteuntoets EC (indien nodig) 	LNV/WJZ	

		- Publicatie/openstelling		10.2.g
1 1	Verhouding met andere provinciale regelingen (bijv. POP3 regelingen)	Welke voorwaarden zijn nodig om te zorgen voor non-cumulatie en coherentie? Relatie met actie 8 en 10.	LNV/WJZ	
1 2	Opstellen meetprogramma emissies uit stallen	Koppelen aan de proefstalregeling voor ammoniak en fijnstof. Vaststellen omvang middelen. Input: resultaten actie 2. Financiële ondersteuning meetprogramma is onderdeel van de LNV-regelingen (actie 10) → voorstel om emissiemetingen mogelijk te maken	Werkgroep bestaande stallen	
1 3	Kennisdeling over innovaties in de varkenssector naar gemeenten en provincies	Opzetten communicatie website?		
1 4	Maatregelpakket gemeenten	Capaciteit en kennis vergunningverlening nieuwe stallen → volgt als regeling meer in beeld is		

7 Organisatorische aanpak

Coalitie ViVa, vertegenwoordigd door P. Jansen, is trekker van het uitvoeringsteam. Het voorstel is om te werken met een klein team, een werkorganisatie en een Klankbordgroep.

7.1 Samenstelling Werkgroep Innovatie

Coalitie ViVa : P. Jansen Voorzitter

Ministerie LNV: 10.2.e

Provincies: 10.2.e

Rabobank: 10.2.e

POV: 10.2.e, H. Boelrijk

Het uitvoeringsteam wordt, waar nodig, bijgestaan door een extern deskundige: 10.2.e

(Connecting Agri & Food)

7.2 Werkorganisatie

Er worden werkgroepen ingesteld met specifieke expertise voor de uitwerking van de aanpak voor:

1. Bestaande stallen
2. Systeeminnovaties, nieuwe stalconcepten.
3. Managementmaatregelen: veevoeding, meten is weten.
4. Wet- en regelgeving en flankerende maatregelen
5. Financieel instrumentarium

7.3 Klankbordgroep Innovatieprogramma

De klankbordgroep gaat bestaan uit de volgende deelnemers:

- Eén of meerdere varkenshouders;
- Eén of meerdere vertegenwoordigers uit bedrijfsleven;
- Eén of meerdere vertegenwoordigers uit provincies;
- Eén of meerdere vertegenwoordigers uit gemeentes;
- Eén of meerdere vertegenwoordigers van burger/ bewoners buitengebied;
- I&W (regelgeving, proefstalstatus etc.);

- NGO's: Dierenbescherming en Natuur en Milieu;
- GGD

Bovenstaande klankboordgroep wordt gecombineerd met de klankboordgroep van CoViVa.

7.4 Terugkoppeling voortgang

De voortgang van de aanpak van het innovatieprogramma wordt gerapporteerd in elke vergadering van de kerngroep sanering en verduurzaming varkenshouderij resp. de Coalitie ViVa.

8 Begroting

Nader uit te werken.

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Mevrouw C.J. Schouten
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Datum : 5 april 2019
Ons Kenmerk : U19009
Betreft : Saneringsregeling Vitalisering varkenshouderij: herbestemming bedrijfswoningen.

Geachte mevrouw Schouten,

Namens de Coalitie Vitalisering Varkenshouderij wil ik allereerst benadrukken dat de leden van de Coalitie Vitalisering Varkenshouderij (CoViVa) op constructieve wijze samenwerken met ambtenaren van uw Ministerie om de saneringsregeling varkenshouderij goed in te vullen. Beiden hebben we immers belang bij een heldere, simpele en effectieve regeling die een maximale bijdrage gaat leveren aan het verbeteren van de leefomgeving in de concentratiegebieden varkenshouderij in Zuid en Oost.

Deze constructieve samenwerking is bevestigd tijdens het Bestuurlijk Overleg met u op 20 februari jl. Tijdens deze bijeenkomst is overeenstemming bereikt over de kaders en de hoofdelementen van de regeling.

Als voorzitter van de Coalitie heb ik uw departement en de participanten bij het Hoofdlijnenakkoord warme sanering varkenshouderij aandacht gevraagd voor de problematiek van de bedrijfswoningen van varkenshouders die hun locatie gaan saneren. Bij de verdere uitwerking van de saneringsregeling, en de noodzaak daarbij van een doelgericht flankerend beleid, zijn we opnieuw tegen dit knelpunt aangelopen.

Per 20 juli 2018 zijn via een wijziging van de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv) de geuremissiefactoren voor alle gecombineerde luchtwassers en één biologische luchtwasser aanzienlijk verhoogd. De verhoging van de geuremissiefactoren heeft grote gevolgen en bemoeilijkt verdere verduurzaming van bedrijven op korte en langere termijn. Dit urgente knelpunt belemmert ook in grote mate de mogelijkheden om een bedrijfswoning om te zetten naar een legale status en een planologisch passende bestemming.

Op dit moment kan dus niet worden gewaarborgd wat de status van de woningen van de ondernemers zal zijn als zij hun bedrijf op de betreffende locatie beëindigen conform de voorwaarden die nu zijn opgenomen in de concept saneringsregeling. Dit brengt grote onzekerheid met zich mee. Er kan een situatie ontstaan dat het gezin daar in feite illegaal woont, omdat er niet langer sprake is van een bedrijfswoning. Ook een eventuele verkoop van de woning wordt onmogelijk als de bestemming bedrijfswoning gehandhaafd blijft.

De Coalitie Vitalisering Varkenshouderij is van mening dat deze ongewenste planologische situatie rond de bedrijfswoningen de belangstelling voor de Saneringsregeling Varkenshouderij zeer negatief zal beïnvloeden. Wij dringen er daarom op aan om, voordat publicatie van de regeling plaatsvindt, een concrete oplossing te realiseren voor deze problematiek zodat er geen belemmeringen zijn om bij beëindiging van agrarische bedrijfsactiviteiten op een locatie de bedrijfswoning om te zetten naar een burgerwoning of een aparte categorie bedrijfswoning welke legale bewoning mogelijk maakt, zonder dat de omliggende agrarische bedrijven hierdoor worden belemmerd in hun bedrijfsvoering of ontwikkelingsmogelijkheden. Dit kan bijvoorbeeld worden gerealiseerd door de Wet plattelandswoningen ook mogelijk te maken voor voormalige agrarische bedrijfswoningen waarbij het agrarisch bedrijf is gesaneerd.

Mogelijk kunt u onze overweging inbrengen op de agenda bij I&W, IPO en VNG.

Ook ben ik op de hoogte van het feit dat de Commissie Biesheuvel momenteel in opdracht van uw Ministerie en het ministerie van I&W naar een oplossing voor dit probleem zoekt. Ik zou graag op korte termijn op de hoogte worden gesteld van de bevindingen en advies van de Commissie voor het probleem van de bedrijfswoningen van gesaneerde locaties.

Mijn dringende verzoek aan u als bewindspersoon die verantwoordelijk is voor een effectieve saneringsregeling varkenshouderij ter verbetering van de leefomgeving is om te bevorderen dat er snel een oplossing komt voor deze urgente problematiek. Dit in overleg met uw collega Staatssecretaris Van Veldhoven. Een afschrift van deze brief heb ik aan haar doen toekomen.

Uiteraard sta ik altijd tot uw beschikking om over deze prangende situatie overleg te voeren.

Erop vertrouwend dat ik dit zorgpunt op duidelijke wijze heb verwoord, verblijf ik.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Uri Rosenthal
Voorzitter Coalitie Vitalisering Varkenshouderij.

AGENDA COALITIE VITALISERING VARKENSHOUDERIJ

Datum: Donderdag 6 juni 2019
Plaats: Vergaderlocatie Napkins: Trasmolenlaan 5
 3447 GZ Woerden. <https://www.bijnapkins.nl>
LET OP: Gewijzigde locatie.
Aanvang: 10.00 uur tot 12.00 uur

Deelname aan de vergadering:

Uri Rosenthal, Linda Janssen-Verriet, Rene Coppens, Lieke Hendrix, Frans Stortelder, Ruud Tijssens, Stijn Steendijk (of Pieter Wolleswinkel), Paul Jansen, 10.2.e, Onno van Eijk en Henk Boelrijk.

AGENDA

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Mededelingen

- a. Bericht van verhindering van Jean-Marie van Oort.
- b. Voorjaarsnota (budget warme sanering varkenshouderij)
- c. Proces klimaatakkoord
- Buiten reikwijdte
- e. Overig

4. Notulen vergadering 12 april 2019

De notulen zijn ter vaststelling bijgevoegd. *Bijlage 1.*

5. Sanering varkenshouderijen

De concept subsidieregeling sanering varkenshouderijen is op 30 april jl. gepubliceerd. De internetconsultatie is op 31 mei afgesloten. De resultaten van de internetconsultatie en de ex-ante evaluatie worden door LNV op een rij gezet en voorgelegd aan de kerngroep op 7 juni a.s. Dit kan leiden tot concrete voorstellen tot aanpassing van de regeling en de toelichting.

De Coalitie kan stilstaan bij de resultaten en aandachtspunten voor het Bestuurlijke Overleg (BO) d.d. 13 juni 2019 adresseren.

In de bijgevoegde brief zijn de aandachtspunten vanuit de POV en de afstemmingsgroep van CoViVa verwoord. *Bijlage 2.*

6. Innovatie leefomgeving

Bijgevoegd is de voortgangsnotitie van de werkgroep innovatie leefomgeving. *Bijlage 3.* Deze notitie zal worden geagendeerd voor het BO op 13 juni a.s. Paul Jansen zal een korte toelichting geven: afwegingen en dilemma's.

De Coalitie kan de bespreekpunten voor het BO adresseren.

7. Strategische onderwerpen.

Tijdens de CoViVa bijeenkomst op 12 april jl. zijn er drie majeure onderwerpen naar voren gekomen waarop de Coalitie haar positie zou moeten (her) bepalen. In de bijgevoegde discussienotitie worden deze onderwerpen nader in beschouwing genomen en worden voorstellen gedaan. *Bijlage 4.*

De notitie kan worden besproken. De partners worden gevraagd zich uit te spreken over de voorstellen en het verdere proces.

8. Governance

CoViVa werkt via vijf sporen aan een vitale varkenshouderij. Op korte termijn komen er substantiële financiële middelen beschikbaar om programma's en projecten te ontwikkelen op deze sporen. Er heeft echter nog geen concrete discussie plaats gevonden over hoe in de komende jaren de uitwerking, uitvoering, financiering en de samenhang tussen programma's en projecten van Vitale Varkenshouderij geborgd gaan worden.

Bijgevoegd is een discussienotitie waarin voorstellen worden gedaan voor inrichting van de governance voor de komende periode *Bijlage 5.*

De notitie kan worden besproken. De partners wordt gevraagd zich uit te spreken over de voorstellen en het verdere proces.

9. Communicatie

Zoals afgesproken is op het moment van publicatie van de Srv de website www.vitalevarkenshouderij.nl in de lucht gegaan en is een persbericht uitgebracht.

De Coalitie kan stilstaan bij het vervolgtraject.

10. Werkgroepen

Korte rapportage vanuit de werkgroepen. Zijn er aandachtspunten die centraal moeten worden opgepakt?

11. Data volgende vergaderingen.

12. Rondvraag en sluiting.

Notulen bijeenkomst Coalitie Vitalisering Varkenshouderij 12 april 2019 te Den Haag.

Aanwezig:

Uri Rosenthal, Linda Janssen-Verriet, 10.2.e, Lieke Hendrix, Hugo van Kasteel, Jean-Marie van Oort, Frans Stortelder, Ruud Tijssens, Stijn Steendijk, 10.2.e, 10.2.e en Henk Boelrijk.

1. Opening

De voorzitter opent de bijeenkomst met een woord van welkom.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt vastgesteld. Punt 4 staat centraal. Lieke Hendrix zal dit punt begeleiden.

De werkgroep communicatie is bezig met het realiseren van content voor het online platform vitalevarkenshouderij.nl en met het script voor een film waarin de partners hun motivatie om deel te nemen aan de coalitie uitspreken. De quotes worden tijdens de lunchpauze gefilmd. De partners zijn hierover door Imagro geïnformeerd.

3. Mededelingen

Rene Coppens heeft zich vanmorgen helaas ziek moeten afmelden.

10.2.e is met ziekteverlof. De Coalitie wenst hem een snel herstel toe.

Ruud Tijssens zal op een later moment aansluiten.

4. Presentatie Plannen van aanpak

De plannen van aanpak van de werkgroepen zijn toegestuurd. De trekkers van de werkgroepen houden korte presentaties en benoemen de kernpunten. Dit in de volgende volgorde.

- a. Markt en ketensturing: Frans.
Buiten reikwijdte.
- c. Circulair economie en klimaat en energie: Stijn en Ruud.

De presentaties worden ter vergadering gedeeld en zijn ook bijgevoegd bij deze notulen.

Na elke presentatie worden de leden van CoViVa en de adviseurs onder begeleiding van Lieke Hendrix uitgenodigd om te reageren op de presentatie.

Dit vanuit de volgende lijnen:

- Wat vind je goed/ wat kan beter of concreter?
- Kan ik datgene leveren wat aan mij wordt gevraagd?
- Is de relatie/verbinding met andere opgaven helder?

Dit via POST-IT's en flappen. In aansluiting hierop reflectie en discussie.

Hierna zijn per onderdeel de resultaten van de presentaties en de discussie weergegeven. Foto's van de Post-it's flappen zijn beschikbaar.

Markt en ketensturing.

Kernpunten:

- a. Mondiale positie vasthouden.

- b. Voedselveiligheid en ketentransparantie tot aan afnemer / consument.
- c. Toewerken naar dierpaspoort via gefaseerde en gemoduleerde opzet. Deadline 1 juli a.s. om alle 'velden' (specificaties) te laden en tot gecertificeerd systeem te komen. Segmentatie tussen biggen en vleesvarkens. NL breed systeem. Hiermee 'Holland Varken' laden.
- d. Tweede prioriteit Communicatie: verbinden van agriNL, Vlees.NL, Coalitie, laden Holland varken.
- e. Prioriteit drie: Global aspects. Hiervoor is het noodzakelijk om met ministeries van LNV en EZ afspraken te maken. Toegang tot Landbouwraden. Andere prioritering en organisatie overwegen. Op dit punt is LNV bezig met een nieuw afwegingskader.

Vragen, aandachtspunten, acties:

- a. Gelaagdheid inbrengen in het systeem. Basismodule. Ketenmodules en marktmodules toevoegen.
- b. Fragmentatie voorkomen. Toewerken naar een uniform en breed basissysteem. Dit verplicht stellen? Zo ja via welke weg? Vrijwillig: wat doe je dan met stroom varkens zonder 'basispaspoort'?
- c. Ruimte houden voor specifieke keten- en productconcepten. Basis moet breder dan voedselveiligheid. Uitgaan van groeimodel.
- d. Rekening houden met vierkantverwaarding. Voorbeeld keten vleeskalveren.
- e. Hoe koppel je het gecertificeerde paspoorten aan markt en verdienmodellen?
- f. Opzet structuur van dataverzameling uitwerken. Datasysteem opzetten om paspoort te laden. Joint data gebruiken als snelweg.
- g. Focus eerst op uitwerken basis datastructuur. Uitwerken van specificaties voor dierenpaspoort en datastructuur. Projectstructuur inrichten. Projectleider aanstellen mede in relatie tot KKS /KIS. Datasysteem opzetten om paspoort te laden. Kostenparagraaf opstellen.
- h. Uitdaging: hoe kunnen we data / dierenpaspoort koppelen aan verdienmodellen. Wat hebben we hier vanuit het economische perspectief allemaal aan?
- i. Keten- en productconcepten moeten gekoppeld zijn aan andere en betere verdienmodellen. Daar zit (te) weinig schot in. Moeten betere antwoorden op komen. Hoe kunnen we de verbinding met de TF verdienmodellen goed maken? Wat hebben we van deze TF nodig. Kunnen we dat scherp omschrijven. Gaat het om wetgeving; financiële ondersteuning?
- j. Governance van datasystemen. Wie gaat beheren? Eigenaarschap van data. In Jointdata is iedereen eigenaar van eigen data. Verbinding met Holland Varken is logisch en noodzakelijk.
- k. Diervoederketen is goed georganiseerd en kan data aanleveren.

Buiten reikwijdte

[Redacted content]

Buiten reikwijdte

[Redacted content]

Circulair economie en klimaat en energie

Kernpunten:

- a. Kringloop centraal zetten. Varken en varkensvlees zijn volledig circulair.
- b. Definitie: voer van varkens bestaat uit producten die niet geschikt zijn voor humane consumptie.
- c. Belangrijk aandachtspunt is organisatie van mestketen. Hierover dient een fundamentele discussie plaats te vinden. We zijn niet verder gekomen met inrichting van regionale coöperaties. Er gebeurt van alles. Maar hoe komen we tot robuuste en professionele invulling?

Vragen, aandachtspunten, acties:

Buiten reikwijdte

- b. Waarom komt robuust georganiseerde en professionele (coöperatieve) opzet van mestverwerking niet tot stand? Waarom stilstand? Waar zitten de obstakels? Waar wil je over 10 jaar staan en wat moet er dan gebeuren? Hoe krijgen we dierlijke mest binnen systeem van circulariteit?
- c. Organisatie mestverwerking is speerpunt voor CoViVa. Dit moeten we snel en adequaat oppakken. Verbindingen met herijking mestwetgeving en mestfraude benutten. Daarom snel tot concrete visie komen. Dit in aansluiting op heroriëntatie die nu binnen POV plaatsvindt. Er moet een duidelijk handelingsperspectief voor varkenshouders komen.
- d. Er zijn plannen genoeg. De samenhang, lange termijn perspectief en financiële robuustheid ontbreekt. Het ontbreken van financiële robuustheid is wellicht het kernprobleem. Hoe kunnen we dat doorbreken? Heeft ook te maken met korte termijn denken versus continuïteit voor de langere termijn. Varkenshouders staan hier verschillend in. Waar wil je naar toe en ga je verleiden of afdwingen.
- e. De regie moet vanuit CoViVa worden gevoerd. Vanuit de overheid zijn er drie invalshoeken: circulariteit, klimaat en energie en fraudebeperking.
- f. Het is nu het momentum om met concrete acties te komen. Hiervoor zijn betrouwbare partners nodig die de focus hebben op professionaliteit en continuïteit.
- g. AKTIE: 10.2.e neemt het initiatief om met een aantal experts een strategievoorstel te ontwikkelen waarmee we uit impasse kunnen komen. Streven is om voor 1 juli a.s een concreet stappenplan / uitvoeringsplan op tafel te hebben waarmee we aan de slag kunnen vanuit een gezamenlijk regie CoViVa. Ruud, Frans en Linda worden hierbij betrokken.
- h. Verder inbreng op punt circulair: Communicatie op eindproduct beter neerzetten. Reststroom barometer (dashboard) ontwikkelen. Maatschappelijke rapportage ontwikkelen.
- i. CO2 footprint voor varkensvlees. Belangrijk hierbij is het realiseren van uniforme internationale afspraken en nomenclatuur.
- j. In de stukken van de werkgroep ontbreekt nog een planning. Dit oppakken. Tevens is actiepunt het borgen van de definitie 'niet geschikt voor humane consumptie'.

Buiten reikwijdte

6. Positionering KKS HV

Presentatie 10.2.e

Waarom in 2016 gestart met KKS Holland Varken? Wat is nu de stand van zaken en wat zijn vervolgstappen?

Tijdens de vorige CoViVa vergadering is nadrukkelijk gesteld dat KKS HV een belangrijke kapstok vormt voor het stevig positioneren van de keten. Het biedt ook de mogelijkheid om diverse acties uit de vijf sporen van de herijking hierin op te hangen. Er is nu momentum om echt door te pakken maar we moeten wel oppassen dat het geen 'vergaarbak' wordt.

De conclusie is dat dit traject ook vaart moet krijgen en hiervoor de instelling van een stevige projectstructuur met een toereikend budget noodzakelijk is. Dit is een kernpunt van CoViVa waarop nu voortgang moet worden geboekt. De basis ligt er we moeten nu doorbouwen en er voor zorgen dat er meerwaarde uit het systeem komt. Dit ook in de vorm van verdienmodellen. Huidige IKB's moeten in positie komen van CI en de toonaangevende slachterijen moeten dit traject gaan trekken met COV en POV in de regio. Er is een omwenteling en vernieuwing noodzakelijk.

AKTIE: Plan van aanpak uitwerken. 10.2.e neemt hiervoor het initiatief.

In zijn algemeenheid wordt aandacht gevraagd voor het uitwerken van een vernieuwde governance structuur en de positionering van de brancheorganisaties hierin. Doel moet zijn om zo weinig mogelijk ruimte te geven aan free-riders. Dat geldt voor alle schakels in de varkensketen. Het 'CoViVa pakket' moet het freeriderschap onaantrekkelijk maken. Dit met als KKS-Holland varken als centrale punt.

7. Innovatiespoor en middelen Coviva

De komende periode zal de besteding van de middelen die worden ingezet vanuit de partners van de Coalitie verder worden uitgewerkt binnen de plannen van aanpak. Dit ook voor de middelen die worden ingebracht in het revolverend fonds CoViVa en de wijze waarop het fonds efficiënt beheerd kan worden.

De discussies van eind januari moeten nu een stap verder worden gebracht. Deze taak is eind januari neergelegd bij René Coppens, Ruud Tijssens en 10.2.e Er zullen afspraken gemaakt moeten worden hoe dit proces weer opgepakt gaat worden.

8. Regeling sanering varkenshouderij

De planning is dat de concept regeling sanering varkenshouderij medio april wordt toegestuurd aan de Tweede kamer en daarmee openbaar wordt.

De Afstemminggroep Warme Sanering CoViVa heeft in de afgelopen periode nog diverse concrete punten ingebracht die nu nog verwerkt worden in de regeling en de toelichting bij de regeling. Voor het probleem van bestemmingswijziging bedrijfswoning is bijgevoegde brief aan minister Schouten gestuurd.

9. Klimaatakkoord

In de bijgevoegde notitie is de stand van zaken weergegeven.

De ambitie van de varkensketen staat. De randvoorwaarden daarbij zijn duidelijk geformuleerd. Overheden staan hiervoor nadrukkelijk aan de lat. Kunnen ze leveren? In PBL doorrekening zitten nog veel onzekerheden. De Coalitie besluit om vast te houden aan de lijn: ambities staan maar kunnen alleen worden gerealiseerd als er zekerheden komen vanuit overheden. RO- en emissiebeleid moet totaal om.

10. Afstemming NGO's en Provincies

De Coalitie heeft eerder vastgesteld dat het realiseren van maatschappelijk draagvlak voor het herijkte Actieplan ViVa van belang is.

Het voorstel is om een afstemmingsoverleg/ bijeenkomst adviesraad te organiseren in mei a.s. Besloten wordt om het instellen van de adviesraad nog even te parkeren totdat helderheid is over het vernieuwde governance model.

De provincies hebben een belangrijke rol o.a. bij de vergunningverlening (stallen, mestverwerking) en verduurzaming veehouderij. Het voorstel is om met de directeuren van de 5 varkensrijke provincies separaat overleg te organiseren over aanleiding, achtergronden en aanpak van herijking actieplan. Dit als eerste stap voor een bestuurlijk vervolgoverleg en in afwachting van de college vorming.

Actiepunt: Lieke zal dit oppakken. Vanuit de Coalitie zullen Frans en Linda aan dit overleg deelnemen.

11.Data volgende vergaderingen.

Er wordt geen datum vastgesteld. Richtlijn voor de volgende vergadering is medio mei.

12.Rondvraag en sluiting.

De voorzitter sluit de bijeenkomst met een woord van dank.

Aan: Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit

Datum : 31 mei 2019
Kenmerk : U19035
Betreft : Consultatie subsidieregeling sanering varkenshouderijen
Bijlage : Overzicht van technische en juridische opmerkingen bij Srv
Contact : Henk Boelrijk: 06-10.2.e [redacted]@pov.nl

Geacht ministerie,

Hierbij wil de Producenten Organisatie Varkenshouderij (POV) reageren op de conceptsubsidie regeling sanering varkenshouderijen (Srv) Dit in aansluiting op het constructieve overleg dat de POV via de lijn van de Coalitie Vitalisering Varkenshouderij met het ministerie van LNV heeft gehad bij het tot stand komen van de concept regeling.

De hieronder aangegeven punten komen voort uit de ledenraadpleging die de POV de afgelopen weken heeft gedaan en zijn besproken in het Landelijk Bestuur van de POV op 29 mei jl.

Berekening van de geurscore (artikel 2)

Er zijn veel vragen binnengekomen bij de POV over het berekenen van de geurscore. De methodiek voor het bepalen van de geurscore roept nog veel vragen op. De benadering is niet consequent. Herijking is noodzakelijk. Het verzoek is om te overwegen om ligging van bedrijven ten opzichte van recreatieobjecten in de berekening van de geurscore mee te nemen. Tweede aandachtspunt is het meewegen in de geurscore van concrete toekomstsituaties. Bijvoorbeeld het realiseren van een nieuwe woonwijk die van invloed kan zijn op de toekomstige geurscore.

Ontoereikende termijnen

In artikel 5 van de conceptregeling zijn termijnen vastgesteld van 8 maanden en 14 maanden. Leden van de POV geven aan deze termijnen te kort te vinden om tot een zorgvuldige afwikkeling van de bedrijfsbeëindiging, inclusief bestemmingswijziging, conform de bepalingen in de regeling te komen. Deze zorg hangt samen met de processen die op lokaal niveau moeten plaatsvinden vanuit de betreffende gemeenten. Ervaring leert dat dat gemeenten meer tijd nodig hebben. De POV stelt voor deze termijnen te herijken. Denklijn is om de termijn van 8 maanden te verlengen naar 12 maanden en de termijn van 14 maanden naar 18 maanden. Onze inschatting is dat het ruimer vaststellen van de termijnen deelname aan en zorgvuldige uitvoering van de regeling ten goede kan komen.

Professieverbod

In artikel 5 f onder ten derde is opgenomen dat een varkenshouder die een locatie beëindigd door deelname aan de regeling zijn hele leven elders geen nieuwe varkenshouderij meer mag opstarten. De POV kent de achtergrond van deze discussie. Deze vereiste blijft echter bij potentiële deelnemers aan de regeling veel onbegrip en weerstand oproepen. De POV stelt daarom voor deze bepaling uit de regeling te halen of het professieverbod aan een termijn te binden.

Flankerend beleid

De POV wil opnieuw aandacht vragen voor een adequaat en helder flankerend beleid vanuit provincies en gemeenten. Uit onze ledenconsultatie wordt bevestigd dat de verschillen tussen provincies en

gemeenten groot zijn. Er is nog veel onduidelijkheid over de instrumenten die provincies en gemeenten ter beschikking stellen. In dit kader vragen wij ook aandacht voor een goed flankerend beleid voor de bedrijven die deelnemen in de stoppersregeling en in 2020 hun bedrijf willen beëindigen.

Herbestemming bedrijfswoning

In een brief d.d. 5 april 2019 aan de minister van LNV heeft de Coalitie Vitalisering Varkenshouderij aandacht gevraagd voor de problematiek van herbestemming van bedrijfswoningen. Dit urgente probleem is nog niet opgelost. Op dit moment kan niet worden gewaarborgd wat de status van de woningen van de ondernemers zal zijn als zij hun bedrijf op de betreffende locatie beëindigen conform de voorwaarden die nu zijn opgenomen in de concept saneringsregeling. Dit brengt grote onzekerheid met zich mee. Er kan een situatie ontstaan dat het gezin daar in feite illegaal woont, omdat er niet langer sprake is van een bedrijfswoning. De POV is van mening dat deze ongewenste planologische situatie rond de bedrijfswoningen de belangstelling voor de regeling zeer negatief kan beïnvloeden. Wij dringen er daarom op aan om snel een concrete oplossing te realiseren voor deze problematiek zodat er geen belemmeringen zijn om bij beëindiging van agrarische bedrijfsactiviteiten op een locatie de bedrijfswoning om te zetten naar een burgerwoning of een aparte categorie bedrijfswoning welke legale bewoning mogelijk maakt, zonder dat de omliggende agrarische bedrijven hierdoor worden belemmerd in hun bedrijfsvoering of ontwikkelingsmogelijkheden.

Toelichting

Veel vragen van onze leden hadden betrekking op interpretatie en de behoefte aan verduidelijking van de regeling. Deze punten zijn zoveel mogelijk al ingebracht bij LNV. Wij gaan er vanuit dat op basis hiervan de toelichting bij de regeling wordt aangepast. In de bijlage bij deze brief nog een opsomming van deze aandachtspunten.

Vanuit de Coalitie ViVa is er eerder voor gepleit de toelichting te richten op de doelstellingen en uitvoering van de regeling en 'algemene beleidsmatige beschouwingen' zoveel mogelijk weg te laten. Onze leden storen zich aan de passage over de werking van luchtwassers in paragraaf 2 van de toelichting (beleidscontext) De POV zet grote vraagtekens bij de uitkomsten van het onderzoek dat is uitgevoerd door WUR en is hierover nog in overleg met het ministerie van I&W. De POV pleit er voor om deze passage uit de toelichting te verwijderen. Het zelfde bepleit de POV voor passage 'Geurhinder kan bij de mens verschillende reacties en effecten veroorzaken' Deze passage vinden wij tendentius en niet ter zake doende.

Wij zijn graag bereid om de geschetste punten nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,
Producenten Organisatie Varkenshouderij

10.2.e

Linda Janssen
Voorzitter

Overzicht van technische en juridische opmerkingen bij Srv

1. Algemeen

- Over de herbestemming van bedrijfswoningen is nog geen duidelijkheid. Dit is een belangrijk aandachtspunt voor de Afstemmingsgroep. De verwachting is dat het Rijk (Ministeries LNV, BZK, I&W) snel met een reactie zal komen op de brandbrief die door de CoViVa is gericht aan de Minister van LNV. Naast wetgeving vanuit het Rijk is ook de afstemming met bevoegd gezag in de regio's (provincies en gemeenten) van belang hoe zij wettelijke kaders gaan hanteren. De Coalitie en de POV gaan er van uit dat voor het volgend Bestuurlijk Overleg er een helder antwoord is op de vragen van de CoViVa.
- Varkenshouders met een beschikking kunnen zich acht weken na subsidieverlening nog bedenken. De gereserveerde middelen voor deze groep zullen beschikbaar moeten komen voor een tweede ronde aanvragers conform hun positie op de rangschikking van de aanvragen. Voor deelnemers aan de tweede ronde gelden dezelfde voorwaarden als deelnemers aan de eerste ronde. Dit vraagt om een heldere procedure hoe om te gaan met de reservelijst.

Algemene opmerkingen bij de conceptregeling die nu ter inzage ligt:

- Conform de modelovereenkomst dient een deelnemer aan de regeling zich te committeren aan een professioneelverbod. Het voorstel is om deze bepaling te schrappen of om hieraan een termijn te koppelen vanuit het oogpunt van doelmatigheid. Denk aan de situatie van een relatief jonge ondernemer met een varkenshouderijlocatie nabij de bebouwde kom, die in principe zou willen deelnemen aan de regeling. Deze zal door het professioneelverbod terughoudend zijn, omdat hij niet op een toekomstvast locatie elders aan de slag kan. Vanuit de doelstelling om omgevingsoverlast te reduceren wordt een dergelijk varkenshouderijlocatie idealiter wel gesaneerd. Door een termijn van 24 maanden aan het professioneelverbod te koppelen kan dit effect ondervangen worden.
- Deelnemers van de regeling leveren hun varkensrechten in en moeten de activiteiten op een locatie afbouwen. Hoe wordt ervoor zorggedragen dat zij verantwoord kunnen afbouwen, terwijl hun varkensrechten zijn ingeleverd, en niet beboet worden omdat zij op peilmoment 31 december onvoldoende varkensrechten hebben?

2. Specifieke onderdelen regeling en toelichting

Regeling

- De begripsomschrijvingen zijn niet in alle gevallen scherp en bovendien worden deze niet consequent gehanteerd. Dit kan zorgen voor onduidelijkheid, geschillen en ongewenste interpretaties van de regeling. Enkele voorbeelden:
 - Regeling Artikel 1, Dierenverblijf: een overdekte ruimte waarbinnen dieren worden gehouden.

Suggestie: Een overdekte ruimte waarbinnen dieren worden gehouden en waarvoor de benodigde vergunningen zijn verstrekt.

- Regeling Artikel 1, Geurige object: een in de Basisregistratie adressen en gebouwen opgenomen verblijfsobject met een woonfunctie, dat niet een bedrijfswoning is van een landbouwonderneming.

Opmerking: hoe om te gaan met tuinders en akkerbouwers die in een bedrijfswoning van een landbouwonderneming wonen en ook overlast kunnen ervaren? Wordt daarnaast een uitzondering gemaakt voor Rood-voor-Rood woningen?

- Toelichting onderdeel 6.4, De sloopverplichting betreft het geheel van de gebruikte varkensstallen, mestkelders en voeder- en mestsilos op de betreffende productielocatie.

Opmerking: Wij zien graag een scherpere definitie van de sloopverplichting. Nu interpreteren wij de breedte van de sloopverplichting als de varkensstallen, mestkelders en voeder- en mestsilos die vastzitten aan de romp van het dierenverblijf. Schuren en loodsen niet zijnde dierenverblijven vallen niet onder de sloopverplichting en kunnen blijven staan.

- Regeling Artikelen 5.1.b. en 5.2.b inzake het verwijderen van de meststoffen van varkens van de varkenshouderijlocatie binnen 8 maanden.

Opmerking: in verband met praktische overwegingen is het raadzaam om het leeghalen van mestkelders binnen de termijn van 14 maanden af te handelen. In vele gevallen is een deel van de mest namelijk dermate ingedikt, dat deze niet weggepompt/-gezogen kan worden. Pas wanneer stallen gesloopt worden is deze mest goed toegankelijk zodat deze met behulp van een kraan afgevoerd kan worden. Kortom, advies is om de termijn voor het verwijderen van de meststoffen niet op 8 maanden maar op 14 maanden te stellen.

- Regeling Artikel 5.1.c inzake het doorhalen van het varkensrecht voor tenminste 80% van het aantal varkens, uitgedrukt in varkensseenheden, dat gemiddeld in de periode vanaf 1 januari 2018 tot 1 januari 2019 op de varkenshouderijlocatie is gehouden.

Opmerking: ook een maximum invoeren van 100% om ongewenste situaties te voorkomen (handelaren die gebruik maken om extra rechten in de verkoop te doen).

- Regeling Artikel 5.1.f inzake de modelovereenkomst.

Opmerking: wat is de juridische status van de modelovereenkomst? Hoe houdbaar is deze wanneer deze betwist wordt?

- Regeling Artikel 13 inzake de rangschikking van de aanvragen.

Opmerking: Graag zien wij dat varkenshouders geïnformeerd worden over hun positie in de rangschikking. Bovendien vragen wij om extra aandacht (flankerend beleid) van de regionale steunpunten om varkenshouders die willen stoppen, maar toch niet voldoende hoog scoren op de geurranking.

Toelichting

- Toelichting onderdeel 2. passage "Geurhinder kan bij de mens verschillende reacties en effecten veroorzaken, die bij toenemende blootstelling kunnen leiden tot lichamelijke klachten (hoofdpijn, misselijkheid, verstoorde ademhaling en verstoorde hartslag) en/of psychische klachten (spanningen, structurele onvrede over het woon- en leefklimaat, vermindering van activiteiten buitenshuis). Geurhinder kan tot waardevermindering van bestaande woningen leiden en de mogelijkheden voor nieuwbouw beperken."

Opmerking: betwistbare constatering over gezondheidseffecten die niet bijdragen aan de opzet en communicatie over een goede regeling.

- Toelichting onderdeel 4. passage "Voor het vaststellen van de geurbelasting van een individuele varkenshouderijlocatie op een woning is aangesloten bij de uitgangspunten van de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) en de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv)."

Opmerking: het in de regeling gehanteerde V-Stacks-gebiedsmodel wijkt af van het V-Stacks-vergunningsmodel dat wordt gebruikt voor de toetsing aan de regelgeving voor geurhinder van veehouderijen.

Discussienotitie governance

Vertrouwelijk

Inleiding

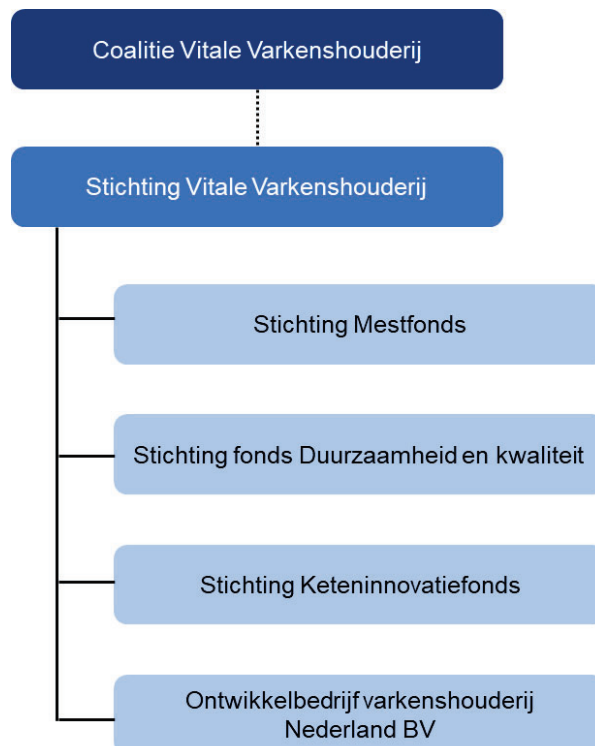
De Coalitie Vitale Varkenshouderij (vanaf hier 'de Coalitie') werkt via vijf sporen aan een vitale varkenshouderij. Op korte termijn komen er substantiële financiële middelen beschikbaar om programma's en projecten te ontwikkelen op deze sporen. Bijvoorbeeld de €40 miljoen vanuit het Rijk voor brongerichte verduurzaming en innovatie, de inbreng vanuit de private leden van de Coalitie en mogelijk ook gelden via het Klimaatakkoord. Er heeft echter nog geen discussie plaats gevonden over hoe in de komende jaren de uitwerking, financiering en de samenhang tussen programma's en projecten van Vitale Varkenshouderij geborgd gaan worden. Een duidelijke Governance ontbreekt. Ondergetekende heeft op basis van gesprekken met enkele leden van de Coalitie en de secretaris van de Coalitie deze discussienotitie opgesteld.

Om financiële middelen op een effectieve, transparante en breed gedragen wijze in te kunnen zetten, zijn juridische entiteiten met een helder besluitvormingskader nodig (i.e. governance). Voorliggende notitie is een eerste voorzet tot discussie. De volgende drie thema's staan centraal:

1. Huidige governance
2. Financieringsafspraken
3. Voorstel nieuwe governance

1. Huidige governance

De huidige governance van de activiteiten van de Coalitie is als volgt:

Belangrijkste constatering in zake de huidige situatie zijn:

- De strategie wordt momenteel bepaald in de Coalitie, een informeel strategisch platform waaraan geen formeel besluitvormingskader ten grondslag ligt;
- In de Stichting Vitale Varkenshouderij hebben momenteel alleen de POV en de Rabobank zitting. De stichting heeft geen inhoudelijke taak omdat strategiebepaling reeds in het informele strategisch platform van de Coalitie plaatsvindt;
- Het Ontwikkelbedrijf varkenshouderij Nederland BV zal nog blijven bestaan om lopende dossiers af te wikkelen. Er zijn voorsnog geen nieuwe activiteiten voorzien om het Ontwikkelingsbedrijf uit te bouwen.
- De Stichting Mestfonds is ingericht om beschikbare Europese middelen (€10 miljoen enveloppe) te kunnen laten toekomen aan deelnemende varkenshouders. Er zijn geen nieuwe activiteiten voorzien. Financiering van versnelling mestverwerking en -verwaarding zullen waarschijnlijk in een ander fonds worden ondergebracht (zie volgend onderdeel van de notitie)
- De Stichting Keten-Innovatiefonds is de systeemeigenaar van het Normenkader Holland Varken en deze Stichting zal blijven voortbestaan, omdat het de basis legt voor de verdere uitbouw van KKS Holland Varken. In de Stichting zijn de voorzitters van de POV en COV de bestuurders. Er is een klein uitvoerend team dat het Normenkader heeft ontwikkeld en heeft gebenchmarkt met de twee IKB's. Daardoor zijn de twee IKB's min of meer gelijkwaardig aan elkaar, maar er bestaan nog steeds grote verschillen in de wijze waarop controles worden uitgevoerd. Bovendien laten niet alle varkenshouders en slachterijen zich controleren op het Normenkader Holland Varken.
- De Stichting Duurzaamheid en Kwaliteit heeft nooit activiteiten uitgevoerd.

2. Financieringsafspraken

In de komende periode komen substantiële financiële middelen beschikbaar voor de Coalitie om programma's en projecten voor een vitale varkenshouderij uit te voeren. Het Rijk stelt €40 miljoen beschikbaar voor verduurzaming en innovatie, en de Coalitie heeft januari 2019 uitgesproken om eenzelfde bedrag beschikbaar te stellen voor cofinanciering.

- De €8 miljoen cash-out middelen worden ingebracht door de Rabobank (€4 miljoen), slachterijen (€2 miljoen) en voerleveranciers (€2 miljoen);
- De €32 miljoen ten behoeve van een revolverende inzet vanuit het Rijk wordt gekoppeld aan bijdragen voor een revolverende inzet vanuit de Rabobank (€16 miljoen), slachterijen (€8 miljoen) en voerleveranciers (€8 miljoen).

Kortom, er komen substantiële financiële middelen beschikbaar met een wisselend karakter (cash-out en revolverend). Mogelijk liggen er ook nog extra middelen in het verschiet in het kader van het Klimaatakkoord. Voor de inzet van deze middelen dient een passende governance opgezet worden. In zake de revolverende inzet is door Rabobank en Agrifirm verkend om te werken met een structuur conform de opzet van het Mestinvesteringfonds. Rabobank en Agrifirm onderschrijven gezamenlijk de voordelen van de opzet van het MIF en hebben de condities voor het revolverend fonds van de Coalitie in detail uitgewerkt. Er ligt een uitvoerig document over de manier hoe dit fonds ingericht kan worden. De stand van zaken zal in de vergadering van CoViVa van 6 juni worden toegelicht.

Een ander belangrijk aandachtspunt is dat er naast gelden voor onderzoek er ook financieringsarrangementen ontwikkeld moeten worden voor publiek/private investeringen in hardware, demonstratieprojecten en afdichten van aanloopkosten. Deze aspecten zullen in de komende maanden nader verkend moeten worden in het kader van het Innovatieprogramma Brongerichte Verduurzaming. Belangrijke vragen zijn naast het beschikbaar komen van de financiële middelen, wie gaat optreden als opdrachtgever, wie zorgt voor begeleiding van programma's, in welk tempo worden de middelen weggezet, wordt er een projectorganisatie opgezet, etc. Hierop gaat de notitie van Paul Jansen, die ook 6 juni op de agenda van de CoViVa staat, al op hoofdlijnen in, maar vraagt om een nadere uitwerking in de komende maanden.

3. Voorstel nieuwe governance

In een overleg tussen enkele leden van de Coalitie (VION en Agrifirm) met ondergetekende is de bezorgdheid naar voren gekomen dat met de huidige structuur van de CoViVa, de Coalitie niet in staat is om beschikbare middelen goed weg te zetten. Er is van gedachten gewisseld om de Coalitie periodiek te laten adviseren door enkele deskundigen te benoemen (Innovation Board) die de voortgang en de samenhang tussen de vijf sporen bewaken, maar waardoor ook beter ingespeeld kan worden op nieuwe middelen die beschikbaar komen (Europees, Klimaat, TKI's, provincies). Met de eigen cash out middelen en het revolverend fonds (achtergestelde leningen) kan als basis echt het verschil worden gemaakt.

Het lijkt voor de hand te liggen om alle gelden in één pot te stoppen en het dan te gaan verdelen over de vijf sporen. Maar uit de discussies in de afgelopen weken is gebleken dat het wellicht verstandiger is om voor enkele thema's aparte projectorganisaties en eigen financieringsstructuren te ontwikkelen. Er komen namelijk drie grote thema's naar voren waarin de Coalitiepartners maar ook derden fors gaan investeren:

- Innovatie, duurzaamheid in stallen (bestaand en nieuw);
- Opschaling mestverwerking en -verwaarding;
- KKS Holland Varken door ontwikkelen naar een kwaliteitssysteem dat de internationale positionering van de keten verstevigd.

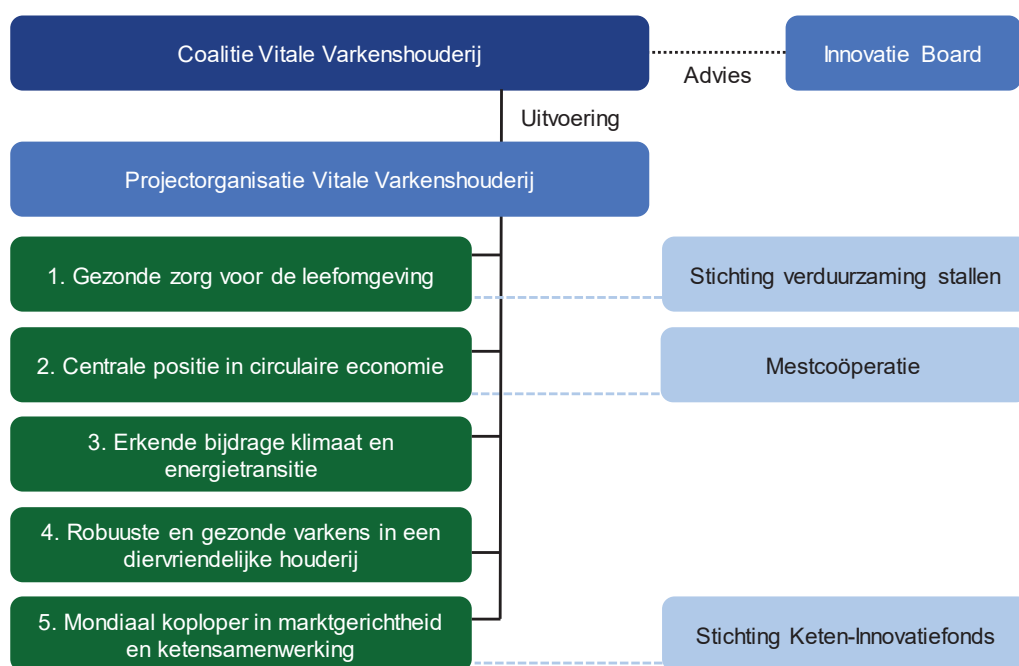
Voor brongerichte verduurzaming en om te voldoen aan mogelijke afspraken in het kader van het Klimaatakkoord zullen grote bedragen geïnvesteerd moeten gaan worden in nieuwe stallen (first movers), maar ook in de aanpassing van bestaande stallen en wellicht ook in de versnelde afschrijving van verouderde stallen. Hier gaat het om de inzet van subsidies en achtergestelde leningen, waarvoor een apart financieel instrumentarium ontwikkeld gaat worden (zie voorstellen van Rabo en Agrifirm).

Het is ook heel goed denkbaar dat investeringen in mestverwerking en mestverwaarding om een eigen juridische eenheid en verdienmodel vragen. Ook hiervoor zal een aparte entiteit nodig zijn (wellicht één of enkele mestcoöperaties, zie andere discussienotitie) met een eigen financieringsstructuur.

Daarnaast zal voor de opschaling van KKS HV uiteindelijk naar een andere juridische entiteit gekeken moeten worden, gezien de investeringen die moeten worden gedaan in het opzetten van een keteninformatiesysteem. Bovendien is er een structuur nodig om deelnemende bedrijven te kunnen laten betalen voor het gebruik van het systeem.

Voor de andere onderwerpen uit de Agenda Herijking Actieprogramma (innovaties voer, dierengezondheid en welzijn, duurzame energie) geldt dat geen nieuwe structuren nodig zijn om de programma's uit te kunnen voeren. Wel is centrale aansturing vanuit de Coalitie nodig om gezamenlijk de prioriteiten te bepalen (via de Innovatie Board van de Coalitie, zie hierna).

In onderstaand figuur is de mogelijke toekomstige governance van de CoViVa schematisch weergegeven. Er kan vanuit bestaande juridische entiteiten worden voortgebouwd, maar dan zullen statuten wel omgebouwd moeten worden.

Belangrijkste elementen in de voorgestelde governance zijn:

- De Coalitie Vitale Varkenshouderij initieert en bewaakt de geïntegreerde uitvoering van de vijf sporen van het actieplan. Alle ketenpartners nemen zitting in de Coalitie als strategisch orgaan. Ambitie is om behoudens de POV en LNV alleen individuele bedrijven en dus geen collectieve organisaties op te nemen in de Stichting. Dit om de focus op uitvoering te houden. Het is wel van belang om de samenwerking tussen de partners vast te leggen in een samenwerkingsovereenkomst
- Er zal een (kleine) Innovatie Board worden ingesteld om de samenhang tussen de vijf sporen te bewaken en ook om de CoViVa te adviseren over de inzet van middelen over de vijf sporen. De Coalitie benoemt uit haar midden drie of vier onafhankelijke experts.
- Om de voortgang van het totale programma te waarborgen is een projectleider nodig die namens de Coalitie acties oppakt, de samenhang tussen de sporen bewaakt, de Innovatieboard bijeen laat komen, voorstellen ontwikkelt hoe de financiële middelen worden ingezet en toeziet op de communicatie. De projectleider zou ook het gezicht van de uitvoering van het Coalitie programma kunnen zijn, uiteraard in goede afstemming met de voorzitter van de Coalitie. De projectleider moet kunnen terugvallen op ondersteuning vanuit

de bedrijven en organisaties die deel nemen aan de Coalitie. Op die manier ontstaat er een projectorganisatie.

- Zoals al hiervoor aan gegeven worden voor de drie zware strategische thema's mogelijk aparte structuren opgezet:
 - Voor de inrichting van het fonds voor investeringen in emissie arme stallen zal op korte termijn nagegaan moeten worden hoe het revolverend fonds ingevuld zal worden en of een deel van de middelen van de Coalitie (cash out) kan worden ingezet voor een goede projectorganisatie om het hele proces van investeringen in nieuwe en bestaande stallen te begeleiden. Ook wordt op korte termijn bekend of andere middelen (Klimaat) beschikbaar komen.
 - Er zijn ook nieuwe gedachten ontwikkeld om de mestverwerking een impuls te geven, waarbij ook naar mogelijkheden van centrale inbreng van mest door varkenshouders kan worden gekeken via een centrale mestcoöperatie (zie discussiepositie strategische projecten). Afhankelijk van die discussies kunnen fondsen en besturingsmodellen worden uitgewerkt.
 - De uitbouw van KKS Holland varken ligt in eerste instantie bij varkenshouders en slachterijen en kan op korte termijn voortbouwen op de bestaande Stichting Ketten-Innovatiefonds.

10.2.e , 29 mei 2019

AGENDA COALITIE VITALISERING VARKENSHOUDERIJ

Datum: Maandagavond 15 juli 2019
Plaats: Postiljon Bunnik. Baan van Fectio 1, 3981 HZ Bunnik
Aanvang: 19.30 uur tot uiterlijk 22.00 uur.

Deelname aan de vergadering:

Uri Rosenthal, Linda Janssen-Verriet, Eric Stiphout, Rene Coppens, Hugo van Kasteel, Frans Stortelder, Pieter Wolleswinkel, Jean-Marie van Oort, 10.2.e en Henk Boelrijk.

AGENDA

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Mededelingen

- a. Bericht van verhindering van Lieke Hendrix (vervangen door Hugo van Kasteel) Ruud Tijssens en Stijn Steendijk (vervangen door Pieter Wolleswinkel)
- b. Resultaten Bestuurlijk Overleg 13 juni jl. *Bijlage 1. (Vertrouwelijk en uitsluitend bedoeld voor intern gebruik)*
- c. Verdiepingsbijeenkomst 'doorbraak mestverwerking' d.d. 4 juli jl.
- d. Proces klimaatakkoord.
- e. Overig.

4. Notulen vergadering 6 juni 2019

De notulen zijn ter vaststelling bijgevoegd. *Bijlage 2.*

5. Actieplan Vitale Varkenshouderij

- a. Planning en proces *Bijlage 3.*
 Buiten reikwijdte

Het voorstel is om tijdens de bijeenkomst de inhoud op hoofdlijnen te bespreken. Toelichting door 10.2.e. Detail opmerkingen kunnen bilateraal met 10.2.e worden gedeeld. Er wordt toegewerkt naar een eindconcept dat eind juli beschikbaar komt.

6. Subsidieregelingen sanering varkenshouderijen en Innovatie leefomgeving

Mededelingen over de voortgang en het tijdstraject:

- a. Nog steeds is het proces lopende voor een goedkeuring van de Europese Commissie (staatssteuntoets) van de Srv. De voorgenomen datum voor openstelling van de regeling (15 augustus a.s) komt onder druk te staan.
- b. Intussen heeft het kabinet besloten – in het kader van het klimaatakkoord en Urgenda – om extra middelen te fourneren voor de sanering van de varkenshouderij. Het gaat om het ophogen van het subsidieplafond van de Srv met 60 miljoen Euro, waardoor het beschikbare budget uitkomt op 180 miljoen Euro. Daarnaast zijn 10 miljoen Euro voor uitvoeringslasten gereserveerd, die het

decentraal bevoegd gezagen (veelal gemeenten) gemakkelijker moet maken om zich te organiseren op de aanvullende werklust die niet was te voorzien. Daarover zal LNV op directieurniveau in gesprek gaan met betrokken provincies en VNG.

- c. Aanbesteding voor de geurscorebepaling loopt, beslissing valt nog in juli en wordt definitief begin augustus.
- d. Tijdens het BO is op 13 juni jl. is gesproken over het betrekken van recreatiewoningen bij het bepalen van de geurscore. VNG is in de gelegenheid gesteld om hieraan een onderbouwing en praktische invulling te geven. Deze onderbouwing is gegeven. De minister van LNV heeft in aansluiting op het BO en de inbreng vanuit VNG besloten om recreatiewoningen niet mee te nemen in het bepalen van de geurscore. De uitvoering wordt te ingewikkeld en te tijdrovend en kan niet juridisch worden afgebakend.
- e. Er is doorgewerkt aan een eerste concept van de subsidie modules 'brongerichte verduurzaming stallen'. De werkgroep komt op 16 september a.s bij elkaar.

7. Data volgende vergaderingen.

Besluiten om de volgende vergadering vast te stellen op donderdagavond **15 augustus a.s. Aanvang 19.30 uur te Bunnik.**

De voorzitter is dan niet beschikbaar. Het verzoek is om een plaatsvervanger te benoemen die de vergadering gaat leiden op 15-8 a.s.

Doel van deze vergadering is om het actieplan vast te stellen ten behoeve van het bestuurlijke overleg met minister Schouten op 27-8 a.s. (middag) en bespreking in de achterbannen van de partners.

8. Rondvraag en sluiting.

Notulen bijeenkomst Coalitie Vitalisering Varkenshouderij 6 juni 2019 te Woerden

Aanwezig:

Uri Rosenthal, Linda Janssen-Verriet, Rene Coppens, Lieke Hendrix, Frans Stortelder, Ruud Tijssens, Paul Jansen, 10.2.e en Henk Boelrijk.

AGENDA

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering met een woord van welkom.

Het schuiven met vergaderdata geeft problemen. Er zal een jaarplanning worden opgesteld.

Tevens is het gewenst een vicevoorzitter te benoemen voor de situaties dat de voorzitter verhinderd is.

Actiepunt secretaris: Vaststellen van vergaderschema voor rest van 2019.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt vastgesteld.

3. Mededelingen

a. Bericht van verhindering van Jean-Marie van Oort en Stijn Steendijk.

b. buiten reikwijdte

c. Proces klimaatakkoord.

De stand van zaken wordt besproken. De minister zet in op meer financiële middelen en betere toegang tot regelingen zoals bijvoorbeeld SDE+. Klimaat wordt ook een onderdeel van de visie circulair/kringloop landbouw. De Coalitie zit nog steeds op het spoor ja-mits. De komende periode zullen de besprekingen worden afgerond en komt het kabinet met naar verwachting met een akkoord. Planning is nog voor het reces. De Coalitie heeft het herijkte actieplan en het klimaatakkoord aan elkaar gekoppeld. De Coalitie wordt op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen.

d. Gevolgen uitspraak Raad van Staten PAS.

Het kabinet brengt de gevolgen in beeld en zal hierover de Kamers informeren.

4. Notulen vergadering 12 april 2019

De notulen worden vastgesteld.

5. Sanering varkenshouderijen

De concept subsidierегeling sanering varkenshouderijen is op 30 april jl. gepubliceerd.

De internetconsultatie is op 31 mei afgesloten. De resultaten van de internetconsultatie en de ex-ante evaluatie worden door LNV op een rij gezet en voorgelegd aan de kerngroep op morgen 7 juni a.s. Dit kan leiden tot concrete voorstellen tot aanpassing van de regeling en de toelichting. Overblijvende punten kunnen aan de orde komen in het Bestuurlijke overleg op 13 juni a.s.

De Coalitie staat stil bij de aandachtspunten die in de notitie zijn benoemd.

Flankerend beleid: verschillen tussen Gemeenten en Provincies. Goede informatie voorziening is gewenst. Potentiele deelnemers aan de regeling moeten gemakkelijk informatie kunnen vinden.

Loketten moeten goed te vinden en goed toegankelijk zijn. Er heeft gisteren een gesprek met provincies en gemeenten plaatsgevonden waarbij deze problematiek is besproken. Er wordt ingezet op een systeem van erfcoaches die maatwerk kunnen leveren.

Recreatiewoningen: De inzet is om deze te laten meetellen bij het vaststellen van de geurscore. Dit moet wel juridisch en uitvoeringstechnisch mogelijk zijn.

Termijnen: Hier wordt nog een keer precies naar gekeken.

Professie verbod: dit blijft een moeilijk punt. Of je hiervoor termijnen kunt vaststellen wordt bekeken. Dit in relatie met het gewenste soepele verloop van de EU staatsteuntoets.

De aandachtspunten zullen nog worden besproken in de kerngroep en worden bij de agendavoorbereiding voor het BO betrokken.

Rene Coppens acht de kans groot dat de subsidieregeling wordt overtekend. 10.2.e wijst hierbij op de wachtlijst procedure die in het kader van de regeling is afgesproken. Het is goed om na te denken over de vraag wat de benadering vanuit de Coalitie wordt als de regeling wordt overtekend. Rabo is hierover aan het nadenken. We hebben dan de regeling liggen en het is te verwachten dat er dan ook vanuit de politiek beweging komt.

6. Innovatie leefomgeving

De voortgangsnotitie van de werkgroep innovatie leefomgeving wordt toegelicht door Paul Jansen.

Deze notitie zal worden geagendeerd voor het BO op 13 juni a.s.

Meetkosten zijn hoog. Experts maken nog berekeningen. Op basis hiervan zal het maximale subsidiebedrag bepaald worden. Dit ook in relatie met de Staatsteuntoets.

Aandachtspunt is de afstemming tussen leefomgeving met circulair en klimaat. De verbindingen moeten goed en logische worden gemaakt vanuit het uitgangspunt om verse mest snel uit de stal te halen en te verwerken in gesloten systemen.

Het onderdeel fijnstof en endotoxinen is nog niet goed gepositioneerd. Het voorstel is om hiervoor een werkgroep in te stellen die getrokken wordt door de POV zodat we zelf op een proactieve manier hiermee verder aan de slag kunnen.

Actiepunt Paul Jansen: Notitie met een voorstel opstellen ter bespreking in bestuur POV. Dit in overleg met Linda Janssen.

Aandachtspunt is de opzet van een projectorganisatie en de financiering hiervan. Versnelling en opschaling is noodzakelijk Het voorstel is om 2 miljoen vanuit de CoViVa middelen hiervoor in te zetten. De mogelijkheden voor financiering worden besproken. Zijn er mogelijkheden om dit onder de uitvoeringskosten te brengen en het budget wat LNV hiervoor beschikbaar heeft. Dit zal verder worden kortgesloten tussen Paul en LNV bij het opstellen van de agenda voor het BO.

Als er duidelijkheid is over de financiering dan kan er een plan van aanpak met begroting worden uitgewerkt.

Aandachtspunt is het ondersteunen van 'gesloten innovaties'.

Nader wordt onderzocht of de subsidiemodule voor zowel gesloten (vertrouwelijke) als open innovatieprojecten kan worden opengesteld. Op deze wijze wordt de doelgroep van deze subsidiemodule vergroot tot initiatieven van open innovaties en initiatieven die nieuwe maatregelen en technieken willen afschermen (niet openbaar maken) en willen patenteren. Het nadeel van het subsidiëren van gesloten innovatieprojecten is dat op het moment dat de innovaties verder uitgerold kunnen worden (overgang van innovatie naar investering), dit niet met behulp van de LNV subsidiemodule voor investeringen kan worden gedaan. Dit heeft te maken met de staatssteunkaders van het artikel dat voor de uitrol van investeringen wordt gebruikt.

Er kan echter wél een beroep worden gedaan op het investeringsfonds van CoViVa, mits aanvrager voldoet aan de voorwaarden van het fonds.

De Coalitie is van mening dat er een effectieve modus gevonden moet worden om ook gesloten innovaties te ondersteunen. In het systeem moet ook worden ingebouwd dat bij succesvolle innovaties de 'opbrengsten' hiervan terugvloeien naar varkenshouders. Bij het toetsen van de aanvragen voor de innovatieregeling is het van belang om varkenshouders hierbij te betrekken.

Er zitten wel twee kanten aan dit punt. Je kunt ook tegen een situatie aanlopen dat units op de markt komen. Centrale vraag is of je gesloten innovaties toch gericht en met maatwerk kan ondersteunen en wat er binnen kaders van wet- en regelgeving wel en niet kan op dit punt en hoe hiermee ook in het verleden mee is omgegaan bij subsidieregelingen gericht op innovatie bedrijfssystemen en bijvoorbeeld in het kader van topsectoren.

Actiepunt: Paul Jansen pakt dit op in samenwerking met deskundigen van LNV die hiervoor beschikbaar worden gesteld.

7. Strategische onderwerpen.

Tijdens de CoViVa bijeenkomst op 12 april jl. zijn er drie majeure onderwerpen naar voren gekomen waarop de Coalitie haar positie zou moeten (her) bepalen. De notitie wordt toegelicht en besproken. De partners worden gevraagd zich uit te spreken over de voorstellen en het verdere proces.

Met betrekking tot de opzet van de geschetste coöperatieve structuur mestverwerking geeft Linda aan dat zij daar positief tegenaan kijkt maar dit een fundamentele transitie met zich mee brengt die goed in de POV achterban moet worden besproken. De afspraak wordt gemaakt dat Ruud en Linda dit verder oppakken in de vorm van het organiseren van een verdiepingsbijeenkomst met de klankbordgroep mestbeleid van de POV. Ook LNV zal hierbij worden betrokken.

Actiepunt: Linda, Ruud, Henk. Organiseren van verdiepingsbijeenkomst op korte termijn.

Frans benadrukt dat KKS-HV centraal moet worden gezet en het noodzakelijk is om snel stappen te maken. Hierbij hoort een intensieve communicatie campagne. Niet langer 'worstelen' maar een duidelijk visie neerleggen en een strategie om die te bereiken.

Avv trajecten blijven in beeld. LNV heeft een advies gevraagd aan de Raad van Staten om de mogelijkheden voor het inzetten van Avv's te verbreden. Wellicht komen er ook mogelijkheden om zaken 'strakker' te organiseren op basis van de wet duurzaamheidsinitiatieven die binnen kort als ontwerp in procedure zal worden gebracht.

Op het punt van kwaliteitssystemen en borging kan er ook een verbinding worden gemaakt met de GLB tafels.

8. Governance

CoViVa werkt via vijf sporen aan een vitale varkenshouderij. Op korte termijn komen er substantiële financiële middelen beschikbaar om programma's en projecten te ontwikkelen op deze sporen.

Er heeft echter nog geen concrete discussie plaats gevonden over hoe in de komende jaren de uitwerking, uitvoering, financiering en de samenhang tussen programma's en projecten van Vitale Varkenshouderij geborgd gaan worden.

De Coalitie bespreekt de stand van zaken met betrekking tot de uitwerking van het actieplan en de besteding van de 40 miljoen euro vanuit de Coalitie. Op hoofdlijnen zijn hierover afspraken gemaakt. We moeten nu een stap verder zetten en komen tot een geïntegreerd en 'smart' plan van aanpak. We moeten nog concreter worden over de uitwerking van de actielijnen en er moet een duidelijk voorstel komen over de uitvoeringsorganisatie.

De Coalitie zet in om direct na het zomerreces een geïntegreerd actieplan op tafel te hebben.

Actiepunt: 10.2.e pakt dit om in overleg met de trekkers en de partners tot een geïntegreerd actieplan te komen en hiervoor een tijdsplanning op te stellen. Dit op basis van de uitwerkingen die er al

liggen de plannen van de werkgroepen die op 12 april jl. uitvoering zijn besproken. Punt van aandacht hierbij is de evaluatie van de samenwerkingsovereenkomst.

Actiepunt dat nog blijft staan is een evaluatie van de besteding van de EU middelen. Dit wordt voorbereid door de POV en zal in de Stichting ViVa worden besproken en afgerond.

Nevedi heeft een voorstel gedaan om in e vernieuwde governance structuur de verbinding te maken met de brancheorganisaties. De Coalitie staat positief tegenover dit voorstel. Dit voorstel zal worden meegenomen in de verdere uitwerking. Ten opzichte van de COV zou dezelfde lijn gevolgd kunnen worden. Het is nu het moment om daarover duidelijkheid te creëren. Doel moet zijn om de slagkracht vast te houden maar ook de betrokkenheid te verbreden.

9. Communicatie

Zoals afgesproken is op het moment van publicatie van de Srv de website www.vitalevarkenshouderij.nl in de lucht gegaan en is een persbericht uitgebracht.

Het vervolgetraject komt aan de orde als het actieplan is uitgewerkt en wordt gepubliceerd.

10. Werkgroepen

Er zal op 2 juli a.s. een gesprek met de beheerders van de twee IKB's plaatsvinden. Frans zal hierbij worden betrokken.

11. Data volgende vergaderingen.

Hiervoor zal de secretaris voorstellen doen. In 2^e week juli vervolgbijeenkomst inplannen.

12. Rondvraag en sluiting.

De voorzitter sluit de bijeenkomst met een woord van dank.

Actieplan vitalisering varkenshouderij

Tijdslijn/planning

- Vrijdag 5 juli: 1^e concept herijkt actieplan gereed
- Donderdag 11 juli: bespreking commentaar HB, PB, BB, AvS op 1^e concept (13–15 uur bij NVWA Utrecht)
- Vrijdag 12 juli : 1^e concept herijkt Actieplan gereed en toesturen aan Coalitie
- Maandag 15 juli: bespreking 1^e concept in CoViVa
- 3^e en 4^e week juli: opstellen eindconcept actieplan
- 1^e week augustus: Eindconcept in schriftelijke ronde Coalitie.
- 15 augustus: vaststelling eindconcept in CoViVa.
- 27 augustus middag: Bespreking actieplan in Bestuurlijk Overleg Minister-CoViVa. Tijdsframe moet nog door LNV worden vastgesteld.
- Begin september: verzending actieplan (status: plan van Coalitie waarover overeenstemming is met de minister van LNV dat wordt voorgelegd aan de achterbannen) naar Tweede Kamer door LNV. Dit gezamenlijk met de actieplannen van de andere sectoren.
- September / Oktober/ November: Uitwerking en inrichting vernieuwde governance structuur en projectorganisatie. Gespreken met relevante maatschappelijke organisaties, brancheorganisatie en ketenorganisaties.
- December:
 - o Vaststellen van definitieve actieplan, governance structuur en projectorganisatie
 - o Aanstellen projectleider
 - o Ondertekenen van samenwerkingsovereenkomsten huidige en nieuwe partners.
- Januari 2019: van start met uitvoering.

Aanpak document:

- Vertrekpunt: Document 'Actieplan Vitalisering varkenshouderij 2019-2022' en A4 met ambities en opgaven (bouwsteen voor TK-brief)
- Aanvullen per thema/spoor met de inhoud van de plannen van aanpak van de 5 sporen en afspraken gemaakt in CoViVa van 12 april en klimaatakkoord.
 - Gezonde leefomgeving: saneringsregeling en inhoud Voortgangsnote innovatieprogramma BO 13 juni
 - Circulaire economie: plan van aanpak
 - Energie en Klimaat: klimaatakkoord varkenshouderij op hoofdlijnen
 - Robuuste dieren: plan van aanpak
 - Marktversterking: plan van aanpak met update overleg 20 mei
- Inhoudsopgave
 - Ambities en opgaven
 - SMART doelen 2022, 2025, 2030
 - Maatregelen
 - Acties/inzet partijen CoViVa
 - Financiële paragraaf (begroting en financiële instrumenten (40 mln. private middelen, SDE++, Envelop sanering en klimaat, Topsector (PPS'en), fiscale regelingen, GLB)
 - Monitoring
 - Evaluatiemomenten
 - Governance uitvoering actieplan
 - Kennisagenda

AGENDA COALITIE VITALISERING VARKENSHOUDERIJ

Datum: Donderdagavond 15 augustus 2019
Plaats: Postiljon Bunnik. Baan van Fectio 1, 3981 HZ Bunnik
Aanvang: 19.30 uur tot uiterlijk 22.00 uur.

Deelname aan de vergadering:

Rene Coppens (plaatsvervangend voorzitter), Linda Janssen-Verriet, Eric Stiphout, Lieke Hendrix, Frans Stortelder, Karien Koenders, Stijn Steendijk, Ruud Tijssens, 10.2.e en Henk Boelrijk.

AGENDA

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Mededelingen

- a. Bericht van verhindering van Uri Rosenthal, Jean-Marie van Oort en 10.2.e. Tijdens de vorige vergadering is afgesproken dat Rene zal fungeren als plaatsvervangend voorzitter. Jean-Marie wordt vervangen door Karien Koenders.
- b. Subsidieregeling sanering varkenshouderijen.
De publicatie van de regeling is uitgesteld. *Bijlage 1*.
Ter vergadering kan de stand van zaken EU staatssteuntoets worden toegelicht.
- c. Buiten reikwijdte
- d. Overig.

4. Notulen vergadering 15 juli 2019

De notulen zijn ter vaststelling bijgevoegd. *Bijlage 2*.

5. Programma Vitale Varkenshouderij

10.2.e heeft in de afgelopen twee weken al het commentaar dat is binnengekomen en hij heeft 'opgehaald' verwerkt. Alle Coalitiepartijen hebben aangegeven dat ze tevreden zijn over het resultaat dat er nu ligt.

De definitieve conceptversie is bijgevoegd. *Bijlage 3*.

Zoals afgesproken werkt Imagro aan een populaire samenvatting van het Programma en aan de communicatie strategie en communicatie producten voor de komende periode.

Buiten reikwijdte

Er is ook een afzonderlijke bijlage toegevoegd waar de huidige stand van zaken van de financiering van projecten is opgenomen. *Bijlage 4*.

Daarbij gelden de volgende kanttekeningen:

- Er is uit gegaan van het commitment van 40 miljoen euro van de private partners, met de afgesproken totale inbreng van de afzonderlijke partners.
- Er is zoveel mogelijk een goede inschatting gegeven van de kosten en financiering, maar voor een aantal projecten kunnen daar wijzigingen optreden als projectplannen worden uitgewerkt. Er zal

in de komende maanden nog zeker overleg nodig zijn hoe de middelen precies worden ingezet.

Dit geldt voor alle sporen.

- Er zijn ook (financiële) bijdragen vanuit subsidie-instrumenten en van de POV toegevoegd.
- De kosten voor spoor 5 (mondiaal koploperschap) worden gedekt door cash bijdragen.
- Zoals de bedragen nu per spoor zijn vermeld, hebben die de dekking van de trekkers van het spoor.

Het voorstel is om het programma en het financiële overzicht te bespreken en vast te stellen. Hierbij kunnen ook mogelijke aandachtspunten voor het Bestuurlijk Overleg op 27-8 worden vastgesteld.

6. Bestuurlijk overleg 27-8 a.s.

De uitnodiging voor het overleg met minister Schouten is bijgevoegd. *Bijlage 5.*

Het voorstel is om ter vergadering afspraken te maken over de voorbereiding en de delegatie van de Coalitie. Alle partners zijn uitgenodigd. Frans heeft aangegeven verhinderd te zijn.

Buiten reikwijdte

8. Klimaatakkoord

Een conceptreactie is ter bespreking bij de agenda gevoegd. *Bijlage 7.*

9. Data volgende vergaderingen.

Een voorstel zal separaat worden voorgelegd.

10. Rondvraag en sluiting.

Notulen bijeenkomst Coalitie Vitalisering Varkenshouderij

15 juli 2019 te Bunnik

Aanwezig:

Uri Rosenthal, Linda Janssen-Verriet, Eric Stiphout, Rene Coppens, Hugo van Kasteel, Frans Stortelder, Pieter Wolleswinkel, Jean-Marie van Oort, 10.2.e en Henk Boelrijk.

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering met een woord van welkom.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt vastgesteld.

3. Mededelingen

- a. Bericht van verhindering van Lieke Hendrix (vervangen door Hugo van Kasteel) Ruud Tijssens en Stijn Steendijk (vervangen door Pieter Wolleswinkel)
- b. Resultaten Bestuurlijk Overleg 13 juni jl.
De Coalitie neemt kennis van de notulen van het overleg.
- c. Verdiepingsbijeenkomst 'doorbraak mestverwerking' d.d. 4 juli jl.
Linda geeft aan dat er een goede discussie heeft plaatsgevonden. De overtuiging is er dat het anders moet en er een transitie moet komen naar een centrale systematiek met bindende afspraken. Het is nodig om deze denklijn nog een keer helemaal uit te pluizen. Dit ook met LNV. Het verkrijgen van passende vergunningen blijft een probleem. Dit verschilt ook per initiatief en regio. Rene benadrukt dat het gaat om het realiseren van een centrale regie en professionalisering van de initiatieven daar hebben ook financiers behoefte aan.
Actiepunt: De vervolgstappen voor het traject 'transitie mestbeleid' worden uitgewerkt. Ruud en de POV hebben hierin het voortouw.
- d. Proces klimaatakkoord.
Het klimaatakkoord is afgerond. Er is ruimte om het akkoord te bespreken in de achterbannen. Minister Schouten is er in geslaagd extra financiële middelen op tafel te krijgen voor de landbouw en als onderdeel hiervan duurzame stallen.

Het verzoek aan de deelnemende partijen is om het voorliggende Klimaatakkoord met een positief advies aan de achterban voor te leggen en formeel te bevestigen dat de partij:

- De urgentie van het klimaatprobleem onderkent en bereid is deze urgentie uit te dragen;
- Zich samen met hun achterban zal inzetten voor het centrale doel van het Klimaatakkoord: 49% reductie van broeikasgassen in 2030, ten opzichte van 1990;
- Zich committeert aan de uitvoering van afspraken waarbij de betreffende partij direct betrokken is.

Hugo geeft aan dat de minister van LNV de opgaven vanuit het klimaatakkoord ook heeft verbonden met de kringloopvisie en de versnelling verduurzaming veehouderij. Hiermee wordt het belang van een integrale aanpak onderschreven. Dit is vanaf het begin de inzet geweest van de

Coalitie. Nu is ook het momentum om bij de uitwerking van het actieprogramma CoViVa de verbindingen te maken met het budget dat vanuit het klimaatakkoord beschikbaar komt voor duurzame stallen en ook de al bestaande fondsen zoals SDE ++ optimaal te benutten. Uitstralen dat we al bezig zijn met de uitvoering van een aantal zaken.

Actiepunt: Henk zal een conceptreactie opstellen die tijdens de volgende vergadering van de coalitie kan worden besproken en vervolgens in de achterbannen zodat we in september een reactie namens de Coalitie kunnen afgeven.

4. Notulen vergadering 6 juni 2019

De notulen worden vastgesteld.

5. Actieplan Vitale Varkenshouderij

a. Planning en proces

De Coalitie neemt kennis van de notitie en onderschrijft de planning.

buiten reikwijdte

- Buiten reikwijdte
- buiten reikwijdte
- Aantal punten naar voren halen. Traject dierenpaspoort versnellen. Moet korter in de tijd worden gezet.
- buiten reikwijdte

6. Subsidieregelingen sanering varkenshouderijen en Innovatie leefomgeving

Mededelingen over de voortgang en het tijdstraject:

- a. Nog steeds is het proces lopende voor een goedkeuring van de Europese Commissie (staatssteuntoets) van de Srv. De voorgenomen datum voor openstelling van de regeling (15 augustus a.s) komt onder druk te staan.

Hugo: Publicatie en openstelling Srv wordt uitgesteld. EU staatssteuntoets is nog niet rond.

Buiten reikwijdte

- b. Intussen heeft het kabinet besloten – in het kader van het klimaatakkoord en Urgenda – om extra middelen te fourneren voor de sanering van de varkenshouderij. Het gaat om het ophogen van het subsidieplafond van de Srv met 60 miljoen Euro, waardoor het beschikbare budget uitkomt op 180

miljoen Euro. Daarnaast zijn 10 miljoen Euro voor uitvoeringslasten gereserveerd, die het decentraal bevoegd gezagen (veelal gemeenten) gemakkelijker moet maken om zich te organiseren op de aanvullende werklust die niet was te voorzien. Daarover zal LNV op directieurniveau in gesprek gaan met betrokken provincies en VNG.

- c. Aanbesteding voor de geurscorebepaling loopt, beslissing valt nog in juli en wordt definitief begin augustus.
- d. Tijdens het BO is op 13 juni jl. is gesproken over het betrekken van recreatiewoningen bij het bepalen van de geurscore. VNG is in de gelegenheid gesteld om hieraan een onderbouwing en praktische invulling te geven. Deze onderbouwing is gegeven. De minister van LNV heeft in aansluiting op het BO en de inbreng vanuit VNG besloten om recreatiewoningen niet mee te nemen in het bepalen van de geurscore. De uitvoering wordt te ingewikkeld en te tijdrovend en kan niet juridisch worden afgebakend.
- e. Er is doorgewerkt aan een eerste concept van de subsidie modules ' brongerichte verduurzaming stallen'. De werkgroep komt op 16 september a.s bij elkaar.

7. Data volgende vergaderingen.

De Coalitie besluit definitief om de volgende vergadering vast te stellen op donderdagavond 15 augustus a.s. Aanvang 19.30 uur te Bunnik.

Uri is dan niet beschikbaar. Rene zal het voorzitterschap waarnemen. Jean-Marie geeft aan verhinderd te zijn. Hij zal zorgen voor een vervanger.

Doel van deze vergadering is om het actieplan vast te stellen ten behoeve van het bestuurlijke overleg met minister Schouten op 27-8 a.s. (middag) en bespreking in de achterbannen van de partners.

8. Rondvraag en sluiting.

Pieter vraagt aandacht voor een publicatie in Boerderij vandaag. Uri zal hierover contact opnemen met Paul Jansen. Communicatie dient centraal en afgestemd plaats te vinden. Dat is de afspraak.

De voorzitter sluit de bijeenkomst met een woord van dank.

Bijlage 2 Vitale Varkenshouderij: overzicht acties

Ambitie en acties	Trekker	Budgetindicatie	Financiering Rijk	Financiering CoViVa	Financiering overig
Ambitie 1. Goede zorg voor de leefomgeving					
1a. Saneringsregeling	Ministerie LNV	€180 mln.	€180 mln.		
1b. Flankerend beleid	Gemeenten, provincies	<ul style="list-style-type: none"> • Personele inzet • Incidenteel financiering herontwikkeling locaties 			Gemeenten, provincies <ul style="list-style-type: none"> • Personele inzet • Incidenteel financiering herontwikkeling locaties
2a. Innovatieprogramma	CoViVa				
2b. Financiële instrumenten innovatieprogramma	Ministerie LNV en CoViVa	€64 mln.	€40 mln.	<ul style="list-style-type: none"> • €2 mln. cash out • €24 mln. fonds 	
Ambitie 2. Centrale positie circulaire economie					
Buiten reikwijdte					
Ambitie 3. Erkende bijdrage klimaat en energietransitie (1/2)					
1a. Reductie carbon footprint	Veevoederindustrie	<ul style="list-style-type: none"> • €750.000 projecten voor 11 • 1 project onbekend 			TKI Agrifood/KIA Agrofood
1b. Uitvoeringsagenda	Projectorganisatie CoViVa				Klimaatakkoord

Coalitie Vitale Varkenshouderij

Ambitie en acties	Trekker	Budgetindicatie	Financiering Rijk	Financiering CoViva	Financiering overig
Ambitie 3. Erkende bijdrage klimaat en energietransitie (2/2)					
2a. Aanjagen energietransitie	Projectorganisatie CoViva				SDE++, VAMIL/MIA, etc.
2b. Energiebalans	Veevoederindustrie	5 projectvoorstellen €450.000			TKI Agrifood
Ambitie 4. Robuuste en gezonde varkens in een diervriendelijke houderij					
Buiten reikwijdte					
Ambitie 5. Mondiaal koploper in marktgerichtheid en ketensamenwerking					
1. Holland Varken	POV en COV	€600.000 voor 2 jaar, daarna uit inbreng deelnemers		Cashbijdragen Coalitie	Cashbijdragen vanuit POV en COV
2a. IT-infrastructuur	POV	€3 mln.		Cashbijdragen Coalitie	Aanvullende innovatiegelden
2b. Digitale snelweg varkensketen	VION en POV	€1.650.000		Bijdragen van VION	Bijdrage POV aan lidmaatschapsgelden JoinData
2c. Blockchain	VION en POV	€4.500.000		Inbreng van VION en andere slachterijen	
3. Communicatie	POV en COV	€1.500.000			Bijdragen van slachterijen en varkenshouders 0.05 euro per vleesvarken
4. Ketensconcepten	Slachterijen	€1.000.000		Inbreng VION en andere slachterijen en ketenpartijen	Inbreng andere ketenpartijen en overheden
5. Internationale toegang	POV en COV	Bestaande formatie	Bestaande formatie		

Geachte dames en heren,

Hierbij ontvangt u de uitnodiging voor het Bestuurlijk Overleg Duurzame Veehouderij dat op 27 august a.s. plaatsvindt.

Graag verneem ik wie er van uw zijde aanwezig zullen zijn.

Vriendelijke groet,

10.2.e

Programmasecretaris Duurzame Veehouderij

Uitnodiging Bestuurlijk Overleg Duurzame Veehouderij

Geachte dames & heren,

De afgelopen periode is gewerkt aan een plan voor de verduurzaming van uw sector. We nodigen u als een van de betrokken partijen uit om dit plan te presenteren en te bespreken in een bestuurlijk overleg met de Minister LNV, Carola Schouten.

Het bestuurlijk overleg staat gepland op 27 augustus aanstaande.

Locatie:

De Rode Olifant (Spaces)

2596 AL

Zuidhollandlaan 7

Den Haag

<https://www.derodeolifant.eu>

Tijdstip:

14.45-15.30 u.

Ik verzoek u vriendelijk om aan programmasecretaris Duurzame Veehouderij, 10.2.e

door te geven wie er van uw zijde bij het Bestuurlijk Overleg aanwezig zullen zijn:

10.2.e [@minlnv.nl](mailto:10.2.e@minlnv.nl)

0610.2.e

Met vriendelijke groet,

Hugo van Kasteel

Plaatsvervangend Directeur

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Agenda voor het Bestuurlijk Overleg Programma vitale varkenshouderij

Datum: 27 augustus 2019

Tijd: 14.45 – 15.30 uur

Locatie: De Rode Olifant, Zuidhollandlaan 7, 2596 AL Den Haag

1. Opening, welkom, doel en agenda overleg (5 min)
2. Korte toelichting Programma vitale varkenshouderij door CoViVa (15 min)
3. Gevolgen uitspraak Raad van State over PAS/stikstofbeleid (15 min)
4. Afspraken (verzenden plan naar Tweede Kamer, raadpleging achterban, communicatie) (10 min)
5. Rondvraag en sluiting

Kort (intern) verslag van het Bestuurlijk Overleg Programma vitale varkenshouderij

VERTROUWELIJK – NIET VERDER VERSPREIDEN

Datum: 27 augustus 2019

Tijd: 14.45 – 15.30 uur

Locatie: De Rode Olifant, Zuidhollandlaan 7, 2596 AL Den Haag

Aanwezig namens Coalitie: Uri Rosenthal, Eric Stiphout, Rene Coppens, Ruud Tijssens, Stijn Steendijk, 10.2.e, Jean-Marie van Oort en Henk Boelrijk.

LNV: Naast minister o.a. Lieke Hendrix en 10.2.e.

1. Opening, welkom, doel en agenda overleg
Woord van welkom namens minister Schouten. Vandaag gesprek met 5 sectoren. Doel is om bestuurlijk commitment te krijgen over actieprogramma. Doorkijk maken op punt van maatschappelijke acceptatie.
2. Korte toelichting Programma vitale varkenshouderij door CoViVa.
Uri heeft de volgende punten benadrukt:
 - Plan ligt achter ons. We hebben het nu over compleet programma.
 - Ambities, ook maatschappelijke ambities, zijn vastgelegd in vijf lijnen die integraal met elkaar zijn verbonden. Stevig programma met hoge ambities dat klaar is om verder uitgevoerd te worden.
 - Warme sanering is in balans met innovatiespoor. Dat moet zo blijven.
 - Integraliteit en balans zijn fundament voor programma.
 - Inzet voor de komende periode is om tot verbreding te komen met nieuwe partners die aanhaken.
 - Voorwaardelijk karakter op punt van achterbanraadpleging. PAS-dilemma is hierop ingrijpende factor.

Minister:

- Complimenten voor programma. Prima ambities en goed geformuleerde doelen voor zowel korte als langere termijn.
- Met betrekking tot PAS en stikstof wordt ook naar de landbouw gekeken als het gaat om oplossingen en het leveren van een bijdrage.
- De minister kan hierop inhoudelijk nog niet vooruitlopen. De onzekerheid is er. De verwachting is dat er op korte termijn meer licht op de zaak komt. Door het kabinet worden stappen gezet.
- Hoe kijkt varkenssector aan tegen toekomstige verdienmodellen. De situatie na 'China'.

Discussie:

- Het markt- en verdien perspectief is aangegeven binnen spoor 5. De focus blijft internationaal maar dan wel op onderscheidenlijk vermogen op het gebied van duurzaamheid en transparantie. De varkenshouderij is de kringloopsector bij uitstek. Schaal en kwaliteit zij hierbij aan elkaar gekoppeld. De schaaldiscussie (primaire bedrijven) moet gevoerd worden vanuit leefomgeving, kwaliteit/maatschappelijk perspectief.

- Professionalisering van mestverwerking en mestverwaarding is een belangrijk actiepoint. De opzet van een nationale coöperatieve wordt verkend. De minister zegt toe dat ze in het kader van herziening mestbeleid serieus en zorgvuldig naar dit model wil kijken als dit voldoende concreet is uitgewerkt.
- De Varkensketen moet 'op schaal' blijven voor het realiseren van een toekomst bestendige varkenshouderij. Wat is nu echt toekomstbestendig in relatie tot maatschappelijke acceptatie (omvang van de veehouderij in Nederland)?
- POV bereidt inbreng voor stikstofdiscussie voor. Hierover is begin volgende week meer duidelijk.
- De minister vraagt nader duiding over het voorwaardelijke karakter van het programma. Er zijn nog een paar variabele factoren maar we moeten wel door. Beeld dat de sector vooruit wil vasthouden.
- Vanuit de Coalitie wordt benadrukt dat een negatieve uitkomst van de Pas-impasse het fundament en daarmee ook het draagvlak onder het programma weg kan slaan. De sector is aan de slag en wil daarmee verder. De beelden die we daarbij hebben zijn niet verschillend.

Afspraak gezamenlijke lijn vastleggen in brief aan Kamer:

- We hebben een goed programma.
- We werken door.
- We weten dat er zorgpunten zijn en complicaties zich kunnen aandienen.
- Als die er komen gaan we kijken hoe we die kunnen oplossen.

Tekstvoorstel wordt vanuit LNV kortgesloten met Coalitie op 28-8.

3. Gevolgen uitspraak Raad van State over PAS/stikstofbeleid
Besproken onder 2.
4. Afspraken (verzenden plan naar Tweede Kamer, raadpleging achterban, communicatie)
Brief begin volgende week naar Tweede Kamer. Dit met oog op AO van 11-9. Programma dan via link openbaar maken. Link komt in brief. Communicatie coalitie kan hierop worden afgestemd.
Goedkeuring EU voor Srv wordt in september verwacht. Dan communicatie over bijstellen programma. Toezegging. Coalitie wordt nader geïnformeerd en op de hoogte gehouden.
5. Rondvraag en sluiting
12-9: AO leefomgeving. Gaat op korte termijn brief naar Kamer met follow-up Biesheuvel.
3-10: Bestuurlijk Overleg Pas.
Dank.

AGENDA COALITIE VITALISERING VARKENSHOUDERIJ

Datum: Dinsdagavond 24 september 2019
Plaats: Kantoor POV. Nieuwe Kazernelaan 2 (Bijlage 0)
Aanvang: 19.30 uur tot uiterlijk 22.00 uur.

Deelname aan de vergadering:

Uri Rosenthal, Linda Janssen-Verriet, Eric Stiphout, Lieke Hendrix, Frans Stortelder, Jean-Marie van Oort, Stijn Steendijk, Harry de Groot, 10.2.e, Paul Jansen en Henk Boelrijk.

AGENDA

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Mededelingen

- a. Bericht van verhindering is ontvangen van Ruud Tijssens. Harry de Groot zal hem vervangen.

Buiten reikwijdte

- c. Tijdsplan Srv. *Bijlage 2*.

- d. Uitvoeringsoverleg klimaat op 1 oktober a.s.

Marjolijn Sonnema heeft de deelnemers aan de voormalige klimaattafel Landbouw uitgenodigd voor een overleg. In het klimaatakkoord zijn al enkele hoofdlijnen van de uitvoeringsstructuur aangegeven, maar deze zullen nog verder uitgewerkt moeten worden tot concrete afspraken over de wijze van uitvoering. De sectortafel is formeel beëindigd, maar voor de uitvoering van het klimaatakkoord zullen er uitvoeringsoverleggen komen. De formele start van deze uitvoeringsoverleggen is voorzien in januari 2020. In aanloop daarnaar toe is de inzet van LNV om met elkaar (in dezelfde samenstelling als de sectortafel) afspraken te maken over de werkwijze en samenwerking bij de uitvoering van het Klimaatakkoord op het onderdeel Landbouw en Landgebruik. Pieter van Geel is gevraagd en bereid gevonden om dit uitvoeringsoverleg de komende tijd voor te zitten.

- e. Stichting ViVa: financiële verantwoording 2018 en eerste helft 2019.

Het bestuur van de Stichting zal op 27 september a.s. de financiële stukken bespreken.

- f. Overig.

4. Notulen vergadering 15 augustus 2019

De notulen zijn ter vaststelling bijgevoegd. *Bijlage 3*.

5. Programma Vitale Varkenshouderij

- a. Terugblik op BO, publicatie programma en communicatie CoViVa.

Na het bestuurlijke overleg met minister Schouten is het programma vastgesteld en gepubliceerd. De brief '[duurzame veehouderij](#)' is op 4 september jl. naar de Tweede Kamer gestuurd.

De afspraken gemaakt tijdens het Bestuurlijke Overleg op 27 augustus jl. zijn vastgelegd. *Bijlage 4.*

Aandachtspunten:

- Invulling nieuwe stikstofbeleid. *Bijlage 5.*
- Uitwerken voorstel Nationale Mestcoöperatie. *Bijlage 6* **Buit**
en

b. Uitvoeringskracht.

Het is belangrijk om nu kortdaat en gefocust aan de slag te gaan met de uitvoering van het programma zodat ook snel resultaten zichtbaar kunnen worden gemaakt en gecommuniceerd.

Focuspunten hierbij zijn:

- I. Uitbouwen Holland varken als centraal kwaliteitslabel en borgingssysteem en daaraan gekoppeld de uitbouw van het digitale informatiesysteem (bedrijven- en dierpaspoort)
- II. Communicatie Holland varken.
- III. Versnellen van de uitrol van innovaties en nieuwe bewezen brongerichte stalsystemen
- IV. Transitie mestverwaarding
- V. Ontwikkeling en invoering van geborgde integrale benchmarksystematiek gezondheid en welzijn varkens.
- VI. (Her)inrichten governance, verbreding coalitie en vernieuwen samenwerkings-overeenkomst.

Om het 'vliegwiel' snel en goed op gang te brengen dienen voor de korte termijn werkafspraken te worden gemaakt en heeft de invulling van het programmabureau en daarbij het aantrekken van een algehele projectleider en een projectleider KKS-HV de hoogste prioriteit.

Paul Jansen is projectleider voor het spoor leefomgeving. De focus in dit spoor staat nu op het uitwerken van de innovatie- en subsidieregelingen voor brongerichte verduurzaming stallen. Dit dreigen langdurige trajecten te worden waarbij de inkadering sterk zal worden bepaald vanuit de Europese (mededinging) kaders. De vraag is aan de orde in hoeverre we vanuit de coalitie, door bijvoorbeeld het nemen van private initiatieven, in dit spoor meer snelheid kunnen brengen. Dit in aansluiting op de het aandeel van de 40 miljoen euro die we als Coalitie tot onze beschikking hebben. *Bijlage 8.*

c. Financieel overzicht.

Het financiële overzicht (inzet 40 miljoen private partners Coalitie) is kortgesloten met de private partners. Als hieraan behoefte is kan hierover overleg worden gevoerd.

6. Financiering bureaunkosten Vitalisering Varkenshouderij

Bijlage 9

7. Data volgende vergaderingen.

Voorstel:

- Donderdagmiddag 31 oktober a.s.
- Donderdagmiddag 28 november a.s.

8. Rondvraag en sluiting.

Routebeschrijving naar POV

Bezoekadres Nieuwe Kazernelaan 2 D42
6711 JC Ede (GLD)
- voormalige Frisokazerne -

Auto – Let op! Vertrouw je navigatiesysteem niet!

Vanaf Eikenlaan/Nieuwe Kazernelaan

- Sla af naar Frisokazerne/Akoesticum in de bocht waar de Nieuwe Kazernelaan overgaat in de Eikenlaan*
 - *Vanuit A12 Utrecht/Ede (afrit 1) is dit rechtsaf
 - *Vanuit A30/N224 (Barneveld/Arnhem) is dit linksaf
- Eenmaal op deze toegangsweg van het kazerneterrein: volg de weg en de bordjes World Food Center / Akoesticum tot aan de (gratis) parkeerplaats aan de achterkant van het gebouw.

De ingang van de POV bevindt zich aan de voorzijde van het gebouw, links van de ingang van Akoesticum.

Openbaar vervoer

Vanuit Station Ede-Wageningen is het 3 minuten lopen

Wanneer je aankomt op Station Ede -Wageningen met de trein (vanuit de richting Utrecht), loop je eerst richting het busstation.

Vanaf hier zie je achter de bomen het gebouw al liggen.

Het handigst is om de bordjes Akoesticum te volgen, dit zijn onze burens.

Als je met je gezicht naar het busstation

Blijf de stoep volgen , langs het spoor.

staat, loop je naar rechts.

Het voetpad gaat over in een trappetje.

Deze gaat over een grote weg heen.

Let op: Kom je van perron 1B, (uit de richting Arnhem) dan kun je al gelijk vanaf het perron via een hekje naar deze loopbrug.

Welkom!

Je bent nu bij de kazerne! De ingang van de POV is vanaf deze kant gezien 'voorbij' de ingang van het Akoesticum.

Relevante passages uit [XIV LNV Landbouwbegroting](#) in relatie tot Programma Vitale varkenshouderij

Beleidsagenda: transitie kringlooplandbouw. p. 7, 8, 13

De transitie naar kringlooplandbouw vraagt betrokkenheid van de gehele samenleving. Dat begint bij bewustwording van onze voedselproductie en -consumptie.

Versterken ondernemerschap in de transitie naar kringlooplandbouw.

Om een succesvolle transitie naar kringlooplandbouw mogelijk te maken is het belangrijk dat een agrarisch ondernemer financieel gezond is. Daarmee kunnen op verantwoorde wijze investeringen worden gedaan. De Taskforce Verdienvermogen is gevraagd te adviseren over de randvoorwaarden om een adequaat verdienvermogen voor kringlooplandbouw tot stand te laten komen. Gegeven het belang van verdienvermogen voor de transitie naar kringlooplandbouw gaat LNV in 2020 voortvarend met deze adviezen aan de slag. Dit betekent onder meer dat LNV verder in gesprek gaat met banken en andere financiers (zoals Invest-NL) om afspraken te maken over financiële producten voor ondernemers die de omslag naar een meer circulaire bedrijfsvoering willen maken.

Kunnen we dit koppelen aan het programma Vitale varkenshouderij (VV)?

LNV investeert in 2020 in de kennis- en innovatiekracht van Nederland op het gebied van duurzame landbouw. Met de uitvoering van de maatregelen Innovatie op het boeren erf, weergegeven in de Kamerbrief van 19 juli 2019 (Kamerstuk 35 000 XIV, nr. 98), zorgt LNV voor de praktische toepassing van kennis en innovatie op het boeren erf. Boeren en tuinders worden gestimuleerd om kennis op te doen, innovaties toe te passen en van elkaar te leren. In 2020 wordt het Groen Kennisnet (GKN) omgevormd naar een interactief digitaal platform. Nieuwe inzichten komen sneller beschikbaar voor boeren en zijn meer op de praktijk gericht. Samen met onder meer de topsectoren Agri & Food en Tuinbouw.

Versterken samenwerking met regio's

De regio is een belangrijke plek voor het sluiten van kringlopen van grondstoffen, hulpbronnen en natuur inclusieve landbouw. In de regio worden reststromen benut en ontstaan korte ketens van streekgebonden voedselproductie. LNV biedt gelijkwaardig partnerschap aan publieke en private partijen in regio's, met het doel samen maatwerk te vinden voor een effectieve aanpak van meervoudige regionale opgaven. Gegeven de verschillen in opgaven tussen regio's zet LNV gebiedsgerichte infrastructuur in: de Regio Deals, het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland, de pilots voor het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) en de experimenteergebieden voor kringlooplandbouw. De Regio Deals hebben als doel de Brede Welvaart te versterken. Na openstelling van de derde tranche Regio Deals voor voorstellen van regionale partijen neemt het kabinet in het voorjaar van 2020 een besluit over de selectie van voorstellen en voorlopige toedeling van middelen. In 2020 komen de Regio Deals uit de eerste en tweede tranche verder tot uitvoering. Voor de transitie naar kringlooplandbouw en het versterken van de biodiversiteit zijn de Regio Deals Foodvalley, Achterhoek, Bodemdaling Groene Hart en Natuur inclusieve landbouw belangrijk. De uitvoering van de Regio Deal Noordelijk Flevoland draagt bij aan de verduurzaming van de IJsselmeervisserij. Het interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland heeft als doel om samen met Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen een toekomstbestendig landelijk gebied te realiseren. Dit gebeurt door middel van een samenhangende aanpak van maatschappelijke opgaven zoals voedselproductie, waterveiligheid en energietransitie. In 2020 komen 15 voorstellen van regio's in uitvoering. *Vanuit programma VV verbindingen zoeken.*

Mestbeleid. p. 9/11

In het najaar van 2019 presenteert LNV de contouren van het nieuwe mestbeleid, waarvan de uitvoering in 2020 start. Het doel is de nutriënten uit mest beter te benutten en het gebruik van kunstmest te verminderen. Dit draagt bij aan verbetering van de bodem- en waterkwaliteit. Kringlooplandbouw is hier ondersteunend aan; het doel is de voer-mestkringloop in 2030 zoveel mogelijk te sluiten door hergebruik en efficiënter om te gaan met voedsel en meststoffen. Met het sluiten van kringlopen wordt de mestregelgeving voor boeren ook minder beknellend. Kringlooplandbouw.

In Europees verband zet LNV zich in voor aanpassing van de Nitraatrichtlijn om de mogelijkheden voor het gebruik van dierlijke mest te verruimen en daarmee tot vermindering van het gebruik van kunstmest te komen.

Dit is een positieve inzet die ook aansluit bij het programma VV. Weerbarstig traject. Tot nu toe bescheiden resultaten.

Dierenwelzijn. Pg.12

Er wordt een subsidieregeling aangekondigd ten aanzien van dierenwelzijn en verduurzaming. De inzet en uitvoering hiervan is niet verder gedefinieerd.

Aandachtspunt: Hoe kunnen we hierop inspelen vanuit de projecten van het spoor robuuste varkens.

Benchmark sterfte

Om de sterfte onder kalveren, geitenlammeren en biggen structureel te verminderen worden kwaliteits- en benchmarksystemen ingericht

Vanuit de sectoren en CoViVa wordt de nadruk gelegd op zorg jonge dieren in plaats van sterfte.

Dit punt zit nadrukkelijk in Programma VV en is via de lijn bigvitaliteit al opgepakt.

Voedsel p. 12-13

De afspraken die samen met bedrijven en organisaties in het nationaal platform «Samen tegen voedselverspilling» zijn gemaakt worden voortgezet. Het doel is om in 2030 1 miljoen ton grondstoffen binnen de voedselketen te houden dan wel een hoogwaardigere bestemming te geven. In 2020 is hiervoor € 1,5 mln. beschikbaar.

Haakje voor programma VV

Waardering voor voedsel en voedselveiligheid

De omslag naar kringlooplandbouw vraagt om meer waardering van consumenten voor de inspanningen van boeren, tuinders en vissers. Bewustzijn van de herkomst van ons voedsel draagt er aan bij dat consumenten minder voedsel verspillen en andere keuzes maken in hun aankoopgedrag. Zoals weergegeven in de Kamerbrief van 2 augustus naar aanleiding van de initiatiefnota van het lid Dik-Faber «Verbinding boer(in)-burger. Voedsel dichtbij» (Kamerstuk 35 068, nr. 4), zet LNV zich in voor het bevorderen van de waardering voor en afzet van Nederlandse streek- en regioproducten.

Prima, maar ook internationale marktperspectief moet in beeld blijven. Vierkantsverwaarding.

Versterken ondernemerschap, p. 15

De positie van boeren ten opzichte van hun partners in de voedselketen vraagt versterking. De nieuw ontwikkelde Agro-nutrimonitor verschaft inzicht in de prijsvorming in de voedselvoorzieningsketen. Mede aan de hand daarvan verkent LNV in 2020 extra mogelijkheden om de positie van de boer in de keten verder te versterken.

Verdienvermogen

De positie van boeren en tuinders in de voedselketen vraagt versterking.

Er komt een wettelijk verbod op oneerlijke handelspraktijken en de nationale mededingingswet wordt aangepast. In 2019 is een start gemaakt met het inrichten van de agri-nutrimonitor bij de Autoriteit Consument en Markt (ACM), die in 2020 volledig operationeel wordt.

Dit traject kunnen we steunen. Varkenshouders kunnen hier gebruik van gaan maken. We rekenen op de overheid om hierover maximale bekendheid te geven.

Klimaat en kringloop

Overzicht intensiveringen LNV voorstel Klimaatakkoord en Urgenda (bedragen x € 1 mln.)							
	Artikel/onderdeel	2019	2020	2021	2022	2023	2024
<i>Voorstel Klimaatakkoord:</i>							
Brongerichte maatregelen	Art. 11 / Subsidies		11	11	10	10	10
Geïntegreerde aanpak uitstoot methaan en ammoniak	Art. 11 / Opdrachten		6	6	5	5	5
Kas als Energiebron (EG)	Art. 11 / Subsidies		13,5	15,5	15,5	16,5	15,5
Kas als Energiebron (Innovatie)	Art. 11 / Opdrachten		12,5	10,5	7,5	8,5	8,5
Bodemkoolstof (kennisverspreiding en innovatie)	Art. 11 / Opdrachten		7	7			
Bomen, bos en natuur	Art. 12 / Opdrachten		6	6	6	6	6
Advisering agrarische ondernemers op het gebied van kringlooplandbouw	Art. 11 / Opdrachten		1	1	0,5	0,5	1
Voedselverspilling	Art. 11 / Opdrachten		1	1	0,5	0,5	
<i>Urgenda:</i>							
Subsidieregeling sanering varkenshouderijen	Art. 11 / Subsidies	10	60				
Energie-efficiëntie glastuinbouw (EG)	Art. 11 / Subsidies	4	12				
Innovatieagenda energie	Art. 11 / Opdrachten		2,5				
Totaal		14	132,5	58	45	47	46

Subsidie Brongerichte maatregelen jaarlijks 11 mln + 4 mln

De middelen voor brongerichte maatregelen zijn bedoeld voor het ontwikkelen en stimuleren van innovaties en investeringen in integraal duurzame en emissiearme stalsystemen met een brongerichte samenhangende emissiereductie van broeikasgassen, ammoniak, geur en fijnstof. Met deze middelen draagt LNV bij aan de doelstelling uit het Klimaatakkoord van de beoogde emissiereductie voor de veehouderij van 1,2–2,7 Mton CO₂-eq methaan in 2030. De subsidieregeling die wordt uitgewerkt, heeft betrekking op zowel innovatie- en pilotprojecten en emissiemetingen als op investeringsprojecten voor «first movers». Het betreft de onderverdeling van klimaatbudget. aanpassing van bestaande stalsystemen en de ontwikkeling van nieuwe stalsystemen die gericht zijn op onder andere snelle afvoer van mest uit de stal, opslag buiten de stal en mestbehandeling.

Voor geïntegreerde methaan en ammoniakemissie reductie komt 6 mln beschikbaar in 2020 en 2021. Daarna tot 2024 jaarlijks 5 mln. De middelen zijn bedoeld voor maatregelen voor een geïntegreerde voer- en diergerichte aanpak van methaan en ammoniak in de melkveehouderij. Momenteel komt twee derde van alle methaanemissie in Nederland uit de agrarische sector. Circa 8 Mton CO₂-eq is enterische methaanemissie van melkvee (uit de spijsvertering). Voor ammoniak geldt een nationaal emissieplafond van 128 kton. De landbouw is voor ruim 90% de bron daarvan, waarvan circa 60% van rundvee. In 2017 en 2018 is het ammoniakplafond als gevolg van een toename in de landbouw overschreden en voldoet Nederland niet meer aan de internationale afspraken. In het klimaatakkoord is een reductieopgave voor de veehouderij geformuleerd van 1,2–2,7 Mton, waarvan 0,5–1 Mton voor de reductie van enterische methaan. Voor ammoniak is het doel een reductie van circa 8 kton. De aanpak bestaat uit onderzoek, demonstratie en kennisverspreiding/ -implementatie. De gehele keten van maatregelen en werkwijzen om tot rantsoen te komen (inkuilen, graslandbeheer, graswinning, kwaliteit, beweiding, bemesting etc.) moet onderzocht en op de nieuwe doelen afgestemd worden.

Sluit aan bij afspraken klimaatakkoord.

Geurhinder veehouderijsector. p 21

Geurhinder vormt een probleem in een aantal gebieden waar veel veehouderij geconcentreerd is. De Commissie Geurhinder Veehouderij heeft in april 2019 aanbevelingen voor de langere termijn gedaan om een balans te bereiken tussen een prettige leefomgeving en duurzame veehouderij. In reactie op het rapport zal in 2020 onder andere aandacht zijn voor kennisontwikkeling over geur-, voor cumulatie van geuroverlast op één geurgevoelig object en zal de systematiek van de stalbeoordeling tegen het licht gehouden worden om innovaties te bevorderen. Verder zal de warme sanering van varkenshouderijen voor verlichting van omwonenden zorgen. Het kabinet heeft daarvoor in deze kabinetsperiode een bedrag van € 120 miljoen gereserveerd.

Markttoegang, p. 21

Landbouwmarkten en daarmee ook de kringloopsystemen zijn internationaal. Onze internationale omgeving is sterk in beweging. Nieuwe verhoudingen tussen landen en werelddelen krijgen vorm. Het risico van handelsbelemmeringen neemt toe. Dit is kwetsbaar voor een open economie als die van Nederland en in het bijzonder voor de internationaal opererende agrofoodsector. LNV participeert in gremia zoals de OESO, WTO, FAO en G20 en zet zich, ook via het netwerk van landbouwraden, onverminderd in voor vrije markttoegang. Aansluitend op de LNV-visie ligt het accent daarbij op gezond, duurzaam en circulair geproduceerd voedsel. LNV zet zich in voor handelsakkoorden die bijdragen aan zowel handelsbelangen als duurzaamheidsdoelstellingen; het realiseren van een «gelijk speelveld» is daarbij cruciaal. Een groot deel van de Nederlandse land- en tuinbouwproductie wordt buiten Nederland en buiten de Europese Unie afgezet. Het is van groot belang dat onze markttoegang beschermd wordt en waar mogelijk vergroot.

Dit vanuit Programma VV concreet maken. Knelpunten inventariseren en werken aan oplossingen.

Bedrijfsopvolging. P24

In het Regeerakkoord is opgenomen dat er, om de bedrijfsopvolging binnen het boerenbedrijf te steunen, een fonds voor ondersteuning van bedrijfsopvolging bij jonge agrariërs komt. Dit wordt vormgegeven via een garantieregeling waarmee starters/overnemers aanvullende investeringen kunnen doen voor verduurzaming. Daarnaast worden jonge agrariërs ondersteund bij de socio-economische aspecten van overnames.

In de begroting van 2019 stond €50 miljoen. In de begroting van 2020 komt daar €25 miljoen bij. Kan dit het verschil maken bij bedrijfsovernames in combinatie met innovaties?

GLB - inrichting nieuw GLB. p. 24

LNV trekt geld uit voor ontwikkeling GLB:

2020: 25 mln euro

2021: 22,3 mln

2022: 6,3 mln

2023: 1,8 mln

Hoe kunnen we vanuit CoViVa aansluiten bij het traject van het schrijven van het Nationaal Strategisch Plan? Overleg met provincies.

Stalinnovatie. p. 25

In totaal is € 60 mln. (€ 40 mln. voor de varkens-, € 15 mln. voor de pluimvee- en € 5 mln. voor de melkgeitenhouderij) gereserveerd voor innovatie- en investeringsregelingen. Het doel van de regelingen is het stimuleren van de ontwikkeling en uitrol van integrale, brongerichte, emissie-reducerende maatregelen op het gebied van ammoniak.

Afspraken Hoofdlijnen Akkoord sanering en innovatie varkenshouderij.

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 11 (bedragen x € 1.000)							
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
VERPLICHTINGEN	733.422	883.543	1.032.395	876.777	799.361	789.837	785.332
Waarvan garantieverplichtingen	44.715	174.627	149.627	124.627	124.627	124.627	124.627
Waarvan overige verplichtingen	688.707	708.916	882.768	752.150	674.734	665.210	660.705
UITGAVEN	661.414	783.172	937.381	776.731	698.768	689.055	684.550
Waarvan juridisch verplicht (percentage)			90%				
Subsidies	120.109	151.995	306.034	182.098	147.906	135.661	130.711
Sociaal economische positie boeren	5.821	5.439	5.439	5.439	7.439	7.439	7.439
Duurzame veehouderij	2.883	10.110	171.280	58.580	27.780	18.480	16.280
Glastuinbouw en weerbare planten en teeltsystemen	8.927	18.147	36.711	27.161	28.311	29.211	26.461
Kennisontwikkeling en (agrarische) innovatie	100.749	106.100	81.835	80.183	78.741	74.882	74.882
Duurzame visserij	1.729	12.199	10.769	10.735	5.635	5.649	5.649
Garanties	3.904	56.752	30.432	5.432	5.432	5.432	5.432
Bijdrage borgstellingsreserve	2.592	53.627	28.627	3.627	3.627	3.627	3.627
Verliesdeclaraties borgstellingsfaciliteit	1.312	3.125	1.805	1.805	1.805	1.805	1.805
Opdrachten	42.121	73.315	113.263	108.280	72.576	76.722	76.416
Sociaal economische positie boeren	1.227	3.023	2.852	2.913	3.198	3.848	3.848
Duurzame veehouderij	2.333	11.058	17.877	15.346	7.226	7.256	7.106
Glastuinbouw en weerbare planten en teeltsystemen	7.378	12.952	21.729	19.365	15.739	16.839	16.739
Mestbeleid	2.744	12.986	23.108	21.397	2.511	4.903	4.898
Duurzame visserij	271	370	705	2.059	198	616	616
Kennisontwikkeling en (agrarische) innovatie	18.273	18.775	34.790	36.397	33.201	33.432	33.381
Diergezondheid en dierenwelzijn	7.482	11.150	7.557	7.033	6.733	6.058	6.058

In 2020 is in totaal € 81,8 mln. beschikbaar voor gesubsidieerde programma's en onderzoeken. Voor toegepast onderzoek door Wageningen Research voor meerjarige missie gedreven programma's is in 2020 € 58 mln. beschikbaar. De vraagstukken hebben bijvoorbeeld betrekking op duurzaam bodembeheer en watergebruik, het terugdringen van emissies, precisielandbouw met uitgekende teeltplannen, de ontwikkeling van slimme, lichte landbouwmachines, de ontwikkeling van kunstmestvervangers uit dierlijke mest, het optimaliseren van (her)gebruik van plantenresten, dierlijke bijproducten en andere reststromen en het ontwikkelen van nieuwe eiwitbronnen. De innovaties worden benaderd met de werkwijze «Safe-by-design».

Voor de ondersteuning van beleidsontwikkeling, beantwoording van Kamervragen en politieke besluitvorming wordt onderzoek gedaan op een groot aantal thema's. Dit zijn onder andere internationale markten handelstoegang in relatie tot veterinaire en fytosanitaire problematiek, mestproblematiek, verduurzaming van de veehouderij, het waarborgen van voedselveiligheid en diergezondheid, het welzijn van landbouwhuisdieren en gezelschapsdieren en natuur inclusieve landbouw. Hiervoor is in 2020 circa € 17,8 mln. beschikbaar.

De inzet van het programma duurzame veehouderij is gericht op de transitie naar een duurzame veehouderij binnen de kringlooplandbouw. Hiervoor is in 2020 in totaal € 8,7 mln. beschikbaar. *Verbindingen met Programma VV maken. Partnerschap in PPS-en. Middelen zijn voornamelijk bij WUR gecalceerd.*

VERTROUWELIJK Interne informatie.

Tijdslijn voor saneringsregeling (Srv):

100% controles: 8 en 14 maanden na subsidiebeschikking door NVWA in samenwerking met omgevingsdiensten, waar mogelijk en nuttig.

Notulen bijeenkomst Coalitie Vitalisering Varkenshouderij

15 Augustus 2019 te Bunnik

Deelname aan de vergadering:

Rene Coppens (plaatsvervangend voorzitter), Linda Janssen-Verriet, Eric Stiphout, Lieke Hendrix, Frans Stortelder, Karien Koenders, Stijn Steendijk, Ruud Tijssens en Henk Boelrijk.

Onno van Eijk, Mathee Kamp (Agendapunt 7)

1. Opening

Rene Coppens opent de vergadering met een woord van welkom.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt vastgesteld.

Buiten reikwijdte

3. Mededelingen

- a. Bericht van verhindering van Uri Rosenthal, Jean-Marie van Oort en 10.2.e . Tijdens de vorige vergadering is afgesproken dat Rene zal fungeren als plaatsvervangend voorzitter. Jean-Marie wordt vervangen door Karien Koenders.
- b. Subsidieregeling sanering varkenshouderijen.
De publicatie van de regeling is uitgesteld. De EU heeft op het laatste moment nog een vraag gesteld. De inzet is om deze vraag zo snel mogelijk te beantwoorden. Hierover zal worden kortgesloten met de kerngroep. Actiepunt: 10.2.e

buiten reikwijdte

Een antwoord is nog niet te geven.

- c. Transitie mestbeleid.
Een vervolgbijeenkomst zal plaatsvinden op 20 augustus a.s.
- d. Overig.

4. Notulen vergadering 15 juli 2019

De notulen worden vastgesteld.

5. Programma Vitale Varkenshouderij

10.2.e heeft in de afgelopen twee weken al het commentaar dat is binnengekomen en hij heeft 'opgehaald' verwerkt. Alle Coalitiepartijen hebben aangegeven dat ze tevreden zijn over het resultaat dat er nu ligt. De definitieve conceptversie wordt in algemene zin en per pagina doorgenomen. De suggesties voor tekstaanpassingen voor het programma CoViVa worden door Henk Boelrijk telefonisch doorgesproken met 10.2.e. Volgende week (woensdagochtend) wordt de gewijzigde versie toegestuurd. De nog aangepaste tekstpassages zullen zichtbaar worden weergegeven. De inzet is om het programma met de preambule op donderdag 22-8 in definitieve vorm aan te bieden aan LNV ten behoeve van het BO op 27-8 a.s.

Er is ook een afzonderlijke bijlage toegevoegd waar de huidige stand van zaken van de financiering van projecten is opgenomen.

Daarbij gelden de volgende kanttekeningen:

- Er is uit gegaan van het commitment van 40 miljoen euro van de private partners, met de afgesproken totale inbreng van de afzonderlijke partners.
- Er is zoveel mogelijk een goede inschatting gegeven van de kosten en financiering, maar voor een aantal projecten kunnen daar wijzigingen optreden als projectplannen worden uitgewerkt. Er zal in de komende maanden nog zeker overleg nodig zijn hoe de middelen precies worden ingezet. Dit geldt voor alle sporen.
- Er zijn ook (financiële) bijdragen vanuit subsidie-instrumenten en van de POV toegevoegd.
- De kosten voor spoor 5 (mondiaal koploperschap) worden gedekt door cash bijdragen.
- Zoals de bedragen nu per spoor zijn vermeld, hebben die de dekking van de trekkers van het spoor.

Het voorstel is om het programma en het financiële overzicht te bespreken en vast te stellen.

De conclusie wordt getrokken dat de optelsommen niet overal kloppen en er nog wat vraagtekens zijn. Dit zal worden kortgesloten met 10.2.e waarbij hem zal worden gevraagd het overzicht compleet te maken. Actiepunt Henk Boelrijk.

6. Bestuurlijk overleg 27-8 a.s.

De uitnodiging voor het overleg met minister Schouten is bijgevoegd.

Ter vergadering worden afspraken gemaakt over de voorbereiding en de delegatie van de Coalitie.

7. Communicatie actieprogramma

De presentatie van Imagro wordt doorkruist door het 'rotsblok' PAS. De Coalitie bespreekt dit dilemma met Imagro. In de communicatie kun je hieraan niet voorbij gaan.

Besloten wordt om de publicatie van het programma VV te koppelen aan de Kamerbrief 'versnelling verduurzaming veehouderij'. Imagro bereid een persbericht en factsheets per spoor voor. De concepten zullen worden voorgelegd aan de Coalitie. Actiepunt Imagro.

De communicatie voor de fase van uitvoering van het programma komt terug op de agenda.

8. Klimaatakkoord

De Coalitie kan zich vinden in de conceptreactie. Deze kan worden besproken in de achterbannen. In november kan dit traject worden afgerond en kan de brief van de heer Nijpels worden beantwoord.

9. Data volgende vergaderingen.

Een voorstel zal separaat worden voorgelegd.

10. Rondvraag en sluiting.

De voorzitter sluit de vergadering met een woord van dank.

Afspraken Bestuurlijk Overleg Programma vitale varkenshouderij 27 augustus 2019

Aanwezig: U. Rosenthal, E. Stiphout, R. Coppens, J. de Jonge, R. Tijssens, S. Steendijk, J. van Oort, de minister van LNV en ambtelijke delegatie

- Het Programma vitale varkenshouderij is vastgesteld en de integrale uitvoering wordt gestart. Na goedkeuring door de Europese Commissie wordt de Subsidieregeling sanering varkenshouderijen (Srv) opengesteld. Er wordt verder gewerkt aan het opstellen en vervolgens openstellen van de innovatie- en investeringsregeling voor de brongerichte verduurzaming van stallen.
- Het Programma vitale varkenshouderij heeft een voorwaardelijk karakter in afwachting van de raadpleging van de sectorachterban en het nieuwe stikstofbeleid.
- De uitspraak van de Raad van State over het Programma aanpak stikstof (PAS) brengt op dit moment onduidelijkheden en onzekerheden met zich mee voor de uitvoering van het Programma vitale varkenshouderij. LNV werkt op dit moment met alle betrokken stakeholders aan het nieuwe stikstofbeleid. De minister kan daar nu nog niet op vooruit lopen. Afhankelijk van de invulling van het stikstofbeleid en de gevolgen hiervan voor de uitvoering van het Programma vitale varkenshouderij vindt hierover vervolg Bestuurlijk Overleg plaats.
- Het programma wordt via een actieve link naar de website vitale varkenshouderij met een brief aan de Tweede Kamer aangeboden. De planning is dat de Tweede Kamer brief op 4 september wordt verstuurd met het oog op het debat over de veehouderij op 11 september 2019.
- Op woensdag 28 augustus 2019 worden de afspraken van het BO en de concept-tekst in de Tweede Kamerbrief over het Programma vitale varkenshouderij voor afstemming aan CoViVa voorgelegd met het verzoek om reactie op 29 augustus 12 uur.
- De private partijen van de Coalitie vitalisering varkenshouderij (CoViVa) werken het voorstel voor een nationale mestcoöperatie verder uit. De minister van LNV is bereid om naar het voorstel van een nationale mestcoöperatie te kijken in het kader van de herbezinning van het mestbeleid als dit concreet is uitgewerkt. De minister doet daar nu verder geen toezeggingen over.
- De POV brengt volgende week haar ideeën over het nieuwe stikstofbeleid na het wegvallen van de PAS onder de aandacht van LNV.
- Als er binnen de rijksoverheid meer duidelijkheid is over de invulling van het nieuwe stikstofbeleid vindt er overleg plaats met de CoViVa.
- LNV geeft de planning voor de openstelling van de Srv door.

POV vandaag bij Stikstofcollege

De POV heeft vandaag zijn standpunten ingebracht bij het Adviescollege Stikstofproblematiek, beter bekend als de Commissie Remkes. De commissie hield vandaag een hoorzitting in Ulvenhout en zal later deze maand met een advies komen voor de korte termijn. Dit advies zal erop gericht zijn de vergunningenprocedure voorlopig weer vlot te trekken. Vervolgens gaat de commissie aan de slag met een advies voor de langere termijn, de huidige PAS is niet volhoudbaar.

De POV heeft de volgende vier punten onder de aandacht gebracht:

- bied zo snel mogelijk ontwikkelruimte voor bedrijven zonder toename in ammoniak. Een overweging daarbij is om tijdelijk terug te keren naar het pre-PAS-tijdperk.
- de POV ondersteunt in de basis 1:1 externe saldering. Nu het stikstofbeleid in Nederland op slot zit, is het duidelijk geworden dat diverse grote (bouw)projecten en industrieën ook behoefte hebben aan stikstofruimte. De POV zou graag zien dat afspraken worden gemaakt over de hoeveelheid stikstof die minimaal noodzakelijk is als ontwikkelruimte voor een duurzame circulaire landbouw. Het introduceren van een nieuw emissie-rechtensysteem, zoals het stelsel van dierrechten vindt de POV overbodig.
- de POV wil dat de juridische (on)mogelijkheden en voor- en nadelen van een regionale depositiebank worden bekeken.
- verhogen drempelwaarde naar 3 mol per hectare. Door het verhogen van de drempelwaarde voor depositie kan een deel van deze ondernemers weer voorruit. Dit sluit ook beter aan bij de waardes die in Duitsland en België worden gehanteerd.

Verkenning Nationale Mestcoöperatie

In het Actieprogramma Coalitie Vitalisering Varkenshouderij staat aangegeven dat een aanpassing van de huidige manier van werken aangaande mestverwerking nodig is om de noodzakelijke transitie naar mestverwaarding te realiseren. Als vehikel daarvoor is gekozen om een Nationale Mestcoöperatie te gaan ontwikkelen.

In verschillende sessies is ondertussen deze gedachte verder uitgewerkt. In de laatste sessie (waarvan het verslag is bijgevoegd) is in een expertgroep de Nationale Mestcoöperatie in detail uitgewerkt.

Daarbij zijn twee varianten nader uitgewerkt:

1. Alle overschotmest wordt ter beschikking gesteld aan de Nationale Mestcoöperatie en
2. Alle buiten de Nederlandse landbouw te plaatsen mest wordt ter beschikking gesteld aan de Nationale Mestcoöperatie.

Gekozen is de laatste variant verder uit te werken. Belangrijkste redenen:

- Het belangrijkste doel van de Nationale Mestcoöperatie is het creëren van professionaliteit in product-, technologie en marktontwikkeling van mestverwerking en variant 2 is daar 100% voor geëigend.
- Een ander belangrijk doel is om fraudegevoeligheid te verminderen. Dan lijkt het creëren van een extra administratieve laag, die alle mesttransporten moet gaan contracteren / coördineren een erg zwaar middel (variant 1). Variant 2 kan wel nadrukkelijk helpen om 'rommelaars' uit de markt te halen.
Met name vanwege het laatste punt heeft de Overheid aangegeven voorstander te zijn van een sub-variant van variant 2, namelijk: Alle buiten de Nederlandse landbouw te plaatsen mest, plus een extra percentage. Daardoor zal de druk op de Nederlandse mestmarkt gaan afnemen.

In het navolgende wordt kort een nadere uitwerking gegeven van Variant 2.

De Nationale Mestcoöperatie:

- Krijgt administratief alle overschotmest aangeboden uit de 3 gebieden in Nederland, plus een additioneel (nader vast te stellen) percentage; De aangeboden mest is op dat moment eigendom van de Nationale Mestcoöperatie;
- Contracteert mestverwerking en -verwaarding, waarbij strikte (nader te bepalen) randvoorwaarden worden gehanteerd ten aanzien hoogwaardigheid van verwerking en vermarkting en ethische aspecten van het bedrijfsleven;
- Is verplichtend voor alle boeren, die overschotmest produceren, in de vorm van een wettelijke verplichting of een Algemeen Verbindend Verklaring;
- Hanteert een gelijk poorttarief voor alle aangeleverde mest, waarbij o.a. differentiatie t.a.v. samenstelling, kwaliteit en geografische locatie kan worden gehanteerd;
- Werkt vanuit een professionele werkorganisatie, waarop toezicht wordt gehouden door een boerenbestuur;

- Kan een spilfunctie vervullen in het aanjagen van innovatie door kennis te bundelen en beschikbaar te stellen, en kan besluiten om mede te investeren in innovatieve hoogwaardige mestverwerking en -verwaarding om daarmee de transitie te faciliteren;

Voorstel aan Coalitie: Besluiten om de concretisering van variant 2 verder ter hand te nemen en hiervoor een projectstructuur in te richten.

Ruud Tijssens

Expertbijeenkomst transitie mestbeleid

Datum: 20 augustus 2019

Plaats Nijkerk

Aanwezig: Ruud Tijssens, John van Paassen, Frans Meulenmeesters, Harm Smit, Richard Dijkma, ^{10.2.e}
 Jan Willem Straatsma, ^{10.2.e}, Henk Boelrijk

Bericht van verhindering: Henny Verhoeven, Egbert Wegstapel

Welkom en aftrap door Ruud Tijssens. Zie bijgevoegde presentatie.

- Huidige organisatie mestketen staat ontwikkeling mestverwaarding in de weg om tot hoogwaardige productie van circulaire, organische meststoffen te komen
- Conclusie:
 - Overschot mest wordt ingeleverd bij een Nationale Mestcoöperatie, en deze Nationale Mestcoöperatie regelt de mestdistributie en –verwerking
 - *Een verdere invulling van het functioneren van deze Nationale Mestcoöperatie (NCM) is niet gegeven*

Belangrijkste te bereiken doelen:

- *Stimuleren van professionele mestverwerking door beschikbare mest strategisch te contracteren.*
- *“Dead lock” uit de ontwikkeling halen – voor- en nadelen worden eerlijk gedeeld*
- *Mest uit de markt nemen en daardoor prijs positief beïnvloeden*
- *Terugdringen handelsinvloeden.*

Algemeen:

Huidige systeem werkt niet. We moeten ons ook de vraag stellen hoe dat komt. Immers dezelfde doelstellingen die we nu formuleren zitten ook achter huidige systeem.

Basis is goed maar bij de uitwerking is er te veel ballast gekomen!

Knoppen:

- Verplicht ja of nee. (free-riders probleem). Huisvuilvariant?
- Als je het niet verplicht. Welke stimuleringsinstrumenten heb je dan?
- Wat is professionele/hoogwaardige mestverwerking. Wat versta je daaronder?
- Wat is definitieve van Nationale Mestcoöperatie? Harm: of ‘StaatsMestbedrijf’?
- Hoe breed in veehouderij?
- Praten we over verwerking (100 %) of ook over distributie?
- Niet nationaal maar regionale (met of zonder nationale koepel) Aansluiten bij huidige regio-indeling. Nationale of regionale mestcoöperaties?
- Wat doet mestcoöperatie? Administratief of zelf verwerking. (Voorbeeld DEP?) of Rendac? Voorbeeld: positie Friesland Campina.
- Wie is eigenaar en draagt de lasten? Governance er om heen?
- Hoe ga je om met bestaande (coöperatieve) contracten. Kun je daarover afspraken over maken in een transitiefase?
- Hoe gaat coöperatie beslissen of X de beste aanbieder is om de mest te verwerken?

Algemene opmerkingen.

John: In pluimveehouderij wel ‘verdienmodel’. Waarom in varkenshouderij en melkveehouderij nog niet. Gaat dan toch om realiseren van.

10.2.e iets doen met free-riders probleem. Is ook gekoppeld aan mestfraudeprobleem. Puzzel wel dicht leggen. Feiten moeten kloppen. Fraude is het euro verhaal. Prijsvorming en efficiency zijn hierop van invloed.

Waarom heeft 'markt' (periferie) geen voorwaarden gesteld? Ketenpartners: geen ketenafspraken. Waarom stelt markt (ketenpartijen) geen eisen?

Jan-Willem: mestkringen in 2016-2017. Eigenlijk marktvraag nodig van productkant (mineralen producten). In aansluiting daarop logistiek en andere factoren. Publiek-Privaat. Ook aan private kant kijken waar organisatiekracht zit. Ervaringen mestkringen roept vraag op. Hoe organiseer je NMC?

Varianten en modellen:

1. Contracten sluiten
2. Eigenaar van de mest
3. Deel van mest zelf verwerken en participeren in mestverwerkingsinitiatieven.

Model: alles via NMC. Akkerbouwer kan uitsluitend producten van NMC kopen. Dan wel veehouderij breed doen.

Model 100% komt administratief binnen. Hoe verder?

John: Niet 100%. Bestaande structuren in standhouden.

Hoe redeneer je dat door. Boven het overschot gaan zitten 50 miljoen ton (veehouderij breed) Bewust tekort creëren.

Model: Alleen mestcoöperatie mag VVO's verhandelen/verkopen. Marktrisico weghalen bij verwerkers. Lijst met erkende verwerkers.

Boer heeft twee opties. Langjarige leverovereenkomst met erkende mestverwerker. Of overeenkomst (VVO'S) met NC.

Voordelen 100% variant.

Maximale sturing
Verwaarding
Realiseren van marktkracht
Prijsvorming stabiel.

Nadelen

Te weinig marktprikkels
Draagvlak.
Kosten door administratieve 'reus'

Tussenvariant 100% minus regionale afzet. (Moet je dan wel borgbare definitie voor hebben)

Bepalende factoren.

- a. Harm: Huidige definitie overschotmest die je niet op je eigen bedrijf kwijt kunt. Conclusie dicht bij huidige definitie blijven. Anders maak je het weer te ingewikkeld.
- b. Welk aandeel: 100% (of 50% en de rest 'zoek het maar uit')
- c. Niet alle mest is geschikt voor verwerking. Hier efficiënt mee omgaan. Dus differentiatie in aanbrenge.
- d. Hoe borg je dat boer het gaat leveren? Hoe makkelijk kan veehouder om mestcoöperatie heen?
- e. Vraaggestuurd: Hoe kan ik bij akkerbouwer op een prijstechnisch aantrekkelijk manier kunstmest laten vervangen.

Wat gaat NMC doen? Te verwerken overschotmest. Percentage daarvan.

- a. Bemiddeling. contracten sluiten. Uitsluitend intermediair. Komen we niet mee verder.
- b. Eigenaar van mest en leveringsovereenkomsten met (erkende) verwerkers. Bepalen wel wie de mest gaat verwerken.
- c. Eigenaar en zelf verwerken of participeren in mestverwerking en verwaarding. Moet risico's nemen. Alleen als nodig is. Ben bereid om risico van mestverwerkers voor een deel over in nemen. Doel om strategische te kunnen sturen.

John: Werkt momenteel niet omdat mestverwerking percentages niet hoog genoeg zijn.

VVO's: zit weffout in VVO systematiek. We moeten nu de moed hebben om fouten er uit te halen.

Harm. Percentage ophogen in niet overschotgebieden levert niet veel op.

John: VVO systematiek zitten fouten in. Percentage omhoog. Mogelijkheid om omkatten VVO's moet eruit. Dus schotten erin. Moet juridisch wel mogelijk zijn.

NMC moet kunnen sturen. Dus verplichting? Ja of nee en zo ja hoe strak?

Meer zicht op kwaliteit van BN-case. Bouwen aan vertrouwen en continuïteit. Maakt het ook makkelijker om sneller een vergunningen te krijgen.

Hoe financier je aanloop kosten? Is kernpunt. En hoe realiseer je leveringszekerheid. Garantie nooit meer betalen dan gemiddelde marktprijs. Volume geeft mogelijkheden om uit te smeren. Kunt met Volume ook deel investeren in risicovolle (nieuwe) technieken.
Drie dimensies. Aanvoer-techniek- afzet.

Nooit meer betalen dan marktgemiddelde. Gaat dat werken? DEP hoger dan marktprijs. Factor continuïteit.

Conclusie: In vernieuwde systeem moet je verplichting invoeren.
Leveringszekerheid is de crux.

Frans: Alleen risicopot met geld nodig van 30-50 miljoen.

Harm: LNV heeft er belang bij om rommelaars eruit te halen. Zou onderbouwing kunnen zijn voor stukje verplichting en juridische onderbouwing daarvan. Maatschappelijk voordeel. Milieuwinst boeken. Nieuwe mededingingsbepaling die nu naar Kamer is gestuurd. Andere route is AVV.
Bij Rendac is het volksgezondheid.

Ruud, samenvattend:

Denklijn beter beetpakken dat was doel.

Nog niet iedereen is 100% overtuigd van de vraag of dit gaat werken en uiteindelijk de verschillende doelen worden gerealiseerd.

Wel is duidelijk dat iedereen aangeeft: Ga niet voor de 100 %-variant. Als je dit doorzet dan voor de "overschot plus"-variant.

De NMC gaat niet persé zelf mestverwerking maar treedt vooral op als contractant. Overigens wordt mestverwerking niet per definitie uitgesloten.

Iedereen is het erover eens dat het alleen werkt via een verplichtend mechanisme (AVV, wetgeving). Er moet wel onderbouwing zijn dat zo'n variant het verschil gaat maken met huidige situatie (ook financieel). Daarnaast is er een bredere publiek / private motivering: Fraudedruk weghalen onder meer doordat je spanning van mestmarkt afhaalt.

Simpel en gefaseerd. Moeten wel snel aan de slag om kansen niet voorbij te laten gaan.

Slotronkje:

Harm: Coöperatie is samenwerkingsverband van boeren. Als je samen doet kun je het efficiënter doen.

Model van vijf coöperaties rond verwerkingsinitiatieven.

Jan-Willem: sneller leren. Ook op het punt van techniek is er nog veel te leren.

Frans: Dilemma. MACE op lijn van uitbesteden van gecontracteerde mest naar anderen. Moet iets gebeuren met vergunningstraject. Oproep naar LNV.

Bart: VVO's moet werkend systeem worden. Iedereen stelt vragen. Collega's verder helpen. Wil ik doen maar kost veel energie. Zou op een andere manier opgepakt worden.

John: iedereen zou toch eens kritisch naar eigen initiatief moeten kijken. Voorkomen dat we in een kringetje Blijven ronddraaien. Professionaliteit moet beloond worden.

Vervolg: Terug rapporteren naar CoViVa en vervolgtraject bespreken.

Van mestverwerking naar Mestverwaarding

20-8-2019

Conclusie bijeenkomst CoViVa - DB en werkgroep mest POV

- ▶ Huidige organisatie mestketen staat ontwikkeling mestverwaarding in de weg
- ▶ Om tot hoogwaardige productie van circulaire, organische meststoffen te komen
- ▶ Conclusie:
 - ▶ Overschot mest wordt ingeleverd bij een Nationale Mestcoöperatie, en deze Nationale Mestcoöperatie regelt de mestdistributie en -verwerking
- ▶ *Een verdere invulling van het functioneren van deze Nationale Mestcoöperatie is niet gegeven*
- ▶ *Belangrijkste te bereiken doelen:*
 - ▶ *Stimuleren van professionele mestverwerking door beschikbare mest strategisch te contracteren*
 - ▶ *"Dead lock" uit de ontwikkeling halen - voor- en nadelen worden eerlijk gedeeld*
 - ▶ *Mest uit de markt nemen en daardoor prijs positief beïnvloeden*
 - ▶ *Terugdringen handelsinvloeden*

Doelstelling van de bijeenkomst: Nationale Mestcoöperatie: Wat verstaan we eronder en wat zijn de belangrijkste knoppen?

- ▶ Aanpak:
 - ▶ Gestructureerd de beslispunten verzamelen
 - ▶ Beslissen wat de belangrijkste beslispunten zijn
 - ▶ Eerste ronde discussie over de beslispunten

Bijvoorbeeld:
Wat is "overschotsmest concreet?"

Nationale mestcoöperatie

Brongerichte verduurzaming stallen en managementmaatregelen

Inhoudelijk

De innovatie- en investeringsregeling voor stal- en managementmaatregelen biedt subsidies voor de volgende fases vanuit het verduurzamingsspoor (Hoofdlijnenakkoord Sanering en Verduurzaming Varkenshouderij, RA) en het klimaatakkoord:

1. Innovaties, waarbij subsidie wordt gegeven voor de volgende drie onderdelen:
 - a. Onderzoek;
 - b. Emissiemetingen;
 - c. Resterende levensduur innovatie.
0. Investerings: uitrol en implementatie van bewezen emissiereducerende technieken.

Vanuit het HA zal de focus liggen op geur en een integrale, brongerichte, emissiereducerende aanpak en bij klimaat op methaan met tevens een integrale, brongerichte, emissiereducerende aanpak.

Financiële middelen

Vanuit het HA is voor verduurzaming € 60 miljoen beschikbaar, waarvan € 40 miljoen voor de varkens- ~~Buiten reikwijdte~~. De beschikbare middelen worden verdeeld over de periode 2019-2024.

Vanuit het klimaatakkoord is voor alle dierlijke sectoren in totaal +/- €110 miljoen beschikbaar over de periode 2020-2030.

Vanwege het combineren van middelen vanuit het HA en het klimaatakkoord, is de innovatie- en investeringsregeling beschikbaar voor alle dierlijke sectoren.

Planning

Nog niet van alle dierlijke sectoren zijn emissiereductiepercentages bekend. Om toch verder te kunnen met de regeling, is gekozen voor een gefaseerde aanpak. Op dit moment is het streven om de innovatiemodule van de regeling in het najaar van 2019 open te stellen voor een aantal sectoren, namelijk voor de varkens-, vleeskalveren- en melkveehouderij. Vervolgens is het streven om vanaf het 1^e kwartaal van 2020 de investeringsmodule openstellen voor pluimvee.

Een belangrijk punt in de planning is het verkrijgen van goedkeuring van de Europese Commissie (EC). De regeling wordt vormgegeven onder de vrijstellingsverordening. Dit betekent dat het goedkeuringsproces sneller kan verlopen dan bij een regulier goedkeuringstraject van de EC. Onder deze vrijstellingsverordening worden wel meerdere vereisten gesteld door de EC, bijvoorbeeld dat de regeling beschikbaar moet zijn voor alle dierlijke sectoren.

De planning is nog onder voorbehoud, op dit moment wordt door LNV (in samenwerking met RVO en in overleg met de verschillende sectoren) nog gewerkt aan de regeling. Het streven is om in de eerste helft van september een nieuwe conceptversie van de regeling voor te kunnen leggen aan de verschillende sectoren.

VERGADERING	Coalitie ViVa
VERGADERDATUM	24 september 2019
STATUS	Besluitvorming
ONDERWERP	Financiering bureaunkosten Vitalisering Varkenshouderij
BIJLAGEN	-
TOELICHTING	<p>Tot op heden zijn de bureaunkosten voor de herijking van het Actieplan Vitalisering Varkenshouderij (Actieplan) gefinancierd uit de door de POV, Rabobank en LNV bij elkaar gebrachte middelen. Uit deze middelen is onder andere de inzet betaald van 10.2.e en Imagro. Dit betreft tot zover ca. € 100.000,-.</p> <p>De bureaunkosten voor de herijking van het Actieplan zijn deels (voor)gefinancierd uit de nog niet aangewende subsidie voor de uitvoering van de projecten ter zake de besteding van de Europese steunmiddelen. De verantwoording van deze projecten is nog niet volledig afgerond. Hier worden derhalve ook nog kosten voor gemaakt.</p> <p>De reeds gemaakte bureaunkosten kunnen alleen uit de subsidie voor de EU-projecten worden gefinancierd als een deel van deze subsidie niet volledig wordt aangewend. Het deel van de bureaunkosten dat hier niet uit gefinancierd kan worden, dient voor rekening te komen van de Coalitie.</p> <p>Vornoemde middelen kunnen tot uiterlijk 1 oktober a.s. worden aangewend. Op 1 oktober a.s. loopt de subsidiabele periode namelijk af. Dit geldt ook voor de middelen van POV en Rabobank omdat de subsidie een bepaald % van de subsidiabele kosten betreft.</p> <p>Om ook vanaf 1 oktober a.s. ondersteuning te kunnen inhuren, is het zaak dat er budget komt voor de financiering van de bureaunkosten. Omdat de te begroten bureaunkosten afhankelijk zijn van de definitieve structuur en afspraken t.b.v. de ondersteuning, is het nog niet mogelijk om voor 1 oktober a.s. een begroting op te stellen en vast te laten stellen in de Coalitie.</p> <p>Omdat in de vergadering van 27 september 2018 reeds is ingestemd met een jaarlijkse bijdrage van € 30.000,- per partner voor een periode van 3 jaar, wordt voorgesteld om vooruitlopend op de begroting per 1 oktober a.s. alvast € 30.000,- per partner in te brengen.</p>
FINANCIËLE CONSEQUENTIES	€ 30.000 per partner en verder afhankelijk van de in de Coalitie vast te stellen begroting.
BUDGET	-

VOORSTEL / ADVIES	De Coalitie wordt voorgesteld om kennis te nemen van de stand van zaken en vooruitlopend op de begroting per 1 oktober a.s. alvast € 30.000,- per partner in te brengen.
COMMUNICATIE	Communicatie is nog niet aan de orde.

AGENDA

Bijeenkomst Private partners Coalitie Vitalisering Varkenshouderij

Datum: Maandagmiddag 25 november 2019
Plaats: Kantoor POV. Nieuwe Kazernelaan 2
Aanvang: 13.30 uur tot uiterlijk 15.30 uur.

Deelname aan de vergadering:

Uri Rosenthal (voorzitter), Rene Coppens, Linda Janssen-Verriet, Eric Stiphout, Frans Stortelder, Jean-Marie van Oort, Stijn Steendijk, Ruud Tijssens, 10.2.e, Paul Jansen en Henk Boelrijk.

AGENDA

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Mededelingen

- a. Berichten van verhindering
- b. Openstelling saneringsregeling varkenshouderijen (25-11-2019 t/m 15-1-2020)
- c. Stikstofmaatregelen. *Bijlage 1 en 2.*

4. Notulen vergadering 25 oktober 2019

De notulen zijn ter vaststelling bijgevoegd. *Bijlage 3.*

5. Governance en projectbureau

De selectiecommissie bestaande uit Linda, Rene en Frans is bij elkaar geweest om de invulling van het projectbureau en de vacature voorzitter te bespreken.

Er zijn kandidaten in beeld.

Ter vergadering wordt de stand van zaken toegelicht en kunnen vervolgafspraken worden gemaakt.

De afspraak is gemaakt dat Rene, Ruud en Frans een nader voorstel uitwerken voor de vernieuwde governance-structuur.

Ter vergadering rapportage van de stand van zaken.

6. Financiering uitvoering actieprogramma

De bureau- en uitvoeringskosten worden tot op heden gefinancierd uit de door POV, Rabobank en LNV bij elkaar gebrachte middelen. Deze situatie is per 1 oktober jl. gewijzigd omdat op dat moment de subsidiabele periode is afgelopen. De financiële verantwoording over deze periode wordt opgesteld en ook getoetst door een accountant.

Voor de uitvoering van het actieprogramma voor de periode 2020-2024 dient nog een begroting te worden opgesteld. Dit voor de algemene bureau- en uitvoeringskosten en de projecten die vanuit het actieprogramma worden uitgevoerd.

Vooruitlopend op het opstellen en vaststellen van deze begroting zijn de partners gevraagd om een bijdrage van €30.000,- in te brengen. Dit om de periode tussen 1 oktober 2019 en het vaststellen van de begroting 2020 te kunnen overbruggen.

Ter vergadering kan de stand van zaken worden besproken en kunnen vervolgspraken worden gemaakt.

7. Communicatietraject

Buiten reikwijdte

8. Reactie CoViVa op klimaatakkoord.

De voorzitter van het klimaatberaad, de heer Nijpels, heeft alle partners die betrokken zijn geweest bij de klimaattafels, waaronder dus de Coalitie ViVa, verzocht het klimaatakkoord met een positief advies aan de achterbannen voor te leggen en vervolgens uiterlijk 1 december 2019 een formele reactie te geven.

Het voorstel is om de bijgevoegde brief aan de heer Nijpels te sturen. *Bijlage 5 en 6.*

9. Stand van zaken actielijnen

De 'trekkers' van de actielijnen wordt gevraagd een korte mondelinge rapportage te geven van de stand van zaken.

Tijdens de bijeenkomst op 24 september jl. zijn de volgende focuspunten benoemd.

- a. Uitbouwen Holland varken als centraal kwaliteitslabel en borgingssysteem en daaraan gekoppeld de uitbouw van het digitale informatiesysteem (bedrijven- en dierpaspoort)
- b. Communicatie Holland varken.
- c. Versnellen van de uitrol van innovaties en nieuwe bewezen brongerichte stalsystemen
- d. Transitie mestverwaarding. Nationale Mestcoöperatie.
- e. Ontwikkeling en invoering van geborgde integrale benchmarksystematiek gezondheid en welzijn varkens.
- f. Her)inrichten governance, verbreding coalitie en vernieuwen samenwerkings- overeenkomst.

10. Data volgende vergaderingen.

11. Rondvraag en sluiting.

Besluiten en actiepunten

Bijeenkomst Private partners Coalitie Vitalisering Varkenshouderij

Datum: Maandagmiddag 28 oktober 2019
Plaats: Kantoor POV.
Aanvang: 13.30 uur tot 16.00 uur.

Aanwezig:

Uri Rosenthal (voorzitter), Rene Coppens, Linda Janssen-Verriet, 10.2.e, Frans Stortelder, Jean-Marie van Oort, Stijn Steendijk, Ruud Tijssens, 10.2.e, Paul Jansen en Henk Boelrijk.

AGENDA

1. Opening

2. Vaststellen agenda

Bij punt 5 wordt voorzitterschap Coalitie ViVa toegevoegd.

3. Mededelingen

4. Aanpak stikstofproblematiek

Bespreekpunten:

- a. Algemeen: hoe ziet het speelveld er nu uit in Den Haag en in de Provincies?
- b. Hoe kunnen we stappen vooruit maken met ons actieprogramma?
Basis voor de discussie is de brief van de Coalitie aan minister Schouten.
- c. Verbinding met Coalitiepartner LNV.

Conclusies en acties:

- De 'angel' in de voorstellen zit bij wegnemen latente ruimte en koppeling van dierrechten aan ammoniak/stikstofrechten.
- Verschil maken tussen generieke maatregelen en gebiedsgerichte maatregelen.
- Generieke maatregelen lossen probleem van N-2000 gebieden niet op en beperken ontwikkeling en innovatie.
- Gebiedsgericht werken via twee sporen: vrijwillige warme sanering en innovatiespoor / technische maatregelen om emissies en depositie terug te dringen. Bedrijven moeten hierin een keus hebben.
- Belangrijk dat varkenshouderij betrokken blijft bij overleg met andere sectoren zoals dat nu wordt georganiseerd in de vorm van de TF. Hiervoor is het noodzakelijk om onze positie helder op papier te hebben met als doel een beweging te creëren die wel wat oplost en aan blijft sluiten bij ons actieprogramma. Belangrijk dit klaar te hebben liggen zodat we op het juiste moment onze inbreng kunnen leveren in de verschillende overleg lijnen waaronder bouwend Nederland.
- **AKTIE: Paul Jansen maakt op basis van de resultaten van de discussie een concept. Dit in overleg met Linda / Eric en Ruud. Concept wordt voorgelegd aan Coalitie. Afronding uiterlijk donderdagochtend.**

5. Governance en projectbureau

In aansluiting op de besluiten die zijn genomen tijdens de CoViVa vergadering op 24-9 zijn de profielschetsen voor het aanstellen van een algemeen projectleider en een projectleider KKS-HV bijgevoegd.

Het voorstel is om het selectie- en aanstellingstraject in werking te zetten.

Tijdens de vorige vergadering is de afspraak gemaakt dat de Linda, Rene en Frans als selectiecommissie zouden gaan opereren. Hierbij hebben we ook de oproep gedaan om namen van mogelijk geschikte kandidaten vertrouwelijk aan de leden van de selectiecommissie door te geven.

Afspraken:

- Uitgangspunt is het aanstellen van een algemene projectleider (kwartiermaker) die ook het KKS-HV project gaat oppakken en neerzetten.
- Vanuit dit perspectief wordt de profielschets nog bijgesteld. Tevens wordt de verantwoordelijkheidsstructuur hierbij scherp gemaakt en een werkplanning voor de eerste periode. **Concept 10.2.e**
- **De Selectiecommissie gaat aan de slag. Er wordt een datum ingepland (Rene neemt hierin het voortouw) zodat de SC de verdere koers kan uitzetten.**
- Linda, Frans en Rene oriënteren zich ook op het profiel van de voorzitter. Dit dient aan te sluiten bij de uitvoeringsfase waarin we nu komen en moet ook 'matchen' met het profiel van de Directeur / projectleider. De informatie die Uri heeft kortgesloten met Linda en Rene wordt hierbij betrokken.
- Uri wordt uiterlijk 14-11 geïnformeerd over de voortgang zodat hij in overleg met de partners het traject 'terugtrekken' verder kan uitzetten.

6. Innovatiespoor

Paul Jansen geeft een toelichting bij de notitie. De situatie is complex. Doorlooptijd van processen moet sneller. Voorstel is het inrichten van een stevige TF met rugdekking vanuit de top van LNV en I&W. Opzet en voortgang bespreken tijdens een Bestuurlijk Overleg.

Het wachten is op concept-3 van de innovatieregeling. Op basis daarvan zullen we de balans op moeten maken. We zijn nog ver van een effectieve regeling vandaan.

7. Lopende trajecten

- a. Verkenning nationale Mestcoöperatie.
- b. Openstelling saneringsregeling varkenshouderij.
- c. Communicatie actieprogramma
- d. Klimaatakkoord

Er is geen tijd meer om deze punten te bespreken.

- a. Pakt Ruud verder op in overleg met Linda.
- b. Is ter informatie
- c en d. komen tijdens de volgende bijeenkomst terug op de agenda.

HB: Punt d. Traject klimaatakkoord wordt nu overschaduwd door stikstofimpasse.

We hebben toegezegd om als Coalitie uiterlijk 1 december a.s. een reactie te geven naar Nijppels.

Achterban raadpleging bij POV verloopt positief. Er is draagvlak voor integrale aanpak actieprogramma CoViVa en het spoor klimaat en energie. Sleutel is het genereren van innovatiekracht.

Stikstofvoorstellen werken contraproductief.

8. Data volgende vergaderingen.

Er is een CoViVa vergadering gepland op 25 november a.s. Aanvang 13.30 uur te Ede.

9. Rondvraag en sluiting.

Bijlage

VERGADERING	Coalitie Vitalisering Varkenshouderij
VERGADERDATUM	25 november 2019
STATUS	Besluitvorming
ONDERWERP	Klimaatakkoord
BIJLAGEN	Buiten reikwijdte
	<p>klimaatakkoord Het kabinet heeft op 28 juni jl. het Klimaatakkoord gepubliceerd. Het Kabinet en de voorzitter van het klimaatbeleid, de heer Ed Nijpels, hebben benadrukt de actieve steun van zo veel mogelijk partijen van groot belang te vinden.</p> <p>Voor de landbouw is de algemene doelstelling dat in 2050 landbouw en het landgebruik klimaatneutraal zijn. De minister van LNV is verantwoordelijk voor de uitvoering van het onderdeel landbouw en grondgebruik van het akkoord.</p> <p>Bij de presentatie van het van het akkoord heeft minister Schouten benadrukt dat het klimaatbeleid niet op zichzelf staat maar onderdeel is van de noodzakelijke verduurzaming van onze voedselproductie en -consumptie. Er is dan ook zo veel mogelijk synergie gezocht met andere doelen, zoals beschreven in de visie Landbouw, Natuur en Voedsel 'Waardevol en verbonden'.</p> <p>Hierbij heeft de minister ook aangegeven dat dit voor ondernemers van het grootste belang is omdat de verschillende maatregelen samenkomen op het boeren erf. Een integrale aanpak maakt de slagingskans groter vindt de minister.</p> <p>Inbreng vanuit de Coalitie De varkenshouderijketen is via de Coalitie Vitalisering varkenshouderij deelnemer geweest aan de klimaattafel landbouw en grondgebruik. Hierbij is de inzet vanuit de Coalitie geweest om de klimaatopgave voor de varkensketen te koppelen aan het actieprogramma vitale varkenshouderij.</p> <p>Verzoek voorzitter klimaatberaad Gedurende het gehele proces is er aangestuurd op het formeel ondertekenen van het klimaatakkoord. Hiervan is afgezien. De voorzitter van het klimaatberaad, de heer Nijpels, heeft alle partners die zijn betrokken geweest bij de klimaattafels, waaronder dus de Coalitie ViVa, verzocht het nu voorliggende klimaatakkoord met een positief advies aan de achterbannen voor te leggen en vervolgens formeel te bevestigen dat de partners van de Coalitie:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. De urgentie van het klimaatprobleem onderkennen en bereid zijn deze urgentie uit te dragen; b. Zich samen met hun achterbannen zullen inzetten voor het centrale doel van het Klimaatakkoord: 49% reductie van broeikasgassen in 2030, ten opzichte van 1990;

	<p>c. Zich committeren aan de uitvoering van afspraken waarbij ze direct betrokken zijn.</p> <p>De POV heeft het actieprogramma Vitale varkenshouderij, waarin de klimaatopgaven zijn opgenomen en uitgewerkt, voorgelegd aan de leden tijdens regionale ledenbijeenkomsten. In aansluiting hierop is tijdens de ALV van de POV op 25 november jl. besloten om de ambities, opgaven en voorgestelde uitwerking van het actieprogramma te ondersteunen.</p> <p>Hierbij is wel de kanttekening gemaakt dat de in te voeren stikstofmaatregelen door Rijksoverheid en provincies ruimte en ondersteuning moeten gaan bieden aan de uitvoering van het actieprogramma.</p> <p>De mate waarin de varkenshouderijsector de geformuleerde ambities m.b.t. de klimaatopgave kan realiseren is dus sterk afhankelijk van de invulling van de stikstof maatregelen. De sector verwacht van overheden passende regelgeving, snelle vergunningverlening en voldoende financiële ondersteuning.</p>
FINANCIELE CONSEQUENTIES	--
BUDGET	--
VOORSTEL / ADVIES	Instemmen met de concept reactie vanuit de Coalitie.
COMMUNICATIE	Vanuit Coalitie ViVa na het versturen van de reactie.

AGENDA

Bijeenkomst Coalitie Vitalisering Varkenshouderij

Datum: Vrijdag 20 december 2019
Plaats: Kantoor POV. Nieuwe Kazernelaan 2
Aanvang: 12.00 uur tot uiterlijk 14.00 uur.

Julie krijgen nog bericht of het lukt om het aanvangstijdstip te vervroegen naar 11.30 uur.

Er zal voor broodjes worden gezorgd.

Deelname aan de vergadering:

Uri Rosenthal (voorzitter), Lieke Hendrix, Rene Coppens, Linda Janssen-Verriet, 10.2.e, Frans Stortelder, Jean-Marie van Oort, Stijn Steendijk, Ruud Tijssens, 10.2.e, Paul Jansen en Henk Boelrijk.

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Mededelingen

- a. Berichten van verhindering
- b. Maatregelenpakket stikstof. *Bijlage 1, 2 en 3.*
- c. Overig.

4. Notulen vergadering 25 november 2019

De notulen zijn ter vaststelling bijgevoegd. *Bijlage 4.*

5. Governance en projectbureau

De selectiecommissie zal een voordracht doen voor de benoeming van de nieuwe voorzitter. CoViVa kan een besluit nemen over de aanstelling. Een communicatiebericht wordt voorbereid.

In aansluiting daarop kan CoViVa de aanstelling van een programmadirecteur en de verder invulling van de projectorganisatie en governance (rol en positie brancheorganisaties) bespreken.

Bijgevoegd:

- a. Notitie For Farmers en Agrifirm / Nevedi. *Bijlage 5.*
- b. Notitie Vion / COV. *Bijlage 6.*
- c. Organogram. *Bijlage 7.*

6. Financiering uitvoering actieprogramma

Zoals afgesproken tijdens de vorige vergadering is er een kostenoverzicht bijgevoegd voor de periode na 1 oktober 2019 tot het vaststellen van een meerjarenbegroting voor de periode 2020-2024.

Bijlage 8.

Het voorstel is om deze begroting definitief vast te stellen.

7. Innovatieregeling

De concept subsidiemodules betreffende brongerichte verduurzaming van stallen en management maatregelen is voorgelegd aan de kerngroep. De input vanuit CoViVa heeft Paul Jansen gecoördineerd. Inzet is gericht op een regeling die financieel en qua randvoorwaarden aansluit bij varkenshouders die willen innoveren. Om het innovatieproces te kunnen versnellen dienen de juiste randvoorwaarden te worden gerealiseerd. Dat betreft zowel de vergunningsprocedures als doorlooptijd van processen

verbonden aan de innovatie. In de kerngroep heeft CoViVa aangedrongen op een bestuurlijk Overleg (hoofdpijnen Akkoord).

Voorstel is om een Taskforce in het leven te roepen met als opdracht de doorlooptijd van processen te versnellen en aansluiting op vergunningsprocedures te verbeteren.

Deze taskforce zou moeten rapporteren aan het Bestuurlijk Overleg en alle betrokken actoren (I&W, LNV, bevoegd gezag vanuit provincies en gemeenten, bedrijfsleven) zouden vertegenwoordigd moeten zijn.

Paul Jansen zal het proces, de dilemma's waar we tegen aanlopen en het voorstel om een TF in te stellen toelichten.

8. Saneringsregeling varkenshouderij

De regeling sluit op 15 januari a.s. CoViVa kan stilstaan bij de stand van zaken.

Tijdens de bijeenkomst van de kerngroep is gesproken over een obstakel in de uitvoering. Het betreft een situatie bij bedrijven met meerdere stallen waarbij de jongste stal jonger is dan 5 jaar. Dit obstakel is ook rechtstreeks onder de aandacht van Lieke gebracht.

Andere aandachtspunten: Grote verschil in prijs varkensrechten tussen concentratiegebieden Zuid en Oost en flankerend beleid vanuit provincies en gemeenten.

9. Uitvoering actielijnen

a. Nationale Mestcoöperatie

Ruud en Stijn zullen het bijgevoegde voorstel toelichten. *Bijlage 9.*

CoViVa wordt gevraagd om hiermee in te stemmen.

b. Bijdrage CoViVa en partners in PPS-en.

CoViVa en partners wordt gevraagd om zich te committeren (ondertekening van consortium agreement op uiterlijk 31 januari a.s.) voor de volgende PPS-en.

- PPS-varkenskompas
- PPS klimaatmonitor

Inhoudelijk zijn deze PPS-en besproken met de 'trekkers' van betreffende sporen. Daarbij is vastgesteld dat de onderzoeken passen in het actieprogramma (sporen Robuuste en gezonde varkens en bijdrage aan klimaat en energietransitie).

Het voorstel is om de trekkers van de sporen gezamenlijk met de voorzitter mandaat te geven om de gevraagde commitments af te ronden.

10. Data volgende vergaderingen.

11. Rondvraag en sluiting.

Verslag afspraken kabinet - Landbouwcollectief

16 december 2019

Geen generieke krimp en gedwongen opkoop: We delen het standpunt dat geen generieke krimp zal plaatsvinden. Er zal geen gedwongen opkoop door het Rijk plaatsvinden.

Één beleid: Alle provincies hebben de beleidsregels voor intern en extern salderen eenduidig vastgesteld en deze worden eenduidig toegepast.

Metten = weten: Er is een commissie in het leven geroepen die zich bezig houdt met het meten en monitoren van stikstof. Hier wordt het Landbouw Collectief bij aangesloten.

Toelatingsbeleid gewasbeschermingsmiddelen: Er is een gedeeld standpunt over toelating van gewasbeschermingsmiddelen in lijn met CTGB advies.

Herijking Natura 2000: Het Landbouw Collectief en het Kabinet zijn het eens over de aanpak zoals verwoord in de brief aan de Tweede Kamer van 13 november 2019. Het Landbouw Collectief wordt betrokken bij een in te richten klankbordgroep.

Drempelwaarde: Het Kabinet kiest voor een regionale drempelwaarde omdat landelijke drempelwaarde juridisch zeer ingewikkeld is.

Meldingen: Het kabinet zegt toe dat zij met de provincies de problematiek van de melders zal oplossen.

Intern salderen: Intern salderen is onderdeel van de beleidsregels die zijn vastgesteld door de provincies. De beleidsregels en de uitleg is bij alle provincies hetzelfde. Voor boeren die al geïnvesteerd hebben in innovatieve stallen is een uitzondering gecreëerd op de hoofdregel. Deze hoofdregel luidt dat de ruimte tussen vergunning en stalcapaciteit vervalt.

Extern salderen: Beleidsregels zijn vastgesteld door provincies. Noodzakelijk is dat de stikstofuitstoot omlaag moet opdat natuurgebieden Natura 2000-gebieden in een betere staat van instandhouding komen. De Raad van State is hierin heel helder. Het kabinet en provincies hebben het afomingspercentage bij extern salderen gesteld op 30%. Er is geen sprake van extern salderen bij overname en voortzetting van het bedrijf op dezelfde locatie.

Stoppersregeling varkenshouderij (warme sanering): Bij het Landbouw Collectief bestaat de wens om de met deze maatregel gepaard gaande stikstofopbrengst mee te nemen als ruimte voor economische ontwikkeling. Het Kabinet geeft aan dat dit – voor het deel dat ziet op de eerste tranche van beschikbare middelen voor deze regeling (120 mln) - juridisch niet houdbaar is. Voor het tweede deel van 60 mln (Urgenda) geldt dat deze wel kunnen worden ingezet voor economische ontwikkeling. Het Landbouw Collectief zal hierover een rechterlijke procedure starten. Het Kabinet neemt hier kennis van.

Financiële middelen: Het kabinet werkt aan een pakket aan maatregelen dat boeren toekomstperspectief biedt. Daar hoort ook bij dat gekeken moet worden naar beloning van de boer voor zijn inspanningen. Het kabinet deelt het standpunt van het Collectief dat er financiering moet zijn voor maatregelen. Aan de financiering dragen zowel de markt als het kabinet bij. Per maatregel zal gekeken worden wat nodig is. Volgens de ramingen van het Landbouw Collectief is voor het eerste jaar (2020) circa 250 mln euro nodig.

Het Landbouw Collectief wil voorkomen dat **productieruimte uit de landbouw wegvloeit**. Het kabinet kijkt breed en daarmee ook naar andere sectoren dan de landbouw waar ook problemen opgelost moeten worden. Deze problematiek kan dus niet volledig beperken tot landbouw. Het kabinet gaat met provincies in gesprek hoe (door middel van gebiedsprocessen) voorkomen wordt dat ongecontroleerd veehouderijbedrijven worden opgekocht en regio's worden leeggekocht. Het Landbouw Collectief wordt hierbij betrokken.

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

- [Redacted bullet point]
- [Redacted bullet point]
- [Redacted bullet point]

[Redacted text block]

Procesafspraken:

- Partijen spannen zich in om tot een goede uitwerking van dit verslag te komen en realiseren zich dat er nog veel ingewikkelde stappen gezet moeten worden en gaan daarmee nu aan de slag.
- De lijnen tussen de 5 deelnemers aan het gesprek worden kort gehouden. Zij nemen onderling contact op als iets onduidelijk is (conference call). Afsproken is dat hierover zeer goed gecommuniceerd zal worden zodat eventuele misverstanden uit de wereld geholpen kunnen worden.
- Er vindt voor eind januari gesprek plaats tussen kabinet, provincies en het Landbouw Collectief over uitwerking van het investerings- en maatregelenpakket en over prioritering externe saldering nertsenhouders, de gebiedsgerichte aanpak en de implementatie intern salderen.
- **Buiten reikwijdte**
[Redacted text block]
- Jaarlijks komen partijen bijeen om de afspraken te evalueren. Hoe verloopt het en kloppen de aannames nog?
- Vandaag komt het kabinet met een brief over stikstofstofbeleid. In deze brief zal niet specifiek worden ingegaan op maatregelen alleen gericht op de landbouw.
- Kabinet heeft opgeroepen om eventuele acties publieksvriendelijk te houden.

Besluiten en actiepunten

Bijeenkomst Private partners Coalitie Vitalisering Varkenshouderij

Datum: Maandagmiddag 25 november 2019
Plaats: Kantoor POV.
Aanvang: 13.30 uur tot 16.00 uur.

Aanwezig:

Uri Rosenthal (voorzitter), Rene Coppens, Eric Holleman, 10.2.e, Frans Stortelder, Jean-Marie van Oort, Stijn Steendijk, Ruud Tijssens, 10.2.e en Henk Boelrijk.

AGENDA

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering met een woord van welkom. Dit speciaal gericht aan Eric Holleman die als DB-lid van de POV Linda Janssen vervangt.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt vastgesteld.

3. Mededelingen

- a. Berichten van verhindering
Linda Janssen is verhinderd. 10.2.e komt later.
- b. Openstelling saneringsregeling varkenshouderijen (25-11-2019 t/m 15-1-2020)
De prijzen voor de varkensrechten zijn vastgesteld. Regio zuid is hierover tevreden. Oost is teleurgesteld. Het vermoeden is dat er een obstakel zit in de regeling die veroorzaakt wordt door een tekstuele wijziging die op het laatste moment in de regeling is aangebracht. Hierdoor zouden stallen die jonger zijn dan 5 jaar zijn uitgesloten voor de regeling.
Actiepunt: Ruud deelt de info en POV neemt initiatief om hierover kort te sluiten met LNV.
- c. Stikstofmaatregelen.
De stand van zaken en alle 'bewegingen' die plaatsvinden worden kort besproken.
Voor de coalitie is het primair van belang dat er ruimte blijft voor innovatie en innovaties worden gestimuleerd en versneld.
- d. Overige mededelingen
Eric Stiphout geeft aan dat het actieprogramma is besproken met de leden van de POV tijdens een achttal regiobijeenkomsten. De reacties waren positief. Dit ook op het punt van het realiseren van een nationale mestcoöperatie. Vanavond zal tijdens de ALV –POV het actieprogramma worden geaccordeerd. Rene geeft aan dat het actieprogramma is besproken tijdens een viertal bijeenkomst van de Rabobank samen met DLV. Ook hier waren de reacties positief en werd onderschreven dat er meer vat op de meststromen moet komen waarbij je wel zorgvuldig moet omgaan met bestaande mestverwerkingscoöperaties.

4. Notulen vergadering 25 oktober 2019

De notulen worden vastgesteld.

Naar aanleiding van de notulen ontstaat een discussie over de samenstelling van de Coalitie en de rol van de brancheorganisaties. Nevedi heeft de besluitvorming even uitgesteld. Negatieve sentimenten moeten worden voorkomen.

De formulering zoals opgenomen in de paragraaf governance van het actieprogramma is door iedereen onderschreven en blijft leidend. Bedrijven zijn partner van de Coalitie. Brancheorganisaties kunnen geen partner worden. In de Coalitie (bestuur) zitten maximaal vertegenwoordigers van drie partners vanuit voer en slachterijen aan tafel. De partners vanuit de betreffende schakel kunnen een platform vormen en van daar uit de vertegenwoordigers in de Coalitie benoemen. De brancheorganisaties kunnen, als wordt voldaan aan de geformuleerde eisen (voldoende deelname) een rol vervullen om de deelnemende bedrijven (partners) te vertegenwoordigen in de bestuurlijke structuren en de uitvoeringsstructuren. Er wordt aan gehecht dat we wel continuïteit houden in de samenstelling van de Coalitie. Dit ook om het commitment voor het leveren van de 40 miljoen helder te houden. Dit commitment is aangegaan door de partners (20-10-10). Dit staat niet ter discussie maar er is wel behoefte aan concretisering van de invulling. De afspraak wordt gemaakt om de concretisering voor de volgende vergadering te agenderen.

Actiepunt: Ruud/Stijn (voer) en Frans (slacht en verwerking) komen met een voorstel voor de concrete invulling.

5. Governance en projectbureau

De selectiecommissie is bij elkaar geweest om de invulling van het projectbureau en de vacature voorzitter te bespreken. Er zijn kandidaten in beeld. De stand van zaken wordt kort besproken. Ruud zal de plaats van Rene innemen in de selectiecommissie.

Er worden een paar wijzigingen voorgesteld in de functieprofielen. Voor de programmadirecteur is een zwaar profiel nodig. De eerste indruk is dat de profielen van voorzitter en programmadirecteur veel op elkaar lijken. De selectiecommissie zal hier naar kijken.

Uri zal begin december intern zijn, al aangekondigde, aftreden als voorzitter formeel bekend maken. Externe communicatie in beginsel rond 15 december als er zicht is op een nieuwe voorzitter.

De afspraak is gemaakt dat Rene, Ruud en Frans een nader voorstel uitwerken voor de vernieuwde governance-structuur. Het organogram is door Frans nagestuurd en wordt besproken.

Conclusie: Prima basis. Mede op basis hiervan kunnen de gesprekken met de kandidaten worden gevoerd. Het organogram zal t.z.t. van een schriftelijke toelichting worden voorzien en ter vastlegging worden voorgelegd.

6. Financiering uitvoering actieprogramma

De bureau- en uitvoeringskosten worden tot op heden gefinancierd uit de door POV, Rabobank en LNV bij elkaar gebrachte middelen. Deze situatie is per 1 oktober jl. gewijzigd omdat op dat moment de subsidiabele periode is afgelopen. De financiële verantwoording over deze periode wordt opgesteld en ook getoetst door een accountant.

Voor de uitvoering van het actieprogramma voor de periode 2020-2024 dient nog een begroting te worden opgesteld. Dit voor de algemene bureau- en uitvoeringskosten en de projecten die vanuit het actieprogramma worden uitgevoerd.

Vooruitlopend op het opstellen en vaststellen van deze begroting zijn de partners gevraagd om een bijdrage van €30.000,- in te brengen. Dit om de periode tussen 1 oktober 2019 en het vaststellen van de begroting 2020 te kunnen overbruggen.

De partners bevestigen de afspraak dat de bijdrage van € 30.000,- zal worden voldaan aan de Stichting ViVa.

Actiepunt: Henk informeert partners over besteding €30.000,- die door partners is /wordt overgemaakt. Begroting vanaf 1 oktober tot vaststellen nieuwe begroting 2020-2024.

Buiten reikwijdte

8. Reactie CoViVa op klimaatakkoord.

De voorzitter van het klimaatberaad, de heer Nijpels, heeft alle partners die betrokken zijn geweest bij de klimaattafels, waaronder dus de Coalitie ViVa, verzocht het klimaatakkoord met een positief advies aan de achterbannen voor te leggen en vervolgens uiterlijk 1 december 2019 een formele reactie te geven.

Bij de bespreking van de conceptbrief wordt besloten twee punten toe te voegen: financiering nog goed uitwerken en ruimte in SDE++ regeling voor emissiearme stalsystemen (bron).

Actiepunt: Henk stuurt aangepast concept rond. Uiterlijk vrijdag a.s. brief versturen.

9. Stand van zaken actielijnen

De focuspunten zijn aan de orde geweest.

Actiepunt: Voorstellen met betrekking tot Nationale Mestcooperatie krijgen steun in de achterban van de POV. Ruud pakt in overleg met Linda de uitwerking en uitvoering op. Dit ook tegen de achtergrond van herziening mestbeleid.

10. Data volgende vergaderingen.

De volgende vergadering wordt vastgesteld op vrijdag 20 december a.s. vanaf 12.00 uur in Ede. Hierbij wordt er van uitgegaan dat dan de nieuwe voorzitter kan worden benoemd.

11. Rondvraag en sluiting.

De voorzitter sluit de vergadering met een woord van dank.

Beste leden van de CoViVa,

Zoals beloofd in de meeting van November 2019 hierbij ons standpunt over de financiering van het actieplan voor wat betreft de voersector.

Belangrijk uitgangspunt van de bijdrage van 10 miljoen vanuit de voersector: Agrifirm en ForFarmers hebben gewerkt aan het opstellen van het Programma Vitale Varkenshouderij, zittend als private partijen in de coalitie met als doel slagvaardig te werken. Om meer dan één reden is het essentieel dat het vanuit de voersector niet blijft bij deze twee bedrijven. Dit is ook altijd het uitgangspunt geweest. Het is in het grootste belang dat een brede aansluiting van de voersector gerealiseerd wordt, omdat alleen dan gesproken kan worden van een keten/industrie-brede aanpak.

De komende tijd zal duidelijk worden of het merendeel van de voerpartijen inderdaad wil deelnemen als partner in dit plan. De inspanningen van de brede coalitie om de voersector aan te haken, geleid door ForFarmers en Agrifirm samen met de voorzitter, moeten op zo'n kort mogelijke termijn worden opgepakt. Dit is ook gedefinieerd in het Programma:

De private partners streven naar een sector breed draagvlak en gaan ervan uit dat ook andere bedrijven zich zullen aansluiten bij de hier voorgestelde acties. Dit zal leiden tot een sterkere keten waardoor de effectiviteit van het actieplan stijgt.

Over de individuele deelnemende bedrijven die lid worden van de coalitie zal de verplichting van de maximaal 10 miljoen evenredig worden verdeeld. Qua vertegenwoordiging kan de Nevedi een faciliterende rol kunnen vervullen indien ten minste 80% van de voerproductie of 60% van de voerbedrijven aansluit bij de coalitie. Dit is conform het Programma:

De partners van de betreffende geleding kunnen een platform vormen met alle participerende bedrijven. Bij voldoende deelname vanuit de betreffende geleding (80% van productie /verwerking en 60% van bedrijven) kan de brancheorganisatie een rol vervullen om de deelnemende bedrijven te vertegenwoordigen in de bestuurlijke- en de overleg- en uitvoeringsstructuren van de Coalitie. In de overleg- en uitvoeringsstructuren kan in onderling overleg met de deelnemende bedrijven (partners) de werkorrganisatie van de brancheorganisatie vervanger zijn.

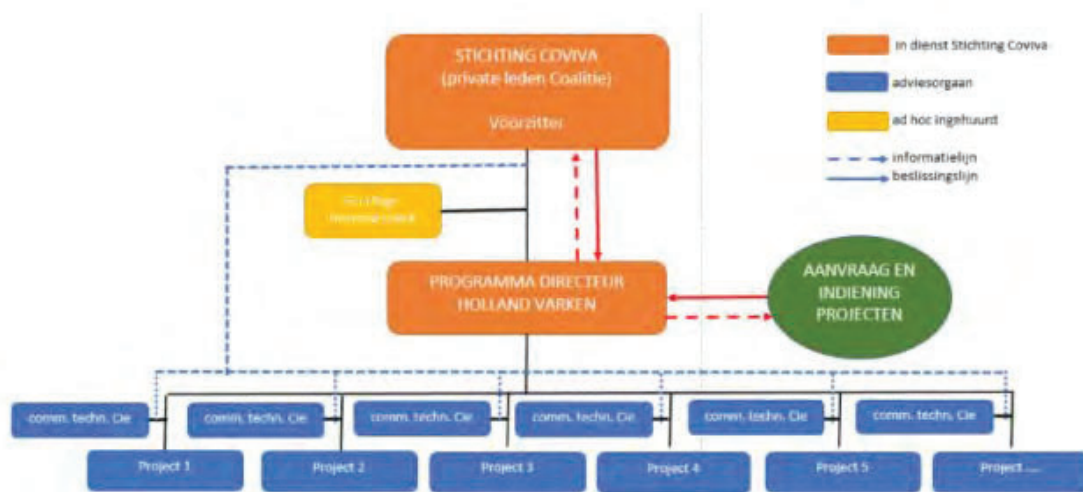
Mocht er geen bredere steun komen, dan ontstaat een nieuwe situatie.

In het actieplan wordt expliciet gesproken over een manier om free riders te weren. In de praktijk betekent dit dan, dat een beperkt aantal bedrijven (in het slechtste geval alleen Agrifirm en ForFarmers) gelden (voor zowel de cash out als de revolverende fondsen) alleen inzetten voor een beperkt deel van de sector. Daarmee valt de onderliggende gedachte deels onder de coalitie uit, namelijk een industrie-breed plan. Wij zijn van mening dat we in dat scenario samen met de coalitie moeten bekijken of we, naast de lopende onderzoeken, dan nog fondsen moeten opzetten onder de vlag van CoViVa, omdat die in de praktijk alleen worden ingezet voor een deel van de markt, namelijk de klanten van een beperkt aantal (en dus mogelijk slechts 2) bedrijven.

Kortom: het is in het belang van de gehele coalitie om ervoor te zorgen dat andere voerpartijen aanhaken, als dat niet zou lukken ontstaat een nieuwe situatie ten aanzien van de uitwerking en invulling die opnieuw beoordeeld moet worden door de CoViVa.

Mvg

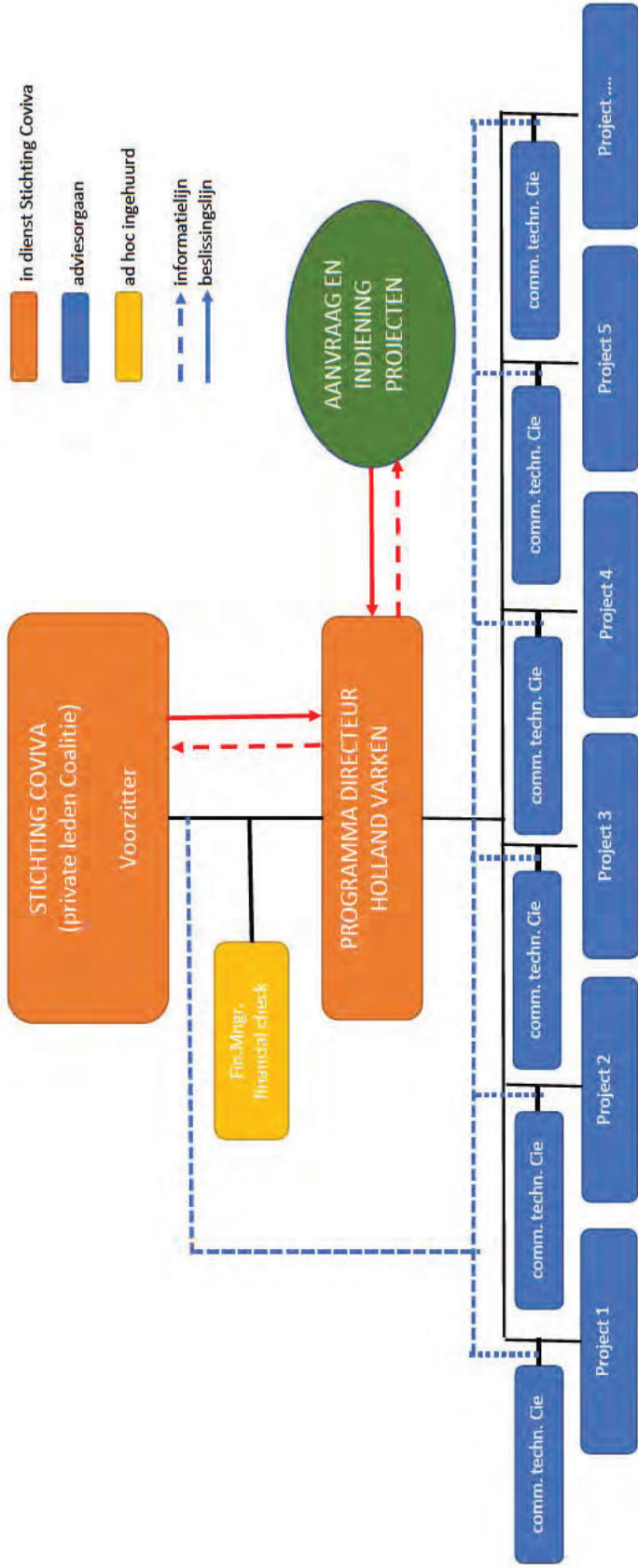
FF/AF

TOELICHTING:

1. Projectaanvragen worden getoetst aan de kaders zoals omschreven in het Actieplan Vitale Varkenshouderij zoals op 2 september aangeboden aan de Minister van LNV
2. Projectaanvragen moeten worden ingediend bij de Programmadirecteur Holland Varken
3. De Programmadirecteur Holland Varken stuurt maandelijks een overzicht van binnengekomen projectaanvragen aan het bestuur van de Stichting CoViVa met een gefundeerd voorstel t.a.v. wel/niet in behandeling nemen van elk individueel project. Voor projecten die worden voorgesteld om definitief in behandeling te nemen zal de Programmadirecteur Holland Varken de volgende aanvullende voorstellen t.b.v. het bestuur van de Stichting CoViVa formuleren:
 - a. een eenduidig projectvoorstel
 - b. een onderzoeksaanpak
 - c. een voorstel t.a.v. de samenstelling van (een eventueel) in te stellen werkgroep al dan niet aangevuld met een commercieel- cq. technische commissie
 - d. een tijdsplan met tussentijdse evaluatiemomenten
 - e. een financiële planning aangevuld met een onderbouwd dekkingsplan voor de totale projectkosten
 - f. een procedure voor bewaking van de voortgang van het project
 - g. een procedure voor vrijgave van toegezegde middelen
4. Ten behoeve van de opstelling van een financieel dekkingsplan van de projectkosten krijgt de Programmadirecteur Holland Varken de beschikking over een (ad hoc) door het bestuur van de Stichting CoViVa te benoemen Financieel Manager die verantwoordelijk is voor een bedrijfseconomisch correcte toetsing en onderbouwing van de ingediende projecten.
5. Het bestuur van de Stichting CoViVa neemt een definitief besluit ten aanzien van goedkeuring van ingediende projecten alsmede voorwaarden die worden gesteld aan de uitvoering daarvan.
6. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen (1) generieke projecten en (2) specifieke projecten.
 - a. Een project wordt als generiek gekwalificeerd indien deze geen specifieke link heeft met één van de sectoren zoals vertegenwoordigt in de Stichting CoViVa.
 - b. Een project wordt als specifiek gekwalificeerd indien de financiering van het project meer dan evenredig plaatsvindt door één van de sectoren dan wel door een specifiek bedrijf uit een sector.
7. Het bestuur van de Stichting CoViVa neemt besluiten met meerderheid van stemmen.
8. Voorzover sprake van generieke projecten gelden de volgende uitgangspunten bij stemming:
 - a. De stemmen zullen in principe per sector worden toegekend en wel als volgt:
 - i. POV: 25% van het totaal aantal stemmen
 - ii. Mengvoedersector : 25% van het totaal aantal stemmen
 - iii. Vleessector: 25% van het totaal aantal stemmen
 - iv. Rabobank en Topigs Norsvin: 25% van het totaal aantal stemmen

- b. Bij toetreding van nieuwe leden uit een sector tot het bestuur van de Stichting CoViVa zal het stemrecht van de betreffende sector worden herverdeeld. In dat geval zullen de individuele stemrechten een afspiegeling zijn van de relatieve marktaandelen van de bedrijven die in het Stichtingsbestuur vertegenwoordigd zijn. Sectorleden kunnen elkaar ook machtigen om te stemmen
- 9. Voorzover sprake van specifieke projecten gelden de volgende uitgangspunten bij stemming:
 - a. Stemming zal in principe plaatsvinden door de sectoren die specifiek bij het project betrokken zijn.
 - b. Het stemrecht tussen de sectoren zal in dit geval worden verdeeld naar rato van de financiële projectinbreng per sector.
 - c. In het geval dat één van de bedrijven meer dan 50% van de projectfinanciering voor zijn rekening neemt krijgt het betreffende bedrijf in de stemronde een doorslaggevende stem
- 10. De uitkomst van de stemming over ingediende projecten zal door het bestuur van de Stichting CoViVa aan de Programmadirecteur Holland Varken worden medegedeeld en zal vervolgens door hem aan de indiener(s) van het project worden gecommuniceerd en waar nodig toegelicht.

**Begroting algemene bureaunkosten
voor de periode 1 oktober 2019 t/m 31 december 2020
Stichting Vitalisering Varkenshouderij**

	Aantal	Eenheid	Tarief *	Projectperiode	Opmerking
Vergoeding voorzitter	1	jaar	€ 40.000,00	€ 10.000,00	Gebaseerd op overeenkomst met huidige voorzitter
Bestuurssecretaris	180	uur	€ 145,20	€ 26.000,00	Gemiddeld 15 uur per week.
Juridische werkzaamheden	48	uur	€ 181,50	€ 8.715,00	Gemiddeld 4 uur per week
Financiële administratie	25	uur	€ 84,70	€ 2.120,00	
Vergaderkosten				€ 1.000,00	
Communicatie /Imagro				€ 15.000,00	
BCI				€ 60.000,00	Betreft factuur voor inzet 10.2.e voor periode juni-december :

Totaal begroting € **122.835,00**

* **Tarief is incl. de niet te verrekenen btw ***

Inkomsten	
Rabobank	30.000,00
POV	30.000,00
Topigs Norsvin	30.000,00
For Farmers	30.000,00
Agrifirm	30.000,00
Vion	30.000,00
TOTAAL	180.000,00

Rekening en verantwoording periode tot 1 oktober 2019 bureaunkosten en subsidie LNV wordt voorbereid en kan naar verwachting februari 2020 worden gepresenteerd
Verwachting is dat er geen middelen over zullen blijven.

Inzet is om voor periode 1 -1-2020 tot 31-12-2023 zo snel mogelijk begroting voor algemene bureaunkosten en uitvoeringskosten op te stellen dit met dekking uit het budget 40 m

Er wordt € 180.000,- bijgedragen door de partners voor de overbruggingsperiode van 3 maanden. Het voorstel is om de overblijvende middelen beschikbaar te houden als eigen

vermogen van de Stichting.

Aan: Deelnemers CoViVa
Van: R. Tijssens (Agrifirm) / R. Dijkstra (ForFarmers)
Datum: 4-12-2019

Betreft: Aanpak verdere ontwikkeling Nationale Mestcoöperatie

Inleiding

Tijdens het laatste Stuurgroepoverleg CoViVa is geconstateerd dat er een breed draagvlak lijkt te zijn om de actielijn Nationale Mestcoöperatie verder te ontwikkelen. Tevens is geconstateerd dat het nu het juiste moment voor verdere ontwikkeling is, mede omdat door de overheid op dit moment wordt gewerkt aan een verdere aanscherping van de mestwetgeving.

Daarnaast is relevant te constateren dat het ook dringend noodzakelijk is om de initiatieven vanuit CoViVa, NL Next Level Mestverwaarding en AgriNL te koppelen. Vanuit verschillende geledingen, maar met soms net iets verschillende uitgangspunten, wordt gewerkt aan het verbeteren van de verwaarding en professionalisering van de mestketen.

Gezien het feit dat hier snelheid en nauwkeurigheid noodzakelijk is, wordt het volgende voorgesteld.

Aanpak

Voorgesteld wordt een (tijdelijke) programmamanager aan te stellen voor een periode van 2 à 3 dagen per week, die in een periode van 3 à 4 maanden de volgende opdracht uitvoert:

Ontwikkel de werkingsscope en organisatievorm voor een Nationale Mestcoöperatie en een plan om dit daadwerkelijk te kunnen realiseren inclusief draagvlak daarvan bij leden van POV, AgriNL en (ambtelijk) het Ministerie van LNV.

Onderzoek daarbij de mogelijkheden en effecten van een Nationale Mestcoöperatie voor varkensmest alleen of voor alle mestsoorten in Nederland, alsmede het draagvlak om het breder vorm te geven, mocht aangetoond worden dat het aantrekkelijk is om andere mestsoorten in de aanpak mee te nemen.

Daarbij dient aantoonbaar gemaakt te worden dat de Nationale Mestcoöperatie leidt tot een betere verwaardingsaanpak op de korte termijn, een positieve invloed heeft op de professionalisering van de technische en managementontwikkeling van de betrokken bedrijven, en de basis wordt geschapen voor de verdere ontwikkeling van hoogwaardige mestproducten, in lijn met de ambities vanuit o.a. het klimaatakkoord en de kringloopvisie van het Ministerie van LNV.

Alvorens deze aanpak vorm te geven dient de Stuurgroep CoViVa alsmede het CEO-overleg van AgriNL in te stemmen met deze aanpak, hetgeen georganiseerd zal worden door Agrifirm en ForFarmers (als trekkers van de actielijn circulair binnen CoViVa).

Tevens dient maximaal gebruik te worden van het project NL Next Level Mestverwaarding (Werkpakket 4), indien de Stuurgroep NL Next Level Mestverwaarding daar mee akkoord gaat. Daarnaast is afstemming met het Mestinvesteringsfonds belangrijk, aangezien daar het besluit is genomen om tot een strategische heroriëntatie over te gaan. Ook dat zal gefaciliteerd worden door Agrifirm en ForFarmers, als deelnemer van dit project.

Vooralsnog is voor dit onderzoek gebudgetteerd:

- Programmamanager: 60.000 €
- Onderzoekskosten: 25.000 € (voor het uitvoeren van scenariostudies)

Zolang de organisatie van CoViVa nog niet operationeel is zullen deze kosten worden gefinancierd door de samenwerkende voerbedrijven, met dien verstande dat dit gezien wordt als onderdeel van de bijdrage aan het uitvoeringsprogramma van CoViVa.

Begeleiding

Vanuit CoViVa zal een begeleidingsteam worden geformeerd. De samenwerkende voerbedrijven zullen gezamenlijk bepalen wie de Programmanager aanstuurt.

Zelfstandigheid

In afstemming met het begeleidingsteam zal de programmamanager zelfstandig overleggen voeren met de verschillende stakeholders in het proces. Er zullen geen openbare presentaties worden gegeven over deze activiteiten, en enige vorm van openbare representatie zal verder worden voorkomen. Vragen van pers of andere geïnteresseerden zullen door het secretariaat en/of de voorzitter van CoViVa worden afgehandeld.

AGENDA

Bijeenkomst Coalitie Vitalisering Varkenshouderij

Datum: Maandagavond 3 februari 2019
Plaats: Hotel en Congrescentrum De Reehorst, Bennekomseweg 24 in Ede. ([routebeschrijving](#))
Aanvang: Aanvang 19.00 uur.

Deelname aan de vergadering:

Rene Coppens (voorzitter), Lieke Hendrix, Linda Janssen-Verriet, Eric Stiphout, Frans Stortelder, Jean-Marie van Oort, Stijn Steendijk, Ruud Tijssens, Paul Jansen en Henk Boelrijk.

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Voordracht aanstellen programmadirecteur

De selectiecommissie heeft gesprekken met kandidaten gevoerd en zal een voordracht doen voor de aanstelling van de programmadirecteur.

De Coalitie wordt gevraagd deze benoeming goed te keuren en vervolgafspraken te maken op het punt van het in dienst treden en de communicatie.

4. Mededelingen

- a. Berichten van verhindering
- b. Samenstelling Coalitie.
De Rabobank heeft Judith Pijnenburg benoemd als vertegenwoordiger in de Coalitie. Dit als opvolger van Rene Coppens. Judith kan helaas niet aanwezig zijn tijdens deze vergadering.
- c. Beschikbaarheid voorzitter komende weken.
- d. Stand van zaken stikstofbeleid en landbouwcollectief.
- e. Overig.

5. Notulen vergadering 20 december 2019

De notulen zijn ter vaststelling bijgevoegd. *Bijlage 1.*

6. Resultaten bestuurlijk overleg d.d. 23 januari 2020

Het verslag van het Bestuurlijk Overleg Verduurzaming Varkenshouderij en Veehouderijen van donderdag 23 januari is bijgevoegd. *Bijlage 2.*

In aansluiting hierop kan de Coalitie nader ingaan op:

- a. Stand van zaken saneringsregeling varkenshouderijen.
Overtekening en discussie over beschikbaar stellen van extra middelen.
- b. Stand van zaken subsidiemodules innovatieregeling.
Rondom het BO zijn de partners betrokken bij het opstellen van de reactie op de concept-regeling. Paul Jansen heeft de inbreng vanuit CoViVa gecoördineerd.

Vanuit het BO is de volgende planning afgesproken:

- i. Tot en met uiterlijk maandag 3 februari, 10.00 uur kunnen resterende punten worden aangegeven. Zaken die vooraf aan het BO zijn gedeeld, zijn zoals besproken verwerkt.
- ii. Op vrijdag 7 februari wordt het nieuwe eindconcept naar de sectoren gestuurd, met de vraag om akkoord (van bestuurders) met deze versie;

- iii. Uiterlijk dinsdag 11 februari, 18.00 uur geven de sectoren dit aan;
- iv. Vervolgens bepaalt de Minister van LNV wanneer de innovatiemodule van de Sbv wordt gepubliceerd (uiterlijk maandag 2 maart);
- v. Eerste openstelling van de innovatiemodule is voorzien per half april, dinsdag 14 april (want maandag 13 april is Tweede Paasdag), voor een periode van 8 weken.

De Coalitie kan de verdere inbreng bespreken.

- c. Uitwerking taakopdracht en samenstelling Taskforce
De voorgestelde aanpak is tijdens het BO door alle deelnemers ondersteund. *Bijlage 3.*
Het BO wordt opdrachtgever van de TF. Het voorstel wordt nu omgewerkt naar een aanpak waarin wordt beschreven wie deelneemt en wat doet.

De Coalitie kan stilstaan bij de uitwerking hiervan en hiervoor suggesties doen.

7. Governance CoViVa

Bijgevoegd is een notitie waarin in aansluiting op de lijn die tijdens de vorige vergadering is uitgezet nadere voorstellen worden gedaan. *Bijlage 4.*

De Coalitie kan de voorstellen te bespreken.

8. Financiering uitvoering actieprogramma

Een eerste aanzet voor een organisatiebegroting is ter bespreking bijgevoegd. *Bijlage 5.*

Het voorstel is om nadere afspraken te maken over de verder uitwerking van de organisatiebegroting en het opstellen van een projectenbegroting voor de verschillende actielijnen.

9. Voortgang actielijnen

- a. Goede zorg voor leefomgeving
Bijgevoegd is een notitie waarin wordt ingegaan op het opstellen van een jaarplan. *Bijlage 6*
Paul Jansen zal deze notitie toelichten.

De Coalitie kan de notitie bespreken.

- b. Klimaat en energietransitie
 - i. Klimaattafel landbouw
Binnen de klimaattafel Landbouw is Ruud Tijssens voorzitter van de werkgroep Kennis & Innovatie. Zie bijgevoegde notitie die op 6 februari a.s. ook in het klimaatoverleg zal worden besproken. *Bijlage 7.*

Ruud stelt voor de volgende punten te bespreken.
 - De varkenshouderij (CoViVa) is nog niet aangesloten bij dit proces. Willen we hierbij aangesloten zijn en zo ja hoe vullen we dat in.
 - Nog eens goed kijken naar de klimaat enveloppe en verdere financieringsmogelijkheden voor innovatie varkenshouderij.
 - Wie vertegenwoordigd CoViVa in het klimaatoverleg? Dit is een vervolg op de klimaattafel (voortgangsoverleg). Uri was formeel deelnemer aan de klimaattafel namens CoViVa maar heeft dat grotendeels overgelaten aan Henk Boelrijk. *Bijlage 8, 9 en 10.*
 - ii. PPS klimaatmonitor
CoViVa wordt gevraagd het bijgevoegde Consortium Agreement (CA) te onderteken. *Bijlage 11.*

c. Circulaire economie

Traject Nationale Mestcoöperatie:

In aansluiting op de brief vanuit CoViVa wordt er nu gewerkt aan een afspraak met AgriNI, waarbij Ruud namens de Coalitie inzet op het presenteren van een afgestemde aanpak bij de Board van AgriNI op 3/3.

Buiten reikwijdte

e. Mondiaal koploperschap

Mondelinge rapportage overleg met COV.

10. Data volgende vergaderingen.

Aanvang 13.30 uur omgeving Ede

- Donderdagmiddag 27 februari Ruud en Linda niet beschikbaar
- Donderdagmiddag 26 maart
- Donderdagmiddag 30 april Linda en Rene niet beschikbaar
- Donderdagmiddag 28 mei
- Donderdagmiddag 25 juni
- Donderdagmiddag 30 juli
- Donderdagmiddag 27 augustus
- Donderdagmiddag 24 september
- Donderdagmiddag 29 oktober
- Donderdagmiddag 26 november
- Donderdagmiddag 17 december Lieke en Ruud niet beschikbaar.

De coalitie wordt verzocht het vergaderschema definitief vast te stellen.

11. Rondvraag en sluiting.

Besluiten en actiepunten

Bijeenkomst Coalitie Vitalisering Varkenshouderij

Datum: Vrijdag 20 december 2019
Plaats: Kantoor POV. Nieuwe Kazernelaan 2
Aanvang: 12.00 uur

Aanwezig:

Uri Rosenthal (voorzitter), Lieke Hendrix, Rene Coppens, Linda Janssen-Verriet, Eric Stiphout, Frans Stortelder, Jean-Marie van Oort, Stijn Steendijk, Ruud Tijssens, 10.2.e, Paul Jansen en Henk Boelrijk.

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering met een woord van welkom.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt vastgesteld.

3. Mededelingen

- a. Er zijn geen berichten van verhindering
- b. Maatregelenpakket stikstof.

Linda Janssen benadrukt dat er geen akkoord is. Er is een set van afspraken (intenties) maar er zijn nog de nodige losse eindjes waarover doorgepraat moet worden. 10.2.g

wee prioritaire zaken zijn uitgezonderd: overleg AVP en derogatie. Het overleg binnen en vanuit de Coalitie ViVa blijft plaatsvinden.

De Coalitie neemt kennis van de bijlagen en de stand van zaken.

- c. Overig.

Stijn Steendijk doet de suggestie om de vergaderstukken te gaan ontsluiten via IBabs.

Actiepunt: Henk Boelrijk zal de mogelijkheden hiervoor bekijken.

4. Notulen vergadering 25 november 2019

De notulen worden vastgesteld. De actiepunten zijn uitgevoerd.

5. Governance en projectbureau

Linda Janssen geeft namens de selectiecommissie een toelichting bij het proces voordracht voorzitter. Er is gesproken met een aantal kandidaten.

De selectiecommissie draagt Rene Coppens voor als voorzitter van de Coalitie. Rene Coppens verlaat de vergadering. Vanuit de selectiecommissie is er tussentijds geschakeld met de overige leden van de Coalitie. Er wordt stilgestaan bij de afwegingen die zijn gemaakt.

De Coalitie besluit unaniem om Rene Coppens te benoemen als voorzitter van de Coalitie per 1 januari 2020. Dit zal eerst een interim positie zijn omdat Rene zijn verantwoordelijkheden bij de Rabo nog moet afbouwen. Als dat is gebeurd is zijn benoeming formeel. De tijdsbesteding als voorzitter is 1,5 dagen per week. Op jaarbasis zal hier een vergoeding van € 60.000,- tegen overstaan. Er zal een urenregistratie plaatsvinden. Reiskosten 0,25 eurocent per gedeclareerde kilometer. Er zal een overeenkomst met de Stichting CoViVa worden afgesloten om de afspraken vast te leggen. Dit in principe voor 1 jaar. Actiepunt: Coördinatie Linda Janssen.

Rene Coppens komt terug in de vergadering. Het besluit wordt hem medegedeeld. Hij dankt de Coalitie voor het in hem gestelde vertrouwen. Hij heeft er veel zin in om dit op te pakken.

Buiten reikwijdte

. Actiepunt Henk Boelrijk

Uri Rosenthal wenst Rene veel succes en dank de selectiecommissie voor hun werk.

Nu de voorzitter is benoemd wordt het traject voor de aanstelling van een programmadirecteur direct verder opgepakt.

De Coalitie bespreekt de notities met betrekking tot de inrichting van de Governance. Het is belangrijk dat de Coalitie wordt verbreed en we 'free-riders' met elkaar zoveel mogelijk proberen te beperken. Dat is ook het uitgangspunt van de notitie van Agrifirm en For Farmers. Een sector brede aansluiting is het doel. Frans Stortelder benadrukt dat het zo moet zijn dat de partijen van het eerste uur aan tafel blijven en ook de verantwoordelijkheid blijven houden voor het financiële commitment dat we met elkaar nu zijn aangegaan. Dit wordt onderschreven.

Frans geeft aan dat de COV bijeenkomst is uitgesteld. Lieke Hendrix biedt ondersteuning aan voor dit proces.

Bij het uitschrijven van de governance loop je tegen nieuwe aandachtspunten aan. Hoofdpijn is dat de Stichting leidend blijft. Dit ook in juridische en financiële zin. LNV kan niet plaatsnemen in de Stichting. Met betrekking tot de positie van LNV moet er een structurele oplossing komen. Dit ook op het punt van de financiële ondersteuning.

De werkwijze en verantwoordelijkheden met betrekking tot het indienen en goedkeuren van onderzoeksprojecten moet helder worden zonder daar een al te grote kerstboom voor op te tuigen.

6. Financiering uitvoering actieprogramma

Zoals afgesproken tijdens de vorige vergadering is er een kostenoverzicht bijgevoegd voor de periode na 1 oktober 2019 tot het vaststellen van een meerjarenbegroting voor de periode 2020-2024. Dit kostenoverzicht wordt vastgesteld. Het commitment van de partners om €30.000,- beschikbaar te stellen wordt bevestigd. Dit zal verder administratief worden afgewerkt.

De Rabobank heeft tot nu toe een aantal kosten, met name betreffende de inzet van Paul Jansen, voor zijn rekening genomen. Dit stopt. Hiervoor moeten nieuwe afspraken worden gemaakt.

Actiepunt Rene / Henk: voor de volgende vergadering het opstellen van de (tijdelijke) begroting 2020 agenderen.

7. Innovatieregeling

Paul Jansen geeft een toelichting bij de stand van zaken. De concept subsidiemodules betreffende brongerichte verduurzaming van stallen en management maatregelen is voorgelegd aan de kerngroep. De input vanuit CoViVa heeft Paul Jansen gecoördineerd.

Inzet is gericht op een regeling die financieel en qua randvoorwaarden aansluit bij varkenshouders die willen innoveren. Om het innovatieproces te kunnen versnellen dienen de juiste randvoorwaarden te worden gerealiseerd. Dat betreft zowel de vergunningsprocedures als doorlooptijd van processen verbonden aan de innovatie. In de kerngroep heeft CoViVa aangedrongen op een bestuurlijk Overleg. Lieke geeft aan dat dit een goed idee is en dit BO zal worden ingepland. Dit ook met de andere sectoren.

Vanuit CoViVa is het voorstel gedaan om een Taskforce in het leven te roepen met als opdracht de doorlooptijd van processen te versnellen en aansluiting op vergunningsprocedures te verbeteren. Deze taskforce zou moeten rapporteren aan het Bestuurlijk Overleg en alle betrokken actoren (I&W, LNV, bevoegd gezag vanuit provincies en gemeenten, bedrijfsleven) zouden vertegenwoordigd moeten zijn.

De Coalitie vindt dit een goed voorstel. Hierbij moet het wel helder worden wat er van de verschillende overheden wordt verwacht. Centraal staat het versnellen van de doorlooptijd van verschillende processen.

Actiepunt: Paul Jansen bereidt een notitie voor die zal worden ingebracht voor het BO. De notitie wordt afgestemd met de Coalitie.

Actiepunt: de concept innovatieregeling zal worden gedeeld met de Coalitie. Dit met het verzoek om de interne specialisten de regeling te laten doornemen en hun opmerkingen kort te sluiten met Paul Jansen. Paul stemt ook af met LNV en de provincies.

8. Saneringsregeling varkenshouderij

De regeling sluit op 15 januari a.s. CoViVa staat stil bij de actuele situatie.

Tijdens de bijeenkomst van de kerngroep is gesproken over een obstakel in de uitvoering. Het betreft een situatie bij bedrijven met meerdere stallen waarbij de jongste stal jonger is dan 5 jaar. Dit obstakel is ook rechtstreeks onder de aandacht van Lieke gebracht. Hierover zijn ook Kamervragen gesteld. De antwoorden zijn vandaag naar de kamer gestuurd. Het probleem is opgelost met dank aan LNV.

Andere aandachtspunten: Grote verschil in prijs varkensrechten tussen concentratiegebieden Zuid en Oost en flankerend beleid vanuit provincies en gemeenten.

9. Uitvoering actielijnen

a. Nationale Mestcoöperatie

Ruud en Stijn geven een toelichting. Er liggen verbindingen met AgriNL en Next-Level. Die verbindingen moeten we concreet maken en voorkomen dat er dubbel werk gebeurt en we langs elkaar heen gaan werken. Er moet een aanpak komen. Om knopen te kunnen doorhakken en er voor te zorgen dat er één projectstructuur met een duidelijke governance komt is overleg met AgriNL noodzakelijk.

De Coalitie stemt in met het voorstel in de notitie.

Actiepunt: Ruud en Stijn zullen een conceptbrief opstellen gericht aan AgriNL. Het concept zal vooraf nog worden toegestuurd aan de partners. In de brief zal worden aangedrongen op een overleg tussen CoViVa en AgriNL.

b. Bijdrage CoViVa en partners in PPS-en.

CoViVa en partners wordt gevraagd om zich te committeren (ondertekening van consortium agreement op uiterlijk 31 januari a.s.) voor de volgende PPS-en.

- PPS-varkenskompas
- PPS klimaatmonitor

Inhoudelijk zijn deze PPS-en besproken met de 'trekkers' van betreffende sporen.

De PPS-VarkensKompas zal nog binnen de POV worden besproken.

De Coalitie besluit om de trekkers van de sporen gezamenlijk met de voorzitter mandaat te geven om de gevraagde commitments af te ronden.

10. Data volgende vergaderingen.

Actiepunt Henk: Vergaderschema voor 2020 opstellen. Uitgangspunt is een keer per maand. Volgende vergadering eind januari 2020 inplannen.

11. Rondvraag en sluiting.

Lieke wijst op de project van [AgriFoodInnovation 'slimme varkensketen'](#). Het zou goed zijn om de verbinding vanuit CoViVa met dit initiatief te leggen.

10.2.e beëindigd zijn werkzaamheden voor de Coalitie. Uri bedankt hem namens de Coalitie voor zijn inzet en deskundigheid.

Uri blikt terug op de periode als voorzitter van de Coalitie. Hij bedankt iedereen voor de prettige samenwerking. Hij draagt de voorzittershamer virtueel over aan Rene.

Rene bedankt Uri namens de Coalitie voor zijn inspanningen en het resultaat dat daarmee is geboekt.

Uri sluit de vergadering en wenst iedereen prettige feestdagen.

Beslisnotitie ten behoeve van het BO, 23 januari 2020.

Ingebracht door CoViVa

Inleiding

In het Bestuurlijk Overleg van 23 januari ligt de *Subsidiemodules brongerichte verduurzaming van stal- en managementmaatregelen* (Sbv) voor ter instemming. Deze Sbv richt zich in twee modules, namelijk innovatie en investering, op het doel van brongerichte en integrale verduurzaming van de veehouderij door reductie van emissies in stalsystemen.

Om dit te kunnen realiseren is het - naast de subsidieverlening aan geschikte projecten van innovatoren - van cruciaal belang de ontwikkelde innovatie ook versneld om te zetten in de praktijk. Dat vergt overdenking van de randvoorwaarden en tijdlijnen om te komen tot een beproefde, bewezen 'techniek' / innovatie die de praktijk - zo snel als verantwoord mogelijk. Pas dan kan de veehouderij in voldoende mate verduurzamen. Hiervoor is de deskundigheid en inbreng van enerzijds (decentrale) overheden en de wetgever nodig en anderzijds de deskundigheid, ervaring en inbreng van (private) sectorpartijen.

In deze notitie wordt een Taskforce voorgesteld en een opdracht geformuleerd met het doel om deze versnelling op verantwoorde wijze te bereiken.

Taskforce versnelling innovaties.

Het innovatieproces van innovatieve stalsystemen in de veehouderij kent 5 stappen:

Fase	Duur
I. Voorfase - 'Laboratorium' Praktijkproef - Theoretische benadering (door erkend meetinstituut) - Uitbouwen consortium	0-24 maanden
II. Proefstalstatus met voorlopige emissiefactor - Systeemomschrijvingen - Beoordeling commissie (TAP-RAV)	6-24 maanden
III. Vergunningtraject - Vorm vrije MER - Vergunningaanvraag	6 weken - 6 maanden 6 - 12 maanden
IV. Realisatie innovatie	12 – 18 maanden
V. Meetperiode	12 maanden

De totale doorlooptijd bedraagt momenteel ten minste 5 jaar.

Dit leidt er mede toe dat de kosten voor het verkrijgen van een erkende status zeer hoog zijn en voor MKB bedrijven en veehouders eigenlijk niet te dragen. Daardoor krijgen praktijkgerichte en kleinere innovaties vaak geen kans.

In het proces zijn naast veehouders en bedrijfsleven verschillende bestuurlijke organisaties (I&W, LNV, provincies, gemeenten), met ieder zijn eigen verantwoordelijkheid en afwegingskader betrokken. De verschillende bestuurlijke processen zijn niet optimaal op elkaar afgestemd.

In het Bestuurlijk Overleg van 13 juni 2019 is eerder door alle betrokkenen de wenselijkheid van versnelling van het innovatieproces uitgesproken.

Ervaring in de aanpak daarvan leert, dat dit een weerbarstig vraagstuk is.

Het gaat deels over wet-en regelgeving, deels over afstemming van de verschillende bestuurlijke processen en deels over optimaal gebruik van innovatieve technieken, zoals toepassing van sensorische technieken.

Tenslotte leert de recent opgedane praktijkervaring met de opzet van de subsidiemodules brongerichte verduurzaming dat het Europese staatssteunkader (te) beknellend is voor het inrichten van een effectieve subsidiemodule ter stimulering van systeeminnovaties. Ook dat zet een rem op de gewenste snelheid.

De stap van een innovatief concept naar een vergunbare situatie is in de praktijk een moeilijke, door:

* Wijzigingen in ontwerp bij proefneming en metingen; dit ook irt tot een nieuwe toets/norm voor een Bijzondere Emissie Factor.

* Eng omschreven systemen, waardoor elke wijziging tot een nieuwe toets leidt.

* Wijzigende regelgeving en normen.

* Noodzaak van een Bijzondere Emissie Factor voordat vergunningstraject opgestart kan worden

* Vergunningprocedure met een (vv)MER problematiek en dit voor minimaal 2 of 4 locaties.

Er zijn tal van (waardevolle) initiatieven en vormen van overleg om de gewenste reductie van complexiteit en versnelling van doorlooptijd tot stand te brengen.

Zij richten zich echter op een deel van de inhoudelijke problematiek resp. op een deel van de bestuurlijke processen en wet-en regelgeving.

Een integrale aanpak vanuit de verschillende stakeholders en een gedeelde visie op een stalbeoordelingsmethodiek ontbreekt.

Voorstel en opdracht

Om de gewenste verbetering en versnelling tot stand te brengen is een integrale aanpak vereist, die zowel alle voornoemde 5 fases van het innovatieproces omvat, als alle relevante regelgeving in deze fases. Deze moet worden ontwikkeld en gedragen door alle betrokken partijen (I&W, LNV, provincies, gemeenten, veehouders en bedrijfsleven).

Met dat doel van een gedragen integrale aanpak wordt voorgesteld een **Taskforce Versnelling Innovatieproces** in het leven te roepen, waarin voornoemde betrokken partijen deelnemen.

De Werkopdracht luidt om:

- met voorstellen te komen die leiden tot versnelling van de doorlooptijd om innovaties ook in de praktijk (versneld) te kunnen uitrollen, waarbij de kwaliteit van het proces en de uitkomst van de inzet van de maatregel/techniek voldoende geborgd zijn.
- hierbij een integrale aanpak als uitgangspunt te nemen, zowel betreffend proces als wet-en regelgeving.

- aanbevelingen te doen inzake randvoorwaarden en uitvoeringsmodaliteiten om te komen van middel-naar doelvoorschriften en aansluiting daarvan op processen van vergunningverlening.
- aanbevelingen te doen over optimale inrichting van een subsidieregeling in relatie tot de Europese Staatssteunkaders.

De werkzaamheden van de Taskforce bestrijken onder meer:

- Het maken van een aanpak/stappenplan om een techniek of maatregel (versneld) op een lijst van bewezen technieken te kunnen zetten.
- Het identificeren van verbeterpunten voor wet- en regelgeving in de verschillende fasen van het innovatieproces, om zo knelpunten te kunnen oplossen. Daarbij kan worden gedacht aan:
 - * Het mogelijk maken en versnellen van de afgifte van de proefstalstatus voor geur- en ammoniak of andere emissiegroepen;
 - * Het bezien van de mogelijkheid de ontwikkeling van nieuwe systemen te versnellen door deze op kleine schaal te testen. Als het gaat om beperkt aantal dieren in de proefopzet is het milieurisico beperkt. Er kunnen bovengrenzen worden gesteld, als het gaat om aantal dieren die in een proefstal mag worden gehouden op het innovatieve systeem. Daarbij moet integrale reductie van emissies leidend zijn. Binnen bijvoorbeeld 3 maanden moet er een beschikking/toestemming zijn om te kunnen starten met een proef/test.
 - * Meer mogelijkheden voor stapeling van systemen en (management) maatregelen in de Rav en Rgv.;
 - * Analyse van het proces van vergunningverlening voor innovatieve stalsystemen, waarbij o.m. geleerd wordt van de ervaringen van de aanpak in Food Valley);-
 - * Verkorting van de termijnen voor de wettelijke erkenning van doorgemeten nieuwe stalsystemen (RVO/TAP en publicatie van emissiefactoren).
 - * Het identificeren van mogelijkheden van toepassing van innovatieve systemen (onder andere real time monitoring , data uitwisseling) om zowel versnelling van het proces als verbetering van de borging van de werking van stalsystemen tot stand te brengen. Het is hierbij van belang alle data goed vast te leggen alsmede het verloop van de resultaten in de tijd.
- Voor de aanpassingen in het stelsel van de stalbeoordeling zal gebruik worden gemaakt van het advies dat adviesgroep Rebel op dit moment uitvoert in opdracht van het ministerie van IenW
- Het verbinden van de netwerken van veehouders, stalontwikkelaars, adviseurs, wetenschappers, juristen, etc., beschikbaar te stellen zodat innovaties met vraagstukken snel geholpen kunnen worden.
- Het ontwikkelen van een leidraad om de praktijkrijpheid van de innovatie te kunnen bepalen

De voorzitter van de Taskforce Versnelling Innovatieproces rapporteert over aanpak en voortgang in het Bestuurlijk Overleg, waarin alle stakeholders zijn vertegenwoordigd.

Beslispunten

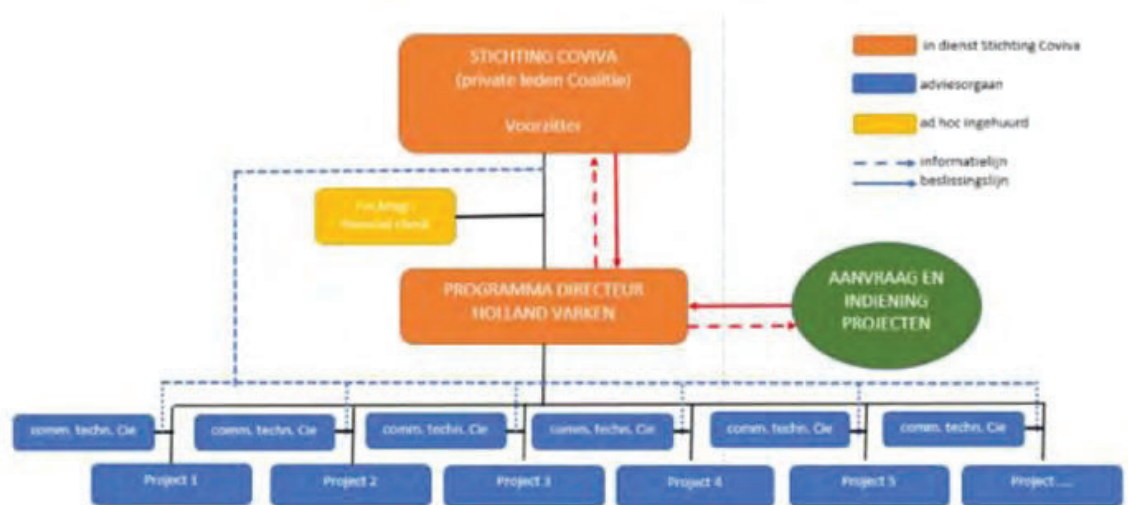
1. Is er akkoord in het BO om een dergelijke Taskforce in te stellen per direct? Is in dat geval de werkopdracht en mandaat helder en akkoord?
2. Welke aanwezige partijen kunnen deel uitmaken en een persoon afvaardigen voor de Taskforce Versnelling Innovatieproces?
3. Is een beoogd voorzitter te benoemen?

Te maken afspraken ten aanzien van projectondersteuning vanuit Stichting CoViVa.

Uitgangspunt:

Alle private leden van de Stichting CoViVa brengen een nader te bepalen bedrag in ter dekking van:

- Jaarlijkse exploitatiekosten;
- Bijdragen vanuit de Stichting CoViVa in het kader van onderzoeksprojecten. Dit kan zowel 'Cash Out' als 'In-kind'. (Ter info: ik heb TopigsNorsvin verzocht om hiervoor met een voorstel te komen);
- Achtergestelde, revolverende leningen te verstrekken vanuit Stichting CoViVa in het kader van investeringsprojecten.

TOELICHTING:

1. Het bestuur van de Stichting CoViVa (hierna te noemen 'bestuur') bestaat uit vertegenwoordigers van de private leden van de stichting, onder aansturing van een onafhankelijk voorzitter.
2. Het bestuur is verantwoordelijk voor de besteding van de door de diverse sectoren ingebrachte middelen ter realisatie van het Actieplan Vitale Varkenshouderij (hierna te noemen 'actieplan') zoals dit op 22 augustus 2019 is aangeboden aan de Minister van LNV.
3. Ondersteuning van projecten (hierna te noemen 'projecten') kan worden aangevraagd door individuele bedrijven (al of niet gezamenlijk met andere bedrijven) waarbij deze aanvragen worden getoetst aan de kaders zoals omschreven in het actieplan.
4. Projectaanvragen moeten worden ingediend bij de Programmadirecteur, verbonden aan de Stichting CoViVa (hierna te noemen Programmadiirecteur)
5. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen (a) onderzoeksprojecten en (b) investeringsprojecten.
 - a. Een project wordt als onderzoeksproject gekwalificeerd indien er sprake is van meer dan evenredige financiering ($\geq 50\%$) van het project door één van de sectoren zoals vertegenwoordigt in de Stichting CoViVa dan wel door een specifiek bedrijf uit een van de sectoren. In praktijk zal hier sprake zijn van 'cash-out gelden';
 - b. Een project wordt als investeringsproject gekwalificeerd indien de financiering van het project voornamelijk ($\geq 50\%$) plaatsvindt door middel van het verstrekken van achtergestelde leningen;

6. De Programmadirecteur stuurt maandelijks een overzicht van de nieuw binnengekomen projectaanvragen het bestuur van de Stichting CoViVa met een gefundeerd voorstel t.a.v. het wel/niet in behandeling nemen van elk individueel project. Voor projecten die worden voorgesteld om definitief in behandeling te nemen zal de Programmadirecteur de volgende aanvullende voorstellen t.b.v. het bestuur formuleren:
- a. een eenduidig projectvoorstel;
 - b. een onderzoeksaanpak;
 - c. een voorstel t.a.v. de samenstelling van (een eventueel) in te stellen werkgroep al dan niet aangevuld met een commercieel- c.q. technische commissie;
 - d. een tijdsplan met tussentijdse evaluatiemomenten inclusief bijbehorende doelstellingen;
 - e. een financiële planning aangevuld met een onderbouwd dekkingsplan voor de totale projectkosten gecontroleerd door een door het bestuur te benoemen fondsmanager (hierna te noemen fondsmanager). Deze fondsmanager is verantwoordelijk voor een bedrijfseconomisch correcte toetsing en onderbouwing van de ingediende projecten;
 - f. een procedure voor bewaking van de voortgang van het project;
 - g. een procedure voor vrijgave van toegezegde middelen.

Ten aanzien van investeringsprojecten gelden nog aanvullend volgende zaken:

- a. de programmadirecteur onderhoudt contact met de aanvrager en draagt zorg voor aanlevering van de noodzakelijke informatie door de aanvrager.
- b. de fondsmanager beoordeelt of er sprake is van een (financieel) haalbare aanvraag.
 - Indien dit niet het geval is dan wordt de aanvraag afgelegd en communiceert de programmadirecteur dit aan de aanvrager.
 - Indien er sprake is van een haalbare aanvraag dan stelt de programmadirecteur (in samenspraak met de fondsmanager) een fiatdocument op waarin alle technische en financiële uitgangspunten en uitwerkingen zijn opgenomen, een en ander getoetst aan de (door het bestuur) opgestelde voorwaarden. Daarnaast wordt in het fiatdocument een voorstel gedaan met betrekking tot aanvullende (financierings)voorwaarden.

Het bestuur neemt hierbij een beslissing op basis van dit fiatdocument (eventueel met een mondelinge toelichting door de programmadirecteur) waarbij het bestuur de aanvraag kan fatteren (positieve grondhouding), aanhouden of afwijzen. Tevens kan het bestuur nog aanvullende (financiële) voorwaarden stellen. De (eind)beslissing (van het bestuur) wordt door de programmadirecteur teruggekoppeld aan de aanvrager waarbij de programmadirecteur verantwoordelijk is voor de communicatie met de aanvrager. Hiermee blijft het bestuur op afstand van individuele cases om (de schijn van) iedere vorm van belangenverstremming te voorkomen.

7. Door het bestuur kan slechts positief over een projectvoorstel worden besloten als minimaal 80% van het totaal aantal stemmen hiertoe besluit. Vanzelfsprekend dient in praktijk gestreefd te worden naar unanimiteit bij stemming.
8. Voor stemming over onderzoeksprojecten worden de volgende uitgangspunten gehanteerd: De stemmen worden per sector toegekend en wel als volgt:
i. POV:	10% van het totaal aantal stemmen
ii. Mengvoedersector:	10% van het totaal aantal stemmen
iii. Vleessector:	10% van het totaal aantal stemmen
iv. Rabobank:	10% van het totaal aantal stemmen
v. Topigs Norsvin:	10% van het totaal aantal stemmen

Het aantal stemmen van de sector waarbinnen het betreffende project zich afspeelt wordt verhoogd tot 60%.

9. Voor stemming over investeringsprojecten worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:
De stemmen worden per sector toegekend en wel als volgt:
i.	POV:	20% van het totaal aantal stemmen
ii.	Mengvoedersector:	20% van het totaal aantal stemmen
iii.	Vleessector:	20% van het totaal aantal stemmen
iv.	Rabobank:	30% van het totaal aantal stemmen
v.	Topigs Norsvin:	10% van het totaal aantal stemmen
10. Bij toetreding van nieuwe leden uit een sector tot het bestuur van de Stichting CoViVa zal het stemrecht per sector ongewijzigd blijven. Verdeling van de stemmen dient binnen de sector plaats te vinden waarbij het relatieve marktaandeel als uitgangspunt wordt genomen tenzij binnen de sector hierover andere afspraken worden gemaakt. Sectorleden kunnen elkaar ook machtigen om te stemmen.
11. De uitkomst van de stemming over ingediende projecten zal door het bestuur aan de Programmadirecteur worden medegedeeld en zal vervolgens door hem aan de indiener(s) van het project worden gecommuniceerd en waar nodig toegelicht.

29.01.2020

R. Coppens

Bijlage

VERGADERING	Coalitie ViVa																		
VERGADERDATUM	3 februari 2020																		
STATUS	Discussie																		
ONDERWERP	Opzet begroting organisatiekosten Stichting CoViVa																		
TOELICHTING	<p>Tot 1 oktober jl. de bureaunkosten voor de herijking van het Actieplan Vitalisering Varkenshouderij (Actieplan) gefinancierd uit de door de POV, Rabobank en LNV bij elkaar gebrachte middelen op basis van de afspraken die hiervoor voor de betreffende periode zijn gemaakt. Dit onder meer voor de uitvoering van de projecten waarvoor EU middelen ter beschikking waren.</p> <p>Op 1 oktober jl. is de subsidiabele periode betreffende de LNV middelen afgelopen. Dit geldt ook voor de middelen van POV en Rabobank. Rekening en verantwoording voor de periode tot 1 oktober 2019 met betrekking tot de bureau- en uitvoeringskosten wordt opgesteld en kan naar verwachting februari 2020 worden gepresenteerd aan LNV en het bestuur van de Stichting CoViVa. De verwachting is dat er geen middelen over zullen blijven.</p> <p>Tijdens de op 20 december 2019 gehouden vergadering is het kostenoverzicht voor de periode vanaf 1 oktober 2019 tot het vaststellen van de meerjarenbegroting vanaf 1 januari 2020 besproken en vastgesteld. Deze kosten zullen worden gedekt vanuit een bijdrage van de partners á €30.000,-</p> <p>Er wordt € 180.000,- bijgedragen door de partners voor de overbruggingsperiode. De middelen worden overgebracht bij de Stichting. Besloten is dat overblijvende middelen beschikbaar blijven vanuit de Stichting.</p> <p>Inzet is om voor periode 1-1-2020 tot 31-12-2023 zo snel mogelijk begroting voor algemene bureaunkosten en uitvoeringskosten op te stellen dit met dekking uit het budget 40 miljoen en de projecten die vanuit het actieprogramma via dit budget gaan lopen. Een eerste inschatting is hieronder gegeven.</p> <p>Kostenposten organisatie en uitvoering:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Eerste inschatting van kosten op jaarbasis</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Voorzitter</td> <td>€ 60.000,-</td> </tr> <tr> <td>Bestuurssecretaris</td> <td>€ 100.000,-</td> </tr> <tr> <td>Programma directeur</td> <td>€ 150.000,-</td> </tr> <tr> <td>Projectleiders (2)</td> <td>€ 200.000,-</td> </tr> <tr> <td>Financiële administratie</td> <td>€ 20.000,-</td> </tr> <tr> <td>Juridische ondersteuning</td> <td>€ 20.000,-</td> </tr> <tr> <td>Ondersteuning Communicatie</td> <td>€ 40.000,-</td> </tr> <tr> <td>Vergaderkosten</td> <td>€ 20.000,-</td> </tr> </tbody> </table>		Eerste inschatting van kosten op jaarbasis	Voorzitter	€ 60.000,-	Bestuurssecretaris	€ 100.000,-	Programma directeur	€ 150.000,-	Projectleiders (2)	€ 200.000,-	Financiële administratie	€ 20.000,-	Juridische ondersteuning	€ 20.000,-	Ondersteuning Communicatie	€ 40.000,-	Vergaderkosten	€ 20.000,-
	Eerste inschatting van kosten op jaarbasis																		
Voorzitter	€ 60.000,-																		
Bestuurssecretaris	€ 100.000,-																		
Programma directeur	€ 150.000,-																		
Projectleiders (2)	€ 200.000,-																		
Financiële administratie	€ 20.000,-																		
Juridische ondersteuning	€ 20.000,-																		
Ondersteuning Communicatie	€ 40.000,-																		
Vergaderkosten	€ 20.000,-																		

VOORSTEL / ADVIES	De Coalitie wordt voorgesteld om het traject voor het uitwerken van een organisatiebegroting en projectbegroting te bespreken.

Jaarplan Goede Zorg voor de Leefomgeving

1. Resultaten tot heden

1. Oprichting Ontwikkelingsbedrijf Varkenshouderij
2. Opzet en uitvoering Regeling Omgevingskwaliteit (ROK); de pilot voor de huidige Saneringsregeling Varkenshouderij.

ROK fase 1 (sanering) is afgewikkeld. Fase 2 betreft de uitgifte van varkensrechten aan innoverende ondernemers. Deze fase loopt nog en wordt ultimo 2020 afgerond.

OBV zal; daarna worden opgeheven.

3. Het thema "Leefomgeving" inhoudelijk mede vorm gegeven en geagendeerd op politieke en sectorale agenda.

2. Stand van zaken januari 2020

De Subsidieregeling brongerichte verduurzaming stal- en managementmaatregelen (Sbv) is afgerond in het Bestuurlijk Overleg.

Deze wordt in medio april 2020 open gesteld.

LNV gaat nu werken aan een subsidieregeling voor investeringen van first movers in brongerichte systemen. Deze wordt naar verwachting uiterlijk in mei 2020 afgerond.

Er zijn bijeenkomsten geweest met varkenshouders en stalinrichters om brongerichte aanpak te stimuleren. Inmiddels zijn een aantal partijen actief met voorbereidingen.

Op dit moment lopen er een aantal initiatieven varkenshouderij die perspectiefvol lijken voor uitwerking . We denken op korte termijn aan:

- Koelpannen (andere diersoorten als kraamhok)
- Mestschuiven (twee verschillende initiatieven)
- Combinaties van bovenstaande

Dit betekent ruwweg dat er uitgaande van 4-5 ontwikkelingen met gemiddeld twee diersoorten per locatie en 2-4 bedrijven die aangemeld worden om door te meten dat het ongeveer tussen 8 (4*2) aanvragen en 20 (5*4) aanvragen betreft. Verwachting is 12-16 aanvragen in de eerste tranche.

Uit de ervaringen tot heden blijkt dat een brongerichte aanpak een fundamenteel andere aanpak van stalinrichting (en deels bedrijfsvoering) is, waarbij we aan het begin van de leer- en ontwikkelingscurve staan.

Om dit van de grond te krijgen is in brede zin (financieel, kennis, toegang tot relevante netwerken etc.) ondersteuning en stimulans van de (potentiële) deelnemers nodig.

3. Voorziene activiteiten 2020

3.1. Begeleiding opzet investeringsregeling first movers

Activiteiten betreffen overleg met LNV over de regeling, alsmede het verbinden van deze regeling met het achtergestelde investeringsfonds van CoViVa.

3.2. Begeleiding introductie Sbv.

- Mede zorg dragen voor adequate communicatie naar varkenshouders, stalinrichters en adviseurs.
- Overleg met RVO over uitleg van de regeling aan adviseurs (organisatie informatiebijeenkomst)

3.3. Uitvoering Sbv

- Overleg met RVO en LNV over de opzet van de uitvoering
- Input samenstelling adviescommissie beoordeling aanvragen.

3.4. Verbinden en begeleiden geïnteresseerde varkenshouders

- Stapelen van systemen

Bij de brongerichte aanpak zal het vaak gaan om combinatie van systemen om de gewenste reductie van emissies te bereiken.

Het is zaak daarbij de verschillende initiatiefnemers met elkaar in contact te brengen.

- Kennisuitwisseling.

Er zullen bijeenkomsten worden georganiseerd om ervaringen met de verschillende systemen uit te wisselen.

Onderling verbinden van innovators zodat initiatieven die op zichzelf onvoldoende reductie bieden gekoppeld worden aan een andere innovatie die gezamenlijk toch perspectiefvol zijn. We zijn er immers van overtuigd dat meerdere technieken/maatregelen geschakeld moeten worden voor het behalen van de vereisten reductiepercentages.

- Informatie: onder andere toelichting regeling bij vragen.

Met name het in de juiste context plaatsen vanuit het perspectief van de aanvrager.

Beantwoording / doorgeleiding vragen die via de pagina op de website van CoViVa gesteld worden.

- Goed begeleiden van aanvragen van innovators zodat een initiatief ook succesvol ingediend kan worden, de drempel weghalen voor indienen.

- Innovators de weg wijzen in netwerk wie hen kan helpen bij vervolg innovatie (onderzoek, geïnteresseerde veehouders, andere bedrijven zoals maakindustrie of chemie of).

Voorbeeld: verbinden van initiatiefnemer mestschuiven aan VDL.

- Schakel tussen RVO/overheid en innovators om knelpunten te signaleren en daar waar mogelijk bij te sturen (conform bijdrage aan uitwerking Sbv)

4. Input in Task Force versnelling innovaties

Het werk van deze task force is van groot belang voor verbetering van de effectiviteit van het innovatieproces.

Dit zal zeker inzet van de zijde van het projectteam Leefomgeving vragen.

Deze wordt separaat begroot en is dus hier niet meegenomen.

5 . Werkgroepen

De werkgroep Stalinrichting is breed samengesteld en zal worden betrokken worden bij de verschillende activiteiten.

Voorziene frequentie bijeenkomsten: 4 keer per jaar.

De werkzaamheden van de werkgroep Flankerend Beleid zijn nu ondergebracht in de Task Force versnelling innovaties.

Deze werkgroep zal daarom worden ontbonden.

6. Begroting

Projectleiding.

Eerste kwartaal: 1,5 dag per week. Daarna: 1 dag per week. € 65.000

Verbinden / begeleiden / backoffice: € 35.000

Onvoorzien: € 10.000

Totaal: € 110.000

NB: excl. Taskforce Versnelling innovaties en excl. additionele inzet op dossier fijnstof.

7. Planning werkzaamheden

De activiteiten van punten 3.1 tmt 3.3 zullen in het eerste kwartaal worden uitgevoerd.

Gewenste resultaten:

- investeringsregeling first movers afgerond. Afgestemd op aanpak investeringsfonds.
- uitvoeringsorganisatie RVO (verantwoordelijkheid LNV) waar nodig geadviseerd en verbonden met projectleiding Leefomgeving CoViVa.
- bijdrage geleverd aan adequate communicatie subsidieregeling naar stakeholders in sector.
- bijdrage geleverd aan deelname varkenshouders en stalinrichters aan 1^e tranche subsidieregeling.

Doelstelling: 15 deelnemers.

- bijeenkomst werkgroep Stalinrichting in 1^e kwartaal.

Thema's:

- * effectieve begeleiding 1^e tranche
- * waar nodig input op investeringsregeling
- * waar nodig input op traject Task Force

- uitvoering werkzaamheden genoemd onder 3.4

Lopende het 2^e kwartaal zal er naar verwachting meer duidelijkheid zijn over deelname aan de subsidieregeling en zal er een meer concrete werkplanning gemaakt worden voor kwartalen 2 tmt 4,

8. Projectleiding.

Ondergetekende zal het project leiden tot oplevering van de investeringsmodule, uiterlijk in mei 2020.

Dan staat de structuur en komt het project in de uitvoeringsfase.

Daarbij past een andere invulling van de projectleiding.

Ondergetekende zal desgewenst wél de lopende activiteiten in het Ontwikkelingsbedrijf Varkenshouderij afwikkelen en zorg dragen voor het opheffen van het OBV .

Paul Jansen

Projectleider Leefomgeving

31 januari 2020

Aan
Klimaatoverleg landbouw en landgebruik

Directoraat-generaal Agro
Programma Klimaatopgave LNV

Behandeld door
10.2.e ert

Datum
26 november 2019

Kenmerk
DGA-PKO-LNV / 19285410

Kopie aan

Bijlage(n)
1

memo

Voorstel governance uitvoeringsfase Klimaatakkoord

Aanleiding

In de uitvoeringsfase van het Klimaatakkoord is herijking van de governance van belang. In voorliggende notitie wordt hiertoe een voorstel gedaan.

Bespreekpunt

- Kan het Klimaatoverleg zich in de voorgestelde opzet – inclusief bijbehorende taak- en verantwoordelijkheidsverdeling – vinden?

Inleiding

De governance van het Klimaatoverleg kent de volgende uitgangspunten (zoals ook deels beschreven in de appreciatie van het Kabinet op het Klimaatakkoord d.d. 28 juni 2019):

- Het kabinet is verantwoordelijk voor het doelbereik (49%).
- De vakministers zijn verantwoordelijk voor de realisatie van de sectoropgaven.
- De uitvoeringsoverleggen¹ zijn verantwoordelijk voor de uitwerking en voortgang van afspraken.
- Voor de daadwerkelijke uitvoer van afspraken kunnen werkgroepen ingericht worden die onder de uitvoeringsoverleggen ressorteren.
- Het voortgangsberaad voor overstijgende thema's en voortgang gehele akkoord.

Met bovenstaande principes is er zowel een politieke als maatschappelijke verankering in de governance van het Klimaatakkoord.

Opzet governance landbouw en landgebruik – 3 niveaus

Voor de sector landbouw en landgebruik is op basis van deze principes een eerste voorstel voor de inrichting van de uitvoeringsfase gedaan, zie ook de visuele weergave in bijlage 1.

In deze visuele weergave zijn drie niveaus te onderscheiden (zichtbaar gemaakt door fijne stippellijntjes):

Niveau 1: Politieke verantwoordelijkheid en besluitvorming

De minister van LNV is verantwoordelijk voor de sectoropgave, de besluitvorming over eventuele wijzigingen in beleid en/of de inzet van middelen. De minister borgt de samenhang van andere opgaven met die van het Klimaatakkoord, zoals het stikstofdossier en de realisatie van de visie.

¹ Voor landbouw en landgebruik het Klimaatoverleg

Niveau 2: Klimaatoverleg en voortgangsberaad

Voor het monitoren van de realisatie is per sector een uitvoeringsoverleg ingericht en voor het Klimaatakkoord als geheel een Voortgangsberaad.

Voor de sector landbouw en landgebruik is een klimaatoverleg landbouw en landgebruik ingesteld:

- Dit overleg is signalerend en adviserend.
- Alle partijen die een rol hebben in het Klimaatakkoord, hebben deelgenomen aan de totstandkoming van het akkoord en zich hieraan committeren, zijn uitgenodigd voor het Klimaatoverleg.
- De voorzitter is in opdracht van minister aangesteld.
- Partijen zijn zelf verantwoordelijk voor de realisatie van de maatregel waar zij eigenaar van zijn, inclusief de afstemming met andere partijen.
- Het Klimaatoverleg komt minimaal twee keer per jaar bijeen in april en oktober.

Het voortgangsberaad, onder leiding van Ed Nijpels, in opdracht van de minister van Economische Zaken en Klimaat, bestaat uit de voorzitters van de uitvoeringsoverleggen en een vertegenwoordiger van dwarsdoorsnijdende thema's zoals arbeidsmarkt en scholing, RES, Kennis en Innovatie.

Niveau 3: Werkgroepen

Onder het Klimaatoverleg Landbouw en Landgebruik wordt een aantal werkgroepen² ingesteld om de uitvoering op deelopgaves aan te sturen, zie wederom de visualisatie in bijlage 1.

De werkgroepen hebben de volgende taken :

- De werkgroepen zijn verantwoordelijk voor de operationalisering van gemaakte afspraken.
- In de werkgroepen nemen dan ook de partijen deel die betrokken zijn bij de uitvoering van 1 of meerdere afspraken uit het Klimaatakkoord. De werkgroep adviseert het Klimaatoverleg en zij borgt dat elke bijeenkomst van het Klimaatoverleg een vertegenwoordiger input levert via een deelnemer van het Klimaatoverleg.
- Als de werkgroep afwijkt van gemaakte afspraken wordt dit terugggelegd in het Klimaatoverleg.
- De werkgroep is verantwoordelijk om de samenhang en afstemming met andere afspraken in het kader van het Klimaatakkoord en met andere beleidsthema's gericht op de sector te betrekken bij de uitvoering.

² Op dit moment zijn er wisselende termen in omloop voor deze werkgroepen (klankbordgroep, stuurgroep, werkgroep).

Eventuele dilemma's die hieruit naar voren komen niet zijn op te lossen in de werkgroep worden deze teruggelegd naar het Klimaatoverleg.

- Het Klimaatoverleg stelt voor de afzonderlijke werkgroepen een opdrachtomschrijving vast met een duidelijke uitspraak over de rol en verantwoordelijkheid van de werkgroep cq. de inzittende organisaties. De werkgroep bepaalt vervolgens of er een meerjarig werkplan nodig is.
- De werkgroepen bepalen zelf hun vergaderfrequentie.

Vervolg

Na bespreking in het Klimaatoverleg zal verdere aanscherping van de uitvoeringsstructuur plaatsvinden. Deze zal zo spoedig mogelijk met het Klimaatoverleg gedeeld worden en vastgesteld in de volgende bijeenkomst.

Parallel hieraan zal gestart worden met de opdrachtomschrijvingen voor de werkgroepen.

Hangende deze (formele) stappen kunnen de werkgroepen voortgaan in de huidige vorm.

Buiten reikwijdte

Varkens

Naam

10.2.e

Uri Rosenthal

Henk Boelrijk

Frans Stortelder

Linda Janssen

Rene Coppens

Ruud Thijssens

Stijn Steendijk

Buiten reikwijdte

Organisatie	Rol
LNV	Contactpersoon LNV
	Voorzitter
POV	secretaris
VION	
POV	
Rabobank	
Agrifirm	
ForFarmers	

AGENDA

Bijeenkomst Coalitie Vitalisering Varkenshouderij

Datum: Vrijdagochtend 28 februari 2020
Plaats: Kantoor POV. Nieuwe Kazernelaan 2. **AUB POV ingang gebruiken.**
Aanvang: Aanvang 10.00 uur (tot uiterlijk 12.00 uur)

Deelname aan de vergadering:

Rene Coppens (voorzitter), Lieke Hendrix, Linda Janssen-Verriet, Judith Pijnenburg, Frans Stortelder, Jean-Marie van Oort, Stijn Steendijk, Ruud Tijssens, Alfred van Lenthe en Henk Boelrijk.

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Mededelingen

- a. Berichten van verhindering.
Eric Stiphout.
- b. Overig.

4. Notulen vergadering 3 februari 2020

De notulen zijn ter vaststelling bijgevoegd. *Bijlage 1.*

5. Inrichting en governance CoViVa

- a. Definitieve benoeming voorzitter.
Rene Coppens is per 1 januari jl. interim voorzitter.
Vanuit de Stichting CoViVa is een overeenkomst opgesteld. Rene heeft zijn werkzaamheden voor de Rabobank beëindigd.
Het voorstel is om de interim status op te heffen en tot definitieve benoeming over te gaan.
- b. Programma Directeur.
Alfred van Lenthe zal per 1 maart a.s. zijn werkzaamheden starten en zal deelnemen aan de vergadering.
- c. Governance.
De aandachtspunten die tijdens de vorige vergadering zijn benoemd (actiepunt 7) zijn nader uitgewerkt in de bijgevoegde notitie. *Bijlage 2.*
- d. Delegatie CoViVa voor bestuurlijke overleggen met LNV.

6. Uitvoering en financiering actieprogramma'

Een aanzet voor een organisatiebegroting is ter bespreking bijgevoegd. *Bijlage 3.*

Het voorstel is om nadere afspraken te maken over de verder uitwerking van de organisatiebegroting en een verdere detaillering van het actieprogramma per spoor in de vorm van projectbeschrijvingen en projectbegrotingen.

Buiten reikwijdte

8. Voortgang actielijnen

a. Saneringsregeling varkenshouderijen.

Het traject van check op de aanmeldingen of ze aan de criteria voldoen en het berekenen van de geurscores loopt. CoViVa kan stilstaan bij de stand van zaken en mogelijke aandachtspunten.

b. Subsiemodules brongerichte verduurzaming.

De publicatie van de innovatiemodule van de subsidieregeling brongerichte verduurzaming (Sbv) in de Staatscourant heeft even enige vertraging opgelopen. Planning is nog steeds om 15 april a.s. open te kunnen gaan.

Buiten reikwijdte

d. Programma Nationale Mestcoöperatie

Bijgevoegd is de afgestemde notitie samenwerking CoViVa / AgriNI betreffende het programma Nationale Mestcoöperatie. *Bijlage 5 en 6.*

De notitie is voorgelegd aan CoViVa en zal op 3 maart worden voorgelegd aan het CEO-overleg binnen AgriNI. De inzet is dat zowel CoViVa als AgriNI formeel instemmen met de voorstellen en daarna het programma snel van start kan gaan.

Buiten reikwijdte

9. Data volgende vergaderingen.

Het onderstaande vergaderschema is vastgesteld.

- Donderdagmiddag 26 maart
 - Donderdagmiddag 30 april
 - Donderdagmiddag 28 mei
 - Donderdagmiddag 25 juni
 - Donderdagmiddag 30 juli
 - Donderdagmiddag 27 augustus
 - Donderdagmiddag 24 september
 - Donderdagmiddag 29 oktober
 - Donderdagmiddag 26 november
 - Donderdagmiddag 17 december
- Aanvang vergaderingen 13.30 uur. Omgeving Ede.*

10. Rondvraag en sluiting.

Bijlage

Besluiten en actiepunten

Bijeenkomst Coalitie Vitalisering Varkenshouderij

Datum: Maandagavond 3 februari 2019
Plaats: Hotel en Congrescentrum De Reehorst te Ede.
Aanvang: Aanvang 19.00 uur.

Aanwezig:

Rene Coppens (voorzitter), Lieke Hendrix, Linda Janssen-Verriet, Eric Stiphout, Frans Stortelder, Jean-Marie van Oort, Stijn Steendijk, Ruud Tijssens, Paul Jansen (agendapunten 6 en 9a) en Henk Boelrijk (secretaris)

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering met een woord van welkom.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt vastgesteld.

De agendapunt 6 en 9a zullen in aansluiting op elkaar worden behandeld. Paul Jansen zal hierbij zijn inbreng leveren.

3. Voordracht aanstellen programmadirecteur

De voorzitter geeft een toelichting bij het proces. De selectiecommissie heeft gesprekken met een aantal kandidaten gevoerd. De commissie acht Alfred van Lenthe de meest geschikte kandidaat. De achtergronden hierbij worden toegelicht. Het overleg over de arbeidsvoorwaarden moet nog worden afgerond. Zoals vastgelegd in het actieprogramma zal de programmadirecteur in dienst treden van de POV uitvoering BV en zal er een detachingscontract met de Stichting ViVa worden afgesloten waarin de taken en verantwoordelijkheden voor de programmadirecteur worden vastgelegd. Het dienstverband kan per 1 maart a.s. in gaan.

De commissie draagt unaniem Alfred van Lenthe voor als aan te stellen programmadirecteur. CoViVa **besluit**, onder het voorbehoud dat overeenstemming wordt bereikt over de arbeidsvoorwaarden, Alfred van Lenthe aan te stellen als programmadirecteur.

Frans Stortelder benadrukt dat hij vindt dat we een onafhankelijke situatie moeten hebben en borgen dat de programmadirecteur volledig wordt aangestuurd vanuit de Stichting CoViVa. In aansluiting hierop vindt discussie plaats over de vraag of de programmadirecteur niet in dienst moet komen van de Stichting. De Stichting is daarvoor op dit moment niet ingericht en kan onvoldoende garanties bieden naar personeel. Via de detachingsovereenkomst kan de onafhankelijke positie van de Programma directeur worden gegarandeerd. In het actieprogramma is vastgelegd dat de programmaorganisatie wordt ondergebracht bij de POV BV. Daaraan heeft CoViVa zijn akkoord gegeven.

De uitkomst van de discussie is dat, met uitzondering van de POV, de partners er de voorkeur aan geven om de programmadirecteur in dienst te laten treden bij de Stichting maar dat erkend wordt dat realisatie op dit moment complex is. Dit ook in juridische zin.

Actiepunt 1: De voorzitter heeft een gesprek met de beoogde programmadirecteur en zal op basis hiervan een voorstel doen naar de partners.

4. Mededelingen

- a. Berichten van verhindering
Er zijn geen berichten van verhindering

- b. Samenstelling Coalitie.

De Rabobank heeft Judith Pijnenburg benoemd als vertegenwoordiger in de Coalitie. Dit als opvolger van Rene Coppens. De partners kunnen hiermee instemmen. Judith kan helaas niet aanwezig zijn tijdens deze vergadering maar zal tijdens de volgende vergadering zich nader voorstellen en deelnemen.

Actiepunt 2: Rene zal haar voor die tijd bijpraten.

Actiepunt 3 secretaris: voor volgende vergadering delegatie CoViVa voor toekomstige BO's met LNV agenderen.

- c. Beschikbaarheid voorzitter komende weken.

De voorzitter is tot en met woensdag 12-2 met vakantie maar wel bereikbaar.

- d. Stand van zaken stikstofbeleid en landbouwcollectief.

Buiten reikwijdte

5. Notulen vergadering 20 december 2019

De notulen worden vastgesteld. De actiepunten zijn uitgevoerd.

6. Resultaten bestuurlijk overleg d.d. 23 januari 2020

Het verslag van het Bestuurlijk Overleg Verduurzaming Varkenshouderij en Veehouderijen van donderdag 23 januari 2020 wordt voor kennisgeving aangenomen.

Ruud Tijssens heeft de vraag of BO's in de toekomst met alle veehouderij sectoren plaatsvinden. De conclusie is dat dit vanuit beide opstellingen kan. Als de Coalitie behoefte heeft aan een apart BO dan kan dit worden ingevuld. De **afsprake** wordt gemaakt om tijdens de CoViVa vergaderingen bij deze vraag stil te staan. Als het nodig is steken we in op een apart BO.

In aansluiting hierop gaat de Coalitie in op de volgende punten.

- a. Stand van zaken saneringsregeling varkenshouderijen.

Lieke Hendrix geeft nadere informatie. Er zijn 502 aanvragen. Hiermee is de regeling overtekend. De minister heeft aangegeven open te staan voor het beschikbaar stellen van extra financiële middelen als dat nodig is om alle aanvragen die aan de criteria voldoen te kunnen honoreren. De POV schat in dat er rond de 300 aanvragen over zullen blijven. Er zijn nog geen cijfers over aantallen zeugenplaatsen en vleesvarkensplaatsen die met de aanvragen samenhangen. Er blijft aandacht nodig voor het flankerende beleid. Als er knelpunten zijn kunnen die worden gedeeld via de structuur van de kerngroep zoals ook in het BO is afgesproken.

Eric Stiphout stelt voor om in het kader van de communicatie over de resultaten van de Srv ook foto/film rapportages te maken van de situatie voor en na sloop van stallen. Actiepunt 4: dit voorstel zal door LNV worden ingebracht in de communicatiewerkgroep en t.z.t. worden opgepakt.

b. Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

c. Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

7. Governance CoViVa

Bijgevoegd is een notitie waarin in aansluiting op de lijn die tijdens de vorige vergadering is uitgezet nadere voorstellen worden gedaan. De Voorzitter geeft een toelichting bij de voorstellen. Is hiervoor voldoende draagvlak?

De hoofdpunten uit de notitie:

- De programmadirecteur en daarmee het programmabureau worden rechtstreeks aangestuurd vanuit het bestuur van de Stichting ViVa.
- De stemverhouding zijn gebaseerd op het overeengekomen partnermodel en de financiële inbreng vanuit de partners in de verschillende schakels.
- Als een partij tegen is kunnen projecten toch worden gehonoreerd.
- Er wordt gestemd vanuit de verschillende schakels (primair, bank, vlees, voer genetica) dit via een stem met het voorgestelde gewicht.

De Coalitie stelt vast dat er een goed evenwicht in zit en de voorgestelde systematiek garant staat voor snelle en evenwichtige besluitvorming. Bij impasses wel kijken naar een noodplan. Aandacht houden voor de free riders problematiek. Hier dienen we apart bij stil te staan. Welke mogelijkheden bouwen we in om de free riders te kunnen aanpakken? Avv's zijn hiervoor een beperkt instrument. De opstelling van de overheden zijn hierin ook belangrijk.

Lieke Hendrix vraagt aandacht voor de rol van LNV. Die kan niet rechtstreeks worden georganiseerd via de Stichting omdat LNV hierin niet kan participeren. Er ontstaat een ongemakkelijk gevoel. Dit ook in relatie tot de besteding van de 40 miljoen en de afspraken die hierover in het BO zijn gemaakt. De Coalitie vindt dat hiervoor een oplossing moet komen. Voorop staat maximaal commitment met nauwe betrokkenheid vanuit LNV.

Met betrekking tot de verdere uitwerking van de besteding van de 40 miljoen moeten nog keuzes gemaakt worden. Het gaat om nieuw geld voor nieuwe of aanvullingen op lopende projecten waarbij ook in kind bijdragen aan de orde kunnen zijn. De 'members only' systematiek en de positionering van Holland varken zijn ook belangrijke aandachtspunten die bij de uitwerking aan de orde dienen te komen en waarover tijdens de volgende vergadering afspraken gemaakt moeten worden. Dit ook over in kind bijdragen (afbakening en tarief)

Actiepunt 7. Trekker Frans Stortelder: Voor volgende vergadering voorstel uitwerken voor:

- Positie LNV in Governance
- Free riders regeling
- In kind systematiek uitwerken. Hierbij kan gedacht worden aan de werkwijze die bij PPS-en wordt gehanteerd.
- Positionering Holland Varken

8. Financiering uitvoering actieprogramma

De Coalitie neemt kennis van de eerste aanzet voor een organisatiebegroting. Deze zal verder uitgewerkt worden voor de volgende vergadering. Actiepunt 8: voorzitter en programmadirecteur.

9. Voortgang actielijnen

a. Goede zorg voor leefomgeving

Paul Jansen geeft een toelichting bij de notitie. Ruud Tijssens is van mening dat nu de regeling er is we de uitvoering niet aan de markt kunnen overlaten. Dit is nu nog te vroeg. Het is belangrijk dat we vanuit de Coalitie hieraan blijven trekken met collectieve ondersteuning en met ondersteuning blijven duwen aan initiatieven. Frans stelt voor om per kwartaal te beslissen of en hoe we hiermee doorgaan. De markt moet het wel gaan overpakken en we moeten onze inzet goed focussen

Besluit: CoViVa stemt in met het jaarplan en de begroting. Dit voor een kwartaal. De afspraak wordt gemaakt dat er tijdens de CoViVa vergadering van 26 maart a.s. door Paul een kwartaalrapportage wordt opgeleverd met daarbij een overzicht van kansrijke initiatieven.

Actiepunt 9: Paul Janssen.

b. Klimaat en energietransitie

i. Klimaattafel landbouw

De Coalitie besluit om Ruud Tijssens deel te laten nemen aan het klimaatoverleg Landbouw en grondgebruik. Dit als vertegenwoordiger van de Coalitie ViVa en de werkgroep varkens van het

klimaatoverleg. De werkgroep varkens is de Coalitie. Met die pet op kan hij ook het voorzitterschap van de werkgroep Kennis & Innovatie blijven vervullen. Rene Coppens wordt lid van de werkgroep financiën.

Deze wijzigingen zullen formeel ter kennis worden gebracht aan het klimaatoverleg.

Actiepunt 10: secretaris

ii. PPS klimaatmonitor

CoViVa wordt gevraagd het bijgevoegde Consortium Agreement (CA) te onderteken.

Besloten wordt de besluitvorming op te schorten tot na de bijeenkomst van de stuurgroep.

c. Buiten reikwijdte

[Redacted content]

d. Buiten reikwijdte

[Redacted content]

e. Mondiaal koploperschap

Het gesprek met de COV was positief. Hieraan zal een vervolg worden gegeven. Helaas heeft van Rooi op het laatste moment afgezegd. Actiepunt 11: Rene zal gesprekken inplannen met Mark van Rooi en Huub Franssen

10. Data volgende vergaderingen.

De volgende vergadering wordt vastgesteld op vrijdag 28 februari. Aanvang 10.00 uur te Ede. Het vergaderschema voor 2020 wordt vastgesteld:

Aanvang vergaderingen om 13.30 uur omgeving Ede

- Donderdagmiddag 26 maart
- Donderdagmiddag 30 april
- Donderdagmiddag 28 mei
- Donderdagmiddag 25 juni
- Donderdagmiddag 30 juli
- Donderdagmiddag 27 augustus
- Donderdagmiddag 24 september
- Donderdagmiddag 29 oktober
- Donderdagmiddag 26 november
- Donderdagmiddag 17 december

11. Rondvraag en sluiting.

Eric Stiphout geeft aan dat POV en Vion zijn toegetreden tot JoinData. Dit sluit aan bij het actieprogramma van CoViVa.

De voorzitter sluit de vergadering met een woord van dank.

Bestemd voor : vergadering CoViVa 28-2-2020

Van : Frans Stortelder / Jean Marie van Oort

Datum : 26 februari 2020

Betreft : CoViVa en de Free-Rider-problematiek

1. Inleiding.

Tijdens de afgelopen vergaderingen van de Stuurgroep is gesproken over de free-rider-problematiek en de gevolgen daarvan voor de verdere ontwikkeling van CoViVa en meer in het bijzonder voor de uitvoering van het Actieplan Vitalisering Varkenshouderij. Met name in de voerindustrie (Nevedi) en de vleesindustrie (COV) dreigt de problematiek van de 'free-riders' tot een splijtzwam te worden. Beide sectoren hebben een forse commitment afgegeven t.a.v. de funding van toekomstige innovatieprojecten. Hoewel ten aanzien van de POV weliswaar geen sprake is van een grote collectieve financiële bijdrage kan ook hier de problematiek van actieve supporters versus fundamentele dissonanten tot een belangrijke vertraging in de innovatie leiden. Een adequate en slagvaardige uitvoering van het Actieplan Vitalisering Varkenshouderij en een snelle implementatie van innovatieve projecten zijn van groot belang voor de sector. Al deze ontwikkelingen zijn gebaat bij een maximaal draagvlak in de gehele kolom. Of het nu free-riders betreft dan wel fundamentele dissonanten, allen vertragen op hun eigen wijze de uitvoering van de plannen. Het is dan ook zaak om de planvorming dusdanig in te richten dat iedere schakel in de kolom zijn/haar voordeel ziet in actieve participatie. Slechts op die manier kan er sprake zijn van de gewenste versnelling.

2. De rol van "Holland Varken".

In het Actieplan Vitalisering Varkenshouderij heeft het Holland Varken onder Spoor 5 (Mondiaal koploperschap in marktgerichte ketens) een prominente plaats gekregen nl.;

- Het verder uitbouwen van het ketenkwaliteitssysteem 'Holland Varken' met als doelstelling het creëren van een internationaal onderscheidende positie:
- Vlees onder het logo van Holland Varken is mondiaal koploper op het gebied van voedselveiligheid, duurzaamheid en traceerbaarheid.
- Holland Varken geldt als kritische voorwaarde voor een verbeterde positionering van Nederlands varkensvlees. Om succesvol te kunnen zijn is 100% dekking van de varkenssector noodzakelijk.

Het Holland Varken zoals door de Stuurgroep gedefinieerd, is min of meer de drager geworden van de integrale innovatieve impuls die op dit moment leeft binnen de Nederlandse varkensvleeskolom. Tegelijkertijd echter moeten we ons realiseren dat wellicht nog een aantal belangrijke noten gekraakt moeten worden zodra de uitvoering van de actieplannen gestalte moet krijgen:

- Er zal een eenduidige communicatiestrategie ontwikkeld moeten worden. Ongetwijfeld zullen hier nog de nodige tegenstellingen tussen sectoren overbrugd moeten worden;
- Uiteindelijk zal er een eenduidige data-infrastructuur tot stand moeten komen. Over de snelweg (JoinData) zijn partijen het min of meer wel eens maar over de inrichting van de

onderliggende dataplatforms zal nog veel gesproken moeten worden (o.a. twee IKB-systemen die onafhankelijk van elkaar dezelfde broninformatie verzamelen en valideren). Het POV en de COV zijn momenteel twee gelijkwaardige 'aandeelhouders' van het Holland Varken. Waar beide organisaties bovenal lof toekomt voor het initiatief tot het oprichten van het Holland Varken speelt ook het gegeven dat binnen beide organisaties, al naargelang de dossiers, sprake kan/zal zijn van soms divergerende belangen. Dit doet de vraag rijzen of een krachtige ontwikkeling van het Holland Varken wellicht niet beter tot zijn recht komt indien de aansturing en besluitvorming daaromtrent op een hoger cq. overkoepelend niveau wordt gelegd?

3. Voedselveiligheid en diergezondheid.

Als expliciet uitgangspunt heeft de Stuurgroep destijds geformuleerd dat vlees onder het logo van Holland Varken zich als mondiaal koploper moet manifesteren op het gebied van voedselveiligheid. Het aspect van voedselveiligheid zal het komende decennium steeds belangrijker worden en hier ligt dan ook een belangrijk aspect voor een onderscheidende positionering.

Voedselveiligheid ligt 1:1 in het verlengde van diergezondheid. En hoewel de Nederlandse varkenshouderij internationaal gezien al bijzonder hoog scoort op het gebied van ziekte management zijn experts het er tegelijkertijd over eens dat op diergezondheid nog grote vooruitgang te boeken is. Met als interessante bijkomstigheid dat het economisch verdienmodel van de varkenshouderij sterk kan verbeteren als tegelijkertijd de faalkosten in de keten o.a. ten gevolge van vermijdbare uitval cq. vertraagde groei zal afnemen. De impact die we geven middels spoor 4 aan PRRS veldvirus vrij uitstroom kan sterk versterkt worden als de koppeling met bijvoorbeeld APP (Actinobacillus Pleuropneumoniae) gelegd kan worden. Zodoende kan een grensverleggende doorbraak op het gebied van diergezondheid worden gerealiseerd. Eén op één speelt in dat verband het terugdringen van medicinatie, hetgeen voor een consument in belangrijke mate appelleert aan voedselveiligheid. Ook krijgen nieuwe marktconcepten hierdoor kans zich te ontwikkelen.

4. JoinData en de 'digitale snelweg varkensketen'

Teneinde mondiaal koploperschap op gebied van voedselveiligheid, maar ook op het gebied van duurzaamheid en traceerbaarheid succesvol te kunnen claimen zal een modern, éénduidig en efficiënt systeem van dataverzameling en -uitwisseling gebouwd moeten worden. Efficiënte communicatie- en datatransfer tussen ketenpartners onderling, maar zeker ook tussen private ketenpartijen en de overheid bijv. in het kader van gezondheidscertificering, gelden daarbij als een belangrijke succesfactor. Met de ontwikkeling van JoinData als digitaal platform heeft Nederland een uitstekende uitgangspositie verworven om zich op het gebied van data-uitwisseling te meten met de grote varkensintegraties in de wereld. Dit in combinatie met een voorloperpositie op het gebied van voedselveiligheid, duurzaamheid en dierenwelzijn maken dat het Nederlands varkensvlees de facto de potentie heeft om toonaangevend te worden in de wereld.

5. Eenduidige en snelle implementatie als voorwaarde voor succes.

Eenzijds is het jammer te moeten constateren dat de voorsprong die wij op dit moment mogen claimen ten opzichte van onze belangrijkste concurrenten in de wereld voortgekomen is uit de zware economische crisis in de Nederlandse varkenshouderij van een aantal jaren geleden. Tegelijkertijd toont het de veerkracht van de sector en haar bestuurders. De vorming van POV heeft een belangrijke impuls gegeven aan het proces, maar ook de ontwikkeling rondom CoViVa, in het

bijzonder de productie van het Actieplan Vitalisering Varkenshouderij, is van groot belang geweest voor het proces.

Feit is echter dat de voorsprong die wij claimen te hebben gerealiseerd nog niet is verzilverd!

Hoewel veel seinen inmiddels op groen lijken te staan moet de finale slag nog plaatsvinden: de verzilvering van het Holland Varken als onderscheidend product op het gebied van voedselveiligheid, duurzaamheid en dierenwelzijn. Daarvoor is een snelle implementatie van met name de sporen 4 en 5 van het Actieplan van groot belang.

VOORSTEL:

Holland Varken als oplossing voor de ‘free-riders en dissonanten problematiek’

Op basis van bovengenoemde analyse komen wij tot volgend voorstel:

1. Wij willen de 80/20-regel introduceren om te kunnen bepalen of er sprake is van voldoende acceptatie binnen de sectoren om onze commitment gestand te doen. In dat verband definiëren wij dat er sprake is van een kansrijke snelle en succesvolle implementatie van de actieplannen zoals geformuleerd in het Actieplan Vitalisering Varkenshouderij als 80% van sectordoelgroepen actief participeren in het Actieplan d.w.z.:
 - a. Minimaal 80% van de Nevedi-leden (gerelateerd aan omzet varkensvoer) ondersteunen actief het commitment t.a.v. funding
 - b. Minimaal 80% van de COV-leden (gerelateerd aan aantal varkensslachtingen) ondersteunen actief het commitment t.a.v. funding
 - c. Minimaal 80% van de POV-leden ondersteunen actief de Actieplannen zoals geformuleerd bij de sporen 4 en 5
2. Om stroperigheid in besluitvorming t.a.v. het Holland Varken te voorkomen en patstellingen te vermijden geven POV en COV het concept “Holland Varken” in licentie aan CoViVa. De toekomstige besluitvorming ten aanzien van strategie en positionering van het Holland Varken vindt vervolgens plaats in het Bestuur van de Stichting CoViVa. Hierin hebben alle belangrijke sectoren in dit verband zitting.
3. Met de ontwikkeling van de blockchain voor het ketenpaspoort (waarvan het ‘minimumniveau’ nader door de ketenpartijen zal moeten worden vastgesteld) ontstaat een objectieve, ‘unmutable’ en real time traceerbaarheid van de in Nederland geslachte varkens. Het Ministerie van LNV zal de ontwikkeling van deze innovatieve ‘data-gathering’ actief moeten ondersteunen en bevorderen en zo snel mogelijk in haar eigen procedures integreren teneinde het proces van ‘gezondheidscertificering’ te verbeteren en te versnellen. De hieruit voortvloeiende kostenvoordelen zullen aan de sector moeten worden teruggegeven.

VERGADERING	Coalitie ViVa																			
VERGADERDATUM	28 februari 2020																			
STATUS	Discussie																			
ONDERWERP	Opzet begroting organisatiekosten Stichting CoViVa																			
TOELICHTING	<p>Tot 1 oktober jl. de bureaunkosten voor de herijking van het Actieplan Vitalisering Varkenshouderij (Actieplan) gefinancierd uit de door de POV, Rabobank en LNV bij elkaar gebrachte middelen op basis van de afspraken die hiervoor voor de betreffende periode zijn gemaakt. Dit onder meer voor de uitvoering van de projecten waarvoor EU middelen ter beschikking waren.</p> <p>Op 1 oktober jl. is de subsidiabele periode betreffende de LNV middelen afgelopen. Dit geldt ook voor de middelen van POV en Rabobank. Rekening en verantwoording voor de periode tot 1 oktober 2019 met betrekking tot de bureau- en uitvoeringskosten wordt opgesteld en kan naar verwachting februari 2020 worden gepresenteerd aan LNV en het bestuur van de Stichting CoViVa. De verwachting is dat er geen middelen over zullen blijven.</p> <p>Tijdens de op 20 december 2019 gehouden vergadering is het kostenoverzicht voor de periode vanaf 1 oktober 2019 tot het vaststellen van de meerjarenbegroting vanaf 1 januari 2020 besproken en vastgesteld. Deze kosten zullen worden gedekt vanuit een bijdrage van de partners á €30.000,-</p> <p>Er wordt € 180.000,- bijgedragen door de partners voor de overbruggingsperiode. De middelen worden overgebracht bij de Stichting. Besloten is dat overblijvende middelen beschikbaar blijven vanuit de Stichting.</p> <p>Inzet is om voor periode 1-1-2020 tot 31-12-2023 zo snel mogelijk begroting voor algemene bureaunkosten en uitvoeringskosten op te stellen dit met dekking uit het budget 40 miljoen en de projecten die vanuit het actieprogramma via dit budget gaan lopen. Een eerste inschatting is hieronder gegeven.</p> <p>Kostenposten organisatie en uitvoering:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th colspan="2">Eerste inschatting van kosten op jaarbasis</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Voorzitter</td> <td colspan="2">€. 60.000,-</td> </tr> <tr> <td>Bestuurssecretaris</td> <td colspan="2">€. 100.000,-</td> </tr> <tr> <td>Programma directeur</td> <td colspan="2">€. 150.000,-</td> </tr> <tr> <td>Financiële administratie</td> <td colspan="2">€. 20.000,-</td> </tr> <tr> <td>Juridische ondersteuning</td> <td>€. 20.000,-</td> <td>Daar waar van toepassing, worden de betreffende kosten aan individuele projecten toegerekend</td> </tr> </tbody> </table>			Eerste inschatting van kosten op jaarbasis		Voorzitter	€. 60.000,-		Bestuurssecretaris	€. 100.000,-		Programma directeur	€. 150.000,-		Financiële administratie	€. 20.000,-		Juridische ondersteuning	€. 20.000,-	Daar waar van toepassing, worden de betreffende kosten aan individuele projecten toegerekend
	Eerste inschatting van kosten op jaarbasis																			
Voorzitter	€. 60.000,-																			
Bestuurssecretaris	€. 100.000,-																			
Programma directeur	€. 150.000,-																			
Financiële administratie	€. 20.000,-																			
Juridische ondersteuning	€. 20.000,-	Daar waar van toepassing, worden de betreffende kosten aan individuele projecten toegerekend																		

	Ondersteuning Communicatie	€. 40.000,-	Daar waar van toepassing, worden de betreffende kosten aan individuele projecten toegerekend
	Vergaderkosten	€. 20.000,-	
VOORSTEL / ADVIES	De Coalitie wordt voorgesteld om het traject voor het uitwerken van een organisatiebegroting en projectbegroting te bespreken.		

Aan: Stuurgroep Taskforce Versnelling Innovatie

Van: Ruud Tijssens

Datum: 15-2-2020

Betreft: Opstart Taskforce Versnelling Innovatie

Inleiding

In het Bestuurlijk Overleg Verduurzaming Varkenshouderij en Veehouderijen van 23 januari is het besluit genomen een Taskforce Versnelling Innovatie in te stellen. Op 30 januari heeft een Stuurgroep zich daar nader over gebogen en nadere duiding gegeven. Aan ondergetekende is de vraag gesteld zich te beraden op het Voorzitterschap van de Taskforce Versnelling Innovatie en is de vraag gesteld voor eind februari een plan van aanpak te presenteren.

Voor de verdere voorbereidingen daarvan is ook nog contact geweest met het Ministerie van I&W in verband met de opdracht aan Rebel. De gebruikte documenten zijn in de bijlage opgenomen.

Navolgend zal allereerst het kader worden geschetst, waarna een nadere uitwerking van het plan van aanpak wordt geschetst, alsmede een budget wordt gepresenteerd.

Kader

- **Optelsom van samengestelde unit-operations is een stalsysteem.** Het kader van de opdracht is het 'innovatieproces tot vergund nieuw stalsysteem'. Het is belangrijk te realiseren dat er geen 'leveranciers van (turn-key) stalsystemen' bestaan in Nederland. Een stalsysteem is een samenspel tussen de boer, leveranciers, de technisch adviseur en de aannemer.
Feitelijk is er geen 'te vergunnen stalsysteem' maar is er sprake van 'een aaneenschakeling van verschillende unit-operations, die gezamenlijk een stal leveren die aan bepaalde technische specificaties voldoet'.
Voorgesteld wordt dit expliciet in de opdracht op te nemen: 'Het innovatieproces om te komen tot een aaneenschakeling van verschillende unit-operations, die gezamenlijk een stal leveren die aan bepaalde technische specificaties leidt, waarop een vergunning kan worden afgegeven.'
- **Middelvoorschriften staan echt innovatieve oplossingen in de weg.** De essentie van een innovatief stalsysteem zou de gewenste emissiereductie of emissiespecificaties moeten zijn, in combinatie met andere doelen (zoals diergezondheid, dierwelzijn, etc.). Door te spreken over vergunde stalsystemen lijkt het zo te zijn dat de realisatie van die doelen ook gevonden moet worden in technische specificaties. Maar dat betekent dat managementaspecten (zoals frequentie van reiniging, inzet van specifieke voersoorten, genetica) niet binnen de scope vallen van de aanpak. Voorgesteld wordt om dit element expliciet mee te nemen in het ontwerp van het systeem om geborgde, reproduceerbare oplossingen te ontwikkelen en vergund te krijgen.
- **Vantevoren vastgestelde ontwerpspecificaties zijn cruciaal voor een snel innovatieproces.** Eén van de cruciale elementen voor een versneld innovatieproces is om precies te weten waarheen ontworpen moet worden en welke technische uitdagingen zijn op te lossen. Uit de opdracht van het Ministerie van I&W blijkt ook dat met name de 'schuivende percelen'

tijdens het langdurige proces onderkend zijn, en er wordt terecht onderzoek gedaan naar alternatieve mogelijkheden om dit proces in te richten. De nu lopende exercitie is waardevol. Maar het belangrijk om de uitgangspunten voor 'vastgestelde ontwerpspecificaties' geheel door te rechercheren, en deze vast te stellen. Een aantal uitgangspunten zijn m.i. cruciaal om dit ontwerpproces te realiseren, waarbij het centrale begrip rechtszekerheid is:

- **Voor investeerders dient er sprake te zijn van rechtszekerheid tijdens de ontwerpfase;**
- **Het voorzorgsbeginsel is een maatschappelijk en politiek te rechtvaardigen principe, maar het innovatie- tot vergunningstraject dient robuust gemaakt te worden en de (maatschappelijke) risico's kunnen niet afgewenteld worden op de innovatoren.**
- **Toezicht en beoordeling op de prestaties van unit-operations of stalsystemen dient volstrekt onafhankelijk te zijn ingericht en volledig geprotocolleerd vorm gegeven te worden.**

Voorstel plan van aanpak

In de notitie staat volgende opdracht beschreven:

De Werkopdracht luidt om

- met voorstellen te komen die leiden tot versnelling van de doorlooptijd om innovaties ook in de praktijk (te kunnen uitrollen, waarbij de kwaliteit van het proces en de uitkomst van de inzet van de maatregel/techniek voldoende geborgd zijn.
- hierbij een integrale aanpak als uitgangspunt te nemen, zowel betreffend proces als wet en regelgeving.
- Aanbevelingen te doen inzake randvoorwaarden en uitvoeringsmodaliteiten om te komen van middel- naar doelvoorschriften en aansluiting daarvan op processen van vergunningverlening.
- aanbevelingen te doen over optimale inrichting van een subsidieregeling in relatie tot de Europese Staatssteunkaders.

De stuurgroep heeft drie prioriteiten aangegeven:

1. Versnellingstraject vergunningen;
2. Beoordelingssystematiek van stallen en stalsystemen – van idee tot Tac-Rav-lijst;
3. Welke (maximale) ruimte is er binnen de EC staatssteunkaders

Belangrijk te realiseren dat het Ministerie van I&W de organisatie Rebel opdracht heeft gegeven om een aantal varianten uit te werken aangaande stalbeoordeling. Het belangrijkste deel van deze opdracht staat hieronder weer gegeven, en past in hoge mate binnen prioriteit 2 vanuit de stuurgroep:

Het ministerie van IenW wil een extern advies over fundamentele aanpassing van het stelsel voor stalbeoordeling. IenW vraagt van de opdrachtnemer in het advies minimaal invulling te geven aan de onderstaande varianten. Deze varianten, die verschillen in mate van publieke verantwoordelijkheid voor het stelsel zijn:

1. Een publieke invulling, waarbij het ministerie verantwoordelijk blijft voor de beoordeling en toekenning van de emissiefactoren.
2. Een privaat stelsel waarbij de leverancier en/of gebruiker verantwoordelijk is voor de beoordeling en toekenning van emissiefactoren op basis van wettelijke eisen, bijvoorbeeld met een wettelijke certificering.
3. Een mixvorm waarbij de emissiefactoren niet meer wettelijk worden voorgeschreven maar meer direct ten dienste staan van betrokkenen (fabrikant, veehouder en bevoegd gezag en rijksoverheid) en de verantwoordelijkheid voor de stalbeoordeling wordt gedeeld met betrokkenen, zoals bijvoorbeeld voor het gebruik van emissiearme spuittechnieken met de Technisch Commissie Techniekbeoordeling.

Formele rapportage staat gepland voor eind februari.

Tussenconclusie: Alhoewel veel onderdelen zijn voorzien, is nog wel de vraag of de nu voorgestelde aanpak en afbakening voldoende alle relevante vraagstukken voldoende zijn belegd. Daarom wordt volgende aanpak voorgesteld:

1. Samenstelling van een kernteam, waarbij de kernteamleden de bereidheid hebben om in de verdere uitwerking één uitwerkingsspoor te trekken; bij de selectie van deze leden wordt rekening gehouden met de prioriteiten van de stuurgroep en de daarbij benodigde expertise:
 - a. Expertise op gebied van vergunningsverlening in relatie tot nieuwe, innovatieve unit-operations en stalsystemen;
 - b. Expertise op gebied van systemen en regelgeving om van onderzoek tot geaccrediteerd of gecertificeerd systeem te komen;
 - c. Expertise t.a.v. Europese Staatssteunkaders.
2. Samenstelling van een actief betrokken werkgroep, die functioneert als klankbord- en inspiratiegroep.
3. Verkenning-, opdrachtformulering- en planfase. In één of twee sessies worden allereerst de lopende trajecten onderzocht, en vindt een discussie plaats om het vraagstuk te kaderen en te werkplannen te maken.

Terugkoppeling aan Bestuurlijk Overleg en formele opdrachtverlening

4. Uitwerkfase (minimaal) drie werksporen
5. Consolidatiefase
6. Uitwerking uitvoeringsadvies.

Presentatie aan Bestuurlijk Overleg en formele opdrachtverlening

Fasering:

Fase 1 t/m 3 dienen eind maart / begin april afgerond te worden. Conform planning van Rebel kunnen daarbij ook de uitkomsten uit de betreffende studie worden meegenomen.

Fase 4 t/m 6 zijn nog nader te plannen, maar zouden juni / juli afgerond moeten kunnen worden.

Organisatie:

Volgende aanpak wordt voorgesteld:

- Voorzitter wordt ondersteund door een (licht) secretariaat voor notulen, plannen vergaderingen (ook werkgroepen) en een professional, die het schrijfwerk voor de werkgroepen doet.

Kosten:

Uitgegaan wordt van een looptijd van 1,5 maand voorbereiding en 3 intensieve maanden. In de bijlage staat een gespecificeerde begroting opgenomen.

Totaal budget bedraagt vooralsnog 75.000 euro, op basis van nacalculatie. Uitgangspunten:

- Vergoeding kernteamleden: 250 €/vergadering
- Vergoeding voorzitter (incl. voorbereiding): 750 €/vergadering
- Kosten secretariaat: 80 €/uur
- Professionele ondersteuning: 120 €/uur.

Eerste gedachtelij kernteamdeelnemers:

Hierbij enkele gedachten voor kernteamdeelnemers (nog niet benaderd). Daaruit 3 tot 4 deelnemers te selecteren. Doelstelling is in het kernteam mensen uit te nodigen met praktische kennis en ervaring met de hiervoor beschreven innovatieprocessen.

- Cor vd Ven (Vencomatic)
- Theo Bruinsma (Marel)
- Lambert Polinder (Agrifirm Exlan)
- Jos de Groot (DLV)
- 10.2.e (EMS)
- 10.2.e (Rundveebenodigdheden)
- 10.2.e (WUR)

Te overwegen valt om de projectleider Rebel in het kernteam op te nemen.

Werkgroepdeelnemers:

Worden voorgesteld door de deelnemers van het bestuurlijk overleg.

Bijlage: Budget

Secretariaat weken

2	20	uur/week	40
6	10	uur/week	60
13	15	uur/week	195
1	40	uur/week	40
		Totaal	335
		Kosten/uur	80
			26800

Professionele ondersteuning

5	4	uur/week	80
1	20	uur/week	80
13	30	uur/week	80
1	40	uur/week	80
		Totaal	320
		Kosten/uur	120
		Totaal	38400

Vergoeding kernteamdeelnemers

		euro per	
	250	vergadering	
6 weken	3	vergaderingen	3750
14 weken	6	vergaderingen	7500
			11250

Vergoeding voorzitter

		euro per vergadering (incl.	
	750	Vorbereiding)	
6 weken	5	vergaderingen	3750
14 weken	12	vergaderingen	9000
			12750

Totaal begroting 73650 euro

Samenwerking CoViVa en AgriNL betreffende Programma Nationale Mestcoöperatie

De Coalitie Vitalisering Varkenshouderij (CoViVa) heeft besloten het Programma Nationale Mestcoöperatie gezamenlijk met AgriNL vorm te geven. AgriNL staat positief tegenover een gezamenlijke uitwerking van dit programma. In deze notitie worden de kaders en de wijze van samenwerking verder uitgewerkt.

Overwegingen

CoViVa heeft volgende overwegingen t.a.v. een nationale mestcoöperatie ingenomen: “Een Nationale Mestcoöperatie, die verantwoordelijk is voor het (laten) verwerken van overschotmest, en daarbij sturing gaat geven aan het verder professionaliseren van de keten van mestverwerking, lijkt om meerdere redenen een interessant middel te kunnen zijn om meerdere doelen te helpen realiseren. Ook uit bijeenkomsten van de POV is naar voren gekomen dat er onder varkenshouders een breed draagvlak is, mits daarbij rekening wordt gehouden met reeds goed functionerende regionale samenwerkingsverbanden. Ook het Ministerie van LNV heeft aangegeven de opzet van een Nationale Mestcoöperatie serieus te willen bestuderen.”

Voor AgriNL is mest en mestverwaarding één van de speerpunten in het programma Groen, Gezond en Gewaardeerd. Eén van de daaruit voortvloeiende actielijnen is de Digitale Mestketen, waarbij AgriNL samenwerkt met het Ministerie van LNV.

In onderling overleg is geconcludeerd dat beide aanpakken veel raakvlakken hebben en dat het belangrijk is in gezamenlijkheid het Programma Nationale Mestcoöperatie vorm te geven.

Plan van aanpak

Het plan van aanpak is opgenomen in de bijlage. Kernpunt daarbij is de aanstelling van een Programmamanager voor een periode van 3 tot 4 maanden, met als opdracht:

- a. Ontwikkel de werkingscope en organisatievorm voor een Nationale Mestcoöperatie en een plan om dit daadwerkelijk te kunnen realiseren inclusief draagvlak daarvan bij leden van POV, AgriNL en (ambtelijk) het Ministerie van LNV.
- b. Onderzoek daarbij de mogelijkheden en effecten van een Nationale Mestcoöperatie voor varkensmest alleen of voor alle mestsoorten in Nederland, alsmede het draagvlak om het breder vorm te geven, mocht aangetoond worden dat het aantrekkelijk is om andere mestsoorten in de aanpak mee te nemen.
- c. Daarbij dient aantoonbaar gemaakt te worden dat de Nationale Mestcoöperatie leidt tot een betere verwaardingsaanpak op de korte termijn, een positieve invloed heeft op de professionalisering van de technische en managementontwikkeling van de betrokken bedrijven, en de basis wordt geschapen voor de verdere ontwikkeling van hoogwaardige mestproducten, in lijn met de ambities vanuit o.a. het klimaatakkoord en de kringloopvisie van het Ministerie van LNV.

In de samenwerking met AgriNL staan aanvullend nog volgende zaken centraal:

- d. Onderzoeken of er een gezamenlijk draagvlak ontwikkeld kan worden voor de aanpak Nationale Mestcoöperatie.

- e. Onderzoeken wat de invloed is van het project 'Mest Digitaal' op de ontwikkeling van de Nationale Mestcoöperatie.
- f. Onderzoeken op welke wijze in de komende periode tot een gezamenlijk sluitend plan van aanpak kan worden gekomen, indien uit de analyse blijkt dat de twee programma's inhoudelijke raakvlakken hebben.

Er zal een Programmamanager worden aangesteld (budget 60.000 €) en er is ruimte voor nader onderzoek (25.000 €) om scenario's in beeld te brengen.

Samenwerking

Beide partijen hebben besloten deze eerste fase gezamenlijk vorm te geven. Het Programma Nationale Mestcoöperatie wordt gezien als een Programma van CoViVa, waarbij samen wordt gewerkt met AgriNI.

Op volgende wijze krijgt de samenwerking vorm:

1. Inrichten van een gezamenlijke stuurgroep, met daarin 2 vertegenwoordigers van de private partijen van CoViVa, 1 vertegenwoordiger van AgriNI en 1 vertegenwoordiger van het Ministerie van LNV;
2. Inrichten van een werkgroep o.l.v. van de aan te stellen Programmamanager, waarin vanuit AgriNI minimaal de Projectleider Digitale Mestketen wordt opgenomen.
3. Inrichten van een klankbordgroep, waarbij partijen vanuit AgriNI en CoViVa worden uitgenodigd om één persoon af te vaardigen.
4. De kosten van het programma in deze fase worden voor 2/3e deel gedragen door CoViVa en voor 1/3e deel door AgriNI.

Aan het Bestuur van AgriNL
P.a. Malietoren
Bezuidenhoutseweg 12
Kamer 8.01
2594 AV DEN HAAG

PER EMAIL: 10.2.e @rabobank.nl

Datum: 8 januari 2020
Ons Kenmerk: U20001
Betreft: Verzoek tot gezamenlijke afstemming t.a.v. ontwikkeling mestverwerking in Nederland
Informatie: Henk Boelrijk: 06-10.2.e

Geacht Bestuur,

Vanuit de Coalitie Vitalisering Varkenshouderij zouden we graag uw aandacht willen vragen voor het volgende.

Zoals bekend heeft de Coalitie Vitalisering Varkenshouderij in haar Programma Vitale Varkenshouderij¹ vijf sporen uitgewerkt. Via deze sporen wordt gewerkt aan een verdere vitalisering van de varkenshouderij in Nederland. Naast een sterke focus op mondiaal koploperschap in vraaggestuurde ketens spelen mestverwerking, stalaanpassingen, en het functioneren van de keten van mestverwerking een belangrijke rol in meerdere van de vijf sporen, waarlangs de Coalitie haar ambities vorm geeft.

Eén van de belangrijke bouwstenen voor het beter laten functioneren van de mestketen is de verkenning om een Nationale Mestcoöperatie vorm te geven.

In de afgelopen periode heeft de Coalitie oriënterende gesprekken gevoerd binnen de eigen geledingen. Daaruit is gebleken dat er een breed draagvlak is om de resultaten van deze oriëntatie om te zetten in een vervolgtraject en dit formeel vorm te gaan geven. Een Nationale Mestcoöperatie, die verantwoordelijk is voor het (laten) verwerken van overschotmest, en daarbij sturing gaat geven aan het verder professionaliseren van de keten van mestverwerking, lijkt om meerdere redenen een interessant middel te kunnen zijn om meerdere doelen te helpen realiseren. Ook uit bijeenkomsten van de POV is naar voren gekomen dat er onder varkenshouders een breed draagvlak is, mits daarbij rekening wordt gehouden met reeds goed functionerende regionale samenwerkingsverbanden. Ook het Ministerie van LNV heeft aangegeven de opzet van een Nationale Mestcoöperatie serieus te willen bestuderen.

Op grond hiervan heeft de Coalitie in haar laatste vergadering besloten om een Programmamanager aan te stellen, die in een periode van 3 maanden opdracht krijgt de werkingssfeer, scope en organisatievorm van de Nationale Mestcoöperatie uit te werken, en een plan voor realisatie op te stellen. De tot op heden gehanteerde opdrachtformulering treft u in de bijlage aan.

¹ https://www.vitalevarkenshouderij.nl/download/40/Downloads/programma/Programma_ViVa_definitief.pdf

De Coalitie is zich bewust van het feit dat ook AgriNL zich actief inzet voor het verder door ontwikkelen van de digitale mestketen, aan de hand van het project 'Mest Digitaal' naar aanleiding van onderzoek door de heer Cloo. Als Coalitie zijn we ons bewust van het feit dat beide projecten weliswaar niet vergelijkbaar zijn, maar elkaar wel sterk raken. Daarom nodigen we AgriNL graag uit om gezamenlijk het Programma Nationale Mestcoöperatie bestuurlijk vorm te geven. Als basis voor de samenwerking zouden volgende uitgangspunten kunnen dienen:

- Onderzoeken of er een gezamenlijk draagvlak ontwikkeld kan worden voor de aanpak Nationale Mestcoöperatie.
- Onderzoeken wat de invloed is van het project 'Mest Digitaal' op de ontwikkeling van de Nationale Mestcoöperatie.
- Onderzoeken op welke wijze in de komende periode tot een gezamenlijk sluitend plan van aanpak kan worden gekomen, indien uit de analyse blijkt dat de twee programma's inhoudelijke raakvlakken hebben.

Uw leden ForFarmers, Agrifirm, Vion en Rabobank zijn ook lid van de Coalitie Vitalisering Varkenshouderij, en POV vertegenwoordigt LTO voor varkens houdend Nederland en is in die zin ook verbonden met AgriNL.

Graag treden we met u in overleg. Vanuit de coalitie zijn de heren Tijssens (Agrifirm) en Steendijk (ForFarmers) verantwoordelijk voor de actielijn 'circulaire landbouw' waar dit programma onder valt.

Wij vertrouwen hiermee u voldoende geïnformeerd te hebben en zien uit naar een snelle reactie.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Rene Coppens
Interim Voorzitter Coalitie Vitalisering Varkenshouderij

Bijlage: opdrachtformulering voor de Programmamanager Nationale Mestcoöperatie

Bijlage: Opdrachtformulering voor de Programmamanager Nationale Mestcoöperatie

Tekst, zoals besproken tijdens overleg Coalitie Vitalisering Varkenshouderij op 16-12 jl.:

Inleiding

Tijdens het laatste Stuurgroep overleg CoViVa is geconstateerd dat er een breed draagvlak lijkt te zijn om de actielijn Nationale Mestcoöperatie verder te ontwikkelen. Tevens is geconstateerd dat het nu het juiste moment voor verdere ontwikkeling is, mede omdat door de overheid op dit moment wordt gewerkt aan een verdere aanscherping van de mestwetgeving.

Daarnaast is relevant te constateren dat het ook dringend noodzakelijk is om de initiatieven vanuit CoViVa, NI Next Level Mestverwaarding en AgriNI te koppelen. Vanuit verschillende geleidingen, maar met soms net iets verschillende uitgangspunten, wordt gewerkt aan het verbeteren van de verwaarding en professionalisering van de mestketen.

Gezien het feit dat hier snelheid en nauwkeurigheid noodzakelijk is, wordt het volgende voorgesteld.

Aanpak

Voorgesteld wordt een (tijdelijke) programmamanager aan te stellen voor een periode van 2 à 3 dagen per week, die in een periode van 3 à 4 maanden de volgende opdracht uitvoert:

Ontwikkel de werkingsscope en organisatievorm voor een Nationale Mestcoöperatie en een plan om dit daadwerkelijk te kunnen realiseren inclusief draagvlak daarvan bij leden van POV, AgriNI en (ambtelijk) het Ministerie van LNV.

Onderzoek daarbij de mogelijkheden en effecten van een Nationale Mestcoöperatie voor varkensmest alleen of voor alle mestsoorten in Nederland, alsmede het draagvlak om het breder vorm te geven, mocht aangetoond worden dat het aantrekkelijk is om andere mestsoorten in de aanpak mee te nemen.

Daarbij dient aantoonbaar gemaakt te worden dat de Nationale Mestcoöperatie leidt tot een betere verwaardingsaanpak op de korte termijn, een positieve invloed heeft op de professionalisering van de technische en managementontwikkeling van de betrokken bedrijven, en de basis wordt geschapen voor de verdere ontwikkeling van hoogwaardige mestproducten, in lijn met de ambities vanuit o.a. het klimaatakkoord en de kringloopvisie van het Ministerie van LNV.

Alvorens deze aanpak vorm te geven dient de Stuurgroep CoViVa alsmede het CEO-overleg van AgriNI in te stemmen met deze aanpak, hetgeen georganiseerd zal worden door Agrifirm en ForFarmers (als trekkers van de actielijn circulaire landbouw binnen CoViVa).

Tevens dient maximaal gebruik te worden van het project NI Next Level Mestverwaarding (Werkpakket 4), indien de Stuurgroep NI Next Level Mestverwaarding daar mee akkoord gaat.

Daarnaast is afstemming met het Mestinvesteringsfonds belangrijk, aangezien daar het besluit is genomen om tot een strategische heroriëntatie over te gaan. Ook dat zal gefaciliteerd worden door Agrifirm en ForFarmers, als deelnemer van dit project.

Vooralsnog is voor dit onderzoek gebudgetteerd:

- Programmamanager: € 60.000.
- Onderzoekskosten: € 25.000 (voor het uitvoeren van scenariostudies).

Zolang de organisatie van CoViVa nog niet operationeel is zullen deze kosten worden gefinancierd door de samenwerkende voerbedrijven, met dien verstande dat dit gezien wordt als onderdeel van de bijdrage aan het uitvoeringsprogramma van CoViVa.

Begeleiding

Vanuit CoViVa zal een begeleidingsteam worden geformeerd. De samenwerkende voerbedrijven zullen gezamenlijk bepalen wie de programmanager aanstuurt.

Zelfstandigheid

In afstemming met het begeleidingsteam zal de programmamanager zelfstandig overleggen voeren met de verschillende stakeholders in het proces. Er zullen geen openbare presentaties worden

gegeven over deze activiteiten, en enige vorm van openbare representatie zal verder worden voorkomen. Vragen van pers of andere geïnteresseerden zullen door het secretariaat en/of de voorzitter van CoViVa worden afgehandeld.

Mestverwerking (NL Next Level Mestverwaarding)

R. Tijssens (o.a. namens Coalitie Vitalisering Varkenshouderij)

Bouwstenen

- ▶ **Project NI Next Level Mestverwaarden**
 - ▶ Verbeteren / ontwikkelen mestverwerkingstechnieken
 - ▶ Kostenreductie door Operational Excellence
 - ▶ Marktgericht technologie ontwikkelen
 - ▶ Uitwerken governance-opties
- ▶ **Coalitie Vitalisering Varkenshouderij**
 - ▶ Ontwikkeling naar een maatschappelijk geaccepteerde marktgerichte varkenshouderij
 - ▶ Varken in de Circulaire Landbouw
- ▶ **AgriNI**
 - ▶ Project digitale mestketen
- ▶ **(Nederlands Centrum Mestverwaarding NCM)**
- ▶ **(Ervaringen Mestinvestingsfonds)**

Coalitie Vitalisering Varkenshouderij (LNV, POV, bank, voer, genetica, slachterijen)

- ▶ Vanaf 1^e visie-documenten: Mestverwerking moet anders
 - ▶ Kostenpost varkenshouders
 - ▶ Fraude-problematiek
 - ▶ Verbetering verwerking & vermarkting → verdienmodel verwerker, niet varkenshouder
- ▶ Mestverwerking: 5 of 6 regionale mestcoöperaties
- ▶ 5 ontwikkelingsprioriteiten:
 - ▶ Circulaire landbouw (voer & mest)
 - ▶ Mest - verdere gedachtenvorming aangaande 'governance mestketen'

NL Next Level Mestverwaarding

wp 4: Governance-aspecten mestketen

- 3.4 Lessen uit het verleden
 - 3.4.1 Mestkringen
 - 3.4.2 Monomestvergisting - Jumpstart
 - 3.4.3 Grootschalige verwerking van rundveemest: CODE [®]
- 3.5 Samenvatting van gevonden knelpunten voor de keteninrichting
- 3.6 Advies voor een innovatieve mestverwerkingsketen in de varkenshou
 - 3.6.1 Grootschalige verwerking die impact heeft
 - 3.6.2 Combineren van verschillende technieken en eindproducten is
 - 3.6.3 Opwaardering van de eindproducten
 - 3.6.4 Kwaliteitskeurmerk
 - 3.6.5 Statiegeldsysteem zou voor effectieve allocatie kunnen zorgen

Company (product en bedrijf)

- Ondernemingscultuur en tegengestelde belangen tussen partijen
- Relatief kleine schaal van de veehouders
- Imago van dierlijke mestproducten (in het buitenland)
- Kwaliteit van de mest en de eindproducten, bemestingswaarde en kwaliteitsborging
- Combinatie van technologieën, locatie is belangrijk
- Investeringsrisico

Customers (markt)

- Onvoldoende zicht op marktvraag
- Imago probleem op buitenlandse markt
- Onvoldoende markontwikkeling in relatie tot waarde meststoffen en 'circulaire economie'
- Fluctuerende prijzen, van mest, kunstmest, energie

Competitors (concurrentie)

- Varkens- en rundveedrijfmest
- Concurrentie met kunstmest
- Concurrentie met kippenmest
- Concurrentie met huidige verwerkers en nieuwe initiatieven
- Toe- en uitreding: balans tussen behoefte aan flexibiliteit van deelnemers en behoefte aan zekerheid bij investeerders

Collaboratives (partners)

- Transparantie en gebrek aan informatie: over vraag en aanbod inclusief de klant van de klant
- Free riders probleem
- Fluctuerende prijzen leiden tot opportunistisch gedrag
- Weinig regie en eensgezindheid
- Moeilijkheid keuze locatie en schaalgrootte

Climate (context)

- Veranderende regelgeving
- Subsidiekader
- Mest en afvalwetgeving
- Goedkeuring mineralenconcentraten / kunstmestvervangers
- Sanering varkenshouderij
- Maatschappelijke acceptatie

Resultaten scenario: (1) Kosten afzet NL landbouw

	Huidige situatie		75% verwerking Geen pluimveemest		75% verwerking Wel pluimveemest	
	Afzet (mln. ton)	Prijs (euro/ ton)	Kostn (mln. euro)	Afzet (mln. ton)	Prijs (euro/ ton)	Kostn (mln. euro)
Melkvee	9	12	107	9	10	84
Vleeskalveren	2	16	37	2	12	29
Ov. Rundvee	2	9	19	2	7	16
Varkens	4	18	70	3	9	30
Pluimvee	0	0	0	0	0	0
Totaal			234			158

Resultaten scenario: (2) Kosten afzet mestverwerking

		Huidige situatie			75% verwerking Geen pluimveemest			75% verwerking Wel pluimveemest		
	Afzet (mln. ton)	Prijs (euro/ ton)	Kostn (mln. euro)	Afzet (mln. ton)	Prijs (euro / ton)	Kostn (mln. euro)	Afzet (mln. ton)	Prijs (euro / ton)	Kostn (mln. euro)	
Varkens	5	20	102	6	20	116	6	20	116	
Pluimvee	1	8	10	1	8	10	1	8	9	
Totaal			112			126			126	

Resultaten scenario: (3) Totale kosten afzet mest

		Huidige situatie			75% verwerking geen pluimveemest			75% verwerking wel pluimveemest		
	Afzet (mln. ton)	Prijs (euro/ ton)	Kosten (mln. euro)	Afzet (mln. ton)	Prijs (euro/ ton)	Kosten (mln. euro)	Afzet (mln. ton)	Prijs (euro/ ton)	Kosten (mln. euro)	
Melkvee	9		107	9		84	9		90	
Vleeskalveren	2		37	2		29	2		31	
Qv. Rundvee	2		19	2		16	2		17	
Varkens	9		172	9		146	9		152	
Pluimvee	1		10	1		10	1		10	
Totaal			346			285			299	
Vershil						-61			-47	

Vanuit Coalitie Vitalisering Varkenshouderij: Voorstel uitwerken Nationale Mestcoöperatie

- ▶ *Eerste gedachtenlijn:*
 - ▶ *Nationale mestcoöperatie*
 - ▶ *Niet vrijwillig*
 - ▶ *Overschotmest - voor plaatsing buiten Nederlandse landbouw*
 - ▶ *Administratieve organisatie*
 - ▶ *Contracteert mestverwerking*
 - ▶ *Transparante prijsvorming veehouder*
- ▶ *Raakt wel of niet aan AgriNL-project Digitale mestketen*
- ▶ *Vraagt om sectorbrede afweging*

Opdrachtomschrijving

- ▶ Onafhankelijke Projectmanager
- ▶ Onderzoek:
 - ▶ Werkingsscope en organisatievorm
 - ▶ Realisatieplan van aanpak incl. draagvlak POV, AgriNI en LNV
 - ▶ Effecten voor varkensmest en/of andere mestsoorten
 - ▶ Inclusief draagvlak in geval van meer mestsoorten
 - ▶ Anttonen maken: betere verwaarding, positief effect op professionalisering en basis voor ontwikkeling hoogwaardige mestproducten
- ▶ Periode 3 - 4 maanden
- ▶ Kosten: 60.000 euro projectmanagement + 25.000 euro scenario-berekeningen

Voorstel gezamenlijk met AgriNI

Na bespreking met bestuur

- ▶ (onder voorbehoud bespreking CoViVa)
- ▶ Gezamenlijke stuurgroep:
 - ▶ 2 CoViVa
 - ▶ 1 Ministerie LNV
 - ▶ 1 AgriNI
- ▶ Projectgroep
 - ▶ Projectmanager
 - ▶ Projectmanager Digitale Mestketen
- ▶ Klantkbordgroep
- ▶ Kostenverdeling: 2/3^e - 1/3^e (CoViVa - AgriNI)

Vragen?

AGENDA

Vergadering Coalitie Vitalisering Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 26 maart 2020
 Aanvang: 13.30 uur
 Plaats: De vergadering zal via een conference call worden gehouden. Nadere informatie volgt.

Deelname aan de vergadering:

Rene Coppens (voorzitter), Lieke Hendrix, Linda Janssen-Verriet, Judith Pijnenburg, Frans Stortelder, Jean-Marie van Oort, Stijn Steendijk, Ruud Tijssens, Alfred van Lenthe en Henk Boelrijk.

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Mededelingen

- a. Berichten van verhindering
- b. Stand van zaken 'stikstof'
- c. Buiten reikwijdte
- d. Overig.

4. Notulen vergadering 28 februari 2020

De notulen zijn ter vaststelling bijgevoegd. *Bijlage 1.*

5. Buiten reikwijdte

6. Inrichting en governance CoViVa

a. Governance structuur CoViVa.

Bij de agenda is gevoegd een voorstel over de invulling van de governance. *Bijlage 2.*

Het voorstel is om deze notitie te bespreken en waar mogelijk besluiten te nemen zodat e.e.a. kan worden verwerkt in een statutenwijziging van de Stichting CoViVa. Ook wordt hierna een en ander verwerkt in een voorstel hetgeen ter definitieve goedkeuring voorgelegd kan worden binnen de partnerorganisaties.

b. Positie en verantwoordelijkheden van LNV

Een voorstel van LNV is ter bespreking bijgevoegd. *Bijlage 3.*

7. Financiën

- a. Overzicht financiën periode vanaf 1 oktober 2019. *Bijlage 4.*
- b. Organisatiebegroting 2020. Onderdeel hiervan is taakverdeling tussen programmadirecteur en secretaris. *Bijlage 5.*

8. Communicatie CoViVa

Op basis van de bijgevoegde notitie kan besluitvorming over vervolgstappen plaatsvinden. *Bijlage 6.*

9. Voortgang actielijnen en projecten

Alfred van Lenthe heeft gesprekken gevoerd met de trekkers van de actielijnen. Per actielijn is een notitie bijgevoegd. Aan de hand hiervan kan de stand van zaken worden besproken en kunnen nadere afspraken voor vervolgacties worden gemaakt.

1. Goede zorg voor de leefomgeving. *Bijlage 7. Bijlage 8: Notitie fiscale knelpunten.*

Buiten reikwijdte

3. Erkende bijdrage aan klimaat- en energie transitie. *Bijlage 10.*

buiten reikwijdte

5. Mondiaal koploperschap in markt gerichtheid en keten samenwerking *Bijlage 12.*

10. Data volgende vergaderingen.

Het onderstaande vergaderschema is vastgesteld.

- Donderdagmiddag 30 april
 - Donderdagmiddag 28 mei
 - Donderdagmiddag 25 juni
 - Donderdagmiddag 30 juli
 - Donderdagmiddag 27 augustus
 - Donderdagmiddag 24 september
 - Donderdagmiddag 29 oktober
 - Donderdagmiddag 26 november
 - Donderdagmiddag 17 december
- Aanvang vergaderingen 13.30 uur.*

11. Rondvraag en sluiting.

Notulen

Bijeenkomst Coalitie Vitalisering Varkenshouderij

Datum: Vrijdagochtend 28 februari 2020
Plaats: Kantoor POV. Nieuwe Kazernelaan 2.
Aanvang: Aanvang 10.00 uur

Aanwezig:

Rene Coppens (voorzitter), Lieke Hendrix, Linda Janssen-Verriet, Eric Stiphout, Judith Pijnenburg, Frans Stortelder, Jean-Marie van Oort, Stijn Steendijk, Ruud Tijssens, Alfred van Lenthe en Henk Boelrijk.

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering met een woord van welkom. Dit speciaal gericht aan Judith Pijnenburg en Alfred van Lenthe die zich nader voorstellen.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt zonder wijzigingen vastgesteld.

3. Mededelingen

- a. Berichten van verhindering.
Geen.
- b. Overig.
Geen

4. Notulen vergadering 3 februari 2020

De notulen worden vastgesteld.

Naar aanleiding van:

- a. Buiten reikwijdte

- c. Het gesprek met Huub Fransen heeft plaats gevonden. Hij en zijn bedrijf staan achter het actieprogramma en willen hun bijdrage leveren aan de uitvoering. Het gesprek met Mark van Rooi is ingepland.

- d. Buiten reikwijdte

5. Inrichting en governance CoViVa

- a. Definitieve benoeming voorzitter.
Rene Coppens is per 1 januari jl. interim voorzitter.
Vanuit de Stichting CoViVa is een overeenkomst opgesteld. Rene heeft zijn werkzaamheden voor de Rabobank beëindigd. CoViVa besluit de interim status van de voorzitter op te heffen. De benoeming is definitief.
- b. Programma Directeur.
Alfred van Lenthe zal per 1 maart a.s. zijn werkzaamheden starten. De arbeidsovereenkomst met de POV en de detacheringsovereenkomst naar de stichting zijn afgerond.

c. Governance.

De aandachtspunten die tijdens de vorige vergadering zijn benoemd zijn nader uitgewerkt. De positie van LNV is hierin nog niet meegenomen. De problematiek van de Free riders verdient nog verdere aandacht. Dit vanuit de invalshoek die de overheid hierin kan spelen. Het positioneren van Holland Varken staat hierin centraal. Hieraan zitten veel zaken vastgekoppeld. Diergezondheid en digitalisering hebben een nauwe verbinding met Holland Varken. Om Holland Varken sterk neer te zetten en te komen tot versnelling en een robuust en toonaangevende situatie waar ketenpartners niet omheen kunnen is een actieve ondersteuning vanuit LNV noodzakelijk. Free riders moeten slechter af zijn.

De borging via SecureFeed is ook een aandachtspunt dat snel in KKS Holland varken moet worden meegenomen.

De Nevedi heeft op 12 april a.s. een bijeenkomst. De 80 % deelname wordt tijdens deze bijeenkomst dichtgelegd.

Planning is dat er voor de volgende vergadering een uitgewerkt voorstel ligt dat vervolgens met de bestuurlijke achterbannen kan worden besproken. Dit betreffende het totaalplaatje governance CoViVa.

De volgende afspraken worden gemaakt.

1. Frans en Linda hebben een gesprek met LNV gericht op het uitwerken van de bijdrage die LNV kan leveren bijvoorbeeld in het kader van certificeren en het differentiëren van tarieven om de 80% die meedoen te belonen en de 20 % freeriders te ontmoedigen. Frans en Linda kijken hierbij ook naar 'het mandje' wat vanuit het bedrijfsleven kan worden gevuld om het zelfde onderscheid te maken.
2. In het gesprek dat Linda volgende week heeft met Jos Goebbels bespreekt zij het voorstel om het concept 'Holland varken' in licentie te geven aan de Stichting CoViVa.
3. Alfred en Rene bereiden een voorstel voor statutenwijziging van de stichting CoViVa voor waarin de vernieuwde governance structuur wordt vastgelegd.
4. Lieke maakt een voorstel met betrekking tot de aanhaking van LNV bij de besluitvorming in de stichting en de voorbereiding daarvan.

d. Delegatie CoViVa voor bestuurlijke overleggen met LNV.

Indien er een BO met alle sectoren plaatsvindt is het maximum per sector 2 personen. In een dergelijke situatie zullen Linda en René aan het BO deelnemen. CoViVa vindt het zinvol om gesprek te hebben tussen de partners van CoViVa en de minister van LNV. Alfred en Henk bereiden een conceptagenda voor. Dit voor een mogelijk BO van de Coalitie met de minister. De agenda moet goed gefocust zijn op het maken van afspraken. Wat verwacht CoViVa van de minister en omgekeerd. Op basis van de conceptagenda en het verloop in het stikstofdossier zal naar een geschikte datum worden gezocht.

6. Uitvoering en financiering actieprogramma'

Een aanzet voor een organisatiebegroting wordt kort besproken.

Een nadere uitwerking is noodzakelijk. Dit ook in aansluiting op een verdere detaillering van het actieprogramma per spoor in de vorm van projectbeschrijvingen en projectbegrotingen. Het vaststellen van de taakverdeling tussen programmadirecteur en bestuurssecretaris en doorvertaling hiervan naar de begroting organisatiekosten maakt hiervan onderdeel uit.

10.2.g

10.2.e

7. Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

8. Voortgang actielijnen

a. Saneringsregeling varkenshouderijen.

Het traject van check op de aanmeldingen of ze aan de criteria voldoen en het berekenen van de geurscores loopt. Er zijn 348 aanmelders 'doorgerekend'. Een tiental bedrijven voldoet niet aan de voorwaarden. De verhouding tussen vleesvarkensbedrijven – vermeerderingsbedrijven en gesloten bedrijven is ongeveer 2:1,5:1. De aantallen varkens zijn nog niet in beeld. De tussenstand geeft voorsnug aan dat de € 180 miljoen niet toereikend zal zijn.

b. Subsiemodules brongerichte verduurzaming.

De publicatie van de innovatiemodule van de subsidieregeling brongerichte verduurzaming (Sbv) in de Staatscourant heeft even enige vertraging opgelopen. Planning is nog steeds om 15 april a.s. open te kunnen gaan. Er vindt nog een discussie plaats over na schakel technieken die LNV in principe niet in de subsidieregeling wil meenemen. Eric Stiphout geeft aan dat een combinatie van brongericht en end of pipe toch ook innovatief zou kunnen zijn. Hij stelt voor om het vanuit die invalshoek te benaderen.

c. Buiten reikwijdte

d. Programma Nationale Mestcoöperatie

Bijgevoegd is de afgestemde notitie samenwerking CoViVa / AgriNI betreffende het programma Nationale Mestcoöperatie. De notitie is voorgelegd aan CoViVa en zal op 3 maart worden voorgelegd aan het CEO-overleg binnen AgriNI. De inzet is dat zowel CoViVa als AgriNI formeel instemmen met de voorstellen en daarna het programma snel van start kan gaan. Ruud Tijssens geeft hierbij een toelichting.

CoViVa besluit akkoord te gaan met de kostenopzet voor de uitvoering van het programma Nationale Mestcoöperatie en de voorgestelde kosten verdeling 1/3 AgriNL en 2/3 CoViVa. Ook hier geldt als kanttekening dat bij de verdere uitwerking en invulling kritisch naar de kosten moet worden gekeken. Het begrote budget hoeft niet op. De POV krijgt een rechtstreekse zetel in de stuurgroep. Lieke zal **10.2.e** benaderen om plaats te nemen in de stuurgroep vanuit LNV.

e. Aandachtspunten overige actielijnen

MIT-regeling. Lieke geeft een korte toelichting. De regeling zal door de partners bij hun achterban onder de aandacht worden gebracht.

9. Data volgende vergaderingen.

Het onderstaande vergaderschema is vastgesteld.

- Donderdagmiddag 26 maart
- Donderdagmiddag 30 april
- Donderdagmiddag 28 mei
- Donderdagmiddag 25 juni
- Donderdagmiddag 30 juli
- Donderdagmiddag 27 augustus

- Donderdagmiddag 24 september
 - Donderdagmiddag 29 oktober
 - Donderdagmiddag 26 november
 - Donderdagmiddag 17 december
- Aanvang vergaderingen 13.30 uur. Omgeving Ede.*

10. Rondvraag en sluiting.

De volgende afspraken worden nog gemaakt

- Alfred: voor volgende vergadering voorstel om ABRES te verbinden met actielijn 4.
- Jean-Marie: voor volgende vergadering toelichting bij voortgang en dilemma actielijn 4.
- Alfred: Voorstel inbreng 'in-kind' voor volgende vergadering.
- Alfred: Voorstel voor volgende vergadering: verbinding met 1H4F

Lieke vraagt aandacht voor het initiatief biomineralen Roosendaal. Het ontwikkelingsbedrijf van de NCB en Vion zijn hierbij betrokken. Dit wordt meegenomen in het programma Nationale Mestcoöperatie.

De voorzitter sluit de vergadering met een woord van dank.

Actiepuntenlijst:

1. Buiten reikwijdte
3. Frans en Linda hebben een gesprek met LNV gericht op het uitwerken van de bijdrage die LNV kan leveren bijvoorbeeld in het kader van certificeren en het differentiëren van tarieven om de 80% die meedoen te belonen en de 20 % freeriders te ontmoedigen. Frans en Linda kijken hierbij ook naar 'het mandje' wat vanuit het bedrijfsleven kan worden gevuld om het zelfde onderscheid te maken. Planning is dat er voor de volgende vergadering een uitgewerkt voorstel ligt dat vervolgens met de bestuurlijke achterbannen kan worden besproken. Dit betreffende het totaalplaatje governance CoViVa.
4. In het gesprek dat Linda volgende week heeft met Jos Goebbels bespreekt zij het voorstel om het concept 'Holland varken' in licentie te geven aan de Stichting CoViVa.
5. Alfred en Henk bereiden een voorstel voor statutenwijziging van de stichting CoViVa voor waarin de vernieuwde governance structuur wordt vastgelegd.
6. Lieke maakt een voorstel met betrekking tot de aanhaking van LNV bij de besluitvorming in de stichting en de voorbereiding daarvan.
7. Alfred en Henk bereiden een conceptagenda voor. Dit voor een mogelijk BO van de Coalitie met de minister. De agenda moet goed gefocust zijn op het maken van afspraken. Wat verwacht CoViVa van de minister.
8. Rene, Alfred, Henk: vaststellen van taakverdeling tussen programmadirecteur en bestuurssecretaris en doorvertaling naar de begroting organisatiekosten.
9. Alfred: In overleg met brief opstellen voor bijdrage LNV voor €30.000,-
10. Opzetten van communicatiestrategie. Frans, Judith en Rene geven een voorzet voor de kaders. Henk stuurt voorstellen die Imagro hebben gedaan rond. Rene en Alfred hebben een vervolgesprek met Imagro. Volgende vergadering besluitvorming over de vervolgroute.
11. Alfred: voor volgende vergadering voorstel om ABRES te verbinden met actielijn 4.
12. Jean-Marie: voor volgende vergadering toelichting bij voortgang en dilemma actielijn 4.
13. Alfred: Voorstel inbreng 'in-kind' voor volgende vergadering.
14. Alfred: Voorstel voor volgende vergadering: verbinding met 4HVF

Governance Stichting Vitalisering Varkenshouderij.

22 maart 2020

Beste leden van de coalitie,

Tijdens ons laatste overleg is nadrukkelijk stilgestaan bij de governance van de Stichting Vitalisering Varkenshouderij. Dit vergt ook een aanpassing van de statuten die voor deze stichting in het verleden zijn opgesteld. Voorafgaand aan het voorstel betreffende door te voeren wijzigingen, is het van belang enkele uitgangspunten te bespreken.

Benoeming

Volgens de statuten van Stichting Vitalisering Varkenshouderij (artikel 5 lid 1) bestaat het bestuur van de stichting uit ten minste 3 en ten hoogste 5 bestuurders waaronder begrepen een onafhankelijk voorzitter. Momenteel is er slechts sprake van een tweetal bestuursleden (Linda Janssen en René Coppens). Er ontbreekt een bestuurslid namens Rabobank. Verzocht wordt om zo spoedig mogelijk een bestuurder namens deze organisatie aan te wijzen waarna weer aan de statutaire uitgangspunten wordt voldaan. Overigens kunnen in de tussentijd door de twee huidige bestuurders rechtsgeldige besluiten genomen worden.

Statutenwijziging

In tegenstelling tot de Stichting Vitalisering Varkenshouderij, is de Coalitie Vitalisering Varkenshouderij geen formele rechtspersoon. De stichting heeft enkele formele doelen, te weten:

- Stimuleren van de Nederlandse varkenshouderij
- Bewaken van de voortgang en samenhang van het actieplan
- het direct of indirect deelnemen in bedrijven die dit trachten te realiseren. (Stichting Mestfonds, Keteninnovatiefonds etc.)

De stichting houdt dan ook formeel toezicht op het realiseren van deze doelstellingen. In praktijk zien we echter dat met name overleg plaatsvindt in coalitieverband, waaraan meer partijen deelnemen dan formeel tot het stichtingsbestuur zijn toegetreden. Uitbreiden van de coalitietafel behoeft niet automatisch te leiden tot uitbreiden van het aantal bestuurders van de stichting.

Eerder is tijdens een coalitievergadering overeenstemming bereikt om besluitvorming omtrent te verstrekken ondersteuning vanuit de Stichting Vitalisering Varkenshouderij te laten plaatsvinden op een vergelijkbare wijze als geschiedt binnen het Mestinvesteringfonds (MIF). Binnen het MIF vindt besluitvorming omtrent het verstrekken van leningen plaats binnen het bestuur van de betreffende stichting. De participerende voerbedrijven hebben vooraf commitment afgegeven inzake de door het bestuur te nemen besluiten. Gelet op het gegeven dat het verstrekken van deze leningen gaat plaatsvinden vanuit diverse sectoren is het vanzelfsprekend dat deze sectoren bij de besluitvorming (dus in het bestuur van de Stichting) betrokken zijn. In dat kader:

- Het bestuur van de Stichting Vitalisering Varkenshouderij uit te breiden als volgt:
 - Bestuurder A wordt benoemd door het bestuur op bindende voordracht van de Rabobank
 - Bestuurder B wordt benoemd door het bestuur op bindende voordracht van de POV

- Bestuurder C wordt benoemd door het bestuur op bindende voordracht van de Agrifirm/ForFarmers (Nevedi?)
- Bestuurder D wordt benoemd door het bestuur op bindende voordracht van de VION (COV?)
- Bestuurder E wordt benoemd door het bestuur op bindende voordracht van de Topigs Norsvin.
- De onafhankelijk voorzitter wordt benoemd door de bestuurders A t/m E gezamenlijk.
- Bestuurders zijn natuurlijke personen die een bedrijf vertegenwoordigen (m.u.v. POV), geen belangenorgaan. Dit ter voorkoming van vertraagde besluitvorming vanwege afstemming met achterbannen.
- In oorspronkelijke statuten wordt op enkele onderdelen een 'vetorecht' toegekend aan POV. Voorbeeld Artikel 5 lid 1: "... bij besluit genomen met een meerderheid van ten minste twee/derde van de geldig uitgebrachte stemmen in een vergadering, waarin ten minste de helft van alle bestuurders, waaronder begrepen Bestuurder B (POV) aanwezig of vertegenwoordigd is ...". Van belang is overeenstemming te bereiken omtrent het al of niet handhaven van deze positie.

In de statuten wordt nadrukkelijk stilgestaan bij besluitvorming, waarvan telkens wordt uitgegaan van '... een meerderheid van ten minste twee/derde van de geldig uitgebrachte stemmen in een vergadering, waarin ten minste de helft van alle bestuurders aanwezig is ...'. In een eerder stadium is gesproken over besluiten die genomen moeten worden in het kader van het financieel ondersteunen van projecten vanuit de stichting (achtergestelde leningen c.q. cash). Deze procedure zal (mits akkoord) in de herziene statuten verwerkt worden.

Cash-out gelden

In het kader van te ondersteunen projecten is al eerder een onderscheid gemaakt tussen (a) onderzoeksprojecten en (b) investeringsprojecten.

- a) Een project wordt als onderzoeksproject gekwalificeerd indien er sprake is van meer dan evenredige financiering ($\geq 50\%$) van het project door één van de sectoren zoals vertegenwoordigd in de Stichting CoViVa dan wel door een specifiek bedrijf uit een van de sectoren. In praktijk zal hier sprake zijn van 'cash-out gelden';
- b) Een project wordt als investeringsproject gekwalificeerd indien de financiering van het project voornamelijk ($\geq 50\%$) plaatsvindt door middel van het verstrekken van achtergestelde leningen;

Genoemde 'cash-out gelden' kunnen bestaan uit:

1. Gelden die concreet ter beschikking worden gesteld ten behoeve van het realiseren van een onderzoeksproject waarbij externe arbeid wordt ingehuurd.
2. 'Gelden' die worden ingebracht in de vorm van uren vanuit aanverwante organisaties (In-Kind). Het betreft hier organisaties die rechtstreeks lid zijn van het bestuur van de Stichting Vitalisering Varkenshouderij of van een de collectieve belangenverenigingen (Nevedi en COV). Voor betreffende uren zal maximaal een standaardtarief ad € 100,- per uur (excl BTW) worden gecalculeerd. Een en ander kan worden gefactureerd na de geleverde prestatie.

Geldstromen

Van belang is een goede beheersing en controle van de geldstromen. Naast periodieke verslaglegging van de programmadirecteur, zal ook door de externe accountant een en ander worden

gecontroleerd. In dat kader is het dan ook wenselijk dat via een gestandaardiseerde wijze gewerkt wordt, waarbij wordt voorgesteld:

- Gelden ten behoeve van investeringsprojecten worden door de betrokken notaris opgevraagd indien zich daadwerkelijk een investering aandient en gelden verstrekt moeten worden. Op dat moment zal het benodigde geld worden opgehaald bij de deelnemers volgens een vastgestelde verdeelsleutel:
 - Rabobank 50% (indien haar bijdrage verdeeld moet worden over meerdere partijen binnen de financiële sector, is het aan Rabobank om met de betrokken notaris een juiste verdeling af te stemmen)
 - VION 25% (indien haar bijdrage verdeeld moet worden over meerdere partijen binnen de vleessector, is het aan VION om met de betrokken notaris een juiste verdeling af te stemmen)
 - Zowel Agrifirm als ForFarmers elk 12 ½ % (indien hun bijdrage anders c.q. verdeeld moet worden over meerdere partijen binnen de voersector, is het aan Agrifirm en ForFarmers om met de betrokken notaris een juiste verdeling af te stemmen)

Van belang is te vermelden dat in beginsel 80% van het totale budget ad € 40 mio wordt gereserveerd ten behoeve van investeringsprojecten. Deze € 32 mio wordt daarbij gebruikt om middels het verstrekken van achtergestelde leningen (revolverend) de introductie van nieuwe innovaties sneller te laten plaatsvinden. De betreffende innovaties zijn daarbij de pilot-fase gepasseerd. De voor genoemde leningen te betalen rente is hierbij gebaseerd op het euribortarief met een opslag ad ...%. De looptijd van de lening wordt daarbij gebaseerd op de te financieren innovatie en de hieraan ten grondslag liggende cashflow.

- Gelden ten behoeve van onderzoeksprojecten worden door de leden van de coalitie gestort per 1 juni 2020 volgens een vastgestelde verdeelsleutel:
 - Rabobank 49 % (het is aan hen om e.e.a. eventueel door te belasten aan andere partijen binnen de sector)
 - Vleessector 24 ½ % (VION zal hiervoor worden belast, en het is aan hen om e.e.a. eventueel door te belasten aan andere partijen binnen de sector)
 - Voyersector 24 ½ % (zowel Agrifirm als ForFarmers zal hierbij voor 12 ¼ % worden belast, en het is aan hen om e.e.a. eventueel door te belasten aan andere partijen binnen de sector.
 - Genetica 2 % (Topigs Norsvin zal hiervoor worden belast, en het is aan hen om e.e.a. eventueel door te belasten aan andere partijen binnen de sector)

Van belang is te vermelden dat in beginsel 20% van het totale budget ad € 40 mio wordt gereserveerd ten behoeve van onderzoeksprojecten.

Te nemen besluiten

Graag wil ik besluitvorming omtrent het volgende:

- Vertegenwoordigers van belangenorganen (excl. POV) kunnen niet toetreden tot bestuur
- Het bestuur van de Stichting Vitalisering Varkenshouderij bestaat uit minimaal 3 en maximaal 8 personen.
- Wat te doen met het 'vetorecht' van POV zoals nu opgenomen in statuten?
- Is besluitvorming zoals eerder voorgesteld akkoord? Voor Rabobank ontstaat hierdoor een vetorecht voor wat betreft investeringsprojecten. De reden hiervoor is tweeledig:
 - Indien Rabo niet uitdrukkelijk de verstrekking van elke te verstrekken lening kan blokkeren, dan is Rabobank verplicht om het totale toegezegde bedrag ad € 20 mio

te activeren als zijnde een zogenaamde off-balance verplichting. Het is tenslotte een harde, niet omkeerbare toezegging.

- Op Rabo rust een zware controle-verplichting voor wat betreft het aangaan van nieuwe relaties daar waar het CDD (customer due diligence) betreft. Indien dit niet acceptabel zou zijn, wenst zij de mogelijkheid verstrekking tegen te houden.

Indien dit akkoord is wordt dit als zodanig verwerkt in de statuten.

- Cash-out gelden kunnen bestaan uit het leveren van uren door leden van het bestuur of leden van een van de collectieve belangenverenigingen. Geleverde prestaties worden beloond tegen een maximaal uurtarief van € 100,- excl. BTW
- De bijdragen vanuit de leden ten behoeve van onderzoeksprojecten (20% van het totaal) worden ineens betaald per 1 juni 2020. De bijdrages voor investeringsprojecten worden voldaan per investering (vergelijkbaar met MIF-procedure)
- Besloten moet worden welke rente-opslag wordt gehanteerd voor te verstrekken leningen.

R. Coppens, voorzitter

Voorstel aanhaking LNV bij besluitvorming Stichting Coalitie Vitalisering Varkenshouderij**Aanleiding**

In het overleg van CoViVa van 28 februari jl. is afgesproken dat LNV een voorstel opstelt over de betrokkenheid van LNV bij de voorbereiding van en de besluitvorming van de Stichting Coalitie Vitalisering Varkenshouderij (hierna: de Stichting). Het is staand kabinetsbeleid dat het Rijk niet kan deelnemen aan stichtingen. De stichting bestaat uit de private partners van CoViVa. In deze notitie wordt een voorstel uitgewerkt hoe LNV als één van de partners van CoViVa goed aangehaakt kan blijven bij de besluitvorming over de uitwerking en uitvoering van het Programma vitalisering varkenshouderij.

Kader

In het Programma vitale varkenshouderij is de organisatiestructuur schematisch weergegeven (zie hieronder).

De belangrijkste elementen in de governance zijn:

- Platform Coalitie vitale varkenshouderij (CoViVa): is verantwoordelijk voor het bewaken van de voortgang van het programma en stuurt op hoofdlijnen het programma aan via de vijf actielijnen. Op basis van nieuwe inzichten en ontwikkelingen kunnen nieuwe elementen aan de strategie en de actielijnen worden toegevoegd. Leden van de Coviva zijn POV, Rabobank, Agrifirm, ForFarmers, VION, Topigs-Norsvin en LNV. De leden van CoViVa zijn afzonderlijk trekker van één van de actielijnen.
- Stichting Coalitie Vitale Varkenshouderij: De Stichting beheert de middelen die door de private bedrijven in de CoViVa bijeen worden gebracht. Zij neemt besluiten over de inzet van deze middelen.
- Programmabureau Vitale Varkenshouderij (o.l.v. programmadirecteur).

Voorstel betrokkenheid LNV

- *Besluitvorming*: getrapte besluitvorming. Dit is mogelijk door besluitvorming over de strategie en de hoofdlijnen van het programma in het platform CoViVa (in aanwezigheid van LNV). Vervolgens besluitvorming over de uitvoering en uitwerking van het programma binnen de kaders van de besluiten van CoViVa door de Stichting (inzet middelen in projecten, personele capaciteit etc.). Praktisch zou dit vorm kunnen worden gegeven door het overleg van CoViVa en de Stichting achter elkaar in te plannen. Besluiten van de Stichting, die sterk afwijken van de besluitvorming in het Platform CoViVa, worden teruggekoppeld (bijv. verslag overleg Stichting bij agenda Platform CoViVa of bilateraal met LNV).
- *Vorbereiding*: betrokkenheid van LNV bij de uitwerking van de verschillende actielijnen (in werkgroepen en projecten) en bij de voorbereiding van de agenda van de overleggen van CoViVa.

72d

GB-rek Omschrijving

- 40499 Overige personeelskosten
- 42290 Automatisering overig (Imagro website)
- 44050 Overige advieskosten (Imagro en BCI)
- 44100 Aansprakelijkheidsverzekeringen
- 44200 Bankkosten
- 44390 Overige algemene kosten (Kosten mestfonds afwikkeling subsidie regeling)
- 46000 Vacatievergoedingen-vast (Vergoeding voorzitter)
- 65000 Financiële administratie (Kosten LTO Noord: financiële administratie)
- 65070 Uitzendkrachten (vergoeding uren Henk Boelrijk)
- 84030 Activiteiten t.b.v. derden (Bijdrage partners: 6 X €. 30.000,-)

Totaal

10.2.g

Bijdrage LNV:

De volgende afspraken zijn gemaakt:

Elk lid van CoViVa stort een bedrag ad € 30.000 voor de exploitatie. Het betreft hier de periode o
Er wordt een Taskforce opgestart waarvan Ruud Tijssens de trekker is. De initiatiefnemers storte
Om aan deze toezeggingen concrete invulling te geven, wordt door LNV een bedrag ad € 25.000,- \

Genoemd bedrag wordt echter rechtstreeks ten behoeve van de Taskforce geboekt, waarmee CoV

10.2.g

oktober 2019 -januari 2020. Hierna zou de exploitatie worden bekostigd vanuit het te vormen fonds. Met LNV is een separaat bedrag ad € 25.000,- ter bekostiging van e.e.a. Als initiatiefnemers zijn hierbij aan te merken 1. CoViVa, 2. MiniCoViVa, 3. MiniCoViVa (hiermee wordt A gedeeltelijk ingevuld, het resterende bedrag ad € 5.000,- wordt in 2020 voldaan). MiniCoViVa haar verplichting uit B heeft ingevuld. Hiernaast wordt door LNV en I@W nog een bedrag ad € 25.000,- voldaan aan C

de Taskforce om daarmee invulling te geven aan hun verplichting.

VERGADERING	Coalitie ViVa												
VERGADERDATUM	26 maart 2020												
STATUS	Discussie												
ONDERWERP	Opzet begroting organisatiekosten Stichting CoViVa												
TOELICHTING	<p>Tot 1 oktober jl. de bureaunkosten voor de herijking van het Actieplan Vitalisering Varkenshouderij (Actieplan) gefinancierd uit de door de POV, Rabobank en LNV bij elkaar gebrachte middelen op basis van de afspraken die hiervoor voor de betreffende periode zijn gemaakt. Dit onder meer voor de uitvoering van de projecten waarvoor EU middelen ter beschikking waren.</p> <p>Op 1 oktober jl. is de subsidiabele periode betreffende de LNV middelen afgelopen. Dit geldt ook voor de middelen van POV en Rabobank.</p> <p>Rekening en verantwoording voor de periode tot 1 oktober 2019 met betrekking tot de bureau- en uitvoeringskosten wordt opgesteld en kan naar verwachting binnen de termijn van 6 maanden na afloop van het boekjaar (voor 1 juli 2020) worden gepresenteerd aan LNV en het bestuur van de Stichting CoViVa. De verwachting is dat er geen middelen over zullen blijven.</p> <p>Tijdens de op 20 december 2019 gehouden vergadering is het kostenoverzicht voor de periode vanaf 1 oktober 2019 tot het vaststellen van de meerjarenbegroting vanaf 1 januari 2020 besproken en vastgesteld. Deze kosten zullen worden gedekt vanuit een bijdrage van de partners á €30.000,-</p> <p>Er wordt € 210.000,- bijgedragen door de partners voor de overbruggingsperiode. De middelen worden overgebracht naar de Stichting. Besloten is dat overblijvende middelen beschikbaar blijven vanuit de Stichting. Met het ministerie van LNV is inmiddels een afspraak gemaakt zodat ook de bijdrage van partner LNV is ingevuld.</p> <p>Inzet is om voor periode 1-1-2020 tot 31-12-2023 zo snel mogelijk begroting voor algemene bureaunkosten en uitvoeringskosten op te stellen dit met dekking uit het budget 40 miljoen en de projecten die vanuit het actieprogramma via dit budget gaan lopen. Een eerste inschatting is hieronder gegeven.</p> <p>Kostenposten organisatie en uitvoering:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Eerste inschatting van kosten op jaarbasis</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Voorzitter</td> <td>€ 60.000,-</td> </tr> <tr> <td>Programma directeur</td> <td>€ 150.000,-</td> </tr> <tr> <td>Ondersteuning voorzitter en programma directeur *</td> <td>€ 100.000,-</td> </tr> <tr> <td>Financiële administratie</td> <td>€ 20.000,-</td> </tr> <tr> <td>Vergaderkosten</td> <td>€ 20.000,-</td> </tr> </tbody> </table>		Eerste inschatting van kosten op jaarbasis	Voorzitter	€ 60.000,-	Programma directeur	€ 150.000,-	Ondersteuning voorzitter en programma directeur *	€ 100.000,-	Financiële administratie	€ 20.000,-	Vergaderkosten	€ 20.000,-
	Eerste inschatting van kosten op jaarbasis												
Voorzitter	€ 60.000,-												
Programma directeur	€ 150.000,-												
Ondersteuning voorzitter en programma directeur *	€ 100.000,-												
Financiële administratie	€ 20.000,-												
Vergaderkosten	€ 20.000,-												

	<p>*Er is gesproken over de taakverdeling tussen de programmadirecteur en de bestuurssecretaris en ondersteuning van de programmadirecteur. Ter vergadering een toelichting.</p>
VOORSTEL / ADVIES	<p>De Coalitie wordt voorgesteld om het traject voor het uitwerken van een organisatiebegroting en projectbegroting te bespreken.</p>

Over de Coalitie Vitale Varkenshouderij (CoViVa)

Gezonde leefomgeving, gesloten kringlopen, gezonde dieren, diervriendelijke houderij, aantrekkelijk verdienmodel, stevige marktpositie en bijdragen aan een beter klimaat. Het zijn de 5 ambities van de Nederlandse varkenshouderij waar varkenshouders, toeleverende bedrijven, afnemers en overheden hun krachten hebben gebundeld in de Coalitie Vitale Varkenshouderij.

Via het gezamenlijk opgestelde '[Programma Vitale Varkenshouderij](#)' werken deze partijen samen aan vitalisering en het verder toekomstbestendig maken van de Nederlandse varkenshouderij.

3 fasen van aandacht

De coalitie heeft vanuit de doelgroepen: maatschappij & politiek, ketenpartners en varkenshouders drie fasen opgesteld. CoViVa hanteert een tijdsperiode van 4 jaar waarbij gestart is in september 2019.

Fase 1: Plan en Ontwikkeling met focusverdeling:

- 50%: maatschappij & politiek
- 25%: ketenpartners
- 23%: varkenshouders

Fase 2: Commitment & Draagvlak met focusverdeling:

- 30% maatschappij en politiek
- 70% ketenpartners & varkenshouders

Fase 3: Implementatie & uitvoering

- 70% maatschappij & politiek
- 30% ketenpartners & varkenshouders

Innovatie: mens dier en milieu staan centraal

Het imago van de Nederlandse varkenshouderij verandert de laatste jaren in gunstige richting. Dat is logisch want de sector is volop in beweging en mag gezien worden als een van de meest efficiëntste ter wereld. Mens, dier en milieu staan continu centraal wat we terugzien in de vele innovaties die komen vanuit deze sector. Investering en ontwikkeling van moderne productiesystemen heeft de Nederlandse varkenshouderij technisch naar de koploperspositie op wereldniveau geholpen. De sector heeft daarbij een centrale positie in circulaire economie, het varken is het "ultieme" kringloofdier. Bij alles wat de sector doet staan mens, dier en milieu centraal. Toch ziet en/of ervaart de maatschappelijk dit veelal anders. Gebaseerd op bijvoorbeeld eigen ervaringen, berichten uit de media of vanuit dieren- en of milieuorganisaties.

Uitdaging

Ondanks deze positieve ontwikkelingen staat de sector voor de uitdaging om op korte termijn de kloof tussen boer, burger en maatschappij te dichten. Dat vraagt om een goede communicatiestrategie. Een strategie die de varkenshouders, ketenpartners, maatschappij en politiek laat zien / ervaren en beleven dat de varkenshouderij continu in beweging is met aandacht voor mens, dier en milieu en dat er zichtbaar gewerkt wordt aan die actieplannen die bijdragen aan

dit doel. Een goede onderlinge samenwerking tussen varkenshouders en ketenpartners is daarbij ook cruciaal.

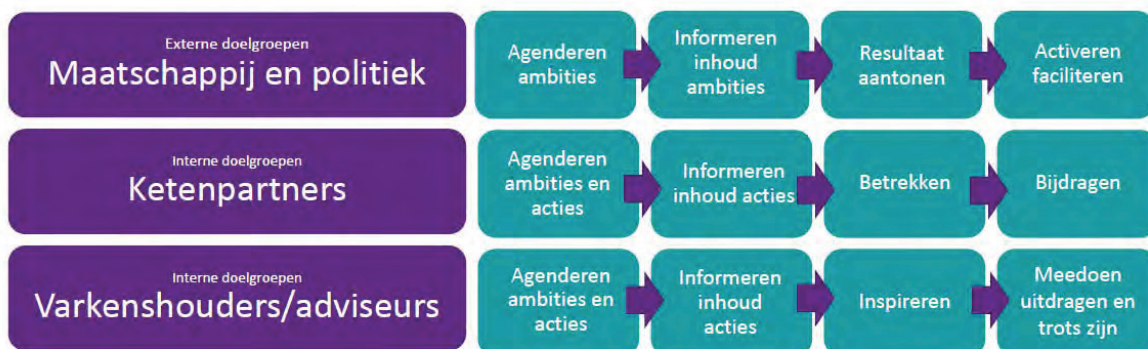
De doelgroepen, boodschap en doelen

De CoViVa wil wie ze zijn en wat ze doen kenbaar maken bij haar doelgroepen met als doel een breed maatschappelijk draagvlak.

Communicatiedoelen

Zowel interne als externe doelgroepen hebben kennis van de ambities en acties van de CoViVa en zien & ervaren daarin een positieve stap naar vitale toekomst.

Communicatie opdracht

Het opleveren van een communicatieplan voor de coalitie zodat:

- Deze het brede frame vitale varkenshouderij uitdragen vanuit één uitstraling – centraal georkestreerd, met het gebruik van ieders eigen kanalen en door zichzelf zichtbaar te maken.
- Vanuit ontwikkelde communicatiemiddelen, geschikt voor de geadviseerde kanalen, passend bij de interne en of externe doelgroepen en inzetbaar voor alle betrokken doelgroepen.
- Zij conform een heldere communicatiestrategie en planning haar communicatie succesvol kan inzetten.

VERGADERING	Coalitie ViVa d.d. 26 maart 2020
ONDERWERP	Stand van zaken spoor 1: Goede zorg voor de leefomgeving.
BIJLAGEN	<ol style="list-style-type: none"> Spoor 1: Goede zorg voor de leefomgeving (aangehecht) Notitie 'Fiscale knelpunten bij deelname aan de saneringsregeling Varkenshouderij' (separaat bijgevoegd)
INFORMATIE BIJ	Alfred van Lenthe 10.2.e @vitalevarkenshouderij.nl)
HOOFDPUNTEN	<p>In bijgevoegde notitie zijn de activiteiten van spoor 'Goede zorg voor de leefomgeving' samengevat. Tevens wordt een voorstel gedaan voor de op te pakken prioritaire werkzaamheden (april/mei). In die periode zal ook gewerkt worden aan een langere termijn planning. Ten behoeve van de stand van zaken heeft afstemming plaatsgevonden met 10.2.e, Paul Jansen, 10.2.e Linda Jansen (fiscale gevolgen).</p> <p>In de vergadering zal achtereenvolgens ingegaan worden op:</p> <ol style="list-style-type: none"> Stand van zaken Saneringsregeling Varkenshouderij (Srv). Lieke zal een toelichting geven op de bekende informatie tot nu toe (verdeling diercategoriën, deel aanvragen dat voldoet aan criteria etc.). Fiscale knelpunten Srv. Vanuit de praktijk komen een aantal knelpunten naar voren. Deze zijn m.b.v. een fiscalist van AcconAvm op een rij gezet en inmiddels onder de aandacht gebracht van LNV. Voor ondernemers is het van belang bij de definitieve afweging bewust te zijn van mogelijke fiscale gevolgen. Waar mogelijk zal nog gekeken worden of knelpunten opgelost kunnen worden. In ieder geval is bewustwording van belangrijk. Daartoe wordt voorgesteld via POV en Coalitie (website) bijgaande knelpunten onder de aandacht te brengen. Vraag is of er nog nadere acties nodig zijn m.b.t. flankerend beleid door provincies en/of gemeentes. Subsidieregeling modules brongerichte verduurzaming stal- en managementmaatregelen (Sbv). Publicatie van de innovatiemodule is voorzien in april en van de investeringsmodule in mei/juni. Het is van belang dat de regeling onder de aandacht wordt gebracht van geïnteresseerden, dat er een voorlichtingsbijeenkomst wordt belegd (indien mogelijk), dat er begeleiding komt bij de subsidieaanvraag en initiatieven met elkaar worden verbonden. 10.2.e doet de suggestie afstemming te zoeken met provincies (in ieder geval Gelderland en Noord-Brabant) om te bezien in hoeverre bepaalde bestaande veelbelovende initiatieven versneld kunnen worden. Vraag is of die actie ondersteund wordt door de Coalitie. Buiten reikwijdte 10.2.e

FINANCIELE CONSEQUENTIES	De werkzaamheden van Paul Jansen worden momenteel gefinancierd door de Rabobank en zijn eindig. Jos de Groot is vanaf het begin betrokken bij de tot stand koming van de Sbv. Voorstel is dat de voorzitter en projectdirecteur bekijken of en zo ja hoe beiden nog betrokken worden en hoe dat financieel is af te dekken.
DEKking	Nader te bepalen.
VOORSTEL	De Coalitie wordt gevraagd: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kennis te nemen van de stand van zaken Srv. 2. Kennis te nemen van de notitie met fiscale knelpunten. 3. In te stemmen met communicatie fiscale knelpunten via website vitale varkenshouderij. 4. Aan te geven of er nog nadere acties nodig zijn m.b.t. flankerend beleid. 5. In te stemmen met de voorgestelde acties m.b.t. de Sbv, inclusief mandaat aan voorzitter en programmadirecteur m.b.t inzet van derden en vergoeding daarvan. 6. Buiten reikwijdte
Verdere procedure	Conform voorgestelde acties.
Communicatie	Fiscale knelpunten delen via website www.vitalevarkenshouderij.nl

Bijlage 1: Spoor 1: Goede zorg voor de leefomgeving

Inleiding

In deze notitie worden de acties uit het eerste spoor CoViVa samengevat en de stand van zaken weergegeven. Vervolgens een aanpak met een aantal prioriteiten voor de korte termijn.

Samenvatting

- Doel: omwonenden van de varkenshouderij, inclusief varkenshouders en personeel ondervinden geen nadelige effecten gericht op geur enerzijds en stikstofdepositie op natuurgebieden anderzijds. Investerings om emissies te verlagen hebben gunstig effect op stalklimaat en op gezondheid van dieren en daarmee op de economische resultaten.

- Acties:
 1. Saneringsregeling Varkenshouderij (Srv) en flankerend beleid door provincies en gemeenten.
 2. Systeminnovaties en ontwikkelen nieuwe stalsystemen met brongerichte emissiebeperkende maatregelen in bestaande en nieuwe stallen (ammoniak, geur, broeikasgassen en fijnstof)

- Saneringsregeling:
 - 502 varkensbedrijven ingeschreven. Doelstelling is een definitieve beschikking af te geven op 15 april bij bedrijven die aan criteria voldoen. Daarna 8 weken om definitief besluit te nemen.
 - Aandachtspunten vormen mogelijke fiscale knelpunten in vigerende wetgeving die nadelig kunnen uitvallen bij definitieve afweging. Deze knelpunten zijn in beeld gebracht en onder aandacht gebracht van LNV met vraag of er op onderdelen nog aanpassing mogelijk is. Vervolgens zullen varkenshouders via nieuwsbrief POV en website vitalevarkenshouderij.nl er op gewezen worden dat afstemming met fiscaal adviseur wenselijk is.
 - Belangrijk is inzicht te krijgen in hoeveelheid varkenshouders, hoeveelheid dieren en verdeling dieren in categorieën (vermeerdering, gesloten of vleesvarkenshouderij). Lieke zal ter vergadering nieuwe informatie delen.
 - Vraag is of er al voldoende actie wordt ondernomen m.b.t. flankerend beleid van lagere overheden. Daar is afgelopen weken geen aandacht aan besteed. Moet daar nadere actie op ondernomen worden? M.b.t. flankerend beleid gaat het om:
 - Ondersteuning aan stoppende varkenshouders om ander toekomstperspectief te vinden.
 - Herbestemming van locaties
 - Ruimte voor bedrijven met ontwikkelruimte (geur en stikstof) voor bedrijfsontwikkeling om nieuwe stalconcepten toe te kunnen passen.
 - Toetsing van effecten van innovaties inzake stalsystemen op milieu, natuur, welzijn en gezondheid van mens en dier en versnelde implementatie waar mogelijk.

- Subsidieregeling modules brongerichte verduurzaming stal- en managementmaatregelen (SBV):
 - De innovatiemodule (voor nog niet bewezen innovaties) ligt ter ondertekening voor bij de minister en wordt volgens planning in april gepubliceerd.
 - De investeringsmodule (voor bewezen innovaties) wordt in mei/juni gepubliceerd.

Regelingen worden opengesteld voor 2 maanden. In de komende jaren zal dit nog aantal keren herhaald worden. In de gevoerde gesprekken (10.2.e, Paul Jansen) komen de volgende zaken nog naar voren:

- Paul Jansen:
 - Belangrijk is bij publicatie te zorgen dat de regeling onder geïnteresseerden actief wordt verspreid. Deze zijn in beeld via de gehouden 'speeddates'. Indien mogelijk (afhankelijk van Corona maatregelen) een bijeenkomst organiseren voor varkenshouders en hun adviseurs.
 - De regeling is complex. Om die reden is het erg belangrijk om mensen op te leiden in aanvraag van de subsidie. Hier ruime aandacht aan besteden.
 - Vervolgens van belang om betrokken partijen te verbinden. Vaak liggen de innovaties op deelgebieden. Via verbinding kan gewerkt worden aan 'totalen'. Het zou mooi zijn als aan het einde van dit jaar er 15 aanvragen in uitvoering worden gebracht vanuit de gangbare varkenshouderij. Geopperde personen die hier een actieve rol in kunnen spelen: Alfred van Lenthe, Theo Duteweerd en Jos de Groot (DLV)
- 10.2.e:

Daarnaast ben ik momenteel trekker van het programma Circulaire Economie van Gelderland. In dat programma spelen mestverwerking, nieuwe stallen en vermindering emissies veehouderij een belangrijke rol. In feite gaat het om de sporen 1 en 2 van het Programma Vitale Varkenshouderij. Interessant zou kunnen zijn voor de CoViVa om met de provincie Gelderland (of wellicht ook met andere provincies, dat kan ook vanuit Gelderland) om na te gaan of enkele stalconcepten versneld toegepast en opgeschaald kunnen worden. Ik denk daarbij aan 'Gelderse' initiatieven zoals de Zero Emissie Stal (ForFarmers, Agrifirm) of aan het interessante traject Animal Life Plus. Maar het gaat ook om het herfinancieren van enkele grote mestverwerkingsinitiatieven, waar de provincie al veel geld in heeft zitten (bijv. Groot Zevert in Beltrum), De gelden van de provincie voor stallen worden dan vooral ingezet op het toepassen van stallen en systemen bij een groter aantal varkenshouders (eigenlijk precies wat de CoViVa wil met haar fonds). Lijkt me goed om dat eens te bespreken met de provincie in de komende weken.

- Buiten reikwijdte

CoViVa 26-3-2020: bijlage 8

Fiscale knelpunten bij deelname aan de saneringsregeling Varkenshouderij

Inleiding

Onderdeel van het Actieplan Vitalisering Varkenshouderij is het opkopen van bedrijven in die regio's waar ze overlast veroorzaken voor de omgeving. Hiervoor is een regeling opengesteld: "Saneringsregeling Varkenshouderij (Srv)". Criterium in deze regeling is geurhinder. Op 15 januari 2020 sloot de inschrijving. Er hebben zich 502 varkensbedrijven aangemeld. Deze bedrijven moeten na ontvangst van de definitieve beschikking besluiten of ze al dan niet definitief deelnemen. Een van de afwegingen daarbij zijn de fiscale gevolgen bij beëindiging. Er doen zich mogelijk een aantal knelpunten voor op basis van vigerende fiscale regelgeving die deelname, zeker bij de huidige hoge varkensprijzen, niet zullen stimuleren. De vraag is of er een oplossing gevonden kan worden voor deze knelpunten, waarvan een aantal voorbeelden in deze notitie worden toegelicht.

Voorbeelden fiscale knelpunten saneringsregeling

De volgende knelpunten zijn inmiddels in beeld:

1. Terugnemen vrijstelling overdrachtsbelasting bij een stoppende BV jonger dan 3 jaar.
2. Terugnemen vrijstelling overdrachtsbelasting bij inbreng in een personenvennootschap, indien de onderneming binnen 3 jaar stopt.
3. Terugbetaling (herziening) voorbelasting stallen jonger dan 10 jaar.
4. Aftrekbaarheid van omzetbelasting bij sloop van stallen

Ad 1: Terugnemen vrijstelling overdrachtsbelasting bij stoppende BV's jonger dan 3 jaar.

Als bij de inbreng van een onderneming in een Besloten Vennootschap (BV) onroerende zaken worden ingebracht is de BV, als hoofdregel, overdrachtsbelasting verschuldigd over de waarde van die onroerende zaken. Veelal wordt een beroep gedaan op een vrijstellingsbepaling. De overdrachtsbelasting is niet verschuldigd indien er aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Eén daarvan is, dat de (gehele) ingebrachte onderneming ten minste drie jaar wordt voortgezet. Wordt niet aan die voortzettingseis voldaan, dan wordt de complete vrijstelling aan overdrachtsbelasting bij inbreng alsnog teruggenomen. Waarschijnlijk zal voor de ingebrachte cultuurgronden (niet de ondergrond en erf) alsnog een beroep kunnen worden gedaan op de cultuurgrondvrijstelling. Deze sanctie geldt ook indien een zelfstandig gedeelte van de ingebrachte onderneming binnen de periode van drie jaar wordt gestaakt.

Stel, in de B.V. is een varkenshouderij ingebracht, waaronder de stallen met ondergrond en erf, met een waarde van 1 miljoen euro. Indien de ingebrachte onderneming binnen drie jaar wordt gestaakt is alsnog 6% (60.000 euro) aan overdrachtsbelasting verschuldigd.

Ad 2: Terugnemen vrijstelling overdrachtsbelasting bij inbreng in een personenvennootschap indien de onderneming binnen 3 jaar stopt.

Als bij de inbreng van een onderneming in een personenvennootschap onroerende zaken economisch worden ingebracht, wordt er door de niet inbrengers een aandeel in de economisch eigendom verkregen. Als hoofdregel is er over deze verkrijging overdrachtsbelasting verschuldigd.

Veelal wordt er een beroep gedaan op een vrijstellingsbepaling. Meer in het bijzonder die van artikel 15, lid 1 – b (kind, broer/zus of hun echtgenoten) of artikel 15, lid 1, e-1 Wet op de belastingen rechtsverkeer.

Bij laatstgenoemde vrijstelling is onder meer vereist dat de ingebrachte onderneming gedurende een periode van drie jaar wordt voortgezet. Indien door de deelname aan de Srv in die periode niet wordt voldaan aan het voortzettingsvereiste zou de vrijstelling naar de letterlijke tekst van de bepaling moeten worden teruggenomen. De ratio van deze vrijstellingsbepaling lijkt zich daar echter tegen te verzetten.

Voor de goede orde. Het gaat dan om de overdrachtsbelasting die verschuldigd is over de verkrijging van de niet- inbrengers. Stel in de personenvennootschap wordt een varkenshouderij ingebracht, waaronder de stallen met ondergrond en erf, met een totale waarde van 1 miljoen euro. Stel vervolgens dat de niet inbrenger hierdoor 40% van de economische eigendom verkrijgt. Dan zou alsnog 24.000 euro overdrachtsbelasting verschuldigd zijn. ($6\% \times (40\% \times 1 \text{ mio})$), indien niet wordt voldaan aan het voortzettingsvereiste.

Ad 3: Terugbetaling (herziening) voorbelasting bij stallen jonger dan 10 jaar.

Als een varkensbedrijf deelneemt aan de Srv, waarbij stallen jonger dan 10 jaar worden afgebroken, zou de herzieningsregeling een rol kunnen spelen. Immers, bij de bouw van de stal is de omzetbelasting als voorbelasting afgetrokken, vanuit de vooronderstelling dat de stal wordt gebruikt voor met btw belaste prestaties. Of daaraan wordt voldaan, wordt nog 9 jaar na het jaar van investering gevolgd.

Voor ieder jaar dat daar niet (meer) aan wordt voldaan, dient 10% van de initieel afgetrokken voorbelasting te worden herzien /terugbetaald.

Mogelijk kan op basis van Europese jurisprudentie worden bepleit dat bij afbraak van gebouwen er niet hoeft te worden herzien. Het is echter beter dat een en ander al op voorhand duidelijk is voor ondernemers die binnenkort hun definitieve afweging moeten maken.

Ad 4: Aftrekbaarheid van omzetbelasting bij sloop van stallen.

Indien stallen worden gesloopt en de door sloop vrijgekomen grond vervolgens weer wordt gebruikt voor belaste prestaties is de in rekening gebrachte omzetbelasting van de sloop aftrekbaar.

Echter, bij deelname aan de Srv en volledige beëindiging van het bedrijf is er geen sprake meer van belaste prestaties. De ondernemer stopt immers met zijn economische activiteiten en is dan ook geen ondernemer meer. Dan lijkt het dat er geen omzetbelasting in aftrek gebracht kan worden.

Het zou goed zijn dat vooraf duidelijkheid wordt in welke gevallen de omzetbelasting op sloopkosten aftrekbaar is.

Verdere procedure

Het is belangrijk dat ondernemers die hun bedrijf hebben aangemeld voor de Srv zich bewust zijn van mogelijke nadelige fiscale consequenties, zodat een goede afweging gemaakt kan worden. Daartoe zal er op 20 of 27 maart een POV nieuwsbrief uitgaan. Daarnaast worden bovenstaande knelpunten besproken in het overleg met VLB adviseurs op 19 maart a.s. en vervolgens worden deze fiscale knelpunten met LNV besproken.

Bijlage 10

VERGADERING	Coalitie ViVa d.d. 26 maart 2020
ONDERWERP	Stand van zaken spoor 3: Erkende bijdrage aan klimaat en energietransitie
BIJLAGEN	Notitie Stand van zaken spoor 3: 'Erkende bijdrage aan klimaat en energietransitie' (aangehecht)
INFORMATIE BIJ	Alfred van Lenthe (06-10.2.e [redacted] @vitalevarkenshouderij.nl)
HOOFDPUNTEN	<p>In bijgevoegde notitie wordt ingegaan op de stand van zaken spoor 3. Hierover heeft afstemming plaatsgevonden met Ruud Tijssens, Koos van Wissen (LNV) en er is een skype bijeenkomst gevolgd m.b.t. het MMIP Programma (LNV, CoViVa en Zuivel (ZuivelNL en FrieslandCampina).</p> <p>De volgende prioritaire acties worden voorgesteld om de komende weken op te pakken:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De reductie m.b.t. Carbon Footprint wordt momenteel opgepakt door AgriNL. Van belang goede aansluiting te vinden en proces te volgen. 2. M.b.t. governance is het voorstel aan te sluiten bij de stuurgroep 'onderzoek' voorgesteld bij spoor 2. 3. Belangrijk is SDE++ en klimaatakkoord goed te positioneren. Zorgen dat de route richting PBL wordt uitgelegd, zodat mestverwerking en stalsystemen op deze manier in beeld komen. 4. Zorgen dat we een plan ontwikkelen om de middelen uit de klimaatenvolpe goed te benutten voor de varkenssector. Er is circa 250 miljoen euro beschikbaar voor de veehouderij gekoppeld aan het innovatietraject brongerichte emissies.
FINANCIELE CONSEQUENTIES	N.v.t.
DEKKING	N.v.t.
VOORSTEL	De coalitie wordt gevraagd in te stemmen met de voorgestelde prioritaire acties.
Verdere procedure	Volgens voorstel.
Communicatie	Nog niet aan de orde.

Bijlage: stand van zaken spoor 3: Erkende bijdrage aan klimaat en energietransitie

Inleiding

Onderstaand worden de activiteiten in spoor 3 samengevat en wordt een voorstel gedaan voor prioritaire acties. Ook wordt ingegaan op de governance.

Samenvatting

CoViVa heeft actief deelgenomen aan de Klimaattafel Veehouderij. Partners hebben zich tot doel gesteld om in 2030 de methaanemissies vanuit de gehele keten met 1,3 Mton CO₂ eq per jaar te reduceren, waarvan 0,3 Mton resultaatverplichting en 1,0 Mton ambitie. Daarnaast streeft de varkenshouderij via verlaging energieverbruik en productie van groene energie naar een energieneutrale keten in 2050. Beide ambities (klimaat en energie) zijn onderling verbonden.

Opgaven:

1. Vermindering methaanemissie via brongerichte aanpak gasvormige emissies, met name door snelle verwijdering mest uit stallen en verwerking ervan (verbinding met spoor 1 en 2)
2. Energieleverende varkenshouderij door energiebesparing, groene energieproductie en hergebruik van warmte.
3. Positionering en borging via Holland Varken.

Acties:

1. Ontwikkeling eenduidige definities en vervolgens monitoring.
2. Ontwikkeling actieprogramma reductie Carbon Foodprint met uitvoering van diverse projecten.
3. Opstellen uitvoeringsagenda met klimaatmaatregelen met name via middelen Klimaatakkoord en inzet van de SDE++ regeling.

Prioritaire acties:

5. De reductie m.b.t. Carbon Foodprint wordt momenteel opgepakt door AgriNL. Van belang goede aansluiting te vinden en proces te volgen.
6. M.b.t. governance is het voorstel aan te sluiten bij de stuurgroep 'onderzoek' voorgesteld bij spoor 2.
7. Belangrijk is SDE++ en klimaatakkoord goed te positioneren. Zorgen dat de route richting PBL wordt uitgelegd, zodat mestverwerking en stalsystemen op deze manier in beeld komen.
8. Zorgen dat we een plan ontwikkelen om de middelen uit de klimaatenvoloppe goed te benutten voor de varkenssector. Er is circa 250 miljoen euro beschikbaar voor de veehouderij gekoppeld aan het innovatietraject brongerichte emissies.

VERGADERING	Coalitie ViVa d.d. 26 maart 2020
ONDERWERP	Stand van zaken spoor 5: Mondiaal koploper in marktgerichtheid en ketensamenwerking
BIJLAGEN	<ol style="list-style-type: none"> 1. Notitie Stand van zaken spoor 5: Mondiaal koploper in marktgerichtheid en ketensamenwerking (aangehecht) 2. Projectvoorstel "Ontwikkeling van een open blockchain applicatie voor een efficiënte implementatie van vraaggestuurde ketens in de Nederlandse varkenssector" <p>Deze wordt separaat toegestuurd aan de leden van de Coalitie gezien het strikt vertrouwelijke karakter</p>
INFORMATIE BIJ	Alfred van Lenthe (06-10.2.e [redacted] @vitalevarkenshouderij.nl)
HOOFDPUNTEN	<p>In bijgaande notitie worden de acties uit spoor 5 samengevat en wordt een voorstel gedaan voor prioritair op te pakken werkzaamheden. Hiervoor is afstemming geweest met Frans Stortelder, 10.2.e [redacted], 10.2.e [redacted], Hendrik-Jan Roest, Linda Jansen en Theo Duteweerd.</p> <p>Acties voor de korte termijn zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Licentieovereenkomst voor CoViVa m.b.t. regie Holland Varken. E.e.a. is in gang gezet na afstemming POV en COV en wordt nu nader uitgewerkt. 2. Verkenning mogelijkheden beperken free-riders via versterking Holland Varken en 'beloning' deelnemers. Overleg met LNV heeft plaatsgevonden en wordt vervolgd. 3. Opstellen heldere visie over meerwaarde Holland Varken en vervolgstrategie. Hier wordt ook op ingegaan in de separaat toe te sturen projectvoorstel. 4. Uitwerking module Vee & Logistiek. Getracht wordt voor de vergadering contact te zoeken om de stand van zaken te vernemen. 5. Nadere inventarisatie mogelijkheden inbouw biosecurity maatregelen in Holland Varken ter reductie insleep risico AVP (verzoek POV, zie hiervoor bijgaande notitie). 6. Nadere inventarisatie m.b.t. vastlegging soorten data, data eigendom en protocollen m.b.t. voorwaarden datadeling. 7. Na beoordeling uitvoering geven aan projectvoorstel ontwikkeling blockchain applicatie.
FINANCIËLE CONSEQUENTIES	Geen, behalve genoemd in de separate notitie projectvoorstel blockchain applicatie.
DEKKING	Spoor 5 CoViVa
VOORSTEL	<p>De Coalitie wordt gevraagd:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. In te stemmen met de voorgestelde prioritaire werkzaamheden. 2. In te stemmen met het projectvoorstel blockchain applicatie (zie separate notitie)

Verdere procedure	Volgens voorstel
Communicatie	In later stadium

Bijlage : Aanpak Spoor 5: Mondiaal koploper in marktgerichtheid en ketensamenwerking

Inleiding

Spoor 5 behelst het mondiale koploperschap in marktgerichtheid en ketensamenwerking. In deze notitie worden een samenvatting gegeven. Daarna worden de prioriteiten voor de korte termijn aangegeven.

Samenvatting

Doelen van deze actielijn zijn een varkenshouderij die uitblinkt in markt- en ketensamenwerking en die er op gericht is om ieder onderdeel van het varken een waardevolle bestemming te geven in de voedselketen in binnen- en buitenland. De onderscheidende kwaliteit wordt geborgd door Holland Varken, het centrale kwaliteitslabel. Via digitalisering in de gehele keten wordt de traceerbaarheid en daarmee vertrouwen geborgd en kan anderzijds op kosten worden bespaard, waardoor financiële ruimte aanwezig is voor noodzakelijke investeringen in duurzaamheid en dierenwelzijn.

Opgaven en doelen

1. Uitbouwen Holland Varken (HV) tot 100% dekking varkenshouders en slachterijen vanaf 2022. SecureFeed deelname bij alle voerbedrijven. Handel via een eigen module in HV.
2. Digitale borging voorschriften HV via Keteninformatiesysteem (KIS).
 - a. Digitaal bedrijfspaspoort vanaf 2022 operationeel.
 - b. Dier-/batchpaspoort o.b.v. chip- en RFID-technologie → uitwisseling managementinformatie in de keten. Vanaf 2022 operationeel in enkele marktconcepten tot operationaliteit in alle ketens in 2030.
3. Stimuleren en faciliteren vraaggestuurde ketens en marktconcepten met nieuwe verdienmodellen.
4. Nieuw communicatiebeleid over onderscheidend vermogen NL varkenshouderij onder vlag Holland Varken in eerste instantie gericht op nationale consument.
5. Verbeterde toegang tot derde landen.

Acties

1. Holland Varken:
 - a. Uitbouwen Holland Varken
 - b. Zorgen voor 100% dekking Holland Varken
 - c. Opstellen gedetailleerd implementatieplan
2. Versnelde implementatie moderne IT-infrastructuur voor gehele primaire sector
3. Doorontwikkeling van het systeemontwerp 'digitale snelweg varkensketen' voortbouwend op JoinData.
4. Introductie en implementatie Blockchain
5. Opstellen en implementatie van een langjarig (inter)nationaal communicatieplan voor positionering HV in binnen- en buitenland.
6. Implementatie vraaggestuurde ketenconcepten
7. Instellen werkgroep Internationale toegang Holland Varken voor aanbevelingen aanpassing structuur Landbouwraden.

Acties korte termijn

1. Holland Varken

- a. Licentieovereenkomst voor CoViVa om regie Holland Varken over te nemen van POV/COV. Hierover is contact geweest tussen voorzitters COV en POV. De bereidheid is er om CoViVa een licentieovereenkomst te verstrekken, zodat de regierol door CoViVa opgepakt kan worden. Een jurist van VION ondersteunt het proces om dit te regelen.
- b. Verkennen mogelijkheden voorkomen free-riders via ketenafspraken en/of verlicht keuringsregime en/of mogelijkheden AVV's.
Hiertoe heeft op 16 maart een overleg plaatsgevonden tussen Hendrik Jan Roest (LNV, plv. CVO), Frans Stortelder en Alfred van Lenthe. Hier is ingegaan op de rol die LNV kan hebben m.b.t. het aantrekkelijk maken van Holland Varken en daarmee freeriderschap te ontmoedigen. Daarbij gaat het met name om voordelen aan deelnemers HV indien we er in slagen om via digitalisering garanties te kunnen geven voor kwaliteit eindproduct die nu via keuring geborgd worden. Afspraak is dat Hendrik Jan dit binnen een week intern toetst bij directie PAV (Plantaardige Agroketens en Voedselveiligheid (Marijn Weijtens/Susan Waehle), waarna vervolgoverleg plaats kan vinden.
- c. Opstellen van een heldere visie over meerwaarde Holland Varkens en een strategie om die te bereiken. Vervolgens gesprekken met IKB's voortzeten.
- d. Contact met Vee & Logistiek NL over afronden module handel en transport binnen HV.
- e. Verzoek POV voor inbouwen aanbevelingen biosecurity o.b.v. afspraken in Roadmap Reductie insleeprisico AVP en eigen POV studie naleving biosecurity in IKB's

Verzoek:

Biosecurity

"In vertrouwen stuur ik je hierbij onze vergaderstukken die gaan over R&O en biosecurity op varkensbedrijven. DB heeft het voorgestelde besluit overgenomen dat wil zeggen dat we:

- Aanscherpen van biosecurity van groot belang is voor buiten houden van AVP
- Aanscherping in lijn is met de aanbevelingen vanuit de Roadmap AVP
- Het onderzoek en de adviezen uit het V&L onderzoek aansluiten bij het onderzoek wat POV heeft laten uitvoeren door HAS Den Bosch
- de voorstellen van V&L ondersteunen
- we gezamenlijk in overleg gaan met de beheerders en CI's van de IKB's voor implementatie en controle op de voorschriften"

2. Inventarisatie welke data vastgelegd worden, data eigendom en protocollen voorwaarden delen van data.

3. Projectvoorstel Blockchain voorleggen aan Coalitie

Deze bijlage is vertrouwelijk en zal enkel aan de leden van de Coalitie **vertrouwelijk** separaat worden toegestuurd.

AGENDA

Vergadering Coalitie Vitalisering Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 28 mei 2020

Aanvang: 13.00 uur – 16.30

Plaats: Achterdijk 30 te Bunnik

Het betreft de vergaderlocatie van varkenshouder Wim van Vulpen. Deze is geschikt om ons te ontvangen rekening houdend met de RIVM-richtlijnen.

Deelname aan de vergadering:

Rene Coppens (voorzitter), Lieke Hendrix, Linda Janssen-Verriet, Judith Pijnenburg, Frans Stortelder, Jean-Marie van Oort, Stijn Steendijk, Ruud Tijssens, Alfred van Lenthe en Henk Boelrijk.

Gasten:

10.2.e [redacted] LNV (online; agendapunt 5)

10.2.e [redacted] LNV (online; agendapunt 11)

Communicatiebureau Imagro (presentatie om 14.15 uur)

Communicatiebureau Jeen (presentatie om 13.00 uur)

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Mededelingen

- a. Berichten van verhindering
- b. Uitslag ledenraadpleging NEVEDI m.b.t. deelname aan CoViVa
- c. Gebruik van IBAPS voor de verzending van de agenda
- d. Gesprek met Barbara Baarsma, directievoorzitter Rabobank Amsterdam

Bijlage 1

4. Notulen vergadering 30 april 2020 en doorlopende actie- en besluitenlijst

- a. De notulen van 30 april 2020 zijn ter vaststelling bijgevoegd.
- b. Bijgevoegd is de doorlopende actie- en besluitenlijst

Bijlage 2

Bijlage 3

Buiten reikwijdte [redacted]

6. Organisatie en Governance

Bijlage 5

Buiten reikwijdte [redacted]

Buiten reikwijdte [redacted]

9. Goede zorg voor de leefomgeving	Bijlage 8
a. Sanering varkenshouderijbedrijven (Srv)	
b. Kansen stikstofbrief	
c. Stimuleringsregeling brongerichte aanpak stalemissies (Sbv)	
Buiten reikwijdte	
Buiten reikwijdte	
11. Erkende bijdrage aan klimaat en energietransitie	Bijlage 10
a. Concept adviesrapport individuele afrekenmiddelen	
b. Klankbordgroep Onderzoek Veehouderij & Klimaat	
c. Benutting middelen uit de Klimaatenvolpe	
Buiten reikwijdte	
13. Mondiaal koploper in marktgerichtheid en ketensamenwerking	Bijlage 12
a. Stand van zaken blockchain	
b. Stand van zaken Project 'Verduurzaming Dierlijke Producten'	
14. Rondvraag	
15. Sluiting	

Bijlage 1

VERGADERING	Coalitie ViVa d.d. 28 mei 2020
ONDERWERP	Mededelingen
BIJLAGEN	1. Bijlage 1a: Weergave uitspraken Barbara Baarsma, directievoorzitter van Rabobank Amsterdam (aangehecht aan deze cover)
INFORMATIE BIJ	Alfred van Lenthe (06-10.2.e [redacted] @vitalevarkenshouderij.nl) René Coppens (06-10.2.e [redacted] @vitalevarkenshouderij.nl)
HOOFDPUNTEN	<p><i>Uitslag ledenraadpleging NEVEDI m.b.t. deelname aan CoViVa</i></p> <p>In het Dagelijks Bestuur van NEVEDI is gesproken over de verzamelde intentieverklaringen van de varkensvoer producerende bedrijven. Het resultaat is positief: 68% van de bedrijven en 93% van het volume heeft kenbaar gemaakt aan te willen sluiten bij CoViVa. Daarbij zijn door een aantal partijen bij hun intentieverklaring op- en aanmerkingen hebben gemaakt, waarvan het belangrijk is om deze te delen met CoViVa. Ter vergadering zal Ruud Tijssens een toelichting geven.</p> <p>In een eerstvolgende stap zal Nevedi nu een voorstel doen voor vertegenwoordigers in het partneroverleg van CoViVa, plus de persoon uit het secretariaat aanwijzen die de adviesstoel gaat bezetten. Daarnaast zal NEVEDI intern de organisatie van de achterban vormgeven.</p> <p>Het voorstel is om een aparte vergadering te beleggen met daarbij het actieplan op tafel en een concrete uitwerking van het actieplan (om te zien welke activiteiten nu echt op gang gebracht gaan worden en wat loopt er al dat integraal onderdeel van het programma gaat worden) met oogmerk om tot concrete uitvoering over te gaan vanaf midden 2020 voor komende 1 tot 1,5 jaar.</p> <p>Buiten reikwijdte [redacted]</p> <p>Buiten reikwijdte [redacted]</p>

	<p>Buiten reikwijdte</p> <p>[Redacted]</p> <p>Buiten reikwijdte</p> <p>[Redacted]</p>
FINANCIËLE CONSEQUENTIES	Kosten gebruik IBAPS, nader te bepalen
DEKKING	Organisatiekosten CoViVa
VOORSTEL	<p>De Coalitie wordt gevraagd:</p> <ol style="list-style-type: none"> In te stemmen met het voorstel een aparte bijeenkomst te beleggen met de voersector om actieplan CoViVa nader toe te lichten en de concrete stappen aan te geven. Buiten reikwijdte [Redacted] <p>[Redacted]</p>
Verdere procedure	<ol style="list-style-type: none"> Organisatie aparte bijeenkomst voor de NEVEDI bedrijven Benoemen via NEVEDI van vertegenwoordigers in de Coalitie en relevante stuurgroepen. Buiten reikwijdte [Redacted]
Communicatie	Vooralsnog geen.

Bijlage 2: concept notulen

Bijeenkomst Coalitie Vitalisering Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 30 april 2020
 Plaats: Videovergadering via Microsoft Teams
 Aanvang: Aanvang 13.30

Deelname aan de vergadering:

Rene Coppens (voorzitter), Lieke Hendrix, Linda Janssen-Verriet, Judith Pijnenburg, Frans Stortelder, Jean-Marie van Oort, Pieter Wolleswinkel, Ruud Tijssens en Henk Boelrijk (notulen)

Gasten: Gé Backus (agendapunt 5: regiodeal Noord-Brabant)

10.2.e Buiten reikwijdte

Berichten van verhindering: Alfred van Lenthe en Stijn Steendijk.

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering met een woord van welkom.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt zonder wijzigingen vastgesteld. De agendapunten 5 en 6 worden als eerste behandeld.

3. Mededelingen

a. Berichten van verhindering

Alfred van Lenthe is vanwege privé omstandigheden verhinderd om aan de vergadering deel te nemen. Stijn Steendijk is verhinderd en wordt vervangen door Pieter Wolleswinkel.

b. Stikstofbrief minister LNV d.d. 24 april 2020

Alfred heeft de onderdelen van de brief die belangrijk zijn voor de varkenshouderij opgesomd in de covernotitie. Lieke geeft een nadere toelichting vanuit LNV. Er wordt bovenop de 180 miljoen nog eens 275 miljoen extra beschikbaar gesteld voor de saneringsregeling varkenshouderij. De inschatting blijft vanuit LNV dat de varkenshouderij met 10% zal krimpen. Het beeld vanuit de bedrijven die hebben ingetekend voor de regeling is nog niet compleet. Met betrekking tot externe saldering benadrukt Lieke dat er geen sprake is van 'uitverkoop'. LNV houdt de hand aan de kraan.

Frans spreekt zijn ongenoegen uit over de situatie. Hij schat in dat de krimp veel hoger zal zijn. Dit heeft grote gevolgen voor de slachterijen en de rest van de periferie. Binnen de coalitie hadden we commitment over 120 miljoen aan budget voor sanering. Daaraan was de afspraak gekoppeld voor 40 miljoen aan innovatie vanuit LNV en het verdubbelen van dit bedrag vanuit de coalitie. De verhoudingen worden nu totaal anders.

De voorzitter geeft aan dat het moeilijk overleggen is als we niet weten waar we het over hebben. We moeten meer inzicht krijgen op korte termijn over de gevolgen van de saneringsregeling. Jean-Marie vult daarop aan dat inzicht in de verhouding zeugenplaatsen en vleesvarkensplaatsen belangrijk is om een goede inschatting te kunnen maken van de effecten. Uit de aanmeldingen moet toch een voorlopig beeld te halen zijn.

Lieke geeft aan dat eerst alle aanvragen in detail moeten zijn bekeken voordat LNV uitspraken kan doen over de aantallen varkensplaatsen die via de saneringsregeling gaan verdwijnen.

Linda benadrukt dat we de uitvoering van het actieprogramma centraal moeten blijven stellen. Daarin zit een evenwicht tussen warme sanering en innovatie en ontwikkeling naar de toekomst toe. De ontwikkelingsruimte dreigt te worden weggenomen. Als dat gebeurt dan komen we niet verder en komt de uitvoering van ons programma in gevaar.

Ruud heeft twijfels bij het effectief kunnen inzetten van de financiële middelen die nu beschikbaar worden gesteld. We dreigen vast te lopen in staatssteun keurslijven en bedrijfseconomische barrières die een rem zetten op innovatie en bedrijfsontwikkeling. De beschikbare financiële middelen die zijn bedoeld om innovaties en duurzame bedrijfsontwikkeling te faciliteren en te versnellen moeten binnen het economische kader van bedrijven effectief worden gemaakt. De Sbv zit nu te veel in het keurslijf van Staatssteun. Dit geeft onduidelijkheid en onzekerheid en beperkt de bewegingsruimte om te stimuleren.

Lieke geeft aan dat we gezamenlijk effectieve regelingen moeten neerzetten en de hindernissen moeten wegnemen. Dat is een 'taai' proces maar daar moeten we wel op doorwerken.

Pieter benadrukt dat, wat ForFarmers betreft, de Coalitie nu op een kruispunt staat en verwijst naar de e-mail die aan de leden van de Coalitie is verstuurd. De huidige stikstofmaatregelen hebben een dusdanige impact op de periferie inclusief de mengvoerindustrie dat dit de deelname van ForFarmers aan CoViVa in een ander daglicht zet. We zijn begonnen met 120 miljoen euro voor sanering wat nu 455 miljoen is geworden. Zoals ForFarmers vorig jaar augustus in de coalitievergadering heeft aangegeven zou een verdere verhoging voor ForFarmers een reden kunnen zijn om uit de CoViVa te stappen. ForFarmers staat dus op een kruispunt, zeker nu er nog € 1 miljard is vrijgemaakt voor verdere uitkoop van veehouderijbedrijven. Daarnaast maakt Pieter nog de volgende opmerkingen:

- De noodzaak voor een revolverend fonds vanuit de mengvoerindustrie is grotendeels verdwenen. Immers is de financiële situatie van de varkenshouderij verbeterd, waardoor via een regulier traject financieren gelukkig weer mogelijk is. Bovendien maakt de regering geld vrij voor financiering van kringlooplandbouw en mestverwerking. Samenvattend: geen noodzaak meer om onze middelen in te zetten.
- De verdeelsleutel voor de financiële middelen is niet passend. De bijdrage van POV en Fokkerij staat niet in verhouding tot slachterij en voer. Bovendien is het motto "wie betaalt, bepaalt" niet terug te vinden in de governance.
- Daarnaast blijven wij enorme zorgen houden over de overhead die ontstaat.

Lieke waarschuwt voor onzorgvuldige interpretaties van de inhoud van de stikstofbrief. Er zitten wel degelijk kansen in voor een effectieve uitvoering van het actieprogramma. We zullen die samen op moeten pakken. We zitten in een politiek traject. Daarom kunnen vanuit LNV nu geen harde toezeggingen worden gedaan.

De voorzitter herkent de opmerkingen van ForFarmers die betrekking hebben op de inrichting van de governance en het financiële commitment. Die worden betrokken bij de verdere uitwerking en de besluitvorming daarover tijdens de meivergadering.

De afspraak wordt gemaakt dat René op korte termijn een gesprek heeft met Lieke om nader in te gaan op de gevolgen van de voorgestelde maatregelen voor de varkenshouderij en de effecten op de uitvoering van het programma vitale varkenshouderij (kansen en bedreigingen) en de samenwerking binnen de coalitie. In aansluiting op dit gesprek neemt Rene in overleg met Alfred het initiatief voor een overleg met de partners. Rene vraagt Alfred om de kansen die de stikstofbrief voor CoViVa biedt nader in beeld te brengen.

c. BTW positie CoViVa

In bijlage 5a zijn de achtergronden met betrekking tot de BTW positie van de Stichting CoViVa, mede ten opzichte van de partners, geschetst. Over de mogelijkheid om als Stichting VIVA de BTW in aftrek te kunnen brengen, heeft een verkennend overleg plaatsgevonden met een BTW

specialist. Het is belangrijk om goed onderbouwde keuzes te maken voor de inrichting van het BTW systeem van de Stichting. In de notitie worden twee opties genoemd.

Er wordt besloten om € 1500,- tot maximaal € 2000,- beschikbaar te stellen voor verder onderzoek naar de gewenste BTW positie van de Stichting Vitalisering Varkenshouderij.

4. Notulen vergadering 26 maart 2020 en doorlopende actie- en besluitenlijst

- a. De notulen van 26 maart 2020 worden vastgesteld. Dit met in acht name van de volgende aanvulling die door Pieter wordt ingebracht. Hij is van mening dat nog steeds in de notulen de positie als ForFarmers niet goed wordt verwoord. Er staat bijvoorbeeld aangegeven onder punt 6g: Besloten wordt om de 2 miljoen voor dit jaar wel te gaan ophalen en vast te houden aan de verdeling zoals in het programma is afgesproken. Dit reflecteert niet de positie van ForFarmers. Wij zullen geen financieel commitment afgeven of betaling doen voordat duidelijk is dat er een freeriders regeling komt (een intentie is niet genoeg) en er een breed draagvlak is en aansluiting van tenminste 80% van de varkensvoeromzet in Nederland. Mocht dit niet lukken zullen we onze positie heroverwegen.
- b. De doorlopende actie- en besluitenlijst wordt doorgenomen. De aanvullingen vanuit de vergadering zijn verwerkt in de actielijst.

5. Regiodeal Noord-Brabant

De voorzitter verwelkomt Gé Backus.

Gé geeft een toelichting op de ontwikkelingen m.b.t. de regiodeal Noord-Brabant. Dit doet hij aan de hand van een presentatie. Deze presentatie is als bijlage bij deze notulen gevoegd.

Het doel van het programma 'slimme varkensketens' is om met meer samenwerking in de keten te komen tot een beter verdienmodel. Het verzamelen van data, het verbeteren van de kwaliteit hiervan en het transformeren van data naar bruikbare informatie is de kern van het programma. Het huidige consortium heeft twee projectvoorstellen ingediend voor medefinanciering bij de provincie Noord-Brabant. Dit als onderdeel van de regiodeal. De ambitie is om vanuit het programma vier thema's aan te pakken. Deze thema's worden de komende periode uitgewerkt. De focus staat op het maken van ICT-gelieerde systeemspongen.

Uitgangspunt is om dubbel werk te voorkomen en geen zaken op te pakken die anderen al doen.

Gé legt de volgende vragen aan CoViVa voor.

- Sluit dit programma aan op het CoViVa programma?
- Helpt dit initiatief CoViVa?
- Hoe kan vanuit CoViVa support worden gegeven aan 'de slimme varkensketen'?

De voorzitter benadrukt het belang van geen dubbel werk doen en het verbinden van dit traject aan het programma van CoViVa.

Frans benadrukt dat vanuit Vion er geen sprake is van twee verschillende trajecten. Het 'blockchain traject' en de 'slimme varkensketen' en de andere zaken die haken bij elkaar aan.

Linda benadrukt het belang van verbinden waar dat mogelijk is. We moeten geen euro's verbranden in dubbele trajecten. De vraag is hoe we de trajecten aan elkaar verbinden en een structurele afstemming en samenwerking kunnen realiseren?

Gé stelt voor om de verbinding te realiseren binnen de vier trajecten die we nu verder gaan uitwerken en dit de komende maanden concreet op te pakken. Dit mede in relatie met de actiepunten die zijn opgenomen in spoor 5 van het CoViVa programma met de focus op het punt van de digitale infrastructuur.

Jean-Marie stelt voor om wel afzonderlijke sporen te houden. De verbinding kan lopen via de partners Vion en Topigs en de programmadirecteur.

De afspraak wordt gemaakt om zo goed mogelijk af te stemmen en te verbinden. Dit loopt primair via de partners Vion en Topigs.

Er worden de komende maanden een aantal trajecten uitgewerkt. Actiepunt is om CoViVa daarbij te betrekken. Alfred en Gé houden hierover contact.

Lieke vraagt aandacht voor een goede aanhaking van LNV bij de regiodeal. De afspraak wordt gemaakt dat Gé LNV zal informeren, zodat verbinding met de programmadirectie van LNV goed kan worden gelegd.

6. Buiten reikwijdte

7. Organisatie en Governance

De Coalitie bespreekt de punten die in de notitie zijn geagendeerd (bijlage 5).

BTW

De BTW positie is al besproken bij agendapunt 3c aan de hand van bijlage 5a.

In kind vergoeding (bijlage 5b):

Binnen CoViVa kan het in de toekomst gaan om hele grote projecten. Daarbij is het van belang gedragen tarieven te hanteren, waarbij deze ook gecontroleerd (kunnen) worden. Vraag is of we dan met een vast uurtarief willen werken (eventueel gevarieerd naar zwaarte van de functie) of aan willen sluiten, bv. bij de IKS systematiek, waarbij dit wel wat vergt m.b.t. de organisatie en inrichting hiervan.

Besloten wordt om aan te sluiten bij de systematiek die door 'Topsectoren' wordt gehanteerd. Binnen dit kader is zowel het toepassen van de 'loonkosten plus' (vaste vergoeding) als de meer complexe 'IKS-systematiek' mogelijk. Per project kunnen hierin keuzes worden gemaakt. Bij de aanvraag kan al worden aangegeven welke systematiek men wil hanteren. De 'WBSO systematiek' is voor CoViVa niet interessant.

Governance Stichting ViVa en Coalitie (bijlage 5c)

Frans stelt voor opmerkingen bij en suggesties voor de concept statuten van de Stichting buiten de vergadering om schriftelijk toe te zenden aan Alfred.

De voorzitter benadrukt dat de inzet is om per 1 juni a.s. een akkoord te hebben bereikt inzake de nieuwe governance en de financiële afspraken die hiermee samenhangen, zodat hierna de statutenwijziging in gang kan worden gezet. Deze inzet wordt door alle partners gesteund.

Ruud wijst er op, naar aanleiding van het voorstel onderaan bladzijde 11 van de notitie, er wel een 'blokkerende rol' vanuit de Rabobank was voorzien in het kader van revolverende fondsen die grotendeels vanuit de Rabobank zouden worden gevuld.

Frans verzoekt om scherper te definiëren wat onderzoeksprojecten zijn en wat investeringsprojecten (bladzijde 8). Onderzoek niet te smal definiëren. Er kan ook sprake zijn van ontwikkelingsprojecten waarin niet direct sprake is van onderzoek.

Pieter geeft aan dat het voorstel om betalingen van ketencollega's via de partners te laten lopen niet de voorkeur heeft. Rechtstreekse verrekening vanuit de Stichting zou het uitgangspunt moeten zijn. Dit wordt in de verdere uitwerking meegenomen.

De afspraak wordt gemaakt dat opmerkingen op de conceptstatuten schriftelijk buiten de vergadering om worden gemaakt. Dit naar Alfred die in overleg met Rene de suggesties en opmerkingen zal verwerken en het traject met de juristen zal coördineren.

Frans wijst erop dat in de overzichtsnotitie een gewijzigd schema is opgenomen. Rene checkt of dit het juiste schema betreft.

Verder kan worden ingestemd met de acties genoemd in de governance notitie. De acties worden daar waar nodig aangevuld.

Ledenvergadering Nevedi

Nevedi heeft een ledenvergadering gehad half april. Leden moesten daarbij voor 27 april aangeven of ze wilden participeren binnen het vitaliteitsplan varkenshouderij. Ruud en Pieter doen verslag van de resultaten. Er is aan de leden een intentieverklaring voorgelegd met de vraag of de leden het actieprogramma vitale varkenshouderij willen ondersteunen en zich aan willen sluiten bij de Coalitie. De leden zijn hierbij ook in de gelegenheid gesteld om opmerkingen te maken. Hierbij kwamen er als reactie veel vragen over de effecten van de Srv en het stikstofbeleid.

Het goede nieuws is dat het volume deel van 80% lijkt te worden gehaald. Het 60% criterium voor het aantal leden dat geloof heeft in het programma en wil aansluiten nog net niet. Met een aantal leden zal nog telefonisch contact worden opgenomen. Er is dus nog wel een gesprek nodig met CoViVa over de opmerkingen die zijn gemaakt.

Pieter benadrukt, in aansluiting op de gestuurde mail van gisteren, dat we op een kruispunt staan en de effecten die de Srv en het stikstofbeleid zullen hebben op de omvang van de sector en de ontwikkelingsmogelijkheden naar de toekomst toe van invloed zijn op het draagvlak binnen Nevedi.

De voorzitter benadrukt dat revolverende fondsen bedoeld zijn om ontwikkelingen te versnellen en risico's die varkenshouders lopen met investeringen in innovaties af te dekken. Dus niet in plaats van de normale financiering van bedrijven.

Er vindt opnieuw een discussie plaats over draagvlak en commitment binnen de coalitie. Frans benadrukt dat we binnen de Coalitie de goede dingen aan het doen zijn om een toekomstbestendige varkenshouderij in Nederland overeind te houden. Daar hebben we een commitment omheen gebouwd als coalitiepartners. De basis voor dit commitment dreigt nu wel weg te vallen. Het revolverende stuk dient goed tegen het licht te worden gehouden. Dit in het vervolgoverleg aan de orde laten komen. Binnen de COV zijn we in gesprek over een breed commitment. Dat loopt op zich goed, maar ook dat wordt doorkruist door de stikstofaanpak en de gevolgen voor de varkenshouderij.

Ruud is van mening dat we nu niet negatief moeten framen. We werken aan zeer nuttige zaken. Laten we ons nu focussen op de vraag wat we als flankerend beleid vanuit de overheid nodig hebben en een goede structuur voor de uitvoering van ons programma neerzetten.

Eric benadrukt nogmaals dat het wegnemen van latente ruimte een ernstige belemmering vormt bij bedrijfsontwikkeling en dus van de uitvoering van ons programma. Daar moeten we iets mee doen.

De voorzitter constateert dat het fundament er nog steeds is. De komende maand komen de zaken bij elkaar en kijken we statutair en financieel hoe we verder kunnen. Dit ook tegen de achtergrond van de onzekerheden die er zijn vanuit het stikstofbeleid. Daarover gaan we in gesprek met LNV. Laten we ons richten op een constructieve voorbereiding zodat we heldere en positieve besluiten kunnen nemen tijdens de volgende vergadering eind mei.

8. Free-riders

Een van de terugkerende punten binnen de Coalitievergaderingen is het voorkomen van free riders. De Coalitie neemt kennis van de stand van zaken zoals verwoord door Alfred in de covernotitie. Tijdens de vorige vergaderingen is vastgesteld dat we twee sporen volgen: kwaliteitsverbetering en maximale borging. NVWA staat serieus open voor de denkrichtingen van de coalitie. Binnen de NVWA wordt er ook gekeken naar mogelijkheden om de keuring op andere, efficiëntere wijze in te richten. Het zou goed zijn om die trajecten in beeld te brengen en kijken waar de raakvlakken zitten. Om te kunnen slagen, is het van belang de direct betrokken afdelingen binnen NVWA te betrekken: directie keuren, directie handhaving en directie BPI. Een presentatie vanuit CoViVa bij NVWA om ambities en achtergronden uit te leggen en te sparren over denkrichtingen is noodzakelijk.

Frans benadrukt dat een gesprek op korte termijn met de NVWA op strategisch niveau noodzakelijk is om verder te komen met dit prioritaire traject. We moeten dit ook samen met LNV doen. LNV wordt verzocht richting directie NVWA het belang te benadrukken, zodat de NVWA ook voldoende ruimte krijgt om in overleg met de sector invulling te geven.

De afspraak wordt gemaakt dat Lieke dit oppakt in overleg met Alfred en Frans.

9. Goede zorg voor de leefomgeving

De coalitie staat stil bij de volgende zaken die in de covernotitie door Alfred nader zijn toegelicht.

1. De stand van zaken warme sanering (Srv).
Er zijn geen aanvullingen op de mededelingen die al zijn gedaan.
2. Aandacht voor verlenging van de slooptermijn.
Er is nog geen reactie gekomen op de brief van de Coalitie waarin wordt gepleit voor het verlengen van de slooptermijn. Lieke gaat dit na en informeert CoViVa.
3. Fiscale knelpunten warme sanering.
De antwoorden van LNV zijn ontvangen en verwerkt in een informatiedocument dat via de website beschikbaar is gesteld. De POV heeft deelnemers aan de Srv opgeroepen zich goed te laten informeren over de fiscale gevolgen van bedrijfsbeëindiging.
4. Subsidieregeling brongerichte verduurzaming stallen (Sbv) en uitvoeringsaspecten
De publicatie en openstelling van de regeling zijn uitgesteld omdat de minister eerst de stikstofbrief naar de Tweede Kamer wilde zenden. Nu dat afgelopen vrijdag is gebeurd, is de verwachting dat de publicatie en openstelling nu snel zullen plaatsvinden. De bij ons bekende geïnteresseerde partijen zullen vanuit CoViVa direct worden geïnformeerd.

Besloten wordt om in te stemmen met het voorstel dat Paul Jansen zijn werkzaamheden als projectleider regeling brongerichte verduurzaming (Sbv) overdraagt aan Alfred in mei en dat Paul ter afronding een rapportage opstelt voor de mei vergadering.

5. Buiten reikwijdte

6. Psychosociale Zorg varkenshouderij

Linda schetst de achtergronden bij het verzoek van agrozorgwijzer en geeft aan dat de POV hiervoor al een voorziening heeft getroffen. Besloten wordt om geen aansluiting te zoeken bij de AgroZorgwijzer en hieraan geen financiële steun te geven. Er is via andere routes voldoende aandacht voor het aspect psychosociale ondersteuning van varkenshouders.

10. Buiten reikwijdte

b. Nationale Mestcoöperatie

Het project is van start gegaan met Linda als voorzitter en 10.2.e als projectleider. De financiële afwikkeling (betalingen etc.) zullen via CoViVa lopen. Niet via Agrifirm. Lieke wijst nog op de correspondentie vanuit LNV en de mail van 10.2.e.

De Coalitie neemt kennis van de voortgang rond de Nationale Mestcoöperatie en onderschrijft het voorstel om terughoudend om te gaan met het verstrekken van info hierover.

De Coalitie neemt kennis van het plan van aanpak en de bijbehorende begroting en stemt in met het verzoek aan ForFarmers, Agrifirm en AgriNL om ook het bedrag aan BTW te betalen, indien uit de analyse blijkt dat CoViVa geen BTW kan verleggen.

CoViVa stemt in met de opmerkingen van LNV en besluit deze waar nog nodig op te pakken.

11. Erkende bijdrage aan klimaat en energietransitie

De Coalitie neemt kennis van de ontwikkelingen en staat stil bij de resultaten van de scenario studie 2050. Ruud geeft hierbij een toelichting. Er is veel te zeggen over de uitgangspunten die worden gekozen. Lieke benadrukt dat de studie niet is bedoeld om keuzes te maken. Zo kijkt LNV er niet naar. Het gaat om het verkrijgen van inzicht dat de uitvoering van duurzaamheidsprogramma kan ondersteunen.

12. Buiten reikwijdte

13. **Mondiaal koploper in marktgerichtheid en ketensamenwerking**

CoViVa neemt kennis van de resultaten van het contact met Maurits Steverink en stemt in met de voorgestelde vervolgacties.

In dat kader is het nog te vroeg om steun uit te spreken voor het projectidee Waardeketens 2.0. Ook op dit punt moeten we werken met een samenhangend programma vanuit de doelstelling van ons actieprogramma. Het hele topsectoren circuit is te veel gericht op 'losse flodders'. We moeten onze eigen koers varen. Frans benadrukt dat als het gaat om verlagen van de 'faalkosten' en waardevermeerdering in de keten de vooruitgang moet worden gezocht in het reguliere stuk.

14. **Rondvraag**

Eric vraagt naar de mogelijkheid voor centrale archivering van CoViVa stukken en centraal beschikbaar maken voor vergaderingen. Dit bijvoorbeeld via Ibabs. De voorzitter vraagt aan Henk om dit in overleg met Alfred op te pakken. Inzet om dit voor volgende vergadering te kunnen toepassen.

15. **Sluiting**

De voorzitter bedankt Alfred voor de uitstekende voorbereiding van de vergadering.

Tijdens de volgende vergadering dienen er belangrijke besluiten te worden genomen. Het heeft de voorkeur om dan fysiek bij elkaar te komen. Wellicht kan dit op een locatie bij een varkenshouder conform de richtlijnen die dan gelden. Daarop zal worden ingezet. De voorzitter sluit de vergadering met een woord van dank.

73c

Business Case Slimme Varkensketen

INHOUD

- Complexe ketens
- Introductie
- Systemsprongen
- Aanpak
- Huidig consortium
- Stand van zaken
- Vervolgplanning
- Slot

Varkensvleesketencomplex

Introductie

- Doelstelling: realiseren van een systeemdoorbraak in de keten van productie, verwerking en afzet van varkensvlees.
- Ambitie om op basis van hogere toegevoegde waarde te komen tot een ander, c.q. beter verdienmodel voor primaire producenten en andere schakels in de productieketen van varkensvlees, het initiëren van groei van nieuwe bedrijvigheid en werkgelegenheid op de cross-over “agrifood - high tech”, en in samenhang hiermee het terugdringen van het beslag van de primaire productie op de (milieu)gebruiksruimte in het buitengebied.
- Vertrekpunt is dat de huidige varkensvleesketen een keten is waar weinig tot geen verbindingen zijn tussen de schakels onderling, en waar nog weinig open innovatie plaatsvindt. Relatief lage marges en fragmentatie in de keten leiden tot beperkt beschikbaar vermogen en geringe investeringsbereidheid voor grote projecten. Verbinden van agrofood met high tech en inzetten van data science heeft de potentie om doorbraken in de keten te bewerkstelligen.

Systemsprongen

- Kwaliteitsparameters opnemen in incentive systemen
- Technologie maakt onzichtbare zichtbaar en biedt handelingsperspectief
- Van laag institutioneel vertrouwen (vergunningen, certificaten) naar sterk relationeel vertrouwen

Aanpak

- Versterken afstemming ketenschakels
- Agrofood en hightech verbinden
- Invulling gericht op bewijsvoering in alle schakels
- Doorbreken dominante business logica
- Het gaat om realiseren win-win situaties
- Datakwaliteit cruciaal voor delen van en sturen met data
- Van big data naar informatie
- Focus op ICT gerelateerde systeemsprongen
- Rekening houden met pre competitieve en competitieve situaties
- Geen dubbel werk: niet doen wat anderen al doen
- WUR, TUE/JADS en HAS natuurlijke kennispartners.

Huidig consortium

- Vion (lead partner)
- Topigs Norsvin
- Hendrix Genetics
- JoinData
- Marel Stork
- Trouw Nutrition
- Fransen Gerrits
- ZLTO
- VDL
- VAA
- Retail
- TUE/JADS
- WUR
- HAS

Stand van zaken

- **Vorming consortium goed op gang**
 - Wel vooral nog meer stappen te zetten bij ICT
 - Huidig consortium geen exclusieve club
 - Gaat om betere infrastructuur
 - Gericht op complementariteit en synergie
 - Moet hanteerbaar blijven
- **Eerste twee projectvoorstellen uitgewerkt**
 - Periode februari - april
 - Budget per projectvoorstel 800k
 - Beperkt aantal partners per project (max. 3)
 - Inhoudelijk gericht op snelle en objectieve informatie (cruciaal voor sturen)
 - *Sturen op vetzuurkwaliteit (it takes three to tango)*
 - *Sturen op diergezondheid en welzijn*

Vervolgplanning

Vier thema's worden komende maanden uitgewerkt in projectvoorstellen

- Borging en transparantie (juridisch houdbare doelvoorschriften)
- Footprint: CO2 labelling op etiket, handelingsperspectief reductie CO2-eq.
- Precision livestock feeding
- Vision gestuurde robotisering aan de slachtlijn

Nu inventariseren welke partners voor welke thema's belangstelling hebben

Slot

- Veel maatschappelijke thema's alleen in vraag gedreven ketens effectief op te lossen
- Wel telkens de vraag stellen of we het over een systemsprong hebben
- Er kan meer dan velen denken, maar het vergt investeren in tijd en geld: het gaat niet vanzelf!
- Vragen aan CoViVa
 - Sluit dit aan op jullie innovatie agenda?
 - Helpt dit initiatief CoViVa?
 - Kunnen jullie 'Slimme Varkensketen' support geven?

Bijlage 3: ACTIEPUNTENLIJST COVIVA

Versie 15 mei 2020

Actiepunt	Uitvoering	Status
CoViva 30 april 2020		
1. Stikstofbrief. Rene heeft een gesprek met Lieke om nader in te gaan op de gevolgen van de voorgestelde maatregelen en de effecten op de uitvoering van het programma vitale varkenshouderij (kansen en bedreigingen) en de samenwerking binnen de coalitie.	RC	Dit gesprek is voor 6 mei a.s ingepland
2. In aansluiting op dit gesprek neemt Rene in overleg met Alfred het initiatief voor een overleg met de partners. Rene vraagt Alfred om de kansen voor CoViVa in beeld te brengen.	RC / AvL	
3. Zodra alle aanvragen in detail zijn bekeken kan LNV informatie verstrekken over de aantallen varkensplaatsen die gemoeid zijn met de sanering. Lieke sluit de informatie kort zodra die beschikbaar is.	LH	
4. Regionale deal Noord-Brabant / slimme varkensketen. De afspraak wordt gemaakt om zo goed mogelijk af te stemmen en te verbinden. Dit loopt primair via de partners Vion en Topigs. Spoor 5 van CoViVa (databeheer) sluit goed aan bij het traject 'slimme varkensketen'. Inzet is om sporen goed op elkaar aan te laten sluiten. Er worden de komende maanden een aantal trajecten uitgewerkt. Actiepunt is om CoViVa daarbij te betrekken. Alfred en Gé houden hierover contact. Gé zal LNV informeren zodat verbinding met de programmadirectie van LNV goed kan worden gelegd.	AvL / GB GB	

5.	LNV zal nog aangeven of het verzoek van de Coalitie en VNG om de slooptermijn te verlengen wordt gehonoreerd.	LH	Inmiddels heeft de kerngroep bericht gehad dat de termijnen niet worden verlengd.
6.	De afspraak wordt gemaakt dat opmerkingen op de conceptstatuten schriftelijk buiten de vergadering om worden gemaakt. Dit naar Alfred die in overleg met Rene de suggesties en opmerkingen zal verwerken en het traject met de juristen zal coördineren. In de overzichtsnotitie is een gewijzigd schema opgenomen. Rene checkt of dit het juiste schema betreft.	Allen AvL RC	
7.	Free-riders. Vervolgoverleg op korte termijn met de NVWA is noodzakelijk. Dit op strategisch niveau. Lieke pakt dit op in overleg met Alfred en Frans.	LH	
8.	Buiten reikwijdte	AvL/JM	
9.	Mogelijkheden voor centrale archivering van CoViVa stukken en centraal beschikbaar maken van vergaderstukken bekijken en voorstel doen. Inzet om dit voor volgende vergadering te kunnen toepassen.	HB/AvL	
10.	Buiten reikwijdte	LH / LJ	Dit is afgerond. Brief is verstuurd.
CoViVa 26 maart 2020			
1.	Regiodeal Noord Brabant: Afstemming met Gé Backus over de invulling van zijn bijdrage aan de vergadering op 30 april a.s.	HB	Afgerond. Presentatie heeft plaatsgevonden op 30-4.
2.	Contact op met VNO/NCW Noord-Brabant. Zij zijn initiatiefnemer van de TF-toekomstbestendige stallen. De geplande bijeenkomst op 12 maart jl. is geannuleerd vanwege Corona. Rene heeft contact met Jan van Maurik en zal dat nog afronden.	RC	Contacten worden door Rene nog voortgezet.

3.	Buiten reikwijdte		HB/ AvL/ AvS	Afgerond. Inmiddels hebben een aantal overleggen plaatsgevonden.
4.	Samenstelling bestuur van de Stichting Vitalisering Varkenshouderij. De zetel 'Rabobank' dient te worden ingevuld. Judith zorgt er voor dat er zo snel mogelijk een voordracht komt vanuit de Rabobank.		JP	Afgerond. Wijzigingen voor Kamer van Koophandel hebben inmiddels plaatsgevonden.
5.	Besloten moet worden welke rente-opslag wordt gehanteerd voor te verstrekken leningen. Judith komt met een voorstel.		JP	30-4: Dit punt wordt meegenomen in de algemene notitie over governance en statuten stichting. De conceptnotitie is gereed en wordt juridische getoetst. In het punt renteopslag wordt de referentie met andere fondsen meegenomen.
CoViVa 28 februari 2020				
1.	Als er aanleiding voor is een Bestuurlijk Overleg met de minister van LNV organiseren. Dit gericht op besluitpunten. Agenda voorbereiden.		AvL / HB	Elke vergadering even bij stilstaan. Zijn er concrete punten om te bespreken.
CoViVa 2 februari 2020				
1.	Kwartaal rapportage Paul Jansen voor activiteiten spoor leefomgeving.		PJ	Agenderen voor vergadering 28-5 inclusief overdracht van taken aan Alfred.
	Formeel doorgeven van wijzigingen in vertegenwoordigingen klimaatakkoord		HB	Afgerond

BESLUITENLIJST Platform COVIVA

	Besluit	Toelichting en uitvoering
	CoViVa 30 april 2020	
1.	Buiten reikwijdte	Buiten reikwijdte

2.	Er wordt besloten om € 1500,- tot maximaal € 2000,- beschikbaar te stellen voor verder onderzoek naar de gewenste BTW positie van de Stichting Vitalisering Varkenshouderij.	Het is belangrijk om goed onderbouwde keuzes te maken voor de inrichting van het BTW systeem van de Stichting.
3	In kind tarieven CoViVa: Besloten wordt om aan te sluiten bij de systematiek die door 'topsectoren' wordt gehanteerd. Binnen dit kader is zowel het toepassen van het loonkosten plus als de meer complexe IKS-systematiek mogelijk. Per project kunnen hierin keuzes worden gemaakt. De VBSO systematiek is voor CoViVa niet interessant.	
4.	Besloten wordt om <u>geen</u> aansluiting te zoeken bij de AgroZorgwijzer en hieraan geen financiële steun te geven. Er is via andere routes voldoende aandacht voor het aspect psychosociale ondersteuning.	
5.	Besloten wordt om in te stemmen met het verzoek van LNV om i.o.m. LNV het spoor grondstoffen voor niet humane consumptie verder uit te werken. Hierbij zal ook 10.2.e (WUR) worden betrokken.	
6.	Besloten wordt om In samenwerking met NEVEDI, LNV en WUR een PPS vitalisering varkenshouderij uit te werken. Dit met specifieke aandacht voor spoor 2 en 3 (klimaat).	
7.	Besloten wordt het projectidee om insecten te kweken op onder andere varkensmest nu niet formeel te ondersteunen en te parkeren. Het projectidee past op zich wel in het actieprogramma maar heeft geen hoge prioriteit .	Eerst onze eigen lijn richting topsectoren uitwerken. Kunnen als we de structuur hebben ingericht en de lijnen voor het indienen en financieren van onderzoek zijn vastgesteld en ingericht er desgewenst op terugkomen.
8.	Besloten wordt om in te stemmen met het verzoek aan ForFarmers, Agrifirm en AgriNL om ook het bedrag aan BTW te betalen, indien uit de analyse blijkt dat CoViVa geen BTW kan verleggen.	
9.	Besloten wordt om in te stemmen met het voorstel dat Paul Jansen zijn werkzaamheden als projectleider regeling brongerichte verduurzaming (Sbv) overdraagt aan Alfred in mei en dat Paul ter afronding een rapportage opstelt voor de meivergadering.	
10.	Besloten wordt om geen formele ondersteuning te geven aan het projectidee Waardeketens 2.0.	Het is nog te vroeg om steun uit te spreken voor het projectidee Waardeketens 2.0. Er dient eerst een samenhangend programma vanuit de doelstelling van ons actieprogramma te komen.